

ZE SV ĚTA LESNÍCH SAMOT

Karel Klostermann

kompletní kniha (e-book) v ěštin

Source: Literární doup [http://ld.johanesville.net]

Book URL: <http://ld.johanesville.net/klostermann-04-ze-sveta-lesnich-samot>

Downloaded: July 12, 2018, 10:45 pm

- 1 -

I.

Běh ví, jaký osud zanesl revírníka Kořána r. 186* do Pürstlinku, ležícího pět hodin od bavorských hranic uprostřed lesů a slatin, kam pět set let sotva lidská noha cestu našla. Vysoká pláň; lukami zelenými, šedým mechem prorostlými, vine se potok granátové zrudlé barvy: mladá Otava, která se prýští z útrob hory Luzného, kde prý jsou ještě zdroje zlata, jež za věky dávno zhaslých přebytek drahého kovu „křivé“ dřeve dávaly. Ale teď přebytku zlata již není: vystoupíš ze dveří myslivny, stojí před tebou Luzný, směrem jižním pláň uzavíraje. Stojí tu, bledou, kostrbatou hlavu máje v bílé mlhy nebo černé mraky zahalenu. Stojí tu nehybně, v něm mlčí, jako by truchlil nad změnami posledních desetiletí. S pravé, západní strany ohraničují pláň Plattenhausen, velký a malý Spitzberg, s levé, východní, Moorkopf a Marberg, všude lesem zarostlé až do těch temen; žádná hluboká roklina, žádná propast mezi horami tímto, jen úzká údolní kaňka na patách mírných svahů; samá slatinná poušť, přišerná, nehybná, vždy jednotvárná až k zoufání. Bídný les zimou a vlhkem ke vzrostu se nedostává; bují jen plazivá kletba, skrze niž žádná stezka nevede. Neslušné kmeny tlí a hníjí po zemi; pod nimi i v kolních línkách tekou černé vody, tu a tam v hluboké louže se stavíce. Žádný zvuk, žádný život, žádné ptáky, snad ani žádný hmyz — i těch štíplavých komárů, kteří již dále dole takovou jsou obtíží, marně bys tu hledal.

To byla říše, kterou vládl revírník Kořán; byl tu neobmezeným pánem, byl vladařem, jehož poddaní neobtěžovali domáháním se konstituce.

Vidím ho před sebou, přes sáh vysokého a přiměřeně silného, snědé, sluncem osmáhlé, v třem a mrazy zorané tváře, tmavokaštanovou bradu až skoro po pás, nohy jako sloupy, ruce jako tlapy medvědí; co živ jsem neviděl lovka takové síly; k tomu orlí zrak z hrdého oka, krásný, pravidelný nos. V ruce, ať mu bylo přes ty set let, ať tu i tam stříbrná nitka v husté tkani vlasů prokvétala, dle mého soudu revírník Kořán musel býti ideálem všech ženských. Herakles míval více štěstí nežli Foibos Apollon.

Když přišel, byl svobodný. Jakási stařenka z Kvildy mu vařila a hospodařila. Nebyla to věc lehká: patnáct až dvacet kusů skotu ve stájích, a pak to zásobování na podzim, nežli spousta sněhové myslivny od veškerého světa odloučí, každé spojení přerušit. Hospodařiti tak, aby od října do května každý den bylo co jíst a co pít. Co se tu naneslo slaniny! I ta která jalovíka se obtovala, do soli naložila, v komíně zaudila. Celé kádě sseďlého mléka stály ve sklepě, až skysal tekutý boží dárek, že chutnal jak ostrý ocet, ba co dím, jako kyselina sírová. Nic, pranic neroste na Pürstlinku, ani požehnání jiných hor, Drake v dar, zemák; jen trávu vysokou, chutnou rodí lysiny lesní, pak ostružiny, maliny a černé jahodky. Mouky, brambory, hrachu, všeho, čeho lovka potřeboje, ty i, pět mil daleko musí si nakoupiti, nákladně dovážeti. A dříve bylo ještě hůře. Žádná silnice sem nevedla, jen jakás cesta krkolomná, vodami prorýta, travou zarostlá, nebo nebylo lidských rukou, aby ji udržovaly.

Kromě revírníka byl tu hajný se ženou a několik dělníků. Jeho obydlí stálo a stojí podnes asi sto kroků pod myslivnou směrem k jihu. Tehdy byl hajným jakýs Vavruch, malý, zavalitý lovka, zádušný jako ty lesy v kol. Dívčubci si o něm povíдали v cizí až hrůza. Od útlého mládí tu žil, vyloučen ze spolku druhých lidí; i zkamenělo srdce jeho, život lidský za fatku mu platil. Vážil on svůj život skoro každý den a vysoko ho necenil — za teprve mu stál cizí? Dívčí revírník byl pán: Vavruch ručil a odpovídal za každého srnce v širším revíru; na Vavruchovi bylo vypátrati z jara, když táhl sněh, když bezedné slatiny v pohyblivou, bobtnající kašičku se měnily, kde který usadil se tetěv, aby, když kníže pán a hosté jeho zavítali v tyto kraje, na jistou je dovedl ránu. K tomu cíli bylo i upravití stezky skrze les i močály, stezky z drobných klacků podle sebe položených trojitou násobnou vrstvou, aby chodci se neprobodili. A málo bylo lidí k těm pracím!

K tomu dívčí pan revírník sám nikde ruky nepoložil; obešel si někdy revír, a bledá, když něco nebylo v pořádku! Tu bývala celý den bouřka podobná oněm, které na temeni Luzného se sbírají:

„Vavruchu! darebáku! tolik jen strom jste pokáceli? Vyženu vás i s tou vaší holotou! Že toho nemohlo být víc? Ještě jednou mi to řekněte a zítra se stáhnete z hajnovny!“ — Sta a sta kmeny mlo se dovléci v zimě strašnými divočinami až k nádržce Vogelsteinské, aby odtud, když stavidla nádržky jarními pítoky zmohutnělé, se pustila, byly do Mádrů povod dopraveny. A hajný ručil za všechny ty klády a dřevo, které po kalných vodách plavaly, do břehů se ryly, ve slapech vázly, se hromadily a kupily, vyžadující pomoci lidské, aby dále plovati mohly, než opadne voda. Tu bývalo mu se bráti za plovoucími dřevy podél vody bez břehů, kde nesitelné kořeny bránily krokem, kde smekala se noha ve slizkém bahnu, kde nástrahy kladly hluboké díry mezi kameny, potom šilým mechem porostlými. Dál a dál ho hnala krkolomná poušť; jeřící vody uměle zmohutnělé neekaly, a jestliže trámy na suchu uvázly, co tu bývalo s nimi práce a často marné, poněvadž nebylo dost rukou!

U nádržky stál revírník a spořádal dvě dřevy, jež do vody byla vržena; do Mádrů jich přišlo sto! Taková liknavost! Pokej Vavruchu!

Na zimu srnci do posledního se odstěhovali, šli z větší části do sousedních Bavor, kde les je vyšší, kde jsou hluboké prorvy a údoliny, dobře chráněné. Jakmile se vesna vrátila, přibyli opět na pastvu. Vavruch ve dne v noci chodil, aby vypátral, kudy přecházejí, kam se uchýlili. Ale v patách za srnci přišli úhlavní jejich nepřátelé, bavorští pytláci, smlejší všech, nelítostní, ničeho nedbající. Povstala vojna mezi nimi a hajným, vojna na život a na smrt. Když pytláci stělili srnce, revírník činil zodpovědným hajného; sám se do věci nemíchal; pro něj jako by pytlák nebylo. Tím se dostával ubohý Vavruch mezi dva ohně: zprádu mu hrozily kulky pytláka, ze zadu visel Damokl v měve zprádu propuštění ze služby, dobré panské služby, jíž mu nejbohatší sedláci až v Rehberku záviděli. Umínil si zpočátku, že ničeho neohlásí, třeba i seznal, že pytláci nového pychu se dopustili; avšak pan revírník slyšel, kde která rána padla: v těchto pustých, mlénlivých lesích, na dvě hodiny cesty ji uslyšíš. A co horšího: pan revírník měl špeha v osobě jednoho dřevorubce, který všechno mu donášel.

I zkamenělo srdce Vavruchovo v námahách a v nepřátelství, a utkal se s pytláky ve válku, v boj nelítostný na život a na smrt. Znal jejich spády i cesty, kterými se brávali; ve dne, v noci, když nejméně se nadáli, tu šel na ně, tam pomstil jejich se vyhýbal. Boj ten se své strany tím zarputileji vedl, že sám jeden byl proti mnohým a dobře viděl, dopadnou-li ho nepřátelé jeho, že milosti u nich marně by hledal.

Stávalo se, že padla rána v hlubokém lese, rána ostrá, jasná, daleko slyšitelná. Revírník znal hlahol pušky Vavruchovy; když ji zaslechl, viděl ho dřevorubci, viděl ale, an mlčky hlavou přikyvoval, prsty zalouskal. A les tehdež, kdy lysin ni pasek nebylo, tajemství zachoval; ženy nechodily ještě na maliny, černé jahody — a tak, co se v lese stalo, v tajemnou zůstalo zahaleno rouškou.

Sbíraly se vrány, černí havrani, skřehotali, kroužili nad určitým místem. Ale kdo by se byl šel podívat? Zrak hajného bodal jako zrak zmije, jako by řící chtěl: „Necho, nehas, co tě nepálí! co jsem učinil, předeš domím svým sám zodpovím.“

V lese mech se bořil, vody podmývaly, tráva rostla, i ves bujel; stopy zůstaly, co dnes na povrchu předy, za týden bylo na věky skryto, uschováno. V Bavořích pak tu ten, onde onen eledín, synek chalupník se pohlašoval. Šli ho hledat do lesu, n kdý ho našli a zticha odnesli; ať se objevilo všechno hledání marným; snad ani přes hranice se neodvážili.

Vcházel zármutek do dřevných chat, pod ploské stěchy, velikými kameny poseté — plakaly vdovy, kvílili sirotci.

Přišerné zvěsti pohyly kolovati o nových zjeveních v Plattenhausenských tichých lesích. Nenašly klidu duše v lese pohynulých: kvílení a lkání zaznívalo noční tmou; tiskavé plameny objevovaly se po zemi i ve vrcholech větvích, hromem prorytých smrků, se stromu na strom skákající, dlouhý modravý ohon za sebou vláejíce. Leckdos je viděl za nocí podzimních, viděl a křídlem se znamenal, jiným o zjevu povídal. Taková z toho hrůza vzešla, že ani bavorští pytláci neodolali, více lesních přišer a strašidel se bojíce nežli samého Vavrucha. Srnci měli pokoj.

- 2 -

II.

Tak to vypadalo, když smrt si přišla pro předchůdce Koňanova. Odvezli ho po krkolomných cestách na starý hřbitov Rehberský, a po krátkém ústupu Koňanem mezera se vyplnila.

Od té doby pro Vavrucha nastal jiný život; pan revírník žádal, aho v službách nutno, sám nejen pilně dohlížel, ale kde třeba bylo, sám ruky přikládal. Kolonie tedy dříve obdělávala dva rozmnožená; v ústupu plavení dříve deset až dvanáct lidí povoláno z Dlouhé Vsi, z Bubenice a z Fürstenhutu. Za to, aniž kdo byl přetížen, práce šla, jen lítala. Že ani správa panská špatně nepochodila, jest patrné: tehda ještě ve dne v noci zněly píly Máderských závodů na rezonanční prkénka. Tam plavily se staleté kmeny pralesa, kteréž jedině se hodí, protože vlákno dlouhověkým vzrůstem nad jiné jest husté.

Revírník Koňan byl v běhu lovců hodný, mluvkého srdce. Zvěř z minulých bojů svého hajného, kdysi rozhovořil se s ním v přítomnosti.

„Vy jste na ně chodil jako na ekání?“

„Bylo třeba — při prvním jsem se jen hájil.“

„Ale ostatní?“

„Šli se pomstít, musel jsem je předcházeti.“

„A kolik jest jich — —?“

Revírník jako by se bál domluvit, zatajil slovo. Vavruch nevrle hlavou potřásl, povznesl na okamžik pichlavé své oko, ale hned je zase sklopil a dle skoro šeptem:

„Což já vím! Některých tam leží!“ Máchnul rukou směrem k Plattenhausenu. — „Vždy mne honili jako zajíce v kotli... dvakrát mne poranili... co s nimi?“ dodal po drahné chvíli.

Revírník se zamyslel; mlčky se bral podle hajného. Čtvrt hodiny snad ubíhlo, nežli opět promluvil.

„Lovci — máte přece hroznou vinu na svědomí, necítíte toho? Což pak jest lovců lítá šelma lesní? Nemluvte mi, že to byli pytláci, kteří vám ničili zvěř. Sto srnců nevyváží jednoho lidského života! Pokud se vám kdo protivil se zbraní v ruce, hledaje vašeho bezživota, byl jste v právu, a já bych jinak nejednal. Stejnou jest vaší povinností hájiti majetku toho, kdož vám dává chléb. Stíhati však lovců, plaziti se za ním z úkrytu do úkrytu, úklady mu strojiti, třeba byl zločinec sám, to je vražda, sprostá, úkladná vražda! Toho jste neviděl?“

Vavruch se mračil jako zubr lesní. „Pan revírník velel, abych odtělil vzduch,“ zabroukal; „každým dnem skoro mi hrozil ztrátou služby.“

„Já pak vám všeliké takové poručení zapovídám,“ pravil nový revírník, na každé slovo důrazně kladl. „Slyšíte, já vám to zapovídám, a stane-li se co podobného, sám vás odevzdám soudu.“

Jakt živ takové i Vavruch neslychal. Vytěšeným hledem patřil na představeného svého.

„Snadno se stane, co pan revírník poroučí,“ odvětil; „tím snáze, že žádný už se sem neodvažuje.“

„A jest tomu jakkoli, slyšel jste, co jsem vám pravil. Pokání za to, co jste učinil, vás jediného se týká, do toho mi nic není.“

Starý hněv a vzdor ovládl duši hajného. Možná, že vlastní svědomí trpce se ozvalo, tak trpce, že za ho kost myšlének na ty nevražil, od nichž mu přicházela.

„Pan revírník toho pronárodu nezná,“ brucl do vous, „to nejvůtší loti na zemi, suroví divoši. Vřak až se dovůdí, jak pan revírník smůřší, brzy nás návřt vou poctí. Potom a si to tedy spraví pan revírník.“

„Spravím,“ odvůtil Koán rozhodnů a dal hajnému rozkaz služby se tůkající; na to se rozeřli.

Pravil jsem, že v prvním roce pobytu svého revírník samotem řil v prostrannů své myslivnů, maje podle sebe starou hospodynů. P e kal dlouhou, nudnou zimu, která jako mrákoty lehá na kraje tyto, od svůta odlou enů. Skoro celů as tu trávití jest mezi ty mi st nami svůtnice; málo kdy vysvitne slunko; tu a tam nastane pohoda, které vyuřtí dlužno na odvle ení pokácených stromů. Ale pravidlem lehne mlha a d snů, v nů polořero. V í í v try, valí se chumelice, kterým lidská síla neodolá. P edstav si, drahý tená i, jaký to řivot! A coř onemocní-li kdo, kde najde léka e? Kudy proklestí si cestu kn z, aby út chy podal umírajícím? — Stává se, že řest, sedm ned lute e, nežli t lo nebořtíkovo odvůzti možno k v nůmu odpoku.

Sedával sám dlouhů zimní ve ery revírník, odbůval si kancelá řké práce, psal záznamy, rozpo ty, kreslil plány, studoval, pokud to řlo, i etl, pokud skromná jeho knihovna sta íla; probíral se starým ílánky noviná řkými jako ti kupci ve Východní Sibi í, v Niřním Kolymsku a Verchnojansku, kamř noviny jednou za rok docházejí. řasto na n j nuda padla, jako tůřící m řa.

Tu se stávalo, že stará hospodyn k n mu p isedla, o bývalých řesech rozmlouvala. Z po átku t řko rozum í nezvyklému n meckému ná e í bezzubů sta eny. Znenáhl p ivyknul a porozum í. Byly to divné, p ířernů povída ky o vyhubených nyní řelmách lesních, medv dech a rysech, jeř ona pamatovala; o strařidlech lesních, d sících stáda na pastvách; o „divoků honb “, kterou provádí p ířerný lovec, řena se za tmavých nocí jesenních a zimních s temena Luzného p es propastí a svahy do úřlabin a řirých slatin na úpatí hory té, a odtud p es v n d ímající lesy, tu po vrcholech stromů, onde na zemi, s pahejlu na pahejl, s jednoho tlícího kmene na druhý, až na temeno Marberka, kle í porostlé. Chodí, zahalen v mraky, s hukotem vich ice; hafají podle n ho dv řeny, jedna řasn , druhá temn — „hrub “, jak íkala. — Povídaala o lidech v okolí na ty í míle — vřecky je řnala; v d la, kdo hodný, kdo zlý; v d la o všem, co d lali, co se jim stalo, jak osud je stíhal, ím se provinili. O všem v d la, jen o řádnů nouzi o chléb, té tehdy nebylo p í vří skrovnosti.

Jak vypravovala stejným, jednotvárným hlasem, jako když pramínek bublá, padla d ímota na o í revírníkovo; hlava se mu na prsa klonila. Tu p eřývala povídání své a tázávala se: „Milostpánovi se chce spát, ře? Není divu, je pozd , ach, tuze pozd , osm hodin už!“

A revírník si řel lehnout.

Touže dobou ve erní jinak bývalo sto krok dále, v prostrannů síni hajnovny; tůřejí bývalo i řumn ji. Tůřejí, když Vavruch byl sám v kruhu rodiny své. Záhy menří d ti k spaní se uložily; otec p isedl za velký javorový st íl, řena p inesla slamou oto enou láhev samořitné Prachatické a postavila sklínku podle ní. Vavruch zapálil si dýmku, kotou e pavého dýmu ho jako v ředý závoj halily. Sklínku za sklínkou klopl do sebe, ml ky, slova nemlu v . Uprost ed sín nad řkopkem vody ho ela buková lou ; ob as t epetná, bludná zá prodrala se skrze mraky tabákového kou e a odrářela se od o í sklen ých, do prázdna zírajících.

V obrovřkých kamnech praskal mohutný ohe , hroznů horko z nich řálalo. Jako duchové kmitaly se síní dv řpostavy řenské, zde onde řukající v slabém sv tle lou e: řena hajného a mladá jeho dcerka.

Obcházela hajná v tlustých vln ých pun ochách které dusily zvuk krok ; mladá pak dívka, bosa. vysoko vykasána, bílým a nořkama pruřn se dotýkala ernů podlahy. Svit lou e, rudá výhe z peci chvílemi tvá e i postavy osv ttila. Bledá, nehybná byla tvá mat ina, sehnutý její vzr st — ale dcera byla nevřední, důmnicků krásy; řálal plamen z o í temných, nachová, polo otev ená úřta jakoby řárem dechu se byla vz ala. Stepilá postava, plná adra, okrouhlů, trochu osmahlé rám , vře jevilu královnu této pouřt , ř ři nedávno vykvetlou. Koho oblaří?

Zajistů dívka ta — na samot vyrostlá, vykvetlá — lásky, řt stí a bolu nepoznala. D evorubci, kte í jedin řsem docházeli a brzy op t odcházeli, byli vesm ř lidé řenatí — jim řlo o jiné v ci než o lásku; nebořtík pan lesní byl starý pán, vdovec

bezdětný; nyní jší byl vážný muž, který snad sobě dívky ani nepovšiml. Mladíka od nepaměti tu nebývalo, odešel teprve neotesaného výrostka z potomstva děve, který se tu a tam objevil.

Odbily osmou hodinou Schwarzwaldské národní oázením trámů; ženy ulehly na širokou postel proti kamnům; Vavruch poslední vyklepal dýmku, svlekl kabát a nejistým krokem beze slova odebral se na druhou postel. Zasyřel poslední kousek do vody padající lůžkem; úplná tma se rozhostila v okolí.

Avšak byly dny, že tu bylo hluků. Sešli se děvorubci, pět, šest jich přišlo, každý si přinesl láhev pálenky. Sedli kolem kulatého stolu, připíjeli si, rozpovídali se, a Vavruch s nimi. Šumně šly děti.

„A já vám říkám,“ pravil starý lovčák jednooký, „já se snad nedokážu, ale vy jste mladší, uvidíte: přijde pohroma, a jaká! Se strany západní, odkud vítr vije, odkud vichřice přicházejí, na nás jsme onehdy les. Pamatujete se, že nejtlustší stromy tam stály; co za nimi, je samý krsek...“

„Jakž by jinak bylo?“ odtušil hajný; „což pak u nás strom roste jako v kraji? Pomalu roste, zima a sníh nedají, a jarní mrazy mladé v tví ky pálí; za dvacet let u nás té výše a tloušťky nedosáhne, k níž dospěje dole za padesát.“

„A k tomu ty velké malým ve vzrostu brání,“ dodal mladý jakýs lovčák.

„Brání ve vzrostu,“ uchopil se zase slova jednooký stařec, „to máš pravdu, ale za to také *chrání!* Ty velké tu stály od nepaměti, ale vlně státi nebudou; zetlí ten jeden, jeden po druhém, a padne; na jeho místo jiný postoupí a zmohutní, třeba i za dlouho. Tak se stává, že, dokud celou věc lovčák lesu samému ponechává, nic lesu se nestane. Co les ztratí, zase si vynahradí. Ale pokácejte ty staré stromy s kraje, ty velké, a uvidíte! Vzepte se vítr do husté drobotiny, a povídám vám, celou rázem ji položí. To bude mela! Kdyby nás tu pak sto bylo, ty záseky neodstraníme, nespracujeme.“

Opět jiný se ozval i rozžal světlo umu svého: „Co pak vy víte! Vy jste dole nebyli! Kdo nebyl v Budjovicích, něeho neviděl. Co pak je u nás svět? U nás je les a nikoli svět. Svět má pole a jaké! Ve světě je krásně, všechno rovno jako ten svět.“

Přisvědlovali, a mluvili vedli svou dále: „Povídám vám, to byste měli vidět. Vysekají celé kusy lesa, třeba i ty i jitra, také třeba i cet“ — fantazie e níkova patrnostou mrou rostla, jakou obsah jeho láhvičky se trafil — „jíteř najednou a potom vám to vysazují drobkými smrčkami, přiknůvad, stromek podle stromku ve stejné vzdálenosti. To je vám krásně, jako proužky na mé košili.“ e ník vyhrnul rukáv šerkového kabátu a ukázal posluchačům košili z hrubého cvilichu, umounou, smolou splepenou; marně bys přivodní barvy se byl dohadoval, nechtěl-li se e níku na slovo uvěříti, že kdysi bývala pruhovaná.

„Ty plácale,“ vyhrkl na Vavruch — „ty toho víš! Ty mluvíš o kulturách, jako bys je byl viděl! Kde pak jsi je viděl, prosím tě?“

„Nu, povídám vám, u Budjovic — a v Písku taky...“

„Aha, to tenkrát, když tě tam zavěli. To's je bez pochyby viděl na dvoře v kriminále, kde jsi zametal.“

Tato přímá narážka patrnost chvalo e níka kultur netěšila; ostatní se těhtali radostí, kdežto on napřev se hlavu sklonil. Možně, že mu projela dušička upomínka na něastný přeběh z jeho života. Káčeli kdysi v lese mohutný javor, i padl kmen na vlastní dvě jeho děti, jedno zabil, druhé těžce poranil. Vmísily se do toho soudy, svědci pověděli, že něastník byl opilý. Poslali ho do Písku a odsoudili na šest měsíců pro převěin proti bezpečnosti života.

Bylo divně, že hajný mu v ten večer, též hajný, který líškám lesním a pytláčkům lidem stejnou mrou mřil.

Zamřeli se všichni; pět, deset minut nemluvili. Potom opět přev starý: „Na východě slunce vychází, světlo a požehnání přináší; od západu chodí noc a všeliké zlo. Od západu přicházejí vřavy a bouřky; se západní strany přišli Francouzi, víte, tenkrát, když Napoleon dorážel na našeho monarhu.“

„A kutí se tam opět něco,“ prohodil jiný.

„Ba kutí, kdy pak se tam něco nekutí? Bude zle, bude vojna, že takové nebylo.“

Hajný vstal. Velká politika, ta mu byla životem. V úkrytu Pürstlinských lesů kombinoval smělé teorie, které mapu Evropy rub na rub přeměňovaly. Děvčinou dýmku tloukl o stělu a řekl, že by ho bylo bývalo i venku slyšet: „To všechno ten Sardin, ničemá! Ten chlap nedá pokoje! Ale já být císařem pánem, jeho mizernou zemi na kopytech koňských a kyrysarských bych dal roznést. To on ten pouchlý halama poád Francouzovi leží v uších a ks! ks! A proti komu? Proti nám! A Rus a Prus, co by mu měli představit, že tohle je zpučnost, a k němu to nevede, oni mlí!“

„Rus se bojí Švejdy,“ prohodil jednooký děvčubec. Hádali se o to.

„A on by Francouz také nebyl takový,“ ozval se jiný, „kdyby nevěděl, že tenhle Bavorák přijde s ním. A on přijde, to uvidíte.“

Teď byli ve svém. Shodovali se, že to byla radost, a jeden druhého překřikoval. Jednohlasně přijata resoluce, třeba bez parlamentárních forem, že Bavoráci jsou nejhorší pronárod na světě, a že by je slušelo vyhladit jako hříšný lid Sodomský. Ba i Bohu vytýkáno, že nezbudil jim nepřítel, který by je potělo a rozprášil, že nedal je v ruce jeho, jako kdysi plemeno Amalek v ruce Saula krále.

Nebyla to debata, nehádali se již. Rybní samým sobě přizvukovali.

Vstoupila jakás žena, popošla ke stolu, dotkla se rukou ramene jednoho z děvčů: „Pojď domů, co tak veš?“

„Nech mne být, o potentátech mluvíme — což ženy takovým v čem rozum jí?“

Uvedl jsem hovor, jak jsem jej kdys na své uši slyšel. Takové a podobné sněmy dvakrát, třikrát v témdni na hajnovně se odbývaly. Po osmé všechno se vytratilo, a Vavruch zůstal sám. Zadíval se chvíli ještě do prázdna, jako když sám tu sedával; kmitavý paprsek ho řítilou skrze dým a páru našel si cestu k oknům, které zas jakoby ve sklo se byly proměnily.

Uleh! vyhaslo světlo. Často prý se na lůžku dlouhou dobu povaloval; snad báječné horko, pávý dým a zápach z pochybné kůlky usnutí mu nedaly.

- 3 -

III.

Pan revírník neměl snad chuti trávit o samotě druhou zimu v prostranné své myslivně; znudilo jej věčné vrnění kolovrátku staré hospodyně; naposlouchal se do syta povídání jejího. Přeletělo krátké jaro, již i léto ke konci se chýlilo; byla tu druhá polovice srpna. Mrazíky padaly, pokrývajíce bílým jíním jiným trávu luční i všelikou náhla kapradinu v lesních světlinách. Ve světnicích počalo se topiti.

Tu přistoupila jednoho rána hospodyně k panu revírníkovi, když právě odchodu se měl, a dle zvyku svého se tázala: „Kdy se vrátí milostpán? Co mu mám přistrojiti?“

„Dnes ničeho. Jdte pro Jogla, a mi vezme kufík. Přijdu do Kvildy; odtamtud pojedou do Vimberka a pak dále. Budu se ženiti, za dvě neděle se vrátím; hezky mi všechno do pořádku dejte, všechno a se leskne, slyšíte?“

Stará tu stála jako přimrazena. Taková novina, a slovem se před tím nezmínil. Slzy jí vyhrkly ze starých, dobrých očí.

„Svatá ty Neposkvrná! Ženit se bude milostpán?...“

„Nebojte se, milá Nany — vy tu zstanete a povedete hospodá ství jako dívce. Vždy uvidíte: je to hotové dítě.“

Stará si zástírou o dítě: „To dítě! to dítě! co pak by si tu popřála? Je z kraje; u nás je to jinaké. Boží požehnání, milostpane! Však stará Nany jí všechno ukáže — matkou jí budu, mé zlaté! A to jsem ráda, že milostpán se ožení! Kdež pak by tu sám vydržel? Nebožtík milostpán, Bože, ten byl brádivý a divný! Není divu! Dvacet let tu žít jako vdovec!“

Revírník zastavil stavidla její výmluvnosti, vpadnuv jí do řeči: „Dobře, dobře, děkuji Nany! Teď však ještě nic. Pozejtí přijde mládenec, uchystejte mu pokojík v prvním patře a dobře se o něj postarejte, aby mu ničeho nechybělo. Ten mládenec tu zůstane; práce je více, sám na něj nestačí. Tak, a teď s Bohem, Nany! Pošlete mi Jogla k hajnému, budu tam na něj čekat.“

Revírník ubíral se k hajnému, by mu leccos nařídil. Nany tu stála hodnou chvíli, sama k sobě mluvila: „Můj ty Bože, ženit se bude! Dej mu Pánbůh všeho štěstí, takovému hodnému pánovi! Ale že mi to neekne? Nu, on mnoho dělá nenadělání, už je takový. Mladou paní přivede! Jen ať se jí nestýská u nás! Je to tu divný život pro mladou paní a dle všeho ještě k tomu pro paní zmatka...“

Těho dne přišel ohlášený mládenec; doprovázel ho lovčák, nesoucí mu kufřík sotva větší, než jaký revírník s sebou vzal. Mladík jako květ, dvacet a málo let smálo se z rážových lící, z jasných očí. Co si asi myslil, stanuv na prahu myslivny, odkud celé údolí přehledl až k šedému Luznému, na jehož rozrytou bledlavou hlavu padaly paprsky odpoledního slunce? Nevím, ale soudím, že myšlénky jeho byly podobné jako moje, když jsem se poprvé v této odloženosti ocitl: Svět obmezený, malý — ale svět pro sebe! Snad si také řekl: „Jsem nyní jedním z obyvatel tohoto světa; po jaký čas jím budu? co mi už dítě přeho se dožiju?“

Přivítala ho stará hospodyně; její rozproutila se jako bystřina po proudu. Málo čemu asi porozuměl; poslala ho sem ústřední správa z Kornouze nebo z Lounska; co živ Šumavy neviděl. Přijel zprvu do Dlouhé Vsi, pak do Štubenbachu a odtud sem. Je mladý, a vidí, a zkouší!

Jedno se ho mile dotklo, tomu dobře rozuměl: Och, pan revírník jest hodný! Takového na širém světě není — u nás vládnost a dobrota — jako v ráji se tu bude míti...

Dále ovšem slyšel: „— ale sněhu, můj ty Bože, tu je sněhu tak!“ stará ukázala rukama nad hlavu, co jen dosáhnout mohla, a ještě povyskočila — ale to mu málo vadilo. Jsou tu jiní, vše přemáhají; pro by on mladý, silný a svěží neobstál?

Stará ho dovedla do jeho pokojíku. Malý, zděný, jen strop dřevěný, ale tak miloukky, teplounký; v kamnech praskal oheň. Nany mu ukazovala, kde co má uložit, pomáhala mu při prázdnění kufru, obskakovala ho jako starostlivá matka syna, který se z vojny neb daleké cesty navrátil, vysvětlovala, vyptávala se, vše obšírně, bez konce, s takou výmluvností, že sám sotva mohl tu a tam prohodit otázku. Když všechno do pořádku a na své místo přivedeno, vyšla Nany a na chvíli ho o samotě zůstala. Sedl ke stolu na dřevěnou, bílou stoličku, podepřel hlavu o lokte; únava na nělhal, vykonal dnes dosti dlouhou a namáhavou práci. Ale v tom už tu zas byla Nany, nesouc mu oběd. Prostěla režný ubrousek, mísu plnou naložené hovězí ziny v divoké omáčce, k tomu talíř s knedlíky.

Dal se do jídla. Polévka byla výborná, maso mu jaksi nejelo, zdálo se mu, že páchne; knedlík byl tvrdý, jako žulová skála.

Jakáž pomoc! Kde tu vzítí prvního masa? Nevídáno, přivykne; má mladý žaludek. Hospodyně jakoby tla v jeho myšlénkách.

„Prvního masa u nás není, leda tu a tam kousek zvěřiny — dříve jí bývalo více... v létě včec je málokdy maso; neudrží se. Jí mladý pán koláč? vdolky? Ale mléka máme — jí ho mladý pán? a chleba s máslem... a ten šmarn, ten jest výtečný! Ale másla třeba dát hodně. Nu, což jest o to, o omastek není zle — sedm dojných krav! Vepři se krmí sseďlým mlékem — kam s ním? — Ale, to je potom z nich maso — křehounké, sladké jako mandle!“

Nany, pronášejíc otázky, nikdy na odpověď nečekala; přání tedy nepotřeboval v jídle ustávat, a proudějí staré ženy nijak mu nevadil. Kdo ví, jak dlouho by se byl rozléval, kdyby nebyly venku zavzněly zvonce dobytka z pastvy se

vracejícího.

Dojedl. Nany sklídila zbytky a odešla omlouvajíc se, že povinnosti její jako hospodyně jí nedovolují delšího pobytu.

Mládenec unaven lehl si na starou pohovku, černým voskovaným plátnem potaženou. Teplé bydlo, únava, sytost mu přikouzlily na oči i sen.

Probudil jej z něho po malé hodině hajný, který bez zaklepání hmotným svým krokem vešel.

Mladík vyskočil, protel si oči; už se šel, ale protější oknem vnikalo ještě tolik světla, že bylo lze rozeznati rozorané pole hajného i nehybnou jeho tvář, hustým šedým vousem po valné části porostlou.

Oči obou se setkaly; pohled Vavruchův na mladíka nepřijemně přisobil, zrovna mráz ho obešel.

„Pan revírník poručil, abych se vám představil,“ pravil Vavruch, „a abych vás revírem provedl; jest veliký, uhlídáte.“

Slova ta pronesena byla jazykem německým; přeručí tímž jazykem odvětil. Vavruch pozoroval, že mladík třešce, neohebně se vyjadřuje, i spustil esky, omlouvaje se, že pozapomněl, že je tu z mladých dob. Mládenec byl patrně rád, pocit osamotnění ho rázem opustil, i ten nepřijemný dojem pojednou zmizel.

Hovor nebyl dlouhý. „Dnes si odpočíte, mladý pane,“ vece hajný, „zítra o svítání přijdu pro vás. Máte dobrou obuv?“

Mládenec ukázal na zaprášené své boty. Hajný hodil na ně okem, pousmál se poněkud útrpně a prohodil: „Tyhle? Zadržte se po nich! Ani trávy nesnesou, neku-li močálu. Podívejte se na moje.“ Rozžžal sirku, aby mladík lépe viděl. Boty jeho sahaly nad kolena, noha se v nich podobala noze slonoví; zarudlou kůži pokrývala tlustá vrstva jakéhosi stydlého tuku, který ambrou nevoněl. Mladík se usmál, pomýšleje, co by as doma řekl, kdyby ho v také parádě viděl!

„Takové se dají na Kvildě,“ prohodil Vavruch; i přijdeme tam spolu tyto dni, abyste si na ně dal vzít míru; bez takových se neobejdete; tolik služného nemáte, co by vás tu stála obuv, jako jest ta vaše.“

V tom mluvil, mimochodem přeno, pravdu. Služné mládečnicko, nehledíc ke stravě, k bytu a palivu, obnášelo osmdesát zlatých ročně na hotových a nějaký ten deputát, který se v Pürstlinku zdál, vzhledem k obtížím dopravy, dosti illusorním.

Hajný šel, sotva dav dobrou noc. Přeručí ho slyšel, jak po dřevěných schodech hmotně sestupoval. Sedl si a přemýšlel o nových poměrech svých. Obrazy divé lesní pustiny, skrze niž, opustiv Máder, se byl ubíral, řadou táhly jako v kukátku před zrakoma jeho. Šedé, mechem porostlé smrky, hrozná cesta plná černých vodotoků, samý kámen na ní i podle ní, a mech, nekonečný mech, tu zelený, tu hnědý, onde plavý i šedý, hluboký mech, který pod nohama se boblá, a z něhož voda tekla, když jej v hrsti stlačil. Prošel též opuštěnou osadou děvečskou — přeručí obraz! Trámy se rozpadávaly, lesní rostliny i drobné stromky na nich hnaly do výše, a černěly prázdné otvory dveří i malá okénka. Hluboké ticho nad ním i v okolí; zahrlel tu a tam granátoví rudý pramének vody, zakrákorál havran, zasípěl luňák v nedohledné výšce — to bylo všecko. Muž, který nesa kufík jej doprovázel, tu a tam se dal do vypravování. Poslouchal proud jeho řeči, nerozuměl...

Slunce zapadlo za šedozelenými lesy, bírá tma se rozhostila. Vstal, přeručí k oknu. Drobné mráčky táhly se po bezmésném nebi, a mezi nimi tu i tam modrá hvězdička se zableskla, zakmitala. Neurčitě, sotva rozeznatelně tkvěly na jižním obzoru obrysy Luzného. Otevřel okno; chladný, skoro mrazivý vítr zavál mu do tváře; unyle k němu zavzněly zvonce dobytka. Poslouchal skoro nábožně; v tom jiný zvuk mu do ucha zalehl: jakýsi výrostek, vyšel před jednu z dřevských chat, chtěl bezpochyby uleviti citu v srdci se dmoucím, „zajodlovat“ si. Byl to divný hlahol, více sípavému v esku nočního zvířete podobný nežli zpěvu. Mládenec zavřel opět okno. Poohledl se, bylo mu s podivením, že stará nepřichází. Kdyby mu aspoň přinesla lampu nebo svíčku; přeručí byla tak hovorná, v té tma ho tu nechávala o samotě. Našel sirku v kapse, rozžžal, na hodinky se podíval. Přeručí osmé. Sebral se, vyšel ven, po schodech dolů hmatem cestu hledal. Ticho všude, dlel jako vymělený. Pamatoval se, že lelečník byl vpravo; našel dveře, otevřel. Tma jako v pytli. Zavřel opět a stál na chodbě, škrtaje sirku za sirkou.

V tom otevřely se zadní dveře naproti vchodu i objevila se Nany v klapajících nejšlích, lucernu v jedné, krajáček s mlékem v druhé ruce držíc.

„A máš zlatý mladý pán,“ propukla v obyčejný svůj eufonický proud, dobrotivě, v pravdě mateřsky na mladíka pohlížejíc, „samotna jsem ho nechala! Stýská se mu, není-li pravda?“

„Prosil bych vás o nějaké světlo...“

„Světlo?“ Podávala mu lucernu se zbytkem užazené lojové svíčky. „Tu je světlo! Já ostatně pánovi posvítím nahoru.“

„Děkuji; nahodě bych měl rád nějakou lampu nebo aspoň svíčku.“

„Lampu? Svíčku? Lampa je tu, svícen také, dva, tři svíčky, páně, skleněné, ale oleje není, ani svíčky; tohle je poslední zbytek. V těchto stájích je práce! Napájela jsem telata; vepřím jsem ještě něco pilila. Ale svíčky te nebudí! S panem revírnickem sedáváme v ledníku pilou a o osmé jdeme spat. Kdo pak by v létě pálil svíčku? V Mádrě se dostanou, třeba pro ně poslat. Ale nás ani nenapadne, na páně svíčku?“

Stará Nany patrně zrovna tak se divila, že mládenec pomýšlí na svíčku, jako tento, že by měl bez ní býti.

A Nany vedla svou: „Já jsem myslila, že mladý pán už dávno spí; vždyť taková cesta unavuje! Bože máš svatý, až ze Štubenbachu — to je dálka!“

Takto hovoříc svítila mu po schodech nahoru až ke dveřím jeho komůrky. Pálila mu pak dobrou noc a odešla, zůstávíc ho samotna ve tmě. Svlekl se a ulehl, ale dlouhou dobu neusínal. Vše, co viděl, nové bylo; divný mu kynul život. Jakým se mu asi ukáže jeho pán? Sedával prý s hospodyní pilou, pak chodil spát o osmé; lesní medvěd podle všeho. Jinak ani býti nemohlo. Odvykl lidem; jak by neodvykl? Společnosti nebylo mimo starou žvatlavou ženu a hajného. Divný lovčí, ten hajný! Takového pohledu z oka mladík nikdy nevidal — marně přemítal, co z toho zraku mluvilo. Vzpomněl, jak bývalo na Lounsku. Společnosti v hostinci veselé; dychánky, vanečky, besedy. Šumná hudba zahrávala k tanci, bylo mu, jako by zvuky její k němu z dálky dolétaly. Bože ty máš, jak tam v pestrém víru kroužil! Maninka správčovic v jeho náruči dech ztrácela, a když dohrály zvuky, jaká to veselost zatřásla na nachovém, mladém líčku, na hladkém, bílém líčku! Stisknutí teplé ruky, stříbrný smích z malých úst, třešňový pohled zpod černých brv a hedvábných vlasů. To bývaly krásy!... Bylo mu teskně, smutno; sem tam na chvíli se povaloval; teprve po půlnoci pojal ho v náruči tuhý, bezesný spánek.

Sotva jitro se šelilo, přišel ho zbudit hajný. Vyšli spolu ven do nekonečných lesů. Svíží proud silného horského vzduchu zahnal dýmku i noční vzpomínky; prsa se vzdula, hlava vyjasnila. Valily se mlhy lehoučké v boji se sluncem; s každého stromu, s každého keřku kapalo náramně vlhko; vysoká, bujná tráva, bohatou rosou potažená leskla se v mihavých barvách, a pavučiny, které v širokých tkaninách stonky trav a lístek lesních kapradin k sobě poutaly, tu pytlily se jako stříbrné. Mokrem a bahnem se brodili, houštinami se drali, po drsném, kluzkém mechem potaženém kamení nesla je noha rychle krácející. Mrtvé vládlo v okolí ticho — stromy nešuměly, nikde voda nehrála, jen občas k nim dorážel zvuk zvoně pasoucího se stáda. Hajný celou cestu málo mluvil, tu a tam krátké, jednoslabičné vysvětlení podával. Kolem desáté přišli do úzkého údolíka, kudy tekl potok skrze černé, smutné kletiny. Na protějším břehu divný vypínal se les: všude země pokryta práchnivějícími, spuchelými kmeny, zeleným mechem, veselem i drobnými stromky; v dosti značných mezerách tu jeden smrk velikán, tam druhý, onde tenčí; úžasný byl objem, mechem pokrytý a dlouhými, usatými lišejníky v tveřích i ratolestech; v okolí menší dorost, slabý, zakrsalý, v tveřích poražený, vrcholy od jednoho k druhému plazícími se lišejníky jako spoutané; zde onde kmen všickory prostý, bez vrcholu, hluboko ve skále zakoupen, a přímě stojící, přece přišerná mrtvola; vedle něho rozložitě kouká stromu vichřicí ze země vyrvaného, se všemi prsty i s mohutnými kameny, jež viseti z stály; mezi vším tím drastickým porostem — jenž navzájem vzduch i půdu si odnímal, druh druhu dusil a hladem mohl — černé ticho, temnorudé kaluže...

Hajný ukázal prstem: „Prales.“

Mládenec udiven pohlížel. „Jak to vypadá tam dále?“ tázal se.

„Nevím, nebyl jsem tam ještě.“

„To už snad není náš revír?“

„Je, ale co tam? Kdo by tam chodil? Tam se se nekácí; tam jakt živa lidská noha nevstoupila. Je tam šeredno.“

„Táhne se ten prales daleko?“

„Až k boudě Roklanské na sever! na západ daleko do Bavor, ani nevím, kde koní. V Bavořích jsou stromy mnohem vyšší, také více buk a javor, u nás jim snív nedá.“

Pojedli něco černého chleba s máslem, napili se samožitné, kterou hajný stále s sebou nosil. Pak na další obchůzku se vydali. Mladík se zdálo, že do smrti se nevyzná v této chmurné poušti, kterou nevedla žádná cesta, jen tu a tam málo znatelná stezka, již divorubci vyšlapali.

Ke čtvrté hodině se vrátila; jak stanuli před hajnovnou, objevila se na náspu pod převislou stříškou dcerka hajného. Paprsky sluneční padaly na ni, zlatým světlem celou ji polily. Spadlý na týl visel černý šátek, jímž hnedě vlasy pokrývala; plná šatů sotva kryla režná košilka; všecku pružnou, stepilou postavu na odiv stavila tmavomodrá, prostá, kratinká suknice, a pod ní blyly se bosé nožky. Ramena měla obnažena až skoro k pažím; v jedné ruce držela jakous divnou nádobu, druhou si zablácila o i. Tak tu stála v chudícké úpravě, krasavice pustiny této jediná, ráž vykvetlá v těchto černých, melancholických lesích. Ale jen chvíli postála, sotva mužské uviděla, zakmitly se bílé nohy na šedých placatých kamenech náspu, a již zmizela v domě.

Mladík však přece ji uviděl, té krásy se tu nenadál. Kdyby hajný vedle zvyku svého nebyl hleděl do země, dojísta by byl spozoroval jeho udivení; ale i když přití se ho tázal, kdo ta dívka, nepozvedl oči a prostě, suše odvětil: „Katy, má dcera.“

Zabrán v myšlenky, došel mladík do myslivny. Na prahu uvítala ho hospodyně. „Nu, jak pak se líbilo mladému pánovi? Špatně, špatně, není-li pravda? Není divu. U nás je krajina oškřivá, samý les, samý vrch — to je v kraji českém jinaká krása! Všecko přikrováno, všude pole, všude jedno — ráj je tam, u jiný ráj! Já tam jakt živa nebyla, ale povídali mi, mnoho vypravovali.“

Běh ví, co všecko napovídala o rajském kraji českém, než mládenci obdivně přinesla. Tentokrát byla polévka kyselá, ale opatřeno naložené maso a tvrdé knedlíky. Avšak horský vzduch tráví: mladík málo dbal té trochu příliš „divoké“ vlny, která dne předěšlého ještě mu vadila: dnes mu vše výborně chutnalo.

Po obdivě, nemaje co dělati, oddával se myšlenkám svým. Ta dívka nešla mu z hlavy; řekl si, že je hezčí, nežli Maninka správcovic. Kdo by si byl pomyslel! V mladickém svém zápalu dokoval osudu, že té dívce tu dal vyrůst; bude mít oním se bavit v prázdných svých chvílích. Jistě, bude se jí dvojití — bude to žert! Proč by si té zábavy nedovolil? Vždyť je mlád, a ničem tu není, naprosto ničem.

Byl toho dne mnohem veselejší v novém světě; šel také dolů do ledníku a hovořil s hospodyní, pokud se v přestávkách domácího a chlívního svého zaměstnání objevovala. Tázel se jí na hajného.

„Takhle dobrý lovk,“ pravila stařena, „ale na pytláky byl zlý! Nekolik jich zastelil, lovk ani neví kolik. Je to přece hrozná věc, lovká přivádí o život! To bych já nemohla, mladý pane! Ale tebe už nesmí, nyníjší pán jest hodný, má dobré srdce; ten by toho nestrpěl.“

Mladíkovi manpřipadlo na mysl, co by tak Vavruch řekl a jak by se zachoval, kdyby se dopátral na jakých těch pletkách jeho strany s dcerou; podle všeho je prudký, odvážlivý lovk, který ničem se neleká. Počertech krásné je to děvče, poád jí před sebou viděl v té tenké suknici... Pověřel ještě něco a šel si před osmou ještě lehnout; spal tenkrát dobře až do svítání, kdy hajný opatřil pro něho pšišel.

Opět obcházel, tentokrát směrem jižním k Luznému a Marberku, na jehožto stránkách pracovali divorubci. Pšišli právě, když tito si vařili obdiv. Visel černý kotel nad ohněm, v kotlu voda vřela; nasypali černé, žitné mouky a trochu soli;

zava ili mouku do jisté houšky, ustavičně novou směsí míchajíce; pak vodu slili a zbývající v kotlu hustou kašičkou omastili. „Šterc“ byl hotov; jedli jej z kotlu, popíjící z velkého krajáče s sedlákem mléka. Píruší okusil, i chutnalo mu dobře, ale zdál se mu šterc přece příliš mastným. Řekl jim to; oni pak odvětili, že jinak býti nemůže, bez omastku by se nenasytili a těžké, namáhavé práce své konati nemohli.

Hajný přehlédnuv dílo jejich, zle na ně toužil: „Bando líná,“ huboval, „tolik jen jste udělali? Přert aby vás vzal! — Aby podle lov k jim byl v patách.“

Neomlouvali se, ba zpruď dost odpovídali. Hajný se obrátil, pažbou své rukavice dvakrát, třikrát o první pahejl udeřil: „Nu, jak myslíte! Budeme vidět, co dělá pán, až se vrátí.“

Mladík, jenž byl často vídal, jak se kácí v kraji, měl za to, že více vykonali, až dost, hledě k obtížím pudy. Když s hajným poodešli, řekl mu to také.

„Já vím, já vím,“ zabručel on; „ale kdyby podle k němu jim nevytýkal, upadali by v lenost; ten lid těba znáti. Ostatní oni se nepohnou, těba broukali.“

On co dále hajný mládenci ukazoval cestu, kudy se v zimě na saních vlekou klády k vodě.

„Jak je to možno,“ tážal se píruší, „přes tyto balvany, v takové houštině?“

„Nepadne tu sněhu na deset až patnáct stop,“ vece hajný, „jde to zcela dobře, však uhlídáte. Po houštinách a stromcích, jimiž nyní se dereme, památky není, to je všechno hluboko pod sněhem.“

„A neprobojí se volí?“

„Volí? Volí tahají saně dál dole, zde u nás tahají lidé, všichni ti dřevníci a ještě více jich; ženy jejich s nimi.“

„A žádné neštítí se nepřihodí?“

„Přihodí, nepřihodí; co pak jinde neštítí se též nepřihodí? Kdo má za neštítí? Ostatně, kde na saních klády a polena s vrchu dolů se svážejí, je to horší.“

Mladík by se byl rád hajného na podrobnosti vyptal, ale ten patrně dost se namluvil; nebylo lze z něho už vysoukatí souvislé věty.

Došli domů; zase na prahu stála Katy, jako naschvál; už neutekla tak na kvap, ba zasmála se na mladíka, perlové zoubky ukazující; pak stáhla černý šátek do ústa a pomalu odešla.

„Pane,“ řekl druhého jitra Vavruch pírušimu, „nic na plat, musíte dnes do Kvildy dát si vzít míru na hole ové boty dle našeho způsobu. Vaše dlouho nepotrvají. Aby Kvildský švec si pospíšil, toho se nedokážete; asu mají tací chlapi vždy nazbyt. Zima se blíží, co nevidíte, že udeřiti, podzimní plískanice ještě dříve, a v takovém případě jste hotov, a to tím spíše, že v dřevácích chodit neumíte. Jďte ke Gustlovi; že jste myslivecký, Gustl uvidí, a že jste v Pürstlinku, tomu řekněte, to mu postačí, aby věděl, jak vám je má ušití. Jen a vám je udělat hodně velké, abyste do nich na nohy mohli ještě přicpatí slámy. To je věc nezbytná.“

„Což vy se mnou nepřijdete?“

„Není možná, někdo v revíru zůstati musí — ti dřevníci, bestie, ti by toho udělali!“

„Jak že, přijdu sám? Vždy cesty neznám.“

„Sám nepřijdete ovšem, povědě vás Katy — ta cestu dobře zná; desetkrát tam se mnou byla.“

Strom kdyby byl před ním rázem ze země vyrostl, mladík by se byl méně tomu podivil. Že do Kvildy jest přes půl hodiny cesty, to už se mu zdálo, že celá tato cesta bez přestánek hlubokými, úplně neobydlenými, liduprázdnými lesy vede, také už věděl. A tou cestou šli lépe tímto dlouhým bezcestím měl sám jíti s mladou hezkou dívkou — a otec její to tak na šel!

Ne řekl slova, jen trochu ramenoma pokrčil. Vavruch se na ani nepodíval. Odplivl, obrátil se a dlouhým krokem k obydlí svému namířil; mladík za ním.

Na náspu čekala Katy úplně přistrojena. Hlavu jak obyčejně v černý šátek měla zahalenou; oděna byla v rýžovou, bíle kvítkovanou kartonovou suknici, černou kazajku a stejnou zástrčku, nožky v zely v tlustých, vlnitých punčochách a — v mohutných dřevácích; kolem krku leskla se jí dvojité šňůra velkých žlutých korálků. Mladík jí dal dobré jitro; ona velkým černým očierna pohledla, přivítala, nenučené, jako by o nic nešlo, jako by as na tebe, milý tenáči, Pražská služka pohledla, již bys se otázal na schodech velkého inžáka po nějaké rodině v domě tom bydlící; sotva lehounký rum necpělel přes spanilou tvář.

„Na Vogelsteinskou nádržku,“ pravil hajný, „odtud lesem k černému potoku (Vltavě)! Jen mi dej pozor, a se nedostaneš vpravo do strání černého Vrchu; z toho lesa sotva byste se ven dostali; samá propast a trhliny v skalních srázích. Vždyť víš. Zejména veďer pozor! je to ošemetná cesta po tmě — do došesti snadno jste nazpět, nezdržujte se marně.“

Romantická výprava! Sotva mladí lidé přitáhli, pojal je mléčivý les; ona šla napřed, on za ní úzkou stezičkou. Nelíbila se mu tak, jako když poprvé ji viděl v krátké sukničce vysoko kasané. Kazajka dobře nepřiléhala, a na nohou hrubé dřeváky pohoršlivě klapaly, pružnosti chůze i držení těla nemálo vadíce, všecku illusi rušíc.

Začal hovor; prožluklá žena, jak mu vadila! Chtěl být vtipným, selhalo mu; cítil, že říká nesmysly. Ona buď ano, buď ne odpovídala, tverze i po oku na něj se dívala, iasto ve hlasitý, nezřízený smích propukala, o němž věděl, že platí nikoliv vtipu, nýbrž osob jeho. Zarazil ho nemálo ten smích, v duši ho pářil. Zamlel se několikrát po takovém výbuchu její veselosti a beze slova šel přit, deset minut; potom mu to zase nedalo, spustil znovu.

Jitro bylo překrásné; rýžobarvým, duhovým okrajem vroubily paprsky sluneční v tvíky smrkové i listí bukové. Velebno, ticho v okolí jako ve chrámě; tu a tam zavolala rychle se optující žluva, zatloukl datel na duté dřevě — ti, ti, c, c! zlatohlávek drobounký, to bylo vše — ale podle něho klap! klap! šeredné dřeváky na krásných nožkách, pravá profanace.

Došli k Vogelsteinské nádržce. Dřevná chata, kterou dnes najdeš v této srdce svírající samotě podle černé vody, a která aspoň na mne činila dojem stánku Charonova u černých vln Styxu, tenkrát ještě nestála. Hladce, nehybně ve stínu smrků rozprostírala se temná tůň; bublinka nevyskočila, rybka se nevymrštila, ani dlouhonožý komár štíhlé tílko pod hladinu nenonil. Obešli s jedné strany mrtvou vodu i stanuli v plném močálu, v němž černá tůň pěchází. Zakrsalé smrků vpravo i vlevo, dosti řídké, chumá se žlutavých travin tvrdých, kyselých, mezi nimi vlhkem prosáklá, bobtavá rašelina, jež dna nemá. Skrze toto pohyblivé bláto vedla jí úzká stezka ze samých naschvál položených, kluzkých klacků, hadovitě, v křivolakých oklikách se vinoucí. Mladík nechápal, jak dívka v neohrabané své obuvi tudý jíti může, aniž jí noha sklouzne; jemu samému každou chvíli noha ujížděla, v prahu kolomazi podobnou hluboko se nonila. Jednou dokonce by byl upadl a v leknutí svém, aby se uchránil, objal oběma ramenoma štíhlé tělo pro vodkyn své. Tato stanula, mžikem vyzula se s dřeváků, aby lépe nohama podepřítí se mohla, a rukama pomáhajíc, vytáhla ho ze slizkého bahna. Tentokrát se nezasmála, oči její s výrazem v pravdě mateřským na pohlížely.

Po čtvrthodině dostali se pak na pevnou půdu.

„Vy máte sílu, Katy, ani bylověk neřekl; a obratná jste jako kočka,“ řekl mladík; „bez vás bych snad byl zapadl do toho šeredného bahna.“

Dala se do srderného smíchu, celá se prohýbala. „Proč mi pán vyká?“ dělala, „jsem snad z msta slepinka? Je to k smíchu, proč mi pán netyká?“

V tom tedy to v zelo! Že jí vykal, proto se mu smála. Nemohl se udržeti, chopil ji za tvrdou, upracovanou ruku, silně ji k sobě přitáhl. Vymkla se mu jako úhoř. „Pokoje!“ zasmála se; „nedá-li pán pokoje, ztratím se mu, a pak ať si najde cestu sám.“

ertovo dřevě! pomyslel si a jal se jí chlácholiti. Upokojila se velmi snadno, ba stala se mluvnější. Povídala mu o

Kvilda, jak je tam hezky. Jemu se proti tomu Praha zdála maloměstskou. A což teprve Vimperk, kde za dveství svého jednou byla. Zlatý zámek, káňský hrad, to vše nic, právě nic proti nádhře tamní. A jakou práci sobě dávala, aby jí porozuměl! Litovala, že podle písma mluvit neumí, ale kam že by byla chodila do školy!

Ptal se jí také, měla-li už milého. To jí bylo tak k smíchu, že se div nesvalila. „Ano, ano,“ zvolala, „milého! Volatého Petra, syna Jakuba dřevě! Ten vloni u nás obcházel, kroutil o číma po mně a hekal a stenal, že to hrálo jak píly Máderské!“ Nakazil ho smích její.

Dál a dál vedla je poušť. Táž liduprázdná pustina úplně. Šli mlokým mechem podle jakéhosi zarudlého potoku, vpravo majíce nekonečně vysoký les, vlevo otevřenou bahnitou planinu, samou nízkou křovinou, zakrsalé jívky, vysokou ostřicí, ostružiny a tu a tam chumáč červených kvítků na dřevnatých lodyhách. Modré bylo nad nimi nebe, slunce pražilo, že potok na čele vyvstával. Hovořili o ledajakých věcech. Mladík povídal, jaký je v českém kraji les, jaká jsou města, také o Praze se zmínil. Divila se tak prostoduše, že z ní byla rozkoš.

„Aj, Katy,“ pravil mládenec, tentokrát jí tykaje, „tys roztomilá děvče, ty ani nevíš, jak tě mám rád.“

Pohledla na velikým zářícím okem položenou tvářív, polo vážně, ponechala mu ruku, kterou opřít byl uchopil.

„Kdyby to byla pravda!“ řekla. „Takový pán sprostého děvčete nemiluje.“

„Nic ty si takového nemysli, mám tě rád, Katinko, tuze rád.“

„Kdyby pán mluvil pravdu,“ odtušila, „já v ruce bych ho měla ráda.“

Opřít jí chtěl pohlípnouti k sobě, podelovati; zas se mu vymkla:

„Nic takového, nic — ne, ne, to být nesmí!“

„Kdybych naléhal, jistě by se rozhněvala. Je tak přesná!“ myslil si mladík. Děvče stále před ním rychlým krokem. Klap! klap! cvakaly dřevěky na kameny a kořeny.

Došli k mladé Vltavě. Bahnitý běh, smutnými černými jívkami vroubený. Nekolik set kroků sledovali tok vody zdlouhavě se plazící, z níž tu a tam šedý balvan vyčníval, odrážející vlnky slabě šplouchající.

Pojednou stanula dívka: „Tu se přebrodíme,“ pravila, a již sedla na kámen, bez ostýchání punochy si stahující. Mžikem byla hotova; pak pobízela svého přívodce, aby příkladu jejího následoval. Když otálel, nabídla se mu, že sama boty mu stáhne; on ovšem nepřipustil, sám si posloužil. Co byl zaujat prací tou, ona vysoko se vykasala; smoly se bílé nohy, zapadly do černé vody. Spěchal za ní. Plno kamení slizem potaženého bylo dno potoka; mládenec vrávorál jak opilý, každým krokem pádu se obávaje. Ona, došedši protějšího břehu, hlasitě se mu smála; než došel, byla již opřít v punochách, nohy opřít v zely v nemotorných dřevácích.

Od té chvíle byli na dobré, schádné přislině, která za nedlouho přivedla je na silnici z Kvildy do Buhině; šli mlčky podle sebe, jedva tu a tam slovíčko padlo.

Dorazili do Kvildy kolem desáté hodiny. Mladík dal si ukázati chatu obuvníka, s nímž dříve se vyjednal; pak se odebral do hostince, kde Katy na něj čekala. Vyzval ji, aby k němu přisedla, s ním pojedla. Rozhodně zamítla pozvání, dokládajíc, že je sprosté děvče, jemuž nesluší s pánem za stůl zasedati. Když poobdávali, vydali se opět na zpáteční cestu. Lhal bych, kdybych řekla, že mladík dalekou cestou umdlen nebyl, ale také jest pravda, že se těšil přece zas na onu pouštnou lesní pustinou po boku té dívky.

Šli nazpět opřít jako tam. Nebudu líbiti cesty té, abych se neopakoval; povím jen tolik, že nastalo veliké vedro; smola na stromech jako by se pražila, všude jí bylo cítiti. Když došli k Vogelsteinské nádrže, šedé mraky ukazovaly se na západním obzoru, ve směru pouti jejich. Hrozivě, strašně vystupovaly — les, jako by tušil, co přijíti má, mlčky se choulil, zvuku nevydávaje. V dále temně zarochotil hrom. Pobízeli se navzájem k urychlení chůze: bouřka v té samotě, komuž by dlehnou se nezdála?

ern ji, hust jí mra na se kupila, siln jí rachotil hrom; zašum ly ásem v tve, zasténaly vrcholy d ev, sklán jíce se pod nárazem v tru, který zadul a zase ustal; skoro do b hu se dali.

Když dob hli do Pürstlinku, po aly padati velké kapky; hlu n narážely na šindelovou st echu hajnovny, rozbíjely se na t epetavý vodní prach o široké kameny náspu. Tak prudce ude ila nepohoda, že mladík do myslivny se nevrátil, anobř v sednici u hajného z stal, ekaje, až by se bou ka p ehnala.

Katy na chvílku se ztratila do kom rky, mládence ve spole nosti mat in z stavující; ta o málo více hovo ila než manžel její, a mladého pána velice p ív tiv p ijala, k pose kání zvala. Když se po chvíli dcera ve své domácí úprav vrátila, matka, která se k ižovala p i každém zablesknutí, pravila k ní: „Zapla Pán B h, že jste tu aspo vy! Co se s tátou d je, nevím — od rána se nevrátil. Kdyby vás byla bou e v lese stihla, co byste si byli po ali, má ty Sedmibolestná!“

„To by toho bylo!“ odušila Katy; „což neznám lesní boudu, tvrt hodiny od Vogelsteinské nádržky vzdálenou? Tam bychom se byli uchýlili, t eba p es noc tam pobyli.“

„Na mou duši!“ vece matka, „máš pravdu, já nevzpomn la.“

Mladík cítil, jak mu krev do tvá í sko ila. Takhle mluvila matka — jaký to zde sv t?!

Když stará na okamžik vyšla, obrátil se ke Katy, která položila p ed n ho ohromný bochník samožitného chleba a kus vonného, žlutého másla: „Slyšíš, d v e, kdyby ta bou ka byla vypukla o hodinu d íve —“

Pohledla na n j usmívajíc se. Zdálo se mu, že z oka jejího vyšlehl zvláštní plamen — ale v tom se venku zablesklo, hrom zarachotil, jako když se prkna lámou, až okna za in ela, zem zadun la. Dívka padla na kolena p ed svatými obrazy v kout , t ikrát znamením k íže se poznamenala, modlitbi ku k nej istší Pann od íkávala.

Venku zatím h e a h e živlové ádili. Mladík p istoupiv k oknu ml ky díval se na padající spousty vod; do velkých kapek míchaly se husté kroupy, které s rachotem narážely na kamení p ed domem i na st íšku stáj . Celá planina k jihu se otvírající, kde jí Luzný uzavírá, zahalila se v šedé roucho, a víchř pohrával padající srážkou, jakoby šlehal do záhyb obrovského plášt . Shán l děš i kroupy v chumá e, které tu jako smřšt vírem kroužily, tam rozprášené idly a idly. Blesk za bleskem prorážel sv tlem svým šerou tmou, a rachocení hromu bez ustání mísilo se v jednotvárný tlukot padajících krup. Tma skoro no ní rozložila se po velké sv tnici; jako duchové p echázely ob ženské, dušeným, neslyšným skoro krokem.

Pojednou dívka stanula vedle mládence, obli ej její skoro ramene jeho se dotknul. Cítil její teplý dech na tvá i, i dotknutí ruky její. Bylo mu, jako by všecka elekt ina ve vzduchu nahromad ná, prošedši skrze t lo její, tímto dotknutím po všem jeho ívstvu se rozproudila. Uchopil se pravicí ruky její, pevn jí stiskl, levice objala pružný život; p ivinul ji k sob , celoval elo, o i její. Nyní se nebránila, lehounce jen se chv la celá postava, blaho zá ilo z o í dlouhými asami zastín ných, polo p iv ených.

„Katynko, Katynko! jak t miluji!“ zašeptal.

A ona tiše: „Jen je-li to pravda!“

Vešla matka; pustil ji, ona však se s místa nehnula, po ade hlavinku kloníc na rám jeho, — až stará ekla: „Jdi pro vodu, Katy!“ Slova ta i jeho vyrušila, zastyd l se, sklopil o i, ani nepohlížel za odbíhající stepilou postavou.

P istoupila k n mu stará; myslil, že mu n co ekne vzhledem k situaci, v níž ho s dcerou p ekvapila. Ani slova; pravila pouze: „Bože, to jest strašná nepohoda! Kde jen v zí m j? Nu, dá Pán B h, že našel útulek. To je tu k íž u nás, mladý pane, notného zmoknutí lov k dbát nesmí — ba nesmí, och!“ Stará ještě n kolikráte zavzdychala, pak op t po své práci se ubírala.

Víc a více se p itmívalo; no ní stíny družily se ke tm bou kou zp sobené. Mládenec postával, posedal, myšlénkám svým se oddávaje... Zatím venku bou e ustávala; temn jí zarachotil hrom, táhle, hluboce dun l mnohonásobnou ozv nou, jak od les a strání okolních zvuky se odrážely, vítr se utišil, a pomalu, drobn padal děš .

Píru se probudil, že jde domů, pravil. Dívka vyšla za ním na široké násyp; usmívala se, podávajíc mu ruku. Chtl jí opřít k sobě a ivinouti; vymkla se mu: „Ne, ne! pokoj!“ pravila skoro přisn a zmizela v temnotách síně.

Mladík pomalu se ubíral k myslivně. Hlava mu vířila, všechny žíly tepaly. „Což pak mi udělala, ta čertova holka?“ mluvil sám k sobě; „co pak jsem se zbláznil?..“

Potkal hajného; byl promoklý až na kůži, se stěchy klobouku vlnula se voda. „Chytilo mne to na Plattenhausenu,“ řekl; „zastavil jsem se u vás; stará Nany řekla, že jste se ještě nevrátil.“

„Právě jsme došli k vám,“ odtušil píru, „když to začalo; řekl jsem u vás, až se to přehřene.“

„To jste si pospíšili — ani jsem vás neřekal, myslil jsem, že vás to v lese chytilo. Dobrou noc! Zítra se můžete vyspat, do lesa nemůžete; podívejte se, co je vody.“

Zamířil k svému domku, již se neohlédl. Mladík nyní teprve spozoroval prameny vod a bystřiny, které všude stékaly s návrší; z údolí doráželo sem šumění potoka, a šerem leskla se tam voda po lukách rozlité.

Na prahu ho přivítala obvyklým způsobem hospodyně. Tu bylo řeči: jak se mu vedlo? jak té bouři unikl? jak se mu líbilo ve Kvildě, v rodném jejím místě? Odpovědi tím nevykala, svou dále vedla. Hladila mu tvář, litovala chudinku — a pak o těch bouřkách v lese, jichž se dožila, dlouhé historie vypravovala, které konce nemajíce, jedny v druhých se tratily. Ze všeho toho proudu slov, drastickými posučky provázených, mladík sotva čtvrtinu porozuměl, a to jen dle posučky.

Usadil se v křesle, kam mu Nany přinesla večeři, tentokrátě jakési kozí maso na kyselo. Ochutnal, nemohl je jísti. Nemálo se divila. Postavila před něj láhev piva; nalil si do sklenice: temnohnědý, zakalený mok beze stopy píny; chutnal spáleným sladkem.

„Bavorské jest to,“ vece Nany, „dobré bavorské! To je to jediné, co ti chlapi dobrého mají. Však ho také vypijou — pro pána, ti umějí chlastat! Já bývám na sv. Michala v Šenavě, ale tolov k divy vidí!“

Mladík uvažoval o národu bavorském posudek po svém, slyše, že tento nápoj jest jediná krásná stránka píni, tyto nasládlé patoky, které barvou podobaly se břečce, jež hajnému tekla zpod jeho zmoklého klobouku po oblíbených a po bledlavých provnětých voustech. Vypil však pivo přece; cítil, že ochlazuje rozbouřeně jeho žíly; píni tom naslouchal povídání stařin, které na ústí inkovalo jako šplouchání potůčku. Ba když dopil, ještě o jednu láhev poprosil, a koli lou už dávno ho měla, a osmá už před čtvrt hodinou odbila. Vyhověla s radostí jeho přání, jí však brzy potom vyschl proud píni — v lenošce podle něj sedíc, spánkem překonána v sladkou dřímotu se pohroužila. Když dopil a vstal, i ona se probudila, posvítila mu loutí po schodech, přála mu dobrou noc a šla spat. On pak po zdejší zprávu se svlekl a uložil.

Málo té noci se vyspal, a hajný nepřišel ho budit. Obraz té dívky neopouštěl ho; přes tu chvíli krácel s ní pustým, mlácím lesem, nebo s ní seděl na lavici za javorovým stolem v hajnovně, nebo hovořili na placatých kamenech násypu. To je bouřka! smál se jakýs lesní šotek — hle! bouda, bouda je tu! Vstupte přece, a nezmoknete! A rarášek se smál, že nevstoupili do idylického útulku toho, patrně proto, že se ho styděli, nezvedeného posmíváka. — Teprve k ránu dostavilo se pevné, bezesné spaní, které jedině vzpruží — a když pozdě z něho se probudil, hučelo mu v hlavě jako po masopustních šibinkách.

Venku šla přeháňka za přeháňkou, bíle se kouřily lesy, trhané mraky po nebi letěly; občas paprsek sluneční našel si cestu skrze šedé páry, ale brzo opět přemožen hustým šikem jejich, zastavil jim vládu.

To jsou dni, kdy lehne na lidi nuda jako mraha. Co poítí v dobách takových? Šedé páry jako závoj vše obestou; niho nevidí; bezkonečné mokro brání procházce, a smutno všude, smutno, až se srdce svírá. Blankyty nebes na dlouho neuzíší, mrazivý, syrový vítr do tváře ti fouká; jednotvárně šumí vody; podíváš se na ně: temné jsou a kalné, ani oblázku nespátí, jen špinavé bubliny, zarudlá bahem slatin přenaší před zraky tvými. I ten zelený palouk mrtvou se přiod je barvou, podobnou zamodralé černé. Zasteskne ti v duši, zatoužíš po společnosti. Kde ji najdeš, hledáš-li

ji jinde než u dřevorubce, jimž těžko rozumíš, kteří jsou zádušní a nesdílní jako přišerné lesy, kolébka jejich i rakev?...

Připravil byl zatím ještě dalek těchto chmurných myšlének; jím lomcovala nedočkavost, i osnoval jen plány, pod jakou záminkou by šel do hajnovny. Kdyby byl býval svět a lidí zkušený, byl by tam prostě šel, byl by se tam usadil, třeba, že se nudou trápí, že pohovořit si přichází; a jistotně by byli vřelí. Ale jeho cos trápilo jako zlé svědomí. „Já to dříve miluju, opravdu je miluju,“ mluvil sám k sobě; „jakt živ také krásy jsem neviděl...“ Ale, kdyby tak spozorovali — kdyby tak hajný, jemu jakožto připravěnému podřízený, přišel k němu promluvit: „Pane, co zamýšlíte s dítětem svým? Vzáti sobě dívku za manželku nemůžete; chcete si s ní jen zahrávat?“ — co by na to řekl?... A přece jej to tam mocně táhlo.

Chť něco řekne; tážal se hospodyně, a ta mu jakési knihy ukázala, staré kalendáře, dávno zastaralé knihy lesnické, plné prachu a pavučin, svazky starých novin. Přebíral se v tom haraburdí, tu a tam četl zvěst o nějaké vraždě, krádeži a jiné podobné události. Ale myšlenky jeho přiletěly nedlely, bez ustání zabíhající pod onu nízkou šindelovou stěchu, jejíž komín nedaleko kouřil. Víkyně stěchy jako tajemné oči napatřily, potutelně mrkaly. — Sestřinou to nešlo; kdyby tak bylo piva, třeba onoho nektaru bavorského, jímž včera žár srdce svého ulíval, jak by si zavdal! I na pálenou vzpomínal — marné sny! Hospodyně řekla si netroufal; co by řekl pan revírník, jeho představený? Tolik je jisto, že bez piva tu nebude; ekne dřív, a žena, na kterého se vypraví do Mádrů pro třicet láhví. Třicet láhví! je to hodný náklad, uváží-li se, že v něm na zádech přinést se musí. A k tomu — hospodyně pravila, že vždycky láhvové na sklad nemají. Nebo do Bavor, do Šenavy?... Tam je ještě dále, přijde hezky draho ta brynda. No, hajný mu poví; co naplat, bez piva tu nebude, co by si počal?

Než, bude lépe, když se tam podívá odpoledne, k večeru, až se přitmí; co by děl celý den, kdyby tam nyní zašel? — Zase se probíral ve starých knihách a novinách; když ho to omrzelo, šel dolů do ledníku a poslouchal hovor staré Nany; provázel ji všude, i do stájí. Líným krokem míjela hodina za hodinou; konečně přišel oběd: pražená polévka a ohromná mísa lívanců. Jedl z dlouhé chvíle, až už nemohl; potom si šel lehnout a jakž takž si podíval. Pořád před sebou viděl Katy, představoval si živě, jak nyní aspoň šuká, sledoval všechny její pohyby; tu se sehnula, tu se opět vzpímila; díval se za ní, jak stoupala na prahu; očekával ji zrakem, jak po schodech se vracela, bílé nohy jedva stupně se dotýkaly. Viděl, jak oko její plamenné na něm utkvělo, třešňová ústka na polo se pootevřela, bílé zuby se zableskly...

Vstal z lůžka, po sednici chodil pádným, rychlým krokem, až podlaha duněla. Přistoupil k oknu, zadíval se: pořád šedé mraky po nebi, bílé mlhy po slatinách vlevo, po mořích vpravo; tu a tam smrček z mlhy vystupoval s rozčehranou, na západní straně v třem otrhanou korunou. Jen kdyby už byl večer! Prožluklý čas, jenž se plížil jako želva!

Sešel opět dolů promluvit s hospodyně. Ptal se po panu revírníkovi; ta mu ho popsala, že zrovna viděl jeho fotografii; pak mu vypravovala o jeho předcích, který nejraději jedl kaši z prosa a svedlým mlékem ji splakoval. Také prý před dvaceti lety se tu objevila nemoc, kterou vepřový dobytek šmahem hynul. To bylo pak zle v zimě: žádného uzeneho vepřového masa, jen hovíz — a toho prý se loví k přejí, zvláště nemá-li zub, jak ona!

Všem tím a jiným děm a výkladem mladík naslouchal, jakoby jinak nemohlo býti. Konečně se mu zdálo, že by byl čas; šel tedy.

U hajného byla společnost, kterou už jsme u něho byli shledali; že však rodina ve večera, nesedli dřevorubci u stolu, nýbrž jeden podle druhého na lavici podél stěny. Mlčeli, kouřili, a aby nosy nezahálely, vandrovaly barevné lahvičky s brisilem z ruky do ruky.

Za stolem sedli hajný, manželka jeho, dvanáctiletý kluk a aspoň tiletý děvátko; pojídali jakési koláčky z černé rezné mouky, kaši z černých jahod naplněnou, jichž tu plná mísa stála, a splachovali tento suchý, tvrdý pokrm sladkým mlékem z rozložitého krajíce, do něhož všichni široké plechové lžičky stápli. Když mládenec vstoupil, obrátily děti k němu umouně své obličejy a přestaly jísti. Katy přisluhovala a zároveň po svém konejšila malé dítě, které se povalovalo v jakémsi hamáku, sestávajícím z kusu plátna, jehož konce, v široké tkaničce prodloužené, upevněny byly na tráměch stropu. Dítě to valovalo, až uši zaléhaly.

„Budeš mlčet, ertvákane!“ — ta byla slova, jež mládenec zaslechl z krásných úst krásy své; pak ještě něco, co

nelze dobře opakovati. Živá duše nevstala aniž pozdravila, když příchozí vstoupil; až když on sám dal dobrý večer, pokývla hlavou, líně, táhle, jakoby je to bolelo, pozdrav opakovali. Katy vyšla z hamáku k ičí roba a ztratila se s ním do komůrky.

Přichůzí, esky mluvící, vysvětluje hajnému příteli příchodu svého; ten nedá se v jídle másti, obrátil se na jednoho z dřeváků:

„Francal, pan adjunkt chce pivo; ať mu tvá žena pro něj dojde zítra do Madru, tři cet láhví!“

Oslovený Francal zamružel cosi, co nijak lidskému hlasu se nepodobalo, a včís této strany byla odbyta.

„Co jí dám od cesty?“ tázal se mládenec hajného zase esky.

„Nic; panská práce — sůť tuje se jí přel dne, tři cet krejcarů. Neposedíte se?“

„Nechci vás vyrušovat, jste přiveš i...“

To slovo patrně hajný jak živ neslyšel, udiven pozdvihl oči na mladíka; pak, obrátiv se k ženě, řekl:

„Ženo, přines hrnek smetany — že budete, viš te?“

Mladíka nebylo třeba dvakrát pobízeti; byl rád, že tu mohl zastati, pojedl s nimi. Katy se také objevila a také přisedla, ale na krátko; po malé chvíli opět ona i matka šukaly a přecházely obvyklým způsobem po sednici a po domě. Hovor vázl; davorubci slova nepromluvíli: nudno tu bylo jako v myslivně a venku.

Když večerní soumrak padl, mládenec vyřekav chvíli, když Katy sama ve přejzdě byla, vstal a dav dobrou noc, odcházel. Venku setkal se s dívkou. Usmála se na něj, on uchopil ji za ruku: „Kvůli tobě jsem přišel,“ řekl tiše, k sobě jí táhna. Tvá její zplanula.

„Pozd ji!...“ šeptala, zajíkajíc se. „Po deváté hodině všecko u nás spí...“

Stiskl jí ruku a odkvapil, jakoby za ním hořelo. Šero v kol; z oblak nad ním drobounký padal déšť, chlad rozpálený jeho obličej — jakýsi výstražný hlas volal: „Necho! necho!“ — a jiný hlas, ironicky se chechtajíc, přizvukoval: „Koketa! koketa!“ —

Zdá se, že nezávily tyto hlasy káravé a výstražné, nebo po deváté hodině ubíral se mladík mračnou, večernou nocí opět k hajnovně...

Ráno o přel páté přišel hajný ho zbudit, a s ním přišla žena davorubcova s velkou nůšou na zádech; mladík dal jí peníze na pivo. „Hezky není, ale nic naplat,“ vece Vavruch, „musíme na Marberk přihlednout ku práci davorubce; dalať polena, třeba mýt. Oblect se podle toho a nezapomejte na mýtko.“

Po celou dobu, co výprava ta trvala, měl mládenec dost času a příležitosti, aby přemítal o přítelích, které nutí obyvatelstvo nového světa, aby kolem osmé chodilo léhat.

Když se vrátil utmácen, do kosti promoklý, bylo tu pivo a krom piva lístek jeho chefa, ohlašující, že přicházeti bude rozličný nábytek, aby vše prozatím v neobývaném pokojíku se uložilo, jen postele aby se v ložnici postavily a upravily; přehrášky, žínky, podušky atd., vše v bednách složeno, již prý jsou těž na cestě. On, revírník, že s chotí svou na druhý týden přijede, že se těší na svého pomocníka, že bohdá dobře spolu vařiti budou.

Druhého dne vskutku rozléhalo se práskání bítí, a stanuly před myslivnou tři povozy; zapážení volí potom i krví byli potřísněni.

IV.

Přesky pšel z Mádrů pan revírník i s mladou paní kou; kde se vzali, tu se vzali, jednoho ve era tu byli. Krásný záijový den; buky se rdíly, javory žloutly, taková krása barev, že ani vesna takové neskýtala. Paní ka drobou ká, hezou ká — ostrou chzí tvá i ky jí plály, modrý závoj ve erním v t íkem vlál, pod ním zlaté ku ery na bílé ílko spadaly. Lehkým, pružným krokem krá ela podle obrovitého manžela, tu na jeho rám se v síc, hned zas je poušt íc, aby bílé ru ky v udivení sepítí mohla: „To je krása, jak živa jsem té lepoty nevid íla!“ I smála se blahem, ru kama tleskala. On podle ní jako dub podle ke e r žového, vážný a klidný, jak se na n j slušelo, a p ece nevýslovné št stí zá ilo mu z oka, kolem usmívajících se rt pohrávalo. „Jen když se ti zde líbí, Zdení ko, m j andílku!“ — i hladil jí ru ku, jak otec malé dcerušce.

Zo íla p íchozí stará Nany, p íb hla jim vst íc na starých nohou; jako paprsky podzimního slunce ka p elet lo jí sv tlo p es vrásky vetchých tvá í.

„Vítám pana revírníka!“ volala, „mého zlatého pána; vítám mladou paní ku!“ Hluboce se po svém klonila, ruce mladé paní uchopila a srde n zlíbala. „Všecko jsem p ípravila, ustrojila, krajkové záclony zav síla — hotový ráj, ta ložnice — modrá umyvadla, zlatem vroubená — to je krása! Jen aby se tu naší milostivé paní ce dob e zalíbilo. Bože ty m j! taková paní ka z kraje, kde všecko tak p kné, nebude se jí tu stýskat?...“

Ohromný proud e í její jako vlny Otavy rozlíl se, a revírník dobráckým svým zp sobem marn se pokoušel zastaviti jej. Konec dlouhé e í byl, že mladý pán statn a vydatn jí byl na ruku.

„Nu, což je s panem p íru ím?“ tázal se revírník, dostav se kone n k slovu.

„P íšel nedávno dom ,“ odpov d íla, „zavolám ho.“

Nebylo t eba, mládenec v tom se objevil, p kn p ístrojen. Revírník šel mu v ústrety, ob ruce mu podáváje: „To m t ší, to jsem rád!“ — a své choti pravil: „To je pan Karel Svijanský, který tu bude sdíletí naši samotu.“

Mladík se uklonil paní ce, která mu p ív tiv ruku podala. Revírník pak op t k n mu se obrátil: „T ší m dvojnásobn , že vás tu mám; teprve nedávno jsem zv d íl, že jste synem mého drahého p ítele z mladých let, Prokopa Svijanského z Citolib. Služba u nás je zlá, a p ece blahoslavená, možno-li ji konati — nejhorsí je nuda, když zavládne. Nu, všeho do konce: i tuto zkoušku p e káte, a my se postaráme, abychom vám pobyt v t chto lesích co možná p íjemným u ínili — ví , Zdení ko?“

Mladá paní p ísv d íla, a revírník op t tiskl ruce mladému svému pod ízenému.

Vstoupili do pr jezdu; všude zelená chvoj, r znobarvé stuhy; co nejlépe mohli, vše okrášlili, aby novomanžely d stojn uvítali; revírník i mladá paní hluboce byli dojati tou pozorností. Když hospodyní jsouce vedeni celý d m a novou úpravu si prohlíželi, nastal venku divý hon dvou kluk drva za ku aty, jichžto žalostné krákorání sv d ílo, že jim jde o krky.

„To bude ve e e!“ ujíš ovala stará; „už jsem kluk m na ídila: jak p íjdou páni, pochytáte dr bež, mám je upéci nebo-li usmažit?“

Nevím, jak byla vy ízena tato d ležitá otázka, pouze to povím, že první ve e e, která na po est mladé paní ky vystrojena byla, velice byla veselá a daleko do noci se protáhla. Mladá paní samý smích, samé št stí; tak krásn tu v té samot , taková rozkošná idyla, jakou ve zlatých snech dív í své obraznosti nejednou sob malovávala. Kdyby jen matí ka mohla vid í ty zelené lesy, jež prysky ící voní, ty modré hory, na jejichž temena pozlacené mrá ky jako snubný závoj se spoušt í; ale matinka dlí daleko, tam ve zdech Bud jovických, kde t žký vzduch na prsa padá. Nikdy se jí tam nelíbilo, vždy d tství svého vzpomínala, které kdes prožila v T ebo ských lesích, kde otec její také revírníkem býval. Když pak zem el tatí ek, p est hovali se do m sta, aby brat í mohli na studie. Jak se jí stýskávalo po lese! A nyní byla

to, tu v Pürstlinku, a na dlouho! Krásná ji je tu ještě, daleko krásná ji než na Těbošsku! — A manžel po boku, ideál mužné krásy, třeba již mladí za sebou, těšil se jejímu zanícení a s klidným blahem naštěve vypravoval jí o celé té krajině a sliboval jí, že všude ji provede, kdykoli pohoda dovolí, na černý Marberk, na bílošedé temeno Luzného, do hlubokých hvozdů a smutných rašelin Plattenhausenu až tam, kde mohutný Roklan vypíná dvojitou šedou hlavu svou. I mládenec se vmísil do hovoru; vypravoval, jak s hajným skoro celým revírem už prošel; jak byl i ve Kvildě, kam žádná nevede cesta ani lesní pěšinka.

„To vás tam hajný dovedl?“ zeptal se revírník.

Mladík trochu se zapýšil: „Nemohl onoho dne, šla se mnou dcera...“

„No, no!“ usmál se revírník, prstem pohrozil — „to jste byl v nebezpečné společnosti. — Ani byste nevěděla,“ obrátil se k mladé choti své, „jaké pokněto dává.“

„Nu, snad jsi se nezamiloval?“ smála se ona dovádělivě.

„Kdybych byl takový mladík, kdo ví!“

„Aj, a což vy tomu říkáte, pane Svijanský? Představuji si živě takovou idylickou lásku v tomto tichém zákoutí... však se přiznáte, co?“

Ženy jsou bystré, jim v podobných případech stačí jediný pohled. Pochybuji, že mladá paní by byla neuhodla, patříc potutelným otkem na zaraženého mládence, který plál jako růže a vzav do úst zbylou křivku chlebovou, zajíkal se a koktal: „Ale, milostpaní, tak krátko... prosím...“ Smála se jako díblík, bílé zoubky ukazujíc.

Milostpaní byla jistotně dobrá křivka, že do dalších rozpaků ho nehnala. Skokem přivedla hovor na jiné předměty. Bývalé Budjovické bály, vanečky, šibinky, dychánky a celá sada jiných věcí se protásala. S rozkošnou prostodušností vypravovala, jak se bavívala; dojista bývaly doby, kdy tyto zábavy neměly jí vábily než nyní melancholické lesy a idylický klid chmurných tůchto hor. Mládenec byl ve svém živlu — i on se rozpovídal o bývalých svých výpravách Lounských. Revírník usmívaje se poslouchal — snad ozvaly se i v srdci jeho dávno umlklé struny. Ale něeho nevěděla, ta harfa dávno dohrála...

„...Já jsem tenkrát měla na sobě růžové tarlatánové šaty, jednoduché, prostičké,“ šťbetala paní křivka — „ale to nic neškodilo. Těba se jiné sebe více parádily, vždycky jsem obstála. Tenkrát také. Celou noc jsem proskákala, jediného tance jsem nevynechala. Ty se nehněváš, mužíku, víš, že ne? — Vždy jsem tehdy neznala...“

„Jdiž, Zdeníko, kdo by se na tebe hněval, dušínko! Byla jsi mladá a jsi ještě. Mně je pouze líto, že takových zábav ti tu poskytnouti nemohu — bude se ti stýskat, to je jediná věc, které se obávám. Zimy jsou tu nudné.“

Paní křivka roztomile se zadurdila: „Aj, mužíku — jsem děcko? Je mi 25 let; povídám, jak bývalo před šesti, sedmi lety.“

Dvacet před let jí bylo, a mladá, velmi mladá vypadala, sotva 18 bys jí hádal. Od desátého svého roku žila s matkou vdovou v Budjovicích, trochu jmněly, na potěby denní stánila malá výslužba; nikomu zle není a nebylo, kdo knížeti Schwarzenbergovi sloužil.

Zdeníček klidně den za dnem, rok za rokem utíkal, až utekla léta dťství. Stala se z ní přiknápanenka i žila životem maloměstských našich dívek; trochu tání, trochu procházek, domácí práce, trochu šití, tu a tam zábava, tanec, divadlo, všeho mírně ale z plna srdce. Objevil se občas nějaký ten mladík, dvořil se, procházel se pod okny, pozdravoval, zadával se na tverylky a besedy — smáli se spolu, rděli se, snad někdy si ruce tiskli — flirt, abychom to pojmenovali anglickým slovem. Nevím, pokud v tom srděko ústnělo, ale nevinně to bylo, nanejvýše nevinně, a vážného z toho nic nevzešlo, za to fantasi se vyhovělo a v dťlo se, pro se žije. Běh dej, aby vždy tak u nás zťstalo, takové romány mívají veselý konec nebo žádný, ke katastrofám nedochází. Mají také tu dobrou stránku, že pessimisténevábí; kdo však pessimisticky k nim pohlíží, je od narození mrzout.

Takovým tedy způsobem plynuli Zdeníček dnové, když asi rok před dobou, do které padá děj náš, zavítal k nim do

Budějovický pan revírník Kolaň, vzdálený příbuzný matky její a dávný jejich známý. Zdeněk ho znal, když bývala ještě dítkem, nebo býval u otce jejího na Těbošsku pánem. Ona stěží se na pamatovala. Přišel a viděl, i líbila se mu Zdeněka. Byl vážný, estný muž, nezapadal románu, nepojímal věci tak, jak ona v knihách čítala, ale řekl jí jednoho dne, že jí má od srdce rád a že by ji na rukou nosil, a bude-li jeho. Zarděla se, zadumala se, krátkou chvíli tu sobě na rozmyšlenou vyžádala. — Hned na to pan Kolaň svým rysem i rozmluvu s dcerou oznámil matce; ta skoro k slzám pohnuta, radostí všecka ne svá, div kolem šíje mu nepadla — a druhého dne Zdeněka prvnímu svému vážnému a opravdovému nápadníkovi řekl ano, že jeho bude. Třinácte dní na to ve vši formě spolu se zaslíbili, a revírník hned na to opět vrátil se do svých hor. Po celý rok nevšty své neviděl, až na svatbu přijel. Kníže pán sám dal výbavu a tisíc zlatých v ná.

Ta celá historie doby předcházející toho manželství, a takových manželství do jista mnoho set u nás do roka se uzavírá.

Byla tedy Zdeněka na Pürstlinku s manželem, a jak jsme viděli, s veselou zavítala myslí, zašastnou se pokládala; vracíme se k nim.

Revírník rozmlouval s pánem o záležitostech služebných, o životě, který mu nastane, o útrapách a o — nudit.

„U nás zlé, úžasné věci se dějí,“ pravil — „a všechny z dlouhé chvíle. Nuda lehne jako zimní mlhy, které ven nás nepouštjí, k neinnosti odsuzují. Společnosti není, po celé neděle nevílovk, co poítí, a tu lidé všechno možné si zmanou, aby si čas ukrátili. Poznáte revírníky, naše sousedy, seznámíte se též se svými kolegy pánem, uslyšíte divné písně! Já to znám, proto nezalíte, že pokud možno ku práci a innosti vás přidržím, pro mladého lovka zahálka nejvšším je zlem...“

„Já se nudit nebudu, muži ku,“ vmísila se paní ka, „já jistě ne! Když bude nejhů, zazpívám si písni ku, veselou, smutnou, dle nálady, ale nudit se nebudu, jak živa jsem se nenudila.“

„Hospodyně se nenudí,“ pravil vážný revírník; v domě a v hospodářství vždy je co dělat.“ Po malé předávce dodal: „Hospodyním jen naši nudu a naše mrzoutství jest snášeti; to jejich údělem.“

„Pravila jste, že zpíváte, milostpaní,“ vece pán í.

„Tak trochu, doma mi říkali slavíček. A vy?“

„Slavíčkem mne nezvali, ale trochu jsem se tomu umění také oddával,“ smál se pán í.

„Výborní! výborní!“ zatleskala rukama; „to budou dueta, muži ku! To bude veselo, žádná nuda, žádná dlouhá chvíle!“ A zazpívala plným zvukým sopránem: „Pro bychom se netěšili, když nám Pán Bůh zdraví dá!“ Při druhé sloce i mládenec spustil a doprovázel její prim mohutným barytonem. Když ukončili píseň, udivení druh na druhu pohlédli.

„Vy jste znamenitý zpěvák,“ pravila vesele; „co tomu říkáš, muži ku? Budeš nám kázati o nudit? Nebudeliž živo, veselo?“

Revírník seděl jak u vytržení. A sám byl zpěvákem, nad zpěv mu nebylo. Bůh sám ví, co dávno děmájících citů a myšlének v něm se probudilo. „Výborní! znamenití!“ pravil klidným, mluvkým hlasem svým. A paní ka s mládcem opět píseň a opět jinou.

Připlížila se na špičkách stará Nany, která jindy v ten čas dávno spala, a poslouchala tak zbožně, jako by byla v kostele. Zdálo se, jako by kouzelná jakás moc vrásky starého obličej byla uhladila, a slovkem eských písní nerozuměla, slza za slzou jí po tváři kanula. Když píseň opět dozpívána, blíže přistoupila a zástrou o i utírajíc, pravila: „Zapla Pán Bůh! to bylo krásné. Milostpaní to umí, a mladý pán také! Co živa té krásy zpěvu jsem neslyšela!“

„Dobře, dobře, Nany,“ odvětila dobrosrdečně mladá paní, „jen poslouchejte, když se vám zpěv líbí; nebude tu smutno, víte?“

„Och, Bůh žehnej, milostpaní...“ a dále Nany nemohla, tak byla unesena, že i proudě i své ztratila. Zapíli ještě jednu, pak mladá paní ka, aby se šli podívat ven. „Bude chladno,“ pravil revírník, „dobře se opatř, dušinko.“ Sám jí posloužil,

„Máčkým šálem hlavu i tlo ovinul; pak šli všickni.

Chladno bylo, citelné chladno; ale na nebi stál plný měsíc a stříbrným světlem svým zalil celou planinu i v kolní výšiny. Lehounké, prohledné páry vystupovaly z luk a močálů, bledlavě kmitaly se koruny stromů, a za nimi černaly se purpurové stíny. Hlava Luzného leskla se, jako by ji pokrýval sníh. Po nebi tu a tam bílá beruška plovla, tiše, klidně, jako by boží andělík na perutích svých se vznášel v blankytných výšinách. Žádný téměř zvuk nerušil velebného poklidu, leda že zvonce krav ze stájů občas dušeně ozývaly, a v tůňkách donášel šumění stromů a šplouchání blízkých vod.

„Má j ty Bože, jak je tu krásně, jak velebně, jako ve chrámu!“ zašeptala mladá paní. „Má j drahý mužík uku, do božího ráje jsi mne uvedl — jak tobě děkuji!“

Polila luna stříbrem svým i toto milé líčko, obrážel se blankytnebes v temně modrých obláčích, pak vše ukryla na mohutných jeho prsou.

Vrátili se. Píru ří vystupoval zdoulhavým krokem po dunících schodech a zmizel ve své komůrce; snad neviděl rychle se kmitající bílé postavy, která v stíně pod hajnovnou se ponořila a tam se ztratila; snad ji viděl, ale poprvé ho nelákala. Ba, zaal on tu román svůj, jakýs divý rej, zaal ho — co bude dál?... Usedl na pelest a pěemítal. Bim! bam — bam! odpovídaly zvonce, které tichou nocí zvukem svým až k němu dorážely...

Druhého dne rásně rána nastala služba. Objevil se v myslivně hajný, přicházející si pro rozkazy. Mladá paní zároveň s manželkou vstala; pšlo jí na mysl doprovodit ho.

„Nelze, srdénko, nelze,“ odmítal, „hrozné mokro; ani bys nepomyslela, a botičky tvoje by se rozmočily, šaty ubrouzdaly. U nás není pšinek, ale trávy po pás; se všech ků a s mladých smrčků voda proudem se lije. Až jednou odpoledne t provedu; dnes se ohlédní po hospodářství, Nany ti ukáže, čeho t eba; budeš mít práce dost.“

„Kdy pšijete k obědu?“

„To, Zdeníčko, nevíme; ty pak nás nečekaj a jez, kdy se ti zlíbí. Však Nany ti poví, jak se u nás kuchy obstarává. Jen jednoho buš pamětliva: hlad bude poádňý, vybíráví nejsme, a u nás také výběru není. Budeš se musit v to vpraviti.“

Políbil ženušku, vzal pušku na ramena, zavolal Hektora a šel; před domem již načekali píru ří a hajný. Šli všickni kolem hajnovny, míříce v levo. Dole pšipotoce u mštku potkali Katy; nesla velkou nšší trávy; postavila jí na zem a pšiskoivši, revírníkovi na uvítanou ruku políbila. „Pšejíšť stí milostpánovi!“ šeptaly korálové rty, ale o i k jinému zabloudily, na jiném utkvěly; podivení i výitky etl v pohledu tom mládenec; cítil pot ebu omluviti se, nemohl však, jenom lehounce pokr il ramenoma.

Hajný se brzo od nich odlou il. Z stali revírník s píru řím sami dva; Katy za nimi pohlížela, až v hustém mlází lesa zmizely postavy jejich. Celý den oba po revíru se brodili, tu hustým lesem, onde pšes slatiny a bahna. Revírník pod řízeného svého prováděl, kde t eba bylo, o poměrech služebných, o nastávající práci s ním rozmlouvaje.

Mladou paní zatím do hospodářství uváděla stará Nany. Utíkaly jí hodiny dosti rychle; tolik nových věcí tu viděla, tak nové, neobvyklé byly jí tu poměry, že opravdu se viděla v novém, netušeném světě.

Po tětí hodině teprve pšišel domů manžel s píru řím. Oběd byl hotov ve dvě, dříve bez toho nepšijdou, ujiš ovala hospodyně; celou hodinu, když už byl dova en, ho udržeti, aby se nezkažil, zdaž není v tom umění? Jí se ovšem nezdál více dobrým, když však viděla, jak pán mšchutnala naložená skopovina, tu teprve uznala, jakou výtečnou ušitelkou jest jí stará Nany. Udržet! poád jen udržet! to tu bylo heslo v oboru kuchy šském.

Den za dnem stejným zpšobem ubíhal; celé dopoledne až do tě, ba do pšti hodin bývala paní sama doma, a nebylo šasu, by se ponudila. Ve věry bývaly veselé; dováděla, zpívala, smála se — jenže ve věry proti dlouhým dnům tak krátkými se jí zdály. Nejhe bylo s jídlem; sama tím naloženým masem, tou slaninou a uzeninou za krátko tak se pšesytila, že jí bývalo až do plá e, zvlášt ana soudila, že ubohý žaludek manžel v stejném zpšobem bude stávkovat. V tom se ovšem mýlila: Pürstlinský vzduch lesní trávy, a i v mládenčí záhy zakotvilo se pšesvědění, že není lepší lahůdky na svět nad naložené maso z pochybně krmené krávy, t eba mšlo haut gout. Ona sama brala útoišť k mléku a k

mou ným jídl m; muž m se do nich mén zdálo, protože i mládenec za své p ijal heslo revírníkovy: „Dokud B h dá pivo, dokud si je m žeme opat iti, pijme je! Nstanou doby, kdy je míti nebudeme.“ K v li pivu m li tedy rad ji na vlákna a kaši rozva ené maso s tvrdými jako k esadla knedlíky, než bílé chutné vdolky a buchtiky pot ené a nadívané povidly z erných jah dek. Ve e e bývala velmi jednoduchá: erný chléb s erstvým máslem neb rozhudou; tato ambrosie všem chutím vyhovovala a i se Štubenbašským a Šenavským nektarem dob e se pojila.

Jednoho krásného jitra poslal revírník mládence samotného do revíru, ke své mladé paní ce pak d l: „Zdeni ko, dnes t povedu na návště vu; podíváme se ke kolegovi do Podroklanské myslivny dv hodinky cesty; do ve era se vrátíme. Jsou to prostí ale velice hodní lidé a t ší se na tebe. Setkal jsem se s Malým — tak se jmenuje — onehdy na hranicích našich revír ; skoro trpce mi vytýkal, že ani nejbližším soused m jsem t ještě nep edstavil. Oblec se tedy na cestu, vezmi na nožky dobré botky, které vody nepropoušt jí.“

Mladá paní ka radostí tan ila po prostranné síni. Kone n se p ece podívá do les ! Co se ho už naprosila; naprosto necht l, dokládaje, že by mu neposta ila, že je mokro, že by služba nedovolovala v novati jí náležitě pozornosti atd.; patr n samé výmluvy, pro které by se byla skoro už hn vala. Taková byla její touha vkro iti do tajemných, chmurných les , takovou kouzelnou silou vábily ji tyto, že došla si jednou pro hajných Katy a požádala ji, aby ji provedla, ukázala les. Dívka ovšem uposlechla, a mladá paní se sama p esv d ila, že t žko možno od pokraje vnikati. Manžel se smál, když o nezda ené výprav své mu pov d la.

P ichystala se tedy, p istrojila; zachytila husté rusé kade e dle tehdejší mody do ídké sít , jasn modrou stuhou zdobené, p ehodila p es modrou, t sn p iléhající „korfú“ košilku barevný pestrý plaid a — nerad povídám, protože rekyn své ani zleh iti ani krásy jí odnímati nechci, ale v ren jsa historické pravd , ml ením opomenouti toho nemohu — objevila se p ed manželem v p vabech vševládné tehdy ještě krinoliny. Hospodyn p tkrát spráskla ruce nad tou krásou a velebností širokého zjevu, manžel však potuteln se usmál.

„Zdeni ko drahá,“ ekl, „tohle ná iní podsukenní laskav doma z stavíš, ježto v objemu tom bys neprošla.“

Zarazila se velmi, modrá o ka jí zvlhla. „Není možná. Šaty jsou na krinolinu šity, jak bych je bez ní od la?“

„Nic naplat, dušinko — houštiny nedbají mody, a po zemi vinou se málo diskretní ko eny, kterým by se zacht lo od vu tvého. Ty nedávej jim ho na pospasy a poj v domácí úprav své, je nová a sluší ti výborn .“

Studem a roz ílením všecka tvá nachem se jí polila: „Vy mužští tomu nerozumíte. Jak se ukázati v p iléhajících šatech? to neslušné! Co by tomu ekla paní Malá?“

Skoro nedopov d la, takovým prudkým, hlasitým, nezdv o ilým smíchem p erušil ji manžel, jinak tak vážný. „Paní Malá? Co ta ekne? Ha! ha! Och, ty zlatá moje, paní Malá co živa toho obru í nevid la, ba snad o n m tak málo slyšela jako ty, moje ku átko, o parádním od vu ínské císa ovny. My jsme tu v jiném sv t ; na Pürstlinku a Podroklanskou myslivnu ani Pa íž se svou modou dosud nevyzrála. Paní Malá co ekne? Ne, odpus mi, ženuško, ha, ha, ha!“

Marné bylo všeliké její smlouvání; na její námitky m l jen jednu odpově : „Nav s na sebe korálk , zlata, všelikých stužek, jen když nelítají, chceš-li paní Malé imponovati, ale v krinolín jíti nem žeš, rozhodn nem žeš, protože bys tam p išla nahá.“

Zlobila se rozkošn , pleskla ho hebou kou ru kou p es široké plece, ba snad i ústa by mu byla zav ela, jen kdyby malí ká na n j byla dosáhla. Kone n však se poddala a šla se p evléci. Faktum toto sluší všemu sv tu za hlaholu trub i kotl v zv stovati, ježto ídkým jest v d jinách lidstva úkazem, aby žena ve v cech mody muži povolila. — V Pürstlinku je jiný sv t.

Vyšli tedy z domova. Tenkrát nebylo ještě upravených cest, spojujících jednotlivé revíry; nebylo pr sek ani tak zvaných „šnaiz“ hospodá ských. Jen tu a tam vyšlapali si cestu lesníci a d evorubci, položili klacky p es bo ící se bláto, prkénko p es pot ek. Klikat vinula se stezi ka, uzoukává, travou a trnitým býlím zar stající; místy, kde les pro skaliny rozvíjeti se nemohl, kam v lét slunce pražilo, v zim spousty sn hu zalehly, úpln se ztratila, a jen dobré, vycvi ené oko stopy nacházelo. Kolem les, samý les, v n ml ící, v n d ímající, a byl hustý nebo ídký, vysoký i nízký.

Teprve dšné vývraty z roku 1870 a povstalý v nich brouk k rovec podaly podn t ke zm nám, zm nám d kladným, a dnes, milý m j tená i i ty, krásná tená ko, po p kné silni ce projíti m žeš, ovšem mén lesem nežli dalekosáhlými pustými pasekami, které v lét vypadají jako málo ladné kon iny Dinarského Krasu a v zim se podobají rozkošným nivám Groenlandským; i v krinolinové úprav projíti bys mohla, která ovšem nejkrásn jší ástí milého zjevu mladé pani ky nebyla, kterou však nicmén tak nerada oné výprav v ob p inesla.

Rozumí se, že pani ka piln se p eptávala po paní Malé. I zv d la, že to je pros ounká žena, dítko les . V Podroklanské myslivn spat ıla sv tlo sv ta, otec její tam býval lesníkem, typ ze starých, dávno zašlých dob, kdy u v né d ímot plížil se as, kdy nem ily se lesy ani hranice d íví; kdy kácelo se, eho bylo práv pot ebí, a kdy i to asto shnilo, pon vadž nebylo lze odvléci drva; kdy neprokopávaly se strouhy na odvodn ní bažin a rašeliniš ; kdy se nezakládaly inventá e, ned laly rozpo ty. Za to hubili tam medv dy, rysy a divoké ko ky, až vyhubili všecko tu ele a jeleny s nimi, p i emž pytláci piln pomáhali; boj za bojem s nimi podnikán, válka pohrani ná, d sná, nemilosrdná v podrobnostech svých. Tam tedy narodila se paní Malá, tam št stí lásky poznala, když nyn jší manžel její se tam dostal za „pomocníka“, jak tehdy íkali. Tamodtud vypravila se jako nev sta ve svatebním pr vod do Rehberka, kde oddána s milým svým; tam op t jako paní zavládla, když on po smrti jejího otce na místo lesníka dosazen byl. Rehberk byl její Prahou a Kašperské Hory, kam snad dvakrát za svého života p išla, byly jí Pa íží. Ba, mocn toto staré sídlo zlatých dol pe e svou vtisklo do pam ti její. Krásnou a vznešenou nade všecek pobyt lidský zdála se jí „Dlouhá ulice“ i s historickým domem svým, na n mž ísti lze nápís:

Dieses Haus steht in Gottes Hand,
Drum wird's zum grünen Ochsen genannt —

táž „Dlouhá ulice“, která do roku 1863, kdy napolo vyho ela, dlážd ní tak málo poznala, jako paní Malá krinolinu.

Paní Ko ánové všecko to povídání zdálo se bájí z dávných as , jejichž názor pochopiti nem žeme. A manžel její chválil tu paní a desetkrát opakoval: „Je to dobrá, úcty hodná paní.“

„Ale, muži ku, vždy je p edpotopní...“

„P edpotopní? T eba, ale my jsme tu v bec p edpotopní; na nás ješt musí p íjíti katastrofa.“ Ani nepomyslel, jakou d l pravdu. Ba, p išla katastrofa jako potopa na kraje tyto a zvrátila starodávnou, velebnou tvá nost jejich, zvrátila lid i podmínky jejich života, zdroje blahobytu jejich zasypala...

„Je to p ece podivná existence,“ vece mladá paní, „br! v Podroklanské myslivn se narodit a jiného bydla na sv t nepoznati!“

Vážn , skoro s vý itkou manžel na ni pohlednul: „Zdá se ti to býti krutým, ví , drahoušku? Jen a i tob se nezasteskne...“

Uchvátila jeho ruku: „Neboj se, vždy je tu krásn “ — ale bylo v jejím hlase cosi neup ímného, co mu neušlo.

Obcházeli úpatí Plattenhausenské hory; bujně, samorostlé mlází v zelený klín sv j je pojalo; revírník šel nap ed a klestil jí cestu, tesákem usekáváje dot rné v tvi ky, aby do tvá e jí nešlehal, nohou odkopáváje kamení i suché, mrtvé d íví, jímž p da byla postlána; ona ml ky ho sledovala. Dobrou tvrt hodiny beze slova tak ušli; tu pro idlo houští, otev ela se p ed nimi lysina; ale erná byla p da, všude temné vody, tu klacek na p í , onde kámen zna il cestu; bo ily se nohy pod kro eji, bobtaly bubliny. I obrátil se revírník k družce své: „Hle mo ál — musím t p enesti!“ ekl — a nežli se vzpamatovala, jako dítko ji pozvednul silnou rukou a mocným ramenem unášel ji, s klacku na klacek, s kamene na kámen skákaje. P ilnula k n mu, zadívaly se jasné její o i v jeho osmáhlý, krásný, mužný obli ej.

„Tak ti urovnám cestu,“ šeptal, „aby nožky tvoje na kámen nenarazily; tak t životem ponesu, aby žádný kal, žádné bláto t neposkvřnilo, ty moje sv tlo, které B h mi dal na moji pou !“ Byla hluboce dojata; ukryla tvá svou na jeho

prsou, snad aby neviděl slzičku, která jako perla se jí leskla na dlouhých řasách. Teprve když pevnou zase stala se páně, lehounce ji pustil.

„Kolik je let paní Malé?“ tázala se po chvílce paní Koňánová.

„Už přes čtyřicet, ale silná a zdravá se zachovala, a má dvanáct dětí...“

„Dvanáct dětí!“ zvolala paní Kaňáková, „a žijí všechny?“

„Nežijí; bylo pláče dost po nich; žije jich jen pět, a to nejmladší; starší pomřely, však uslyšíš.“

Trochu se opřel rozhovorem. Tu otevřela se před nimi holá pláň, zablýsklo se zrcadlo vodní; domek tu stál skromný, děvený, bez patra; vlevo les, kostrbatý, z něhož tu a tam nablýskaly velikán a polovyrostlé mláďzí kolem něho mlovrcholky do sebe spletené; bílé byly pně, v tmavém mechem potaženy, celá páně mrtvolami smrků v různé velikosti poseta — prales. A dále vlevo, nad černé temné lesy se vypínající, dvouhlavá modrá hora, na jejímž holém temeni oko rozeznávalo v průzračném, jasném vzduchu nakupené balvany temnošedé barvy. Revírník prstem ukázal: „Roklan.“

„A ta voda?“ tázala se mladá paní.

„Podroklanská nádržka.“

Jak šli podle hráze, vystoupil z domku muž prostědní postavy s mysliveckým kloboukem, od něho v hrubý kabátec z kosmaté, šedé vlny, zeleně vyložený, v ošumělé, černé, těsně přiléhající spodky, kterým na kolenou nasadil barvu setel, a v hrubé, vysoké boty. Zopilpřichozí, k němu cosi do domku, pak jim v ústřety spěchal.

„Vítám vás! vítám srdečně!“ volal zdaleka. Když jich došel, viděl, jak se mu všecken oblíej radostí rozklížil, v hluboké, radostné rýhy stáhly se osmáhlé, šedým strništěm porostlé tváře, a houštinatý, kostrbatý knír, jenž ústa kryl, smřem k tlustému, okurce podobnému nosu se vyježil. „Emile! tys to, a to jsem rád!“ potřásl Koňánovi ruce, dvakrát, třikrát v ústa i tvář její políbil a nepustil ho, až se mu jal představovati mladou svoji choť. Tu se hluboko uklonil. „A, to mne těší, paní fůtko! to jsou hosté!“ — a ptal se, jak se tu paní ce líbí, jak zdomácněla? Tu řeky, tu německy, oboje dohromady, oboje k směchu zkomoleně. Sám to cítil, nebo má kaje v tvrdě pravici své útlu paní řinu ruku, pravil: „Stakra! na mou duši, až řlov k mluvit se odnaučí v této proklaté samotě! řlov k řeky myslí a německy mluví; p i tom n kdy mluví a zapomíná myslit a pak zase myslí a nepřichází na slovo; paní Kaňáková nám nezazlí, my jsme tu sprostí lidé.“

„Však nezazlí,“ odpověděl místo Zdeny manžel; „v Podroklaní není salon.“

„Cože? saletl? Kde pak by se tu vzal saletl? řsní by její rozmařkal.“

Mladá paní v udivení patřila na kollegu svého manřžela, pak řdiv se do pysku nekousla, jak se namáhala, by potřlila smích.

Když trojice došla domu, objevila se na prahu řena po způsobu selském ustrojená, vysoká, silná, ve vlněných punochách a trepkách, a za ní třlilo se řtvero dítě, tě i holík a chlapec, od řdesíti do řty řlet, chlapec v umouněné kořilce a rozřtraných řpodkách, jeř na řjediném řprovázku místo řkřand visely, řd řv řátka v řprostých řmodřých, řkartonových řsukýnkách, řvřecky řrusohlavé, řopálené, řbosé.

„Tak vám tedy vedu řženuřku, paní Malá,“ vece německy řrevírník, „a hle! řZdeni řko, tu řpaní Malá, naše řsousedka.“

Paní Malá velice řrozpařit se usmřivala a vítala, jak umřela.

„Jen dál, jen dál! — u nás řhezky není. Bože ty řd řti! — už jen odpusťte, my to po řpansku neumříme.“ Když veřli a usednout mřli, utřřala bílé řlavice, řhrubé, ale řdost řisté řřidle. „A co řdám řvzácným řhostřm? řbudou řmít řhlad — řinu, řpan řlesní, řten už řví, řten je řnáš — ale řpaní řdrahé, co řdám?“

„Řřádných řokolků, paní Malá.“

„Napeku řkobřlih, řmasa řnemáme, kde je řvzřiti?“

„Skoč pro ryby, kluku,“ vmísil se pan Malý do hovoru, „vyber jich z kašničky p l kopy, a ty je p iprav s kyselou smetanou, ženo.“ Ta se omlouvala, že hned nevzpomněla. „Letos je tu pstruh,“ obrátil se Malý k svému kolegovi, „to jsem jak živ neviděl, všechno se mění, když loví k vodě p istoupí. Nu, u vás jich bude též.“

„Ani nevím,“ odvětil Kočan. „Kdo by u nás na ně chodil.“

„U nás Frantík, můj nejstarší; právě si zas na ně vyšel, dvě, tři kopy jich přinese.“

Kočan se zamyslel. „Jak pak to máš se školou?“ tázal se po chvíli.

„Se školou? hrom aby do toho! V létě nemůže chodit, musí pást, v břečnu ho v domě potebujeme; v zimě chodí, to ho ubytují v Rehberku u sedláka, ten za to smí pást u nás v lese zadarmo sedm kusů skotu.“

Paní Kočanová ani sluchu svému nevěřila; revírník, kolega jejího manžela, a posýlal chlapce jen v zimě do školy! „Co zamýšlíte s chlapcem? co z něho má býti?“ otázala se nesměle.

„Však on mu kníže pán dá hajnovnu z ohledu na dlouholeté mé služby v tomto ztraceném zákoutí,“ odpověděl Malý; „což pak mu bude chybět? Co s ním jiného? Víte, paničko, to je tak: já jsem ještě z té staré doby, vyučil jsem se myslivcem a škol jsem naprosto žádných neměl. Nu, šlo to také. Váš pan manžel, ten už je z té mladší doby, ten má školy, a také, nejsem-li já starý dobrý praktik. Tak tedy ten můj kluk bez škol lesníkem býti nemůže — a do škol jakž ho dám? Však až vy budete mít kluka, také vám bude krušno.“ Pak najednou, vida, že paní ka nachem se zarděla, jaksi se opravuje, dodával: „Nu, s vámi to nějak bude; kníže pán, až k tomu dojde, pošle vás do kraje, aby se dle ti vaše mohly vycvičiti. Ale co se mnou, starým chlapem? Lejstradlat neumím, tak mne tu nechají, až natáhnu baňkory, a po mé smrti foťovnu zde zruší a udělají z ní jednoduchou hajnovnu; ještě že ten ohled ke mně mají.“

Domluvil, vyvalil sklenou lahvičku na brisil, šupl si dle kladně a podal lahvičku svému kolegovi. Ten cítil, jako i jeho ženušky téměř ustrašeně na ně mtkví, a s úsměvem odmítl. „Máš pravdu, já jsem starý osel,“ vece Malý, „kdybych měl ženušku jako ty“ — prsty zamlaskl, — „také bych nešupal; ale my s mou starou už se nelíbáme.“

V kuchyni vedle zatím vládla a strojila paní Malá; syčelo máslo na plotně, pekly se placaté, po krajích tlusté, uprostřed tenounké kobližky, smažily se ryby v husté, kyselé smetaně. Po krátké době išla domácí paní, bílým ubrusem prostěla. Polévka hustá jako kaše, z kyselé smetany, dvacet v ní žloutků; pak ryby, deset osob by se bylo najedlo, pak koblihy, dvě ohromné mísy. Hostitelka pořád jen p isluhovala, bez ustání se omlouvala, k jídlu nutila, sama však neposedla, až když hosté se najedli. Sedě i sem, sedě i tam. Oba revírníci rozmlouvali o vcech svých, manželky jejich o domácnosti, o dletech, jak už bývá. Rozpaky paní Malé pomalu se tratily; p isedla k mladé paní ce, hladila jí tvářinky, dívala se jí zvdavě na náušnice, na korálky kolem šíje, na jehlici, a rozhovořila se po svém.

„Ach, mladá paničko, zle je u nás, velice zle; jen aby B h vás chránil na této samotě. Jen zdraví, jen Boží zdraví ko!... Hleďte, do Mádrů jsou dvě dobré hodiny, a z Mádrů do Kašperských Hor je jich pět, a to mastných, a na Horách teprve je lékař. Takto jsou tu jen ty báby děva, některá něco ví, některá nic; jindy bylo jinak! Můj nebožtík otec leccos věděl, kde kterou bylinku znal, a jaké má síly. A já jsem si to nepamatovala, kde pak jsem pomyslila! taková silná, zdravá vezdy jsem bývala. A tu máš! p išlo to a jak! O malých dletech nemluvím, už brzy po narození poměly, ale ty i jsem ještě měla, všechny starší než tu ty, dva hochy, dvě děvčata, nejstaršímu chlapci bylo třináct, nejmladší dívce pět let; zdraví byli jako řepa. Tu pojednou, bylo to v srpnu, a seno v lese vonělo jako drahé kořinky v Horské lékárně, p išla úplavice, hrozný host. A všechny mi schvátily za jeden týden! Sami jsme zbyli. Zavolali jsme lékaře, starého ranhojníka a tehdy na Horách usedlého, ale teprve třetího dne p išel, a pak nám ještě vyřinil, že jsme ho tak pozdě p ivolali... Teprve dvě léta na to narodil se nám nyní jší nejstarší. A sotva to dítě tu bylo, — a zkusila jsem s ním strašně, snad následkem skleslosti a zármutku, a v zimě to bylo, v hrubné vánici, když lišky vyly nám pod okny, i nebyť náhodou u nás báby děvačky, která mi pomohla, bídě bych byla zahynula, sotva tedy to dítě tu bylo, spadl můj muž do trhliny skalní, klamným sněhem pokryté, a zlomil si nohu. Co dělat? V Rehberku je sedlák, který umí zlomeniny napravovat, ale jak ho zavolat? Do Rehberka je pět hodin cesty, a sněhu kolem na dva sáhy! Bylo tehdy u nás šest děvorubců, ti vzali obroubené sněhové, na cestu se vydali a celý den museli jít, než se dostali do Mádrů, kde p ibráli ještě šest mužů, aby cestu vyšlapali. Třetího dne teprve všech dvanáct se vrátilo, a sedlák s nimi. A že lehla noc a mlha, všichni by byli zahynuli,

ježto vzdálení sotva na půl hodiny odtud tmou a mlhou zabloudili, kdyby Boh sám mi nebyl vnuknul myšlenku, abych zvonila. Šla jsem tedy zvonit, slabá ještě po porodu, a rvala jsem zmrzlý provaz, až zvon jasně zazvnil do černého vzduchu. Zvonila jsem hodinu, dvě hodiny; rám moje tuhlo, bolestí jsem se svíjela, ale neustala jsem. Bim, bam! bim, bam! už samotné mi uši zaléhaly. Tu slyším hlasy, únavou, hrůzou a strachem překonána, bez sebe jsem padla, což mi muž v strašných bolestech na lůžku svém úplně dlecko v kolébce kvílilo. Když jsem k sobě přišla, stálo tu ináct muž kolem mne a křísil mne... „Jak jste nezvonila,“ pravil jeden, „veta bylo po nás — vy jste nám všem život zachránila.“ — Co mi muž zkusil, nežli sedlák strašně zateklou nohu napravil, o tom mluvit nebudu. Ti nedle tu ten sedlák zůstat musel, než pohoda mu dovolila se navrátit; i ti Máderští dle evorubci tu zůstat museli. Jen Boh sám tomu člověku odplatit může, co pro Jeho milosrdenství nám učinil. Pomyslete jenom ten strach, který jeho lidé o něj doma měli!“

Bohaté slzy tekly po tvrdé, osmáhlé tváři ženiny, když to vypravovala; i mladá paní hluboce byla dojata.

„Ty toho naškemráš,“ obrátil se Malý k své ženě, „abys té paní čer srdce obtěžkala.“

Malý pravdu, starý drsný lesník: paní Zdena seděla tu ubožáček všechna sklíčená, barva prchala jí s tváří.

„Jezte přece, jezte!“ pobízela ji paní Malá: „nechutná vám? Musíte nás omluvit, jsme proti vám sprostí, nic dobrého poskytnouti nemůžeme.“

Mladá paní sotva slyšela; děsné obrazy toho, co opustnost, odloučenost přinésti mohla, v divém reji se stíhaly před duševním okem jejím. Dle ti bez pomoci mroucí, zvon, který zní mráкотou noční, mlhou a sněhovou vánicí, — a což kdyby marně mluvil kovový jazyk, kdy by on chvil ináct muž v bezedných, chladných hlubinách — ani nedomyslíla, hrůzou všechna se zachvěla.

Oba mužové četli její myšlenky; revírníkovi stalo se krušno, s úzkostí utkvěl pohled jeho na mladé bytosti, která k pozemské jeho dráze připoutána byla nerozlučitelnými svazky. Malý pak přestí uhodil na stělu.

„Tak vidíš, sovo noční, co jsi spískala svým skuhráním! Na takové věci povídat? Co pak jinde neštěstí se nestane? Zlomil jsem si nohu — dobře; přišli a vyhojili ji, to je všechno. To je toho! Jako bychom my pozemští lidé proti osudu byli pojištěni! Jako by jiným dítky pomítni nemohly, třeba bylo deset lékařů po ruce! Nic vy si z takových věcí nedlejte, paníčko! Kdo přád na možné neštěstí pomýšlí a se ho bojí, a se postaví pod skleněný příklop, a i tam se udusí. Co pak tu nejsem? Co pak tu její otec nežil sedmdesát let?“

Železná logika slova těch neminula se s ústí inkem; paní Malá ovšem se zarazila a velmi málomluvnou se stala, ostatní však o jiných rozhovorech se předmětech. Malý postavil na stělu ohromný džbán piva, které do sklenic nalito, podobalo se švestkové šťávě; nicméně mužům dobře chutnalo. Mladé paní však, kterou hostitel nepřestával nutiti k tomuto záhadnému daru Gambrinovu, nijak se do toho nechtěla: „Po koblíhách?“ namítala.

„A, čert vezmi koblíhy!“ odušil Malý; „u nás se vše k sobě hodí, co máme. U nás je vzduch silný a tráví — tomu paníčko přivykne. He, co, Emilie? Nu, řekni jí to, tobě uvěří. To byste měla vidět naše drvoštěpy, jak ti to umí o pouti Kvildské a Rehberské! Chlapi ovšem po takových žranicích leží jako zabiti, ale neškodí jim, zase se zotaví...“

„Ale pane Malý, co pak já mám žaludek jako vaši drvoštěpy?“ směla se paní.

„Však jej dostanete, paníčko, Boh vás uchová,“ odvětil on s božskou naivností.

Šly zase jiné hovory, i paní Malá opět rozvázala: „S tím dobyt看 je křiv! Aby tomu člověku přád byl v patách, na dle ti těžko se spoléhati. Tak přede dvěma roky přišli jsme o býka a o krávu najednou; spadli do těch lesů, zapadli do bahna, zapletli se do kořenů a utonuli; teprve čtvrtého dne jsme je našli, už byli v rozkladu — ani dleva i jich nechtěli jísti.“

„Už zase krákáš o neštěstí, černá vráno!“ přerušil povídání Malý — „už zas jí chceš obtěžit srdce, jako by jinde dobytě na zmar přijít nemohlo? To Boh sám ví, co ta ženská přáda má v hlavě, jen samou zlobu. Nic vy jí neposlouchejte, paníčko; tu máte, pijte! Vy nás tu špatně učíváte.“

Pan revírník Kocán začal pomýšlet na zpáteční cestu.

Trvalo dosti dlouho, než se vypravili, nebo starý loučil se bez konce a nepřestával domlouvati, aby přes noc tu zůstali. „V komoře budete spáti,“ pobízel, „peřiny máme dost, zima vám nebude.“

V tom měl pravdu, mladá paní musila se jíti podívat na toto bohatství, nejvíc její blahobyt. Celé kopce byly nakupeny, tvrdé jako kámen, dvacet hostů byli by uložili. „Dobrá polovice jich pochází od babičky,“ ujistila paní Malá.

Konečně se vybrali — pan Malý doprovodil je hodný kus cesty, stále jim domlouvaje, aby se ještě s ním vrátili. Když promlouvání marným se ukázalo, rozloučil se s velkou srdečností a sám se vrátil.

Než je les pojal ve svůj klín, stíny už padaly delší. Ticho kolem jako v hrobě, ani zvonce skotu k nim nezaznívaly svým unylým hlasem.

„Ti jsou naši sousedé,“ počal revírník, jako by tušil, že musí je omluviti; „nevykládej, Zdeníko, prostoty jejich ve zlém. Lépe se chovati nenaučíli, ale hodní jsou, z míry dobráci. Pivykneš, až tu déle budeš; pět, šestkrát do roka se s nimi sejdeme, více sotva.“

„Hodní třeba jsou,“ odvětila paní ka, „ale podivní přece... Jak živa bych byla nevěkla, co odloučenost z lidí udělá. Pomyslím-li si, že to revírník jako ty, a dít do školy neposílá!“

„To máš z těch starých; tací dříve tu byli všickni. Nyní vymírají tyhle typy. Malý je v naší krajině poslední, a přece ho mám rád, jest mi ze všech nejmilejší. Zůstal prostým, upřímným, nezkaženým. Hodí se sem, a vzdělaní nehodí se, dokud ostatní poměry se neupraví. Zvrhnou se v té odloučenosti; přijde nuda, dlouhá chvíle, nevídí co poítí...“

Mladé paní přicházely temné myšlenky. Vzpomínala opět na povídání paní Malé, jež se v srdci jejím dotkla struny dosud spící. Jak dlouho jí tu bude dlíti? Vzpomněla si na matičku daleko za těmi horami — kdy ji uvidí? — Bylo jí skoro do pláče. Krácel před ní manžel, starostlivě jí klesl cestu, aby v tůžce se jí nedotkla, statný muž, krásný muž, v ruce hrdou mohla býti. Přemohla se, vším mocí zaháněla trudné pocity.

Šli směrem k východu, kde tmelo se už nebe, podobajíc se klenbě z temnomodré ocele. Duněla země pod pádným jeho krokem, šelestil mňkky její šat; c! c! ci, ci, ci! jakés drobné ptáček šveholilo v korunách smrků. Pak on se jal povídati, jak Malý i v zimě občas s nebezpečím života k němu docházel, aby ho potěšil, s ním pohovořil v doby srdce svírající samoty; jak vším jej opatřoval, v ele se ho ujímaje, když před dvěma lety sem dosazen byl, neznaje poměrů ani života zdejšího. Naslouchala zvěnému, hlubokému jeho hlasu. Dále jí povídal, jak se nyní jedná o systemisování těchto široširých hvozďů, o odvodnění slatin, o pravidelné hospodářství. Malý že je proti těmto novotám, zvláště to odvodnění že se mu protivuje. Běh dal les, prý říká, a dal slatiny, aby vlhko po celý rok se udržovalo, a eky v kraji se přibytkem vlhka živily; lov k prý se Prozetelnosti dořemesla míchatí nemá. To i řekl při konferenci lesníků, která před rokem v Dlouhém Vsi se odbývala, a nemálo se zarazil, když pan lesmistr mu řekl, aby mlčel, že niemu nerozumí.

„Tenkrát mi ho bylo líto,“ doložil revírník, „tak líto, že ani říci nemohu; i zastal jsem se ho, ka, že Malý, třeba prostě a po svém se vyjadřuje, dobře poměru nás rozumí, a že pro svou osobu sdílím náhled jeho, pokud se odvodnění slatin týká; než pan lesmistr chtěl jinak, a po jeho vůli se stalo.“

Za těch a takových věcí došli domů, právě když slunce za Spitzberk se schýlilo; rudé zářivky vzplály na západním nebi, modré, žluté i nachové paprsky vroubily je, a přišerně z toho pozadí vystupovaly rozličné hlavy černých smrků.

V.

Polovice října minula. Lítaly mraky přes hory a lesy, mraky šedé, nízko se plazící; tu spustily drobný, pronikavý déšť, tu opatřily husté vločky sněhu, který se ke všem předmětům lípнул. Bouřlivě vtroušily, steré budící zvuky ve spících lesích; odehnaly mraky, přihnaly mlhy — zahnal mlhy, přihnaly mraky. Špinavé pološero zastílo všecken kraj, mrtvé šero, které jako přišerná mraha na mysl lehá. Zrak líná bloudí po všem míru, prsa třeče dýšou. Když pak přirá noc rozestěperuti své, tu oživně bahno vpravo vlevo pod myslivnou: skučí vítr, vrzají kmeny, šumí v tve písce svou, a drobné husté kleštěleštělí skoro kovovými zvuky. A z pody vyráží plamen za plamenem, bludíky modravé, žlutavé, utkávají se vno ní svíj ples, vysoko vzplanou, zaniknou vírem, zase pohasínají a zase vzplanou. Kam oko patřít, všude, bez konce, bez záátku míhají se tyto přišerné ohně, a víchr k tanci hudbu jim skládá.

Paní Zdena stála na vysokém náspu a zadívala se vno ní ten rej, jež poprvé viděla. Hrůza ji mladou obcházela, a přece od toho divadla rozloučiti se nemohla. Stará hospodynjiž jí o něm povídala: samé dušičky bludné, které v onom světě klidu nenašly. Och, ten les je veliký hrob od nepaměti! — tak as stará mluvila, — co tu lidí pohynulo, co se ví a co se neví! Každý rok deset, dvacet obětí. Ten zmrzne, onen zbloudí, a hlad i únava uspí ho ve věčný sen, zase jiného zachvátí padající dývo; tvrdého omámí, obloudí přišery hvozdu, tak že padá za obíhajícími potměšilým vodám a bahněm lesním. A co je těch, kteří vespolek se potírají, lesníci a pytláci, podloudníci a finanční strážníci... A všechny ty duše, jako by slovo k sněmu si daly, občas se scházejí na jednom místě a tam zavedou si rej.

Techejí všech pamětliva mladá paní tu stála a v tanec záhadných ohňopohlížela. Chladno bylo, sychravý vítr hustými kuerami pohrával; přejel ji mráz, těsně ji se zahalila v teplý vlněný šál. Očem přemítala, jaké přestavy nevidané divadlo v duši její budilo, kdož by nám pověděl? Manžel nebyl doma, v záležitostech služby bylo mu jít do Štubenbachu a posud se nevrátil, a už dávno ho čekala. Pojal ji strach; snad se mu něco přihodilo, ale co? O pytlácích dávno už slyšet nebylo, hajný Vavruch podle všeho zkoene tu eládku vyvrátil; tak aspoň hospodynji ekla. Manžel ovšem, když se ho tázala, odpověděl ti se vyhýbal. „To jsou vci pohbené,“ ekl jí, „lépe o nich nemluvit.“ Ale hospodyn také povídala o listivých obludách lesních. Mladá paní pověřívou nebyla, nikdy strašidla a přišery neplnily obraznosti její, ale dnes — což to nejsou hotové přišery tam dole? Kdož ví, zda na tom přec něco není — proby lidé tak na tom stáli, kdyby ledaco nebyli viděli?

Zašustil za ní krok, lekla se, div nevykřikla. Stál za ní mládenec. „To vy, pane Svijanský?“

„Odpusťte, milostpaní, ale je zde syrovo a chladno; bylo by snad lépe, kdybyste se vrátila domů.“

„Hleďte, hleďte,“ pravila, nedbajíc na e jeho a prstem ukazujíc dol k moálu.

„Světélka bludná,“ odvětil, „už t ikrát jsem je viděl.“

Nicméně on se zadíval. Stáli podle sebe dobrých pět minut, slova nedíce. Mládenec konečně mlčení přerušil ka:

„Vavruch jich nemže vidět, bojí se jich více nežli smrti; ani mluvit se před ním o nich nesmí, jinak zbledne a těse se jak osyka.“

„Tomu věřím.“

„A proč, milostpaní?“

„Pytláci, víte...“

„Vy jste také zvědělá?“ Neodpověděla; až po chvíli ekla: „Je chladno, pojme dovnitř.“

Pověřeli spolu, poseděli chvíli, pak že přejdou spát. Ona ulehla, spaní nepřišlo; vstala opatř, lehce se přiodla, prostrannou ložnicí se procházela. V tom slyší kroky po schodech, po přejzdě. Nemylí se, vskutku někdo jde. Hrůza se zachvěla. Kdo tu chodí noční dobou? Čhtěla zavolat, hlas jí selhal. Kroky poád, a dušené. Vzmužila se, chopila světku, otevřela dvě e, do přejzdu vedoucí. Jakás postava stála u dveří z domu vedoucí, právě otvírala; zavál vítr,

svíka shasla. „Panenko na nebi!“ leknutím vykřikla, nohy jako by jí kosa podala; musila se zachytit, aby k zemi neklesla.

„Nelekejte se, milostpaní!“ ozval se známý hlas mládence — „já toliko chci z domu ven, vyrušit jsem vás nemínil!“

„Bože, pane Svijanský, jak jsem se lekla!“ Ani nevzpomněla, že je polousvlečená. „Kam jste chtěl?“

„A tak, — nemohu usnout.“

V tom kroku a kroku, polootevřenými dveřmi do přejezdu vstoupil manžel. Paní pochopujíc náhle choulostivou situaci, uskočila do své ložnice. Revírník měl lucerničku, jejíž světlo právě padlo na mládence, který jako přikovaný stál u dveří, za nimiž ona, polouotevřená je zastavivši, zmizela. Dlouhý, hrozivý pohled utkvěl na mladíku. Beze slova revírník ukázal na schody proti dveřím. „Pro Boha všemohoucího, neradíte se domnívati — nemyslete, — že —“

Revírník zase prstem ukázal, a mladík tesa se uposlechl energického pokynu a šel ke schodům. Revírník vstoupil do ložnice; pozdvihl lucerničku, zářící její padla na manželku schoulenou v lenošce; velký šátek s ní byl spadl, polo nahá, bosa tu seděla, otisknuta obracejíc. On se dlouho mlčky na ni díval. „Zdenko, je to sen?“

„Sen je to, hrozný, klamný sen, můj drahý,“ zaúpěla, zaplakala. Povzděla mu pravdu, holou nelíbenou pravdu. Uvěřil snadno. Padl před ní na kolena, objímaje její bílé nohy. „Odpusť mi, zlaté dítě, mé hloupé podezření. Jaký jsem zpozdilec! Na duchu scházím v těchto prokletých lesích!“ Ona usedavě plakala, rozčilením se třásla. I vzal ji do náruče, jako dítě na lože ji odnesl.

Druhého dne došel si revírník nahoru k Svijanskému do pokoje. Ubohý mladík stál před ním jako hromada strachu; ani o čem ani uším nevěřil, když mu představený jeho podával ruku a tónem skoro prosebným pravil: „Odpusťte mi mé přehálení, pane Svijanský, nebudiž o věci té více řeči, — žádáte-li zadostiučinění, ke každému jsem hotov.“

Mladík sám se omlouval.

„Avšak, pane Svijanský, abych vám dokázal, že jsem vám otcovským pitelem, dovoluji, abych vážně o jedné věci s vámi promluvil. Vy jste mladý muž, dovedný a spolehlivý, svým věcem dobře rozumíte, výborný z vás bude lesník. A přece, pane Svijanský, jste na nejlepší cestě vydati v šanc celou svou budoucnost, všechno štěstí své. Zamíloval jste si hajných Katy, a já se vám nedivím. Katy je po letech hezké děvče.“

„Ale, pane revírníku — jak rádíte v dítí —?“ koktal v rozpacích mladík.

„Pítelem, u nás je sice jiný svět, ale i u nás mají zdi uši a stromy oči. U nás má každé dospělé děvče milence, to se tu samo sebou rozumí. Že vy tam v noci docházíte, nepřítel se rovněž zdejšímu mravu; toho vám zazlí tak málo, jako paní správčová v Lounsku toho, že jste o besedách s její dcerou tančil, jak sám jste nám vypravoval oněhdy. O to se tu nejedná, a Vavrouch s puškou na vás nepřijde, jako před lety chodil na nitele srnce. Ale tu bží o něco jiného. Takový poměr mne že jen dvojím způsobem koniti: buď si tu dívku za manželku vezmete, aneb se jí zeknete, jinými slovy, opustíte ji. V prvním případě edevším hezky si pokáte, a do té doby stokrát vás omrzí, nebo vy jste vzdlaný lovčí, a ona je ženština nevdomá, sprostá, k vám nijak se nehodí, a vy byste si ji vzal pouze z povinnosti. Takových případů máme dost, a domácnosti ty nejsou nešťastnější, ježto ženy mužm nejsou družkami. — Zvolíte-li druhou cestu, pak se vás táží, zda se ve vás neozývá hlas svdomí? Zda si nepravíte, že jste snížil dobrého, ubohého, vás milujícího tvora? Je to vážná věc, pane Svijanský; před svdomím svým každý chce obstáti, a omluvami svdomí neuspíte. Každý takový rozchod, každé násilné přetrnutí obvyklých svazků, na němž, uposlechnuvše hlasu rozumu svého, jsme se ustanovili, bolí a pálí, rány a jizvy zůstávají.“

Pan revírník se zamlěl; mladík klesl na stoličku, hlavu sklonil, tvář eioi v dlaních ukryl.

„Děkuji vám, pane revírníku,“ zašeptal, „vše nahlížím, ale co máminiti? Jak vybednouti? Věte, jen ta nuda —!“

„Ba, uhodl jsem,“ smutně odvětil revírník; „nuda to byla! Nuda je naše kletba, kteráž každého z nás už stihla a stíhá všechny, jimž osud pobyt v těchto končinách vykázal; i na vás už ta kletba dopadla, sotva jste sem vkročil. V mých očích

„Jste omluven, i v očí všech, kdož poměry u nás znají; ale omluva ta vaší budoucnosti neprospěje. O radu v té příčině je zle. Kdybych vám řekl, abyste se hledal odtud dostati, kdybych i sám, sešel jsem, vám k tomu byl nápomocen, už byste tím druhou cestu nastoupil, dříve opouštěl. Jednou jen radou mohu vám býti, a obtíží jejich sobě netajím. Nicméně znám někdy případy, že se v cesty vydával: hledal sám to dříve povznésti, snažte se je — trochu vzdělati. Možná, že je bystrá; že se dovtípí, a pak je dobře. Níže-li nesvedete, rady vám nevím; nijak mi nepřísluší do vašeho svatodómí se míchat.“ —

Téhož dne ještě po povinné obchůzce, která za nepohody dlouho netrvala, zašel si přerušit k hajnému; za bílého dne, bez ostýchání tam zašel. Vavruch nebyl doma; Katy za domácími pracemi chodila. Jak vstoupil, zarazila se, tázv na pohledla.

„Pojď se, Katy!“

Přistoupila, ohnivý svůj pohled na něj upěla. „Proč jsi nepišel včera?“ zašeptala.

„Nemohl jsem; pán nebyl doma.“

„Předeveč jsem také nebyl doma, a přece jsi přišel...“

„Nemohl jsem, povídám ti. Musil jsem ho odevkávati, v noci se vrátil.“

Spokojila se, dále se neptala.

„Katy,“ tázal se on po chvíli, „umíš řísti?“

Té otázky patrno devkávala; s udivením se na něj podívala; pak odsekla krátce: „Ne! a co z toho?“

„Katy,“ řekl mluvkou, uchopiv její ruku, „máš mne ráda, víš?“

„Mám!“ i pohladila ho, položila ruku na rám jeho. Zraky jejich se setkaly, z očí dívky sálal onen žár, který už dříve rozum mu byl pomátl. Přivinul ji k sobě, celou ji zlíbal.

„Katy — já si tě chci vzít; mojí ženou budeš, ale paní z tebe musí býti, jako paní revírníková, slyšíš — ale řísti musíš umět, já tě budu učiti.“

Vyskočila, vymkla se mu: „Tys blázen! Ze mne paní, jako paní revírníková! ha, ha, ha!“

„Opravdu, Katy, paní z tebe má býti; vždyť já také myslím, že ze mne bude revírník, ne-li zde v Pürstlinku, tož jinde.“

„Paní Malá v Podrokláně je také revírníkovou a neumí řísti,“ odušila ona.

„Tací už te revírníci nejsou, já nejsem Malý; já chci, aby moje manželka uměla řísti, aby byla paní, aby se chovala jako paní, abych se za ni nemusel stydět.“

Postavila se před ním, levou ruku o kyprou kyčli podepěla, pravou do vzduchu zamávala; černý šátek jí na týl sjel, tmavé kadeře spadly na skráně, na rozpálené líce i na bílou košilku, pokrývající čádu i rám: „Nechceš-li mne takovou, jakou jsem, najdi si jinou; ženou ti budu, paní jakživa ze mne se nestane.“

Obrátila se k němu zády, uchopila kadeřku s prádlem, vyzdvihla si ji na hlavu a opustila jizbu, hrdá jako královna. Mladík seděl všecek zaražen; toho neodekával.

Vešla stará, pozdravila, pousmála se, položila před něj bochník chleba i nůž, postavila slánku a také odešla.

„Když ještě chvíli, zda se Katy vrátí; když nepřícházela, sebral se i on a volným krokem ubíral se do myslivny. —

„Když i nedle ubíhly, zima nastoupila vládu; po celé dni stála myslivna uprostřed bílého víru vloček sněhových, tak hustě padajících, že na dvacet kroků nebylo lze ji vidět. Někdy tiše trousil se sníh, někdy zadul do něho vítr, ve sloupy tůkavé, do opravdových smrštů ho sehnal, tak mohutných, že, když se rozpadly, mžikem vše kyprým lesklým hávem zvýšil, na kolíka stě evič pokrýly. V takový čas s nebezpečím jest na sto kroků od obydlí svého se vzdáliti. Žádné oko

nepronikne padající spousta, ba jak je otevřená, bodá do ního na sta kůšálkových jehliček, palivou bolest působí; vše kolem tebe ve větru, není vzduchu, není světla, neslyšíš, nevidíš; vous ti mžikem pokryjí bílé spousta, spekou se, zacpou ti ústa i nozdry, celého tě uzavřou. A když ustane na krátko nepohoda, jeví se ti rovná, jednotvárná pláň; o modrošedé klenbě ani památky, mlází do tebe, ty metr výše zasypano, že jediné v tvé kůšálce neuzříš, koruny vysokých stromů, kde hustě stojí, jsou spojeny jako pod jedinou vrškovitou stěchu, kterou kmeny drží jako sloupy chrámové strop. Procházení bys se mohl v šeru klenb sněhových, kdybys k nim dojít mohl. Ale sníh jest ještě kyprý, řídký, vrstvy k sobě nelnou, a do bezedna by se probořil, kdo by svítiti se chtěl ošemetné těp d. Teprve když slunko opět zasvítne, když jižní vítr přinese oblevu, zhoustnou vrstvy; nové pak mrazy ledovou korou potáhnou povrch, tak že možno se odvážit, aspo když se připlnou na nohy sněhové obruce. Avšak brzy nový sníh přinesou oblaka, nové vánice nastávají, a na staré vrstvy nové lehnou. Někdy napadnou takové hromady sněhu, že se lámou pod tíhou větví starých stromů, a jejich praskot i rupání za tichých nocí ze značných dálek k uchu doznívá, záhadné zvuky těm, jimž zjev ten povědomí není.

Mezi myslivnou a obydlím hajného přerušeno všecko spojení; ohromné závěje položily se mezi budovy v neprochodných, desateronásobných hradbách. Kdyby kde byl oheň vypukl, kdyby nemoc byla přišla, nešťastí jakékoli bylo překážkou, nebyli by si lidé mohli na vzájem pomoci. I děva i, uvěznění v chatách svých, zasypaných sněhem, že jedva komín vyčníval, trávili čas jako syslové v zimním pelechu. Lín přilízl se k němu; od rána do večera ho ely bukové louky; noci černé jako stíny podsvětí, bez svitu lunny, bez třepeťavého kmitu hvězdiček. Děva i přivykla; tráví takové časy mezi snem a polospáním; jejich duch nepracuje, jim nuda neškodí a přetopený, parami přesyčený prostor malých světniček přijemným jest jim pobytem. Válejí se na ložích, ve sladké zahálce odpočívají po námáhách svých a sbírají síly k novým, jež nastanou, až utuhne, usadí se bílá pokrývka matky země.

U hajného o málo jinak bylo. Vavruch seděl od rána do večera na obvyklém místě svém, do výhně kamen, do světla louky a pozoruje, v oblaky dýmu tabákového se hale. Děti spaly jako jezevci, matka a dcera, domácí práce obstarávajíce, obvyklým způsobem nímsem tam přecházely. Světelný jako by pro ně nebyl, leda že Katy občas vyběhla na násep, kolkolem se ohledla, pak se opět vracela. Snad přece čekala někoho, ale tam, odkud přijít mohl předmět její touhy, dohlednouti nemohla: myslivna ležela k severu, a na severní straně hajnovny, do níž okno komůrky upraveno bylo, tolik přilehlo sněhu, že sáhal až po stěchu.

U revírnického jednoho měsíce slunce, které zlatým světlem svým nudu jim plašilo: mladou paníku. Smála se, zpívala kde kterou písničku, a když všecky vyzpívala, počinala znovu. Někdy zasedli všichni do kruhu, i stará Nany, a povídali si, přičemž Nany nejvíce měla solo. Co před padesáti roky, nebo vloni se událo, stejně přicházelo na přetles; všecky klepy až daleko do Kvildy, do Buhína, do Rehberka i do Bavor; Nany o všem věděla, a paměť její byla ku podivu věrná.

Někdy však i přes jejich slunce přecházely mraky, věrné chmury se nakupily; bývaly hodiny, kdy se mladé paníce zastesklo, tak zle se jí zastesklo, že se dala do pláče. Konejšil ji manžel, často však na sebe samého toužil, že ji mladou do své odloučenosti zavlekl, ve vězení svém těžkými pouty přikoval. Těšil ji tak: „Dušinko, strp jen, poshov málo; věnu tu nebudeme, kníže pán se slituje, až mu zevrubně povím, jak hrozně je tu v zimě. Ach, odpusť mně sobci, že v tu bídu jsem tě uvrhl; bylo mi, že bez tebe mi žít nelze.“ A když ho viděla tak sklíčeného, když slyšela ze slov jeho tu velkou lásku jeho, tu prchaly chmury, tu vzplál zpod sněhu zarosených jasný, teplý paprsek, a rty zašeptaly: „Ach, odpusť mně nerozumné, že tak špatně tvou lásku i dobrotu splácím!“ I ovolo štíhlé rámě mohutnou jeho šíjí, ponořily se bílé ruce ve tmavý, hustý jeho vlas, a stěbný smích, a ples, a píseň slavná. Venku šero a chmury, venku chumel a noc, ale poblíž něho vesna a kvítí, zlatého slunce svit.

Největší bylo mládenci; ten sice těžce uvažoval se věrných besed, ale ty poměrně jen krátký čas vyplňovaly. Co jinak dělali? Ovšem, tu a tam hovory s revírnickem o věcech služby i o jiných, to však státi nemohlo. Kdyby jen knih bylo!... Ale co naplat, kdyby jich bylo! Světelný nebylo ani v poledne, a se světlem zacházelo se skoupě nad míru, jako s potravinami v obleženém městě; mohla by se vyčerpati zásoba, a kde potom vzít? Přičemž pouhým pomyšlením by se člověk zbláznil.

V takých chvílích nudy s urputnou tvrdošijností přestupoval před něho obraz Katin. „Hloupá děvka!“ říkal si zpočátku, rval se s obrazem tím, odpuzoval ho, křemtu posýlal. Ale obraz se nedal; vždy a vždy opět přestupoval, upíral na světelný

zrak vzatý ohn m n hy, až i v n m roznítla se vášnivá touha. Sladkým lichocením vkrádalo se v duši pokušení: Kdybys k ní mohl, k té dívce nevzdaláné, která ísti neumí! — I vyjednával, smlouval: „Nu, na chvíli, na tvrt hodinky,“ pravilo pokušení — a když svolil: „Na hodinu vi?“ lichotilo op t. A konec t eba na vždy, jen kdyby ji tu m l! „Katy! Katy!“ zn ly všechny struny srdce jeho. Bez Katy není života, t eba ísti neum la. S Katy je ráj, bez Katy peklo. Že ji jen tak spurn opustil! Na míst se ožení, jakmile bude moci! Neumí ísti, dob e! Což pak s ní bude ísti, snad metafysiku studovati? ísti bude sám, etl by i dnes, kdyby bylo oleje do lampy. Ale oleje není, a denního sv tla rovn ž tak málo, nem že ísti, práv tak jak ona. Jak by mu as ušel, kdyby ji tu m l!

Šel na náspí — chumelilo se. Skrže šero padajících, ví ících se vlo ek uz el jakýs pahrbek neur itých obrys ... tam byla ona, to byla ona, to byla hajnice. Kdyby tam tak mohl dosko it, dolet t! Vše marno — nem že...

Vrátil se; vstoupil do eledníku, kde Nany vládla. Va íla práv otruby pro telata a oblažila ho podrobným vypsáním všech duševních vlastností strakatého bý ka a lysé jalovi ky, která prý jeví rozum odpravdov lidský. Hektor povaloval se po zemi, t el si záda o podlahu a vedl boj s cizopásníky, za ež se mu dostalo kopnutí volaté d ve ky, která tvrdila, že jí to d lá naschvál, aby jí nad lil, eho si ona nep eje.

„Vystavím si drobnou chaloupku...“ zpívala v jídeln naproti pes chodbu mladá pani ka. Zvuky prosté písni ky až sem k n mu docházely, bezd ky zpíval také. „Pro Katy!“ dodávala kontrabasem jakási struna v nitru jeho.

Byl konec boje; pokušení zvít zilo úpln , pomyšlení na dívku a touha po ní vyplnila celou duši jeho; jméno její maje na rtech usínal i probouzel se...

Rozumí se, že nejednou up ímn rozhovo il se s laskavým p edstaveným, že pov d l mu o výsledku domluv, které dívce u inil, aby ísti se nau íla. Toužil na ni i na sebe, vmlouval se do trpkého hn vu proti ní, d koval revírníkovi za to, že mu o i otev el, ujíš oval ho, že do smrti nezapomene, p ed jakým nebezpe ím radou svou ho zachránil.

„Poctivý byl m j úmysl,“ dokládal se; „když nechce, jakáž pomoc! Aspo mne viniti nikdo nem že, a sama sob následky p í te.“

„Jen z sta te pevným a trvejte na svém,“ radíval revírník; „bu vás up ímn miluje, pak po ase nahlédne, že se v li vaší pod íditi musí; aneb láska její není opravdová, a pak — nu, pak není škoda.“

„To je to, to je to... hloupá je, tvrdohlavá... to bych pochodil! Konec je, nechci jí — že jsem jen byl tak zaslepen!“

Ale sotva že mladík byl sám, prchalo roztrp ení jeho, a hn v jeho tál jako sníh pod paprsky letního slunce. P ícházelo op t pokušení, lichotilo, omlouvalo a vít zilo, jako práv jsme vid li.

V takových bojích tedy utekly ty i ned le tuhého v zení. Ale všechno do asu. Ledový vítr roztrhl chmury na nebi i na zemi, zaplašil mlhu i mraky, a zimní slunce polilo leskem svým širošeré sn žiny. Po n kolik hodin denních trochu tál povrch sn hu, k ve eru, v noci i z rána zase p ítuhlo. Ihned použili d evorubci pohody, vyšli z chat s rý i a lopatami, spojili se mezi sebou, prokletiti si cestu k hajnému a spole n s tímto upravili stezku do myslivny; za málo hodin vše bylo v po ádku. Každé hrudi lidské se uvolnilo, všem bylo, jakoby dlouhou vazbu m li za sebou, a zlatá volnost op t jim kynula. Sníh v kol, samý sníh; kam jen oko padlo, osl oval je bílý, lesklý p íkrov: žádný luh, žádný mo ál, žádná kle , žádný les, vše jednotvárná plá , lesklá b l, z níž nes etné miliony t pytných diamant odrážely paprsky slune ní. erné kruhy se d laly p ed o ima, jež brzy pálily, až slzy vytryskly — ale B h dal sv tlo!

Jen co se našli, bez pr tahu se mužové v poradu sestoupili. Pohody t eba užiti dle možnosti; na svahu malého Špicberka bylo narubáno n kolik set sáh d íví, pokáceno tolikéž set kmen : to vše musí se dopravit dol k potoku, odtud k nádržkám. Perná, strašná práce, avšak, B h dal sv tlo! Klády i polena hluboko leží pod sn hem, dlužno je vyhrabati, vykopati do sn hu cestu, upravit sanici se svah dol , naložiti d íví na san , san pustit i s lov kem, který krkolomný let jejich ídí a mírní. Vše co má nohy a ruce, musí do díla, i ženy a d ti od desíti do trnácti let. Mužové jdou nap ed, by první cestu vyšlapali; mají sn hové obru e na nohou, aby t lo stálo na širokém podkladu, ch ze však v nich jest t žká, úmorná, nezvyklým tém nemožná.

Přítel viděl poprvé všechny tyto práce a přípravy, o nichž v českém kraji ani tušení nemají; přijali i jemu obruč, aby chvilku v nich se naučil. Za půl hodinky tak byl utmácen, div k zemi neklesal. Odepjal si těžkou tu obuv na vyšlapané již cestě a zašel do hajnice, aby si poodpočinul. S tíží se tam domotal, skoro bez sebe únavou klesl na lavici. Seděl tu sám, jen nejmenší dráček spalo ve visací síti. Náramné horko sálalo z kamen, a dusné páry naplňovaly jizbu, pot mu zela vyrazil, ani jej nepostařoval utírat. V kamnech praskal oheň, voda v elu v mohutném hrnci na plotně, hodiny cvakaly jednotvárně — jinak ticho, nic myšlének jeho nerušilo. Tu seděl opět. Jak milo tu bývalo koncem léta — tehda, když se s Katy vrátil z Kvildy! Viděl ji dnes, ryje cestu s ostatními. Krásná je, zbláznit by se člověk mohl; trochu bledší, o trochu zapadlejší — ale sluší jí ten ráz melancholický. Jak divně se pohledla dnes ráno... cítil ten pohled až do hloubí duše. Trápi se, chudinka, to ovidno. On pak je blázen; čeho žádá na ní? Kvítka z Pürstlinských hvozdů nelze porovnat s rozdíly žirafy zahrad. Smrček lesní je krásný, a palma je krásná těž, a krásou obou rozdílný má ráz. Má-li smrček nás potěšit, smrček musí zstát; kdo jej chce v palmu přetvořit, třeštil.

Venku klap! klap! po kamenném náspu. „Katy! Katy!“ zaplesal v duši jeho hlas; poví jí vše... Ale vešla matka, pozdravila ho svým dobrým skromným úsměvem: „Pan adjunkt je unaven,“ pravila, „není divu, v obručích se těžko chodí; ale všemu se pan adjunkt naučí; pan revírník v tom také chodit neumí, ale tebe umí, a jak!“

„Všecko mne bolí, hnáty mám jako zpraženy!“

„Zítra bude ještě hore, ale když pán neustane jich nosit, za krátko přivykne. — Ale hlad budou mítí mužští, pán uvidí, jakou mísu nudlí jim uvaří!“

Položila vedle něho známý bochník chleba, nabila do peci, co se jen vešlo, a více si ho nevšímajíc šla po své práci.

Mladík, sám sobě zstaven, opět se oddával svým myšlénkám. Pan revírník je hodný, moudrý, rozvážný, dobes s ním smýšlí; co však platno... Žádný člověk osudu svému neujde, a i co jemu souzeno, se naplní...

Dvanáctá odbila; na myslivně seznávali k obědu. Jako stříbro zněl zvonek jasným, zimním vzduchem. Mládenec vstal a vyšel na násep. V černém chumáči hemžil se na bílém sněhu hlouček vracejících se z práce lidí; již rozeznával jednotlivé postavy, kráčející podle sebe i za sebou po vyhrabané cestě, třeba obličej vidět nemohl. Blíž a blíže docházely postavy v řadách jedny za druhými, po jedné, po dvou i po třech; tu všechny, tam některé v hlubokých tratích se ouvozech, na něž za krátko opět oku se objevovaly, mužští v šepicích s kraji přes uši staženými, ženy majíce hlavy velikými šátky tuze obvázané; všichni nesli pod pažďím lopaty i rýče. Jasně slunko zimní metalo na nepaprsky své černé, pohyblivé stíny padaly na lesklou, bílou hladinu sněhovou.

Svijanský šel jim vstříc, zvolna o sukovitou hůl se opíraje. Vele tlupy krácel hajný, zamračený, nemluvný jako vždy. „Bolí nohy! bolí?“ šel betaly ženské a smály se; jen jedna se nesmála, mladá, krásná; obrátila k němu velké, temné oko zpod řas jiným pokrytých. On etl výřtku v její tvář a bezdůvěrně sklopil zraky; obrátil se s tlupou, krácel stejně s ubírajícími se k obědu. Promluvit s Katy nemohl, ani chvíli sama nešla, vždy někoho po boku měla; k tomu padesát kroků za tlupou krácel revírník; přítel pocíťoval cosi jako stud. Toliko u samé hajnice na okamžik s ní byl sám.

„Katyňko,“ zašeptal, „odpusť! Očekávej mne, přijdu po deváté.“

Slovem neodpověděla, nepřikývla aniž znáti dala, že porozuměla; mlčky vstoupila na násep, zaklapaly hrubé dřeváky na kamenech, zaduněly na prkenné podlaze v praporečku — cvakla klika, bouchly dvě dveře.

Mladík tu stál jako přimrazen a díval se za zmizelou, až položila se na rameno jeho těžká ruka a vlídný hlas revírníka v podle něho se ozval: „No, no, mládence nemůže zapomenouti...“

Začerveněl se jako pivoňka. „Co má člověk dělat...“ zakoktal.

„Pojďte k obědu, odpoledne přijdete s námi na Špicberk ke dříví, dokopáme se tam; uvidíte jak se dělá smyk, to vás zmyšlének vytrhne.“ Vídá, že mladík jaksi nesměle pohlédne na utmácené nohy, dodal: „Nebojte se, nechte jich bolet, však přestanou; obručí brát už netřeba, cesta je proražena.“

Tuhá práce odpoledne; po klei a zakrsalých smrčcích, které kryjí jihovýchodní svah Špicberka, nebylo stopy,

neobjevily se, ani když naty i stěvíce hluboko sněh odhrabali; ležely tu sněhu strašné spousty; tu a tam z něho nle ernající se vrchol vyššího stromu; zkoušeli mužové hutnost sněhu, vydávše se na obružích na hladinu bílou; pak hrabali, na obě strany vyhazovali a dráhu ušlapovali; vzhůru dolů po stráni dupali, sjížděli, urovnávali, až se jim pot sešla lil; nedbali dlouhých stínů, které brzy vrhaly postavy jejich i velký les, v nedaleké vzdálenosti stojící. Jako veliká rudá koule zapadalo slunce na bavorské straně, nachovou zář zahřely drobné mráčky, jež je v ní; nad bílá temena hor na východ vzneslo se širé šero, jímž záhy prokmitly modravé hvězdičky; ale děva i děti ženy jejich v práci neustali. Zapadlo slunce zúplna, lehla noc plná svitu hvězdného: na jihu zaleskl se, právě nad Luzným, zlatem opásaný Orion, i Procyon i Sirius; na severu jako by nad myslivnou nebeský Věz a Polárnice. Ticho v okolí, žádný šum, žádný vtík, za to mráz, že kroky po sněhu hvízdaly. A bez ustání lidé v práci pokračovali, tlumen zaznívala slova povelná, mocně dýchala každá hruď. Píru ří sám, aby se zahál, brzo lopatu vzal do ruky a sněh odhazoval, brzo s druhými se bral vzhůru po svahu i s nimi dupaje sbíhal; iasto stál i šel Katy po boku, ale dívka slovem k němu nepromluvila, jedva tu a tam krátkým, nesmlým pohledem druh na druhu popatřili.

Prese všecku neúnavnou píli nedostali se pracovníci až k nakupeným na podzim zásobám klad a dříví, jež hluboko pod bílým ležely pískrovem.

„Kolik že je klad?“ tázal se revírník hajného.

„Dvíst a tista sáh dříví polenového,“ odvětil tento; pak, obrátiv se k lidem, kteří za odpočinkem poustali: „Co stojíte? co lelkujete? Vzhůru do práce!“

„Dost!“ vece revírník, „minulo sedm hodin.“

Právě vycházel skoro úplný měsíc mezi Marberkem a Moorkopffem, když, třeba oddychující, lidé zpáteční pochod nastoupili; hajný opřevle zástupu, revírník řadu uzavíral, zavolav k sobě píru řího, únavou jedva se plížícího, jehož jako naschvál, aby zabránil sblížení se s Katy, po celou cestu od sebe nepustil. Krátce, než došli hajnice, Katy, ubírajíc se bezprostředně po ní, mohla slyšeti snad úmyslně po německu pronesená slova:

„Zítřa, mladíku, nadjete zase obruž, abyste pivykl; bez těchto to u nás nejde. Budete dnes dobře spát, zítřa iasnopřivstaneme.“

Všichni děvorubci i s ženami vešli do hajnice, aby tam společně jedli, ježto doma krom hajné nebylo nikoho, kdo by o uvaření veče se staral; co dítě se týkalo, ty mladé mléko a chléb, a starším péče o mladší připadla; v té příčině rodiny navzájem si vypomáhaly.

V myslivně mladá paní manželku i píru řího přivítala; byla vesela a dobré mysli, patříc na ni boží světlo blaze p sobilo. „I vy tuláci,“ smála se, „před západem slunce šla jsem vám vstříc; kdo by si pomyslel, že tak dlouho budete otálet; podívejte se na hodiny, skoro osm!“ Trvalo to hezkou dobu, než rampouchy, které slepily hustý vous revírníka, tak rozmrzly, že políbiti mohl ženušku v bílé šálko.

„A vy?“ obrátila se mladá paní dovádě k Svijanskému. „Co pak vám chybí? Vypadáte, Bůh mi odpusť, jako zmoklá slepice.“

Mladík se poněkud nejapně pousmál; manžel zaodpověděl: „Bolí ho nohy, Zdeníko; zvyká si na obruž a hlad asi má také.“

Uzené maso vepřové s knedlíky a se zelím stálo na stole; tak rád je mladík jídal, dnes sotva se ho dotkl. „Vy nejíte!“ zvolala paníka, „pro pána krále, snad se vám nechce stonat?“ Opravdové leknutí jí zíralo z dobrých, modrých očí. Nemoc v té samotě, jaké strašné pomýšlení!

„Nestarej se,“ smál se manžel, „je utmáčen, to vše. Lovík podobá se honícímu psu; tomu též se do jídla nechce, když celý den za srnkou se honil.“

„Překně přivonání,“ zadurdila se, „už pomalu z tebe bude Malý.“

„Pan revírník má pravdu,“ vece usmívaje se p řu í, „únava chuti k jídlu ujímá; za to se chce pít. Sm l bych vás prosit o druhou sklenici piva?“

Nalila mu, sama mu podala; podívala se na , vyhlížel jako r ži ka. To ji upokojilo. Po krátké době tou m rou se rozveselila, že p řu í se obával, aby se jí necht lo do zp vu, do n hož jemu nikterak nebylo. Vstal tedy a p edstíraje velikou ospalost, p ál dobrou noc a odebral se do svého pokojíku. Vrhł se, jak byl oble en, na l žko a ekal; p ekonán denním namáháním, usnul n kolikráte, vždy však se po krátké době zase probal.

M síc posýlal mu sv tlo svoje skrze ojn ná okna; podíval se na hodinky: deset minulo. Ticho v celém dom , dojista vše spalo. Vstal polehou ku, zul vysoké své štulpy, obul letní perka a p es n dva páry vln ných pun och, pak tiše, tiše, pomalounku z pokoje, po schodech dol , tmavou chodbou ke dve ím domu, jež tichounce otev el — m l v tom konání patr n praxi, — ven do mrazné zimní noci. Zadem do hajnice nemohl: leželo tam sn hu až po st echu. Co na tom? p je zp edu. A šel. Kolem chat d eva vedla ho no ní pou ; nikde sv tla, vše spalo. Doplížil se na násep u hajnice; i tam hrobové ticho. V dáli št kala liška, jiná sku iv odpovídala...

- 6 -

VI.

Nastal na známém nám svahu Špicenberka ílý život, který trval od ranní tmy do ve erní. D eva i vyhrabali nakupené zásoby polen zpod hlubokých záv j sn hových, smetli vrstvy sn hu s nahromad ných klad, upravili ke všemu cestu, dotáhli sami t žké sán s vyk ivenými, zobákovit kon ícími sanicemi, železem okovanými; zví ata st ží by obstála p i této strašné, úmorné práci, kterou tu konali synové lidští. Mráz ráno i ve er žíhal krutý, že sních pod nohama hvízdal a síp l zvukem kovovým, že vous horkým dechem ovanutý v tlusté rampouchy mrzl i e i bránil, svrchní šat bílým jíním se pokryl, a kr p je potu po tvá i se inoucí a na oblek dopadající ve st íbrné perly se m nily, nebylo stání ni ustání, zima nedala, ku práci a pohybu nutíc. Když pak slunce k poledni siln ji zasvítilo, p ekro ivši temeno Luzného, jehož lesklou b l fialové, modré i nachové páry a stíny nevidanou krásou polijí, již popsati nelze; když paprsky p ímo dopadaly na sních: tu tál bílý povrch, v drobné kapky se slévaje. Ale studený dech spodních vrstev okamžit miliardami tuhých sponek kapky spoutal, a hladká ledová k ra se utvo íla. Ušlapaná cesta prom ínila se v lesklou klouza ku, o níž noha bez podpatku obrn ného zubatou podkovkou marn by se byla opírala.

„Sanice je hotova!“ hlásil hajný revírníkovi.

Po ali nakládati d íví na sán , dva i p l t etího sáhu na jedny, ženy p i té práci pomáhaly. Polena ásto byla ledem oblita, spe ena, násiln bylo je od sebe trhati.

Naloženy první sán ; odtáhli je ke svahu. Usadil se na p edku silný muž, podep el nohy na p í ku mezi ob sanice vpravenou, objal zobákovit zahnuté konce sanic ob ma ramenoma, vzal do pravice t žké, železem okované bidlo, jímž b h i sm r saní brzdil a ídil. Op elo se jich n kolik do saní, ty pohnuly se na svislém svahu, šouply se níže, pomalu, rychleji, vždy rychleji, až s v trem o závod, vlastní puzeny tíží, uhán ly. Sy ely, hvízдалy táhlým, vysokým tónem, až dol dob hly, kde je v dce jejich zastavil. Za dv minuty vykonaly cestu p es dv st metr dlouhou. Dole je o ekávali lidé, kte í ihned stranou je zatáhli a d íví skládati se jali. Za p t minut p íb hly druhé sán , pak t etí, pak tvrté. Když ty dob hly, všecek zástup, který byl naho e nakládal, hnul se dol , aby nápomocen byl p i skládání a pak san op t nahoru vytáhl.

Svážení d íví po saních jest práce nad míru obtížná a nebezpe ná, která vyžaduje neoby ejné síly, velkého cviku a

nemalé obratnosti a chladnokrevnosti. Kdyby lov k b h jejich ídící dost málo p i brzd ní se opozdil, sán by se v letu p ekotily, z dráhy vyšinuly, st emhly B h ví kam zalet ly. Není roku, aby doprava tou cestou ob tí nevyžadovala. Kdo je se te, ty ob ti neznané, které rodí se a mrou v zapomenutém sv t ? Plá ou vdovy a sirotky, to je všechno; plá ou v chudých chatách, v o azených dýmem jizbách, na malých h bit vcích, kde sotva tu a tam stojí erný k íž s nápisem záhy vybledlým — ale p es hradby hor plá a kvílení nezazní, ohlasu nebudí. Železná nutnost vládne tvrdou p stí, nemilosrdná pata její zdrcujícím krokem p echází p es všechno, co by zprotiviti se zamýšlelo.

Když d evorubci svázeli po t i dni d íví polenové, a dráha ve sn hu hodn ssedla a jako zrcadlo hladkou se stala, p išly na adu klády. Nakládají se tím zp sobem, že se p ipoutají k saním v polovici délky své; je-li kláda velmi silná, jako tehdy sta a sta jich bývalo, naloží se jen jedna; jsou-li slabší, p ipoutají se dv , t i i ty i. Muž, který sm r saní i b h jejich ídí, usedne p ed kládou, natáhne nohy a bidlem ídí i brzdí. Jest zajisté jízda s kládami ještě mnohem nebezpečn ější a vyžaduje ještě v tší síly a dovednosti, ježto h motná, dlouhá hmota se tetelí jak obrovská struna, a b da neš astníkovi, který by se neudržel: vymrštilo by ho do vzduchu letem divým prchající drvo, jako tetiva mrskne šípem...

„Skoro týden už trvá ta pohoda,“ radoval se revírník, vida, že už p es sto klad dole nakupeno, mezi nimi etní velikáni, skoro sáh v pr m ru mající, mrtvolky pralesa, které snad už padesát let ve vlhkém mechu ležely, v trem a vlastní tíhou, nikoli rukou lidskou sklány byvše; pouze setlelý povrch odstranila sekera d evorubc , vnit ek byl zdrav a hutn, kyselinou rašelínaté p dy uchován, nejlepší materiál na resonan ní prkénka.

„Ješt t i takové dni kdyby se vyda ily, všechno je dole — ale zítra je št drý ve er, v poledne p estane se d lat.“ Ležela jakási vý itka v tónu slov, reptání proti svatému oby eji. Mluv í sám ihned to zpozoroval, zarazil se a cht tvrdá slova opravití dodal: „Ale dob e je, a si chudáci odpo inou; snad i po svátcích bude p kn .“

Po celý ten as, co se d íví vozilo, va ili si d evorubci ob d sv j pod širým nebem; ani revírník s p íru ím svým dom jíst nechodili. Doma mladá paní ve spole nosti staré Nany trávila as jak mohla; ta stará celý den povídala, a paní ka naposlouchala se stokrát slyšených v cí a p íhod. Neveselé asi byly, nebo v den, jenž p edcházal št drý ve er, zavzdychla si ubohá a zvolala: „Nany, Nany! smutno je tu, smutno k smrti; mn se stýská.“ Když manžel za pozdního ve era dom se vrátil, vid l stopy slz na asách a vlhké o i. „Smutno-li ti, Zdeni ko?“ Nemohla se udržeti, dala se do usedavého plá e: „Jak pak by mi smutno nebylo?“ vzlykala, „není co d lat, a pak, zítra št drý den, p icházejí myšlenky na mati ku, na malé bratry...“

Projel mu stesk její srdcem jak ostrý n ž. „Odpus , Zdeni ko — já starý, zkušený, m l jsem s to mítí rozum. Vinu t žkou jsem na sebe uvalil, že jsem tebe mladou do té poušt zavlekl. Jaký jsem já sobec!“

„Nejsi sobec, jsi šlechtný lov k,“ v slzách se usmívala — „ale po ád mi p ichází na mysl mati ka... Odpus , snad p ivyknu, ale jsou to první vánoce, jež daleko od ní trávím.“

Op t se dala do plá e tak žalostného, ho kého, že bolno bylo na ni pat iti. On ml ky usedl, dlan mi tvá e si zakryl. Ho ké myšlenky se v n m rodily. Utrmácený, promrzlý dom p íšel z tvrdé služby své; p kného p ivítání se mu dostalo! Tak se na ni t šil a nyní? Nebylo mu lépe, když sám tu býval?... Ve dne se lopotil, v noci spal. Žádná radost, ale žádný též zármutek; žádné sv tlo, ale žádný též stín.

P íru í v ci jinak bral. Mladé, pružné jeho t lo na zdejší námahy brzy p ivyklo, i na obru ích chodit se nau il. Každé noci opakovaly se výpravy, jež z myslivny do hajnice podnikal; revírník snad o nich zv d l, snad jenom je tušil, ale té chvíle, když vid l smutek v dom svém, ekl si že ten nerozvážný mladík v ci lépe rozumí než on: sem pat í takové ženy, jakou jest hajného dcera; té se tu stýskat nebude: každá rostlina ve svém ponebí, každý lov k ve svém sv t ...

Druhého dne asn ráno už všechno tém obyvatelstvo Pürstlinské op t se ocitlo na Špicberku. Spoušt ly se sán s kladami. Krásný zimní den, jako všechny p edchozí; slunce už minulo Luzný a plným sv tlem svým oza ovalo plá podle potoka. Revírník stál naho e, práv kde se klonil svah, p íru í dole blíž potoka, kde nakupeny svezené dol klády. Práv vytaženy nahoru tvrdé sán . „Jedenáct hodin,“ vece revírník, „ješt jednou dol s nákladem, potom dom ! Ani minuty více se nezdržíme, svatý je as...“ a po chvíli, usmívaje se: „Švestková omá ka eká.“

„Ba, eká,“ odvěce obstárlý jeden drva, „a d ti se na ni t ší...“

„Složit se ještě dole musejí klády,“ vmísil se hajný do řeči; „saní tu nechati nelze, kdo ručí za to, že pohoda potrvá.“

Naložili kládu na první sán, kládu jedinou, tři sáhy dlouhou, dva muži by ji nebyli objali; strašná tíha, hrozná práce; deset lidí nasadilo páky — bylo dno na nepatřit, každý sval napjat, že přetrhnou se hrozil. „Ha! hou! ha! hou!“ křikeli všichni odměn, v taktu, aby rázem zasadili, stejně povolili; konečně jim lí, kde patřilo, a připoutali ji. Jeden z mladších sedl, sán se hnuly, šastně dol se dostaly. Na druhé sáně šly tři menší kmeny, ty sáhy dlouhé. Snad se pamatuje tená na devorubce, který zaátkem naší historie v kruhu svých tovaryšů vypravoval o kulturách v kraji, a jemuž připadlo se nešťastí, že jím kácený strom vlastní jeho dítě zabil. Ten usadil se na saních a vzal bidlo do ruky.

V tom zpozoroval revírník, že krev se prýští skrze šedé vlněné rukavice. „Matýsku! vám krvácí ruka, a jede někdo jiný; slezte!“

„To nic není, milostpane,“ odvěce oslovený, „malá oděna, s tou už jedu po páté.“

„Nevidáno,“ pravil hajný, který v té chvíli přistoupil, „ten si z toho málo dělá, pane revírníku; ti chlapi mají ruce z kamene. Jen a jede tento, umí to lépe než ti druzí.“

Revírník pokrčil ramenoma, a Matýsek se spustil. Zzzzz... zněly sáně. V tom, asi na třetině cesty vylítlo drva i bidlo z ruky, sáně udělaly skok jako raněný buvol a pádily, pádily, zadkem zpoátku stranou, pak do výše. Bylo lze vidět, jak muž se zoufale drží, i rukama objal trámy. „Ježíši, Maria!“ zvolal vše nahoře, a lidé pádili svahelem dol za letícími saněmi... „Ježíši, Maria!“ odpovídal pronikavý ohlas z dola, kde ponejvíce stály ženy, mezi nimi i žena toho chudáka.

Sáně právě dojížděly k místu, kde smyk trochu vlevo bořil, aby se vyhnul kolmé zdi, ve kterou vpravo, asi dvacet kroků od něho, svah přicházel; dole propast porostlá lesem, jehožto stromy temeny svými, sněhem pokrytými, téměř stejně byly výše s onou stěnou.

Jak sáně zatácky dojely, vyšinuly se v divém úprku ze smyku, na stranu se převrhly, několikrát se překotily. Za iněly přetrhané stěny, a muž vprůedu klad se držící, u vysokém oblouku vyhozen do povětří, letěl směrem ku přímé stráni. Viděli všichni v něm úžase, jak dopadl na sněhovou přikrývku černých v tví smrkových; ta pod ním se probouřila, praskalo to ve tvích, a zdola k nim zavzněl hmotný, temný pád...

Dole ticho, nahoře pláň a zoufalé volání. Několik mužů, kteří s sebou obruče, spustili se oklikami do propasti; revírník byl mezi nimi. Ubohlo přibližně hodiny, nežli se dostali dol. Našli ubohého Matýska, byl živ, ani smysl zbaaven nebyl, avšak, milý Bože! ve strašném stavu. Hluboce byl zaryt v kyprém sněhu, v kol krví jeho zbarveném; na čele zela hrozná rána, končetiny byly polámané, z úst šla krev, o vnitřním pohmoždění svědčící.

„Se mnou je konec,“ šeptaly ssinalé rty — „ach, pošlete pro kněze.“

Pro kněze! Plných šest hodin do Rehberka, i když sníh krokem nebrání! Hřez je obešla... Revírníkovi, který k raněnému přiklekl, vytryskly slzy. „Šť drý ve er!“ zvolal bolestně — „tohle je št drý ve er toho ubožáka, nadlení jeho žen a ubohým dětem!“

Upravili nosítka, naložili na ně na smrt raněného, jenž trpěl beze slov, bez náku, peliv pod něj položili makkou chvoj, každý svlekl kus oděvu, aby ho teple přikryli, a donesli ho k dolejšímu konci smyku. Srdcelomný pláň jeho ženy a dvanáctiletého synka jej uvítal.

Pak ho naložili na jediné sáně, které byly dole, a všeho zanechavše všichni domů se ubírali.

Pomalou, bez lichého slova, ubíral se chmurný průvod k domovu; polední slunce jarým svým světlem ozařovalo ty sehnuté, udušené postavy mužů s tvámi nehybnými, s tvrdými rysy jako z kamene vytesanými. „Zase jeden! kdy dojde na nás?“ — ta nemá otázku etla se v každém pohledu. Ženy a děti tiše plakaly.

„Vodu! dejte mi pít!“ sténal raněný, jehožto zernalé rty v horečném úpalu se chvěly.

Katy odskočila k blízkému potoku, jehožto tmavé vlny zima jen tu a tam pod led upoutala; hluboce bořily se jí nohy do klamného sněhu, nicméně dobrou hlavu, vody do hlíněného džbánu nabrala, než astnému občerstvení donesla.

Došli, uložili raněného na lůžko jeho. Volal bez ustání po kněžici! „Hříchy tlačí, och! dejte mi s Bohem se smířit!“

Pohledli na sebe mužové, nemohli v kruhu si popíkyvovali. „Upokoj se, Matýsku,“ vece starý, jednooký, „půjdem ti pro kněžice; jen do zítřka vykej, zítra tu bude.“

„Och, ty má Bože, Pane Ježíši, jenž jsi na kříži za naše hříchy skončil, do zítřka popřej žítí, abych smyl viny své,“ modlil se ubožák. Stáli kolem lůžka druhové jeho, sepjali ruce v něm modlitbu, a pak se sebrali, ihned na cestu do Rehberku se vydali.

Revírník půšel domů a vypravoval, co se stalo. Mladá paní řekla, jak to slyšela, hned, že ho půjde ošetřovat. Tentam byl stesk po domovu, po matince. Bleskem zjevilo se jí povolání ženy: třešnit v zármutku, slzy pláčících utírat, v nemoci a utrpení pomáhat. Sebrala, kde co občerstvujícího měla, šávu malinovou, zardlané ovoce, limonku, a jak byla, dol do ubohé chaty pospíchala. Vešla. Necítila dusného vzduchu ani pekelného horka, jež vstřícně jí sálalo. Žena Matýskova, vidouc mladou paníku, tupě kněžici vynesla; v prosté své duši neuměla si vysvětlit, proč k nim půšla. „Kde je? Kde je?“ tázala se paní. Dvě velké slzy vytryskly z kalných očí; nemohla prstem ukázat na postel v koutě.

„Přineste vodu!“ velela paní. V mozku ženy jako by se rozběsklo; přinesla škopík čerstvé vody. Mladé paní jako by pudp irozený vnukl, co by činiti bylo. Sehnula se k těžce dýchajícímu, omyla mu ránu na čele, podložila polštářem pod polámané údy, a když dost podušek nebylo, do myslivny pro své poslala. Pak mu dala pít lahodných šávků; bílou rukou svou hladila zvětralou, osmáhlou tvář ubožákovu, i černé, rozpukané ruce jeho, pokryté tvrdými jako kůra mozoly. „Jak je vám, má zlatý?“ jednou dvakrát se tázala. Raněný pozdvihl k ní horečným leskem zářící pohled. „Dobře! lépe! Běh vám zapla, paníko!“

Usedla k hlavám, stáhla dýchání jeho; že pak raněnému často bylo změnit polohu a síly její ženy jeho nedostávaly, aby mu bez bolesti pomohly, poslala pro Katy. Dvě okamžiky a tak všechny tři v práci se dělily.

Sklonil se den, slunce zapadlo, zavítal večer, šťavý večer. Venku na náspu pádný krok; zavržly dvě, cvakla klika dveří — vešel revírník.

„Jak se mu vede?“

„Pst! ticho, spí.“

„Nepůjdeš domů ženuško?“ zašeptal, „as k večeru.“

Obrátila se k dívce: „Katy, pobuďte tu hodinku, opět se vrátím.“

Pak šla s manželem; vyšli ven na chladný vzduch; rusé kadeřepky na upoceném čílu. Viděl to, v teplý šat jí zaobalil. Oči k němu pozdvížené zářily svatým jakýmsi plamenem. Po cestě rozmlouvala: „Takový ubožák! Ta žena to neumí, má tvrdé ruce. Bylo mu volno, když jsem mu půšla. Běh sám mi ho svítil, chtěl je mi našťávit, abych dobrý skutek vykonala. Nejsem tu nadarmo.“ — I jemu bylo bláze, přespával se, jak je dobrá, jemnocitná.

Jak pověděli, hned opět k odchodu se měla; umyslila si, že probdívá noc u nešťáka. Právil, že tam pobude s ní. Nesvolila: „Zůstav to mně samotné. K čemu bys tam seděl? Vy mužští jste hmotní, neumíte s nemocnými zacházet; marně bys mi půekážel.“ Doprovodil ji, pak se musel vrátit.

Usedla opět k chorému a ošetřovala ho jako matka své dítě. Poslala Katy domů, ta však po krátké době opět se vrátila, dokládajíc se, že doma nebude, že noc s ní probdívá, že se v ošetřování budou stídati.

V noci fantazovala raněného se pokoušela; brzy jektaly rty nesrozumitelná slova, brzy v prázdno upíraje plamenný zrak, sám na sebe žaloval. „Ano, dítě jsem zabil — koalka, čert v dar! Na Boha jsem zapomněl... pýcha! ba, pýcha, obžerství, hnev, lenost, smilstvo, závist, lakota — všech sedm smrtelných hříchů, kdekterý, všechny jsem je páchal... není možno, aby Běh mi odpustil... Ale, zoufatlov k nemá... pokání má činiti... ale, kde že pokání? Není kněžice...“

nekajicn trvám až do smrti... Duše proklatých hoří v pekle, obcházejí v lesích a po slujích po mořích, klidu nenalézajíce...“

Hr za mladou paní pojala. „Nevte, nevte,“ šeptala žena jeho, „byl odjakživa hodný lovk, ku eti neublížil. Nešťím s dckem, padající d evo je zabilo, tu vinu odpykal v Písku.“ Katy stála tu s rukama sepjatýma, pak se kn mu sklonila. „Co to mluvíš, Matýsku, vždy jsi hodný lovk...“

Nemocný na ni upel zrak, rád by byl ruku pozvedl, ale nemohl: „Jdi ode mne, tys toho krvavého, který lidi stílí,“ blábolily jeho rty, „ano, lidi stílí jako lišky... Ale ty“ — zraky jeho otily se na mladou paní — „ale ty, kdo jsi ty? Tys dojista svtlý andl, jehož B h poslal. Odejdi odsud, zde není tv j sv t, zde vládne hích a krvavá vina, sem ty nepatíš...“

Mladá paní hluboce byla dojata, chlácholila nemocného podle možnosti, ale ten poád: „Odejdi odsud! nep ebývej zde!“

Déle než hodinu trval hore ný záchvat, pak ran ný utichl. Tžce ale pravideln dech se dral z dmoucích se prsou; — spal.

Ticho v kol; lou buková ho ela nad škopkem, kmitavé sv tlo vrhala na t i ženy, mladou rusovlasou v hlavách nemocného, mladou ernobrvou u noh jeho, ob krásné svým zp sobem, uprost ed nich obstárlou, usouzenou, osmáhlých tvá í, zoraných vráskami.

Ob as bu ta, bu ona nemocnému posloužila, píti podala; n kdy ta, n kdy ona hlavu sklonila, trochu pod ímla. I stávalo se, že doho ela lou , oharek sy e do vody padl, pak írá tma je objala. Svítíl sice venku plný m síc, ale malým okénkem ani jediný paprsek cesty nenašel, a tma tmoucí vládla, až žen ran ného poda ilo se novou zažící lou . Ta byla svatá noc mladé paní na Pürstlinku. Teprve k ránu dom se odebrala, všecka únavou, roz ílením, soucitem p ekonána.

Sotva B h den dal, p išla op t. Nemocný trp l strašn , p i úplném v domí; nic bolestem ve zlomených údech úlevy nedalo. Jizba poád byla plna, všichni soudruzi i ženy jejich navštívit ho p išli. — „Um ít musím,“ b doval na l žku svém, „umírám, smrt cítím... a kn z nejde.“

V poledne kn z p išel i s t emi muži, kte í se pro vydali. Pozd v noci do Rehberka došli, asn ráno se s ním spole n vypravili. Nebyli by došli, kdyby na št stí Máderští už p l cesty do Pürstlinka nebyli prorazili, protože v pile bylo pot ebí klad, jichž po svátcích dovážeti hodlali. Z Mádrů do Rehberka cesta p ec už byla sch dn jší, a místy hlubokými záv jemi zanesena.

Když ráno vyšli, pohoda se zm nila; vlašný vítr od jihu jim do obli ej vál, na jižním nebi kupily se mraky. Ml ky, s t lem Pán pod plášt m bral se s nimi kn z, mla ou ký, krátce p ed tím asem vysv cený, vysoký, štíhlý, jiného sv ta dít . Bylo jim ho líto, báli se, že té cesty nesnese; hledali pro povoz, ale nenašli. „Bude táti,“ tvrdili sedláci, „dobytek i sán v záv jích uvíznou.“ Musili se vydati p šky. Cesta bez konce, s vrchu dol , zase do vrchu; sníh pod nohama povoloval, v hrudách na podešvy se lepil. „Je mu zle, pane pátere,“ pobízeli, „tuze je mu zle, sotva na živu ho zastanem.“ Rychleji, rychleji ucházeli, co síly staily; ubohému mladému kn zi studený pot strachem vyvstával, když pomyslí, že by pozd s út chou p íjítí mohl. Bylo vid t, že k Všemohoucímu se modlí, aby mu dal sílu, aby m l slitování s neš astným trpítelem, který tak toužebn ho o ekával.

Už byli za Mádre uprost ed erného lesa, který jim obzor uzavíral. Zde byla ch ze lepší, protože stromy p ed v trem chránily. Poslední hodina však byla nejhorší; cesta neproražená, kn z na obru ích choditi neum l, pod ním sníh se bo il, že p es pás zapadal. Museli ho vzítí mezi sebe, tém ho unášeti.

Kone n p išli. „Je živ?“ volali na jakousi ženu, která, spat ivši je z daleka, vst íc se jim brala.

„Živ! živ!“ odpov d la, „ale sotva hodinu vydrží; chrlí krev.“

Vstoupili do ubohého p íbýtku. Matýsek skoro umíraje obrátil ke kn zi o i; takové nebeské št stí v tom pohledu, že kdo vid l, do smrti nezapomene. Takový ubožák, jeho celý život jedno strádání, bez konce lopota, d ení a práce, ale š astn

umírá.

Raný vyzpovídal se, přijal tělo Páně, a klid duši se vrátil; za dvě hodiny skončil.

Venku se rozprostřelo šero, Luzný i Marberk zmizely v černých oblacích, o strán Plattenhausenu odrazil se přiboj mrak, na planinu Pürstlinskou se převalil. Zaskučel vítr jako teplý föhn Alpský, setáhl se strom hustý sníh, který v tve kryl i rozdechranou chvoj. Vlažné kapky deště padaly na sníh s únikem kapek roztavšího olova.

Revírník, který k sobě pozval mladého kněze, když povinnosti úřadu svého zadost byl učinil, obrátil se k hosti svému: „Nelze vám odejít, pane pátere, ani do Mádruby byste nedošel; za dvě hodiny sníh tak bude rozmosen, že byste v té ledové kaši utonul.“

„Mně jen o jedno běží,“ odvětil kněz, — „náš pan farář je stařík, kdyby jinde něco se událo —“

„Nic naplat, kdyby mor v širší vaší osadě vypukl, nemůžete odsud; budete rád, že jste se sem dostal. Zdá se, že Bůh sám chce, aby nezemřel onen chudák bez vaší úcty.“

Rozhovořili se pak o slastech duchovní správy v těchto nelítostných horách; Rehberský pan kaplan ovšem mnoho zkušeností neměl, avšak i ta trocha postála, by mladou paní podivil. Lid je v celku hodný a dobrácký, přitom však surový, nevzdělaný, plný nesmyslných pověr a divných názorů mravních.

„Tací jsou lidé,“ pokračoval kaplan, „ale horší je přiroda, ta tu slitování nezná. V opuštěnosti žijeme na faře, bez společnosti duševní a vzděláním nám rovné; to ducha mohlí. Pak ven v zimě v létě, za vedra slunečního, za deště a mrazu do špinavých dír plných neistoty a náказы. Nevím, jakým divem náš pan farář tu žije plných čtyřicet let, ale u něho už přes dvacet kaplanů se vystřídalo, z nichž tři v mladém věku umřeli; ostatní žádali pryč, ježto bujnámaha jim zdraví podvrátila, bujodloučenost, samota duši zkázou hrozila. Kněz je člověk jako jiný, na to se tak rádo zapomíná. Pak často tvrdý, nemilosrdný ortel se pronáší, a nikdo neví, jaké boje ubohé srdce přestálo.“

Samota duši zkázou hrozila! Příružímu nebylo jaksi volno přisloveh těchto, hlava na prsa se sklonila, oči na podlahu se zahledly. Mladá paní ka se zachvěla, ta slova divně se jí dotkla, ani nevěděla, proč.

„Zkázu na duši?“ tiše se ptala — „a vy?“

Pohledl na ni přisným a přelaskavým okem: „U nás je zřikání,“ odtušil klidně, pln pokory. —

Nebyl radostný onen boží hod vánoční; v srdcích bylo smutno, pochmurno jako v přirodě. Jinde lidé se veselí u teplého krbu, narození Páně v milionech srdcí dochází ohlasu; zde přiroda v zimě radovati se nedá, bujupně člověk do čtyřicet let přibytku, k úplné nevědomosti ho odsuzující, bujaby, co zmeškal, dohonil, do úmorné lopoty ho žene, všeliká osidla životu i zdraví kladouc. Veselost jest dcera práce s oddechem se stědající; aby se jí dávalo, třeba pospolitosti a sdružení. Báje o idylické samotě zrodila se v mozku básník, lidí rozkošemi přesyacených nebo namáháním unavených.

V noci obrátil se vítr, od západu vál; dešť přeměnil se v drobný sníh; šero opětně jako po příchem zimy. Dobře bylo, že utuhlý mokrem sníh pevně ležel, jinak by metelice všechny cesty byla zasypala, všechny práci lidskou byla zničila.

„Není možná, pane pátere, nelze vám se vydati,“ pravil revírník, když kněz k odchodu se chystal. „Padající sníh nedá prozření, stopy zavívá; neomylně byste zbloudil, tím spíše, ježto sotva kdo z děvourubců by s vámi šel. Bude-li zítra jen trochu pohoda, odvezou zvěnovlého bez toho k vám a pak přijdou všichni ho doprovodit; vyšlapou cestu, lehko se vám přejde. Nezbyvá nic jiného, už námi musíte vzít zavazadla.“

Kaplan nahlédl, že nezbyvá než oddati se do vyšší věle.

Druhého dne bylo jakž takž. Burácel sice vítr vlhký, mrazivý, nesnížilo však, jen chvílemi padaly drobné krupky. „Je to štěstí,“ povídali děvourubci sborem, i plačící ženy si dosvěovaly. Ráno, jen svítati počalo, tři z mužů došli k revírníkovi, žádající za dovolení, by směl nebožtíka odvézt k věnému odpočinku do Rehberka. „Přijdem s ním všichni,“ pravili, „byl druh náš po mnohá léta; snad dnes ještě, snad zítra se vrátíme, jak Bůh usoudí.“ A jeden dodal: „Pohody třeba užítí; kdo stojí za zítřek? Jsou přehady, že tři z vás i nedle nebožtík v domě leží, než na hbitov odvéztí ho

lze.“ Revírník ovšem zhola ni jeho nenamítal, dosti slyšel o takých případech; ani slovem se nezmínil o nutné práci, ba pislíbíl, že sám se pohobu sůstastní, jak ostatní.

Stloukli rakev ze čtyhrubých prken a dvou prkének; nemajíce černé barvy, nenateli jí, toliko černou plachtou pokrýyli a na sán naložili. Zapáhli do saní tyi kraviky, i hnul se pr vod, sotva sluní ko rudou zá í olemovalo trhané mraky a šedé mlhy k východu sp jíci. Že však bylo sn hu mnoho a krávy po b icho zapadaly, t eba bylo prorážeti jim cestu lopatami a rý i. Vše, co na Pürstlinku žilo, provázelo zvn lého na poslední jeho cest . N které ženy ovšem, mezi nimi i mladá paní revírníková, jakož i d ti, došedše ke k íži asi tisíc krok za myslivnou sm rem k Mádru stojícímu, op t se vrátily, ostatní pojal les, kterým cesta vedla. Tuhá práce i tato poslední pocta, kterou druhu svému prokazovali. Prorazili kus cesty, odmetli snáh, udupali dráhu, op t za rakev se vrátili; společ n , jednotvárným tónem pronesli modlitbu, sto, dv st krok za rakví krá eli. Nové záv je. Znova jim bylo ku p edu se dáti, znova dráhu raziti. Kdo ví, zda by dopoledne byli p ibyli do Mádru, kdyby tamní lidé, zpraveni byvše, že bude-li pohoda, poh ební pr vod na cestu se vydá, nebyli vst íc jim p išli a cestu upravili.

Od té chvíle nastal po ádek v pr vod; po dvou za rakví krá et nep estávali. Ženy majíce hlavy zahalené v černé šátky, bradu a ústa pak v bílé, tiše plakaly; tvá e muž byly nehybné, jak z bronzu vy ezané.

„Chudák Matýs,“ pravil jakýsi sta ec z Mádru došlý, „brzy odešel! Ale slávy se mu dostalo, rád ho Pánb h má! Pan páter ho doprovází až z Pürstlinku; t eba nebyl v ornát , ale p ece ho provází. Komu z nás se té cti dostane?“

Posv d il druhý, hlavou pokrývl: „Nu, zasloužil si slávy,“ vece; „mnoho ubožák zkusil, t žké bylo navštívení. ím se provinil, t žce toho odpykal.“

V Mádru pr vod ani se nezastavil, teprve v Chynicích trochu si oddechli, n co pojedli; pak dál, dál, s vrchu dol , zas do vrchu, zas dol až k pr plavu, zas nahoru p es Schätzenwald a Schlösselwald, podle staletého bukového lesa, po n mž dnes jen nepatrná zbyla památka. Ve t i hodiny odpoledne stanuli p ed Rehberskou farou; starý pán fará , byv jakýmsi hošíkem ze Schlösselwaldu o blížícím se pr vod zpraven, v ornát vst íc jim vycházel.

„Pane pátere, pro Ježíšovy rány!“ k i el jakýsi pronikavý ženský hlas, „hned, bez meškání na Grünberskou hu ! Od v erejška tam umírá babi ka. Velebný pan fará nemohl, musel dnes ráno k starému Wastlovi na Sekerskou strá ; p ed hodinkou se vrátil, všecek utrmácen.“

„Již jdu, již jdu!“ vece mladý kn z, vym niv málo slov s fará em.

Pr vod z Pürstlinka p ibylý odebral se do kostela, kde rakev vykropili, co hroba na rychlo zavolaný vykopal hrob; n kolik muž mu pomohlo, aby práce rychleji se vykonala.

Již se siln p itmívalo, když se žluté hroudy sypaly s t eskotem na prostou rakev, poslední l žko ubohého Matýska. Poplakala žena, pokvřily sirotky, poznamenal kde kdo k ížem erstvý rov, a ticho zavládlo na malém h bitov .

Venku, u dve í h bitovních na kolena do sn hu padla usouzená žena, rukama zalomila.

„Co bude ze mne? co z d tí? M j Bože, pro jsi nás opustil!“

P istoupil k ní revírník. „Upokojte se, matko! Dopíšu knížeti pánu, že manžel váš v jeho služb zahynul; kníže pán vás neopustí!“

Ba neopustí! Jdi do širých hvozd Pošumavských, milý tená i; projdi je na všechny strany a ptej se. Krutá je práce, nemilosrdná je p íroda, ale není lov ka poctivého, jehož by kníže Schwarzenberg v hladu a bíd byl z stavil, když lov k ten v jeho službách pracoval. Nenamítej, že prostá je povinnost, postarati se o ty, z jichž kdo mozol tyje — ba, poptej se, zda zbohatl kníže z nevlídných hvozd t ch, zda výnosné v nich hospodá ství.

Pürstlinští po pohobu sešli se v hospod , pohodovali, popili na est a slávu zvn lého Matýska, a ráno, ješt než slunce vyšlo, op t na cestu k domovu všichni pospolu se vydali. Revírník s p íru ím strávili noc na fa e. Když se pan páter vrátil z Grünberské huti, oba už spali. Jak byli p išli, tak i s d eva i svými společ n se vrátili.

VII.

V Pürstlinku všecko se vrátilo do starých, obvyklých kolejí. Se Špicberského smyku sjížděly jako by se nic nebylo stalo. Bylo tam živo i hluk, až poslední kláda, poslední poleno dole se ocitly. Pak nastalo vláčení trámů do Mádrů a k nádržkám, práce k nevypsání trávek, namáhavá. Snad bylo dobře, že pohoda nepotrvala; přišly nové sněhy, nové chumelice, nové tmy a mlhy, které všecku práci přetrhly, k dlouhé nečinnosti odsuzovaly; tak stíhaly se doby svízel v i nudy.

A jako venku mlhala i sluneční svit, déšť i mráz, mrtvé ticho i burácení v trů se stíhaly, tak i v srdcích těch, jež osud postavil v odlehlé tyto končiny, jinému urvav je svět, bouřlivé touhy s mrtvou stíhaly se skleslostí.

Přirození nanovo se vrátil k úmyslu svému povznést, poněkud vzdělání prostě dříve, dítě lesních. Pohnuli se, opřeli se smílivě. Na mladou paní v myslivně opřeli a opřeli přicházely černé myšlénky, touha po domově a jiném životě. Masopust! Bože, jak bývalo v Budjovicích! Maminka obskakovala, stužku, květinu připínala, aby Zdenička byla hezká. Parketovaný sál, samé světlo. — „Až já budu zahradnicí, salátu ti dám —“ jak jí znělo v uších, ten tlesák. Hlouposti! vždy už není tak mladá. — Ale maminku kdyby tu měla, aby jí povídala, jen den kdyby ji tu měla, jen hodinku! Pořád ta stará Nany, která, když nemluví o krávních a vepřích naplňuje fantazii její nesmyslným povídáním o strašidlech lesních, vzpomínáním na všechny nehody a neštěstí, které postoupas jejího života a sto let před jejím narozením se udály v široširých lesích, jak českých tak bavorských. Nemohla si pomoci, hrozná tesknota na ni chodila, tak že plakala, až jí oči pálily.

Když pak viděl manžel její uplakané oči, zarosené časy, neušlo jí, jak velice se rmoutí. Tak dobrý, srdečný, šlechetný byl, a tak krásný v mužné své síle! Měla ho ráda, ó, velmi ráda, o tom v pochybnostech nebyla. Vzpomněla si na své družky, které se před ní provdaly. Tu byla Stáza Kováčovic — vzala si aktvára. Fuj! Tenký jako provázek, suchý jako šindel, na lících několik chloupků, které bez ustání přišesával. Pak tu byla Márinka Kostecká. Ta udělala štěstí! Dostala trojnásobného domácího pána, tlustého jako sud, a tomu bylo teprve třicet let. Ten lov k patrně odíkával denně od rána do večera litanii: Vepřovou pečení! Skopovou kýtu! Martinskou husu! Paštiku z husích jater! vyslyš nás! Od prázdného žaludku! — od sklenice čerstvé vody, vysvoboď nás Pane! atd. A což teprve Amálka doktorovic, tak hezké dříve, a takového komedianta si vzala, toho Bečvářka kupce, který myslel, že má ukrutného ducha, a samé hlouposti mluvil, jako tlampa o selských veselkách. Jak by jí všechny ty záviděly, kdyby ji viděly po boku jejího manžela, takhle na náměstí pod loubím nebo v městském sadu. To by přece nebyla hrozná pýcha, kdyby se jím pochlubila. To je to! Není-li to k zoufání, že žádná, žádná neví, jak je krásný a statný?

Ale ještě něco tou hlavou se vrtalo. Přiroda nadarmo nevštípila v srdce ženám touhu po maminkování; nemají-li vlastních dětí, přenesou mateřskou péči na jiné lidi, třeba i na nemanželské. A Zdenička mateřskou starostlivost přenesla na — přirození. Chudák, tak mladý, o celá dvě léta mladší než ona, a tak sám tu, bez matky, která by ho varovala. A měl by toho potěšení! Není-liž to hrůza, tak nadějný mladík, a spouští se s takovým nevzdělaným dříve. Ve dne v noci ji ta myšlénka hnetla; tak ráda by pozdvihla výstražného svého hlasu, jen kdyby se to slušelo. Byla přece děna, že by mladík na její slovo dal, tak nežně, tak v pravdě mateřsky by mu domluvila. Řekla to muži svému, ale ten prostě jí odpověděl: „Je to marné, Zdeničko; kdyby chtěl poslechnouti, byl by dal na má slova.“ — Však ona by to jinak s ním uměla, v takových věcech mužští nemají taktu. — Ošklivá holka ta Katy; nemohla se na ni bez hořkosti podívat. Jak se může opovážiti, taková —? řekla jednou svému manželovi, že nejlépe by bylo ožení Svijanského, aby z těch pout se dostal. Smál se jí; na přání by se přirození ženil, jak by ženu uživil? Ona, že ví o bohaté nevěstě, tuze bohaté. Na to manžel, že přirození vbec se ženiti nesmí, ženatého přirození že by žádné panstvo do služby nepřijalo. Bylo jí to s velikým podivením; prohlásila také, že to jest bezcitnost a ukrutenství; nebylo lze jí to vymluviti.

Leden, únor, březen — připlížily se jeden po druhém, stejným líným krokem přišly a zapadly v klín věčnosti. Sněhu poád více, v březnu ho bylo nejvíce, protože nové spousty napadly a staré se nepohnuly; ale ke konci posledního toho

me sice piletly divé vichřice. Táhlým zvukem, bez ustání kvílela Meluzina, hučel vítr, praskaly v tve setřásající husté píkřívky, jimiž odla je zima. Neslýchané, strašné zvuky vydával les, jichž pívod marnbys vyložiti sob hledl. T eskot i praskot i šum, št kot i vytí, chechtot i nezemských obrovských bytostí lání, ston i plá .

Oteplil se vzduch dlouhým dnem, nastalo dusno. Rozplakala se nebesa, a děš , asem hustý a drobný, pak zase pívalem padající, jal se splakovati s povrchu zemského sníh. Tisíce pramének se utvo ilo pod ním, hluboké bystiny, v nichž voda šumn se sbírala, proryly za krátko bílou hladinu. Žlutým, je ícím proudem uhán la zmohutn lá mladá Otava, b ehy s sebou unášejíc; sto kalných potok do objeti jejího sp lo. Kdyby nebylo ranních mraz , vody ty posta ovaly by, aby všechna m sta podél zlatonosné eky do ista byla zatopena; ale ranní p ítuha spoutává zb silost jejich a nep ipouští, aby rázem spousty sn hu roztály.

Duben je nejhorší m síc; více ješt než prosinec všechny lidské tvory v domech v zní. Ráno kluzké náledí, odpoledne a ve er nesmírná b lavá b e ka, voda, kam jen noha stoupá. Na severních polohách tytéž záv je na mnoho metr hluboké. Kam slunce nevniká, sníh houževnat se drží, vodu s nebe padající nap ed do sebe vssává jako houba, pozd ji tvrdne a tuhne tak, že voda po n m stéká jako po kamenných deskách; v kv tnu po ád ješt ty záv je ve stínu lesním, ba i v ervnu ješt na n kterých místech se s nimi shledáš.

Ale duben minul jako celá zima; p íšel kv ten a s ním jaro. Vyrážela hustá tráva na výsluní, vyskákaly pupence na všelikém k oví. Teplé vláhly dostavily se, a v pr ívodu jejich rachotil hrom, jehož rány strán a lesy bez konce odrážely.

Živo bylo v myslivn . Mladý kníže p íjel s n kolika kavalíry na tet evy a tet ívky. Hajnému nastaly nemalé trampoty; bylo mu upravovati cesty do bezedných mo ál , vypátrati stanovišt tokajících kohout , p ívád ti pány k rán . I na revírnicka a na p íru ího došlo; ve dne v noci nebylo klidu. Ale, zapla Pánb h! duben minul, zima se porou ela. Panstvo bylo ve výte né nálad ; za jediný týden post íleli p t kohout , hajnému diškrece jen přšely. Mladá paní jen zá ila; práce bylo dost, páni v myslivn nocovalí, v myslivn se pro n strojilo. Za to, jak dvorní byli ti páni! V ru, nebyla koketka, ale, kdež narodila se a vyrostla ženská bytost, již by srde ko nezabušilo, slyší-li: „To roztomilá pani ka, hezou ká, jako r že... Škoda jí, že tu v samot kvete, její místo jinde by bylo.“ A mladý kníže dokonce d l, manželku jejímu po patriarchálním zp sobu Schwarzenberském tykaje: „Slyšíš, Ko áne, tys po ouchlý ferina — kde pak jsi tu hezkou ženušku ulovil? Dej si na ni pozor! Ujiš uji t , že co je lesních v Šumavských hvozdech, žádný takové krásky nemá.“

Mezi t mi pány šlechtici byl jeden mladý hrab a ten, as ví kterak, vypátral Katy. Neušlo nikomu, Svijanskému ovšem nejmén , že paná ek tento, kde jen mohl, otá el se blíž hajnice, hled všelikým zp sobem dívku uvid ti a s ní promluvíti. Všickni démonové žárlivosti probudili se v srdci p íru ího, a p ece mu nezbyvalo než ml eti, ba kníže ke všemu ješt p id lil jej onomu šlechtici. Pomysleme si, jak mu bylo, když hrab následujícím as tenorem k n mu mluvil: „Vy, eh, tento, ert holka, samý ohe , eh, eh — z t ch o í n co kouká, he... Však vy budete v d t, co? Patrn z kamene není, eh, eh...“

Jednoho rána dokonce hrab z stavil tet evy ostatním a prohlásil, že z stane doma, že ho bolí nohy; druzí se potuteln smáli, v d li , jaké ty bolesti byly. P íru í byl p id len jinému kavalírovi. S jakými city šel na hon, net žko sob pomysliti. Pan baron R..., jemuž m l býti k ruce, pán už pon kud obstárlý, nemluvil mu sice o Katy, m l však onoho dne emu íkáme smolu; p íšel dvakrát k rán a po každé se chybil. Osopil se na Svijanského: „Vy jste trulant! tím vy jste vinen! Spíte snad? — A kníže pán, jemuž baron si st žoval, že Svijanský mu pušku v as nepodal, dobral si ho: „Svijanský, ani bych si byl nepomyslil, žes takový nešika! Jdi st ílet babky!“

V mladíkovi všechno v elo; divé myšlénky v jeho duši se rodily. P ípadal si jako bídný otrok, jemuž bezohlední velitelé i srdce z t la vyrvati sm li, aniž mohl slova íci. Kdo m l právo ke Katy? Což jí nemiloval, a ješt p edev írem opak si tvrdil? Zlo e ená Katy! Což pohledem svým, e í o í svých, ono hrabátko p ímo k podnikavosti nevyzývala? Ale hrab mohl v d ti, že jest jeho — í by byla, když krom n ho nikoho tu nebylo? Takovým zp sobem po sob šlapati nedá, aniž dovolí, aby nejsv t jší city jeho byly uráženy. Nejsv t jší city! Tou dobou byl skute n p esv d en, že byly svaté — ale nebylo tomu dávno, co sv domí jeho jinak je zvalo; ale to nic ned lá, nyní byly svaté, byly nejsv t jší!

Pan hrab je kavalír. Dob e; ale kavalír je lov k zrovna tak jak on, a nemá práva, rváti mu srdce z t la. Nemá, hrom aby

do něho! Však se pěstí ještě dnes, a jestli — bída obma! Skolí ho zítra v lese, kde tak mnohý již s duší se rozloučil — skolí ho jako dravé zvíře, a cokoli z toho pojde. A ji uškrtí, slotu nehodnou...

Takové byly jeho myšlenky, když onoho jitra z honby se vracel.

Vrátili se; stolovali, hodovali páni, on jim pisluhoval s druhými mysliveckými, i onomu hraběti, kterého patrně nohy už nebolely; naléval mu sklínku za sklínkou, celé peklo maje v srdci. Slyšel, jak někteří si mladého kavalíra „nevinnými“ žerty dobírali. Ten se zubil, tu a tam slůvko prohodil, patrně, aby jim poádně laskominy udělal — jeho tak málo pítomtdbali, jako honičích psů pod stolem. Ukáže jim, ukáže, i kdyby to pravda nebylo, i kdyby panáček jen tak se chlubil! Což pak jest se ctít takové vci ve společnosti přátel, jimi se pochlubovati?

K večeru došel si na Katy. Vyhýbala se mu, vymykala jako hladká zmije; přec na konec v přejezdu ji zastavil, za ruku uchopil: „Osobo mizerná, co to s tím hrabátkem děláš?“ — „Pus mne, budu k němu!“ — „Nepustím, k němu jak chceš.“ — „Pus!...“ — „Jak se ozveš, zabiju tebe i jeho!“ — Z jeho očí plál děsivý, hrozivý žár, lekla se ho, poprvé tak ho viděla. „Zbláznil jsi se?“ ptala se tiše, „což pak jsi mi, těmi dny jsou tomu, nevyhovodělásky? Což pak jsi mi nevěkl, abych si našla, koho chci?“ — „Tedy přece?“ — Stisknul jí rámec, až bolestí zaúpěla. V tom vycházela z jizby její matka. Odstránil ji od sebe tak prudce, že bez mála by k zemi byla upadla; matka viděla ji vrávorati. „Co se tu děje, Katy?“ — „Nic; to jen tak; myslím, že je opilý.“

Mladík uhněl z hajnice, jak by pekelná smečka v patách ho pronásledovala...

Syré, pošmurné jitro. Trhané mraky uhněly po nebeské bání; tma v kóle, na východ sotva lehounce se šedilo. Chladný v třešum v rozechraných v tvích smrčích.

„Tak tedy na Vogelsteinskou nádržku?“ tázal se mladý hrabě pírůňho, který opětidlen mu byv, do lesa s ním právě vstupoval. — „Ano, hrabě cí milosti.“ — „Nu, a co myslíte, bude tam kohout?“ — „Sám jsem se nepěstědil, ale hajný mne ujistil, viděl ho tam třikrát.“ — „Eh, eh... pro mě tedy nedalí hajného s sebou, když ten ho viděl, pro vás, přáteli, eh, eh, jak že se jmenujete, tento?“ — „Svijanský.“ — „Ano, ano, Svijanský, eh... to by mne mrzelo, kdybychom se vrátili s prázdnem. V erejšek jsem promeškal, k vůli... eh —“

Kdyby byl mladý hrabě viděl pohled, jenž na něm utkvěl, dojistá by mu volno nebylo bývalo v této samotě; ale neviděl ho. „Poslechněte, tento, eh — hloupé jméno, jak že vám říkájí? eh?“ — „Svijanský, hrabě cí milosti.“ — „Dobře; poslechněte tedy, eh, Janský, jestli toho kohouta srazím, dostanete desítku. Tak te vítě, dejte si pozor...“

Na opačné straně padla rána; temně zaduněla, desetkrát ozvěna ji opětovala.

„Ti mají štěstí,“ pravil hrabě; „máme my ještě daleko?“

„Přihodiny, hrabě cí milosti.“

Šli po ád; trochu poprchávalo. Jehličí smrčkovodou nasáklé celými proudy je zalilo, kdykoli houštinou se derouce o vteř zavadili. Pokud přišina mlázím je vedla, hrabě slova nepromluvil; kryl si obličej rukama, aby ostré jehličí ho nepošlehalo; asem mládenec klestil mu cestu tesákem; když pak došli jakés mýtiny, kde sníh ještě ležel, zakrýváje zpola etné vývraty a pahejly, rozvázal hrabě opěto:

„Eh, vy, kamaráde, ertovo jméno, eh, nemohu si vzpomenouti —“

„Však si vzpomeneš, hůpe!“ bručel do sebe pírůňho; chrupání sněhu ovšem zvuk slov přehlušilo — pak nahlas: „Svijanský, hrabě cí milosti.“ — „Eh, ano, Sipanský — vy, ferino, tu holku jistě znáte, eh, eh, co?“ — „Kterou holku, hrabě cí milosti?“ tázal se pírůňho, tvář se, jako by nevěděl. — „Ale, ale, abyste nevěděl! tu ernoookou, tuším hajného že je, eh, však vy ji znáte lépe než já, eh,... vy jste tu s ní celý rok, a tento, upejpavá není, ani tvrdého srdce... Povídejte mi o ní, jak pak vy...“ — Pírůňho, který tajeným vztekem se chvěl, jemuž nejednou se už zachtělo ponořiti tesák ve hrudi soupeřevěho, přerušil tomuto další výlevy a otázky, ka, že jsou na blízku, že bude tedy záhodno, aby zachovala jeho hrabě cí milost obvyklé pítomtomto honu mléně.

Les řídil; mořál rozestíral se před nimi klikat ohraňený, plný kletě; vedla jím stezka na předložených klackech.

„Tu jsme,“ zašeptal před řuřím. Stanuli, naslouchali. Netrvalo dlouho, i rozléhalo se tišinou lesní známé frkání, dusání, krochtání volajících své slepice tetěva.

„Tam! tam!“ šeptal Svijanský, ukazuje prstem na skupinu dosti vysokých smrčků na protější kraji mořálu, asi 300 krok vzdáleném.

P... pekpekpek! volal tetěva; ba slyšeli dobře šerým, tichým jítrem, jak křídloma bije. Plížili se blíže, houštinou kletě krytí, téměř po tichých. Kdykoli pták předestal volati, zastavili se jak předimrazení, a teprve když znova volati se jala, zase k přededu se dávali.

Doplížili se na sto krok; v tom mládenec první ho spatřil. Seděl na tlusté větvi, asi deset loket od země — kroutil sebou, divně poskakoval, křídloma mával. „Hle! hle!“ šeptal tichounce. Hrab ho tolikéž spozoroval; předložil pažbu na tvář a mířil.

Za ním, sotva na předt krok předložil i před řuřím na tvář svou zbraň a mířil... dlouhé větvičky... Tetěva zase zatokal... Zarachotila rána, hned za ní druhá...

„Co pak dáváte, eh, tento?“ sípěl hrab. „Jak pak se můžete opovážít střílet, eh?... Te neví, zda já ho střílel, zda vy, oslehloupy!“

Mládenec tu stál na smrt bledý; předřerným ohněm planoucí zraky zabodly se do soka jeho. Puška vypadla mu z ruky.

„Nu, berte,“ křikl hrab, „co pak jste neviděl? Tetěva spadl, slyšel jsem bouchnout třpkotlo.“

Mládenec pořád stál jako předimrazen, nehýbaje sebou.

Konečně, jako by se vzpamatoval, zavrával smřem k stromům; hrab za ním.

Tetěva tu ležel na hromádce sněhu, jeho krví zbarveného; byl mrtev.

„Křertu s vámi, troupe!“ křikl mladý kavalír. „Stovku bych za to dal, kdybych věděl, že já jsem ho skolil a ne vy. Však pokejte! Sto chutí bych měl, vyrvati vám dlouhé vaše uši, eh... Kdo to jak živ slyšel! Taková drzost! Nu, pokejte, kníže vám dá!“

Svijanský tře oddychoval; dlouho neodpovídal, necháváje hrab te spřlati a nadávati. Konečně se vzmužil; hlas jeho byl pevný, klidný, anděl: „Vaše milost hrabčí tetěva sama střílela. Raťež podkovati Bohu na nebi, že velké neštěstí odvrátil. Já jsem na tetěva nemířil, aniž jsem chtěl po něm vystřeliti; rána vyšla, neví, jak. Tu jsem, iťež se mnou, co se vaší milosti líbí.“

Hrab vyvalil oči: „Co tedy nemluvíte, nešiko? Na mou věru, cent se mne spadl, eh! Tedy přece jsem ho střílel já! Já také byl přesvědčen, vždy nejsem poprvé na lovu a mám oko jisté. Nu, jak že se jmenujete, eh tento... dobře, už vím, Štápanský, to není neštěstí. To už se mi také stalo; spustila puška, eh, a honec měl náboj v zádech. Teda se upokojte, vždy se mi nic nestalo. Hlavní věc je, že jsem kohouta střílel, eh. Podívejte se, kapitální chlapík, co? eh...“

Hrab byl patrně od kosti dobrák. Vida bledou tvář a potrhaný zrak před řuřím, celou cestu domlouval mu, aby si z té své nehody nic nedělal. „Koukáte na svět,“ pravil, „jako by vám pivo v ústech kyslo, eh — a nic se nestalo! Což, vy šibale, nejste vy štápný lovk? Celý rok tu s tou holkou jste sám! Není, kdo by vám ji odebral — takovou křstku. Závidím vám, a vy broukáte, škaredíte se, jako byste chtěl les vypálit. Věte mi, eh... jak že vám říkají?... tento, Svijanský, eh? — kdybych jen trochu mohl, já bych ji vzal s sebou... ta žába mi uřovala — eh.“

Druhého dne kavalíři odjeli, a Pürstlink opřt zapadl v obvyklý svůj klid; tetěvi, jichž přetřídlo osm kusů, opřt mli pokoj, a s nimi revírník, před řuřím i hajný. Mladá paní v myslivně dobrou náladou všecká se rozplývala; tolik poklon, tolik lichotného uznání z tak vznešených úst, co živa byla, se jí nedostalo. Po dlouhou řadu neděl den jako den všecky e i knížete pána a hostí jeho znova se přetřasaly, samý smích, zpřv, tanec. Revírník byl štasten, vida ji tak blaženou.

Všecko bylo veselo, všecko se smálo v myslivně, i stará Nany, které kníže pán dal desítku a jeden z kavalírů pánku za to, že mu ukázala, jak dříve na Kvildě se tančovalo, jeden jen byl smuten, zádušný: mladý pán. Nemohli toho nezpůsobovat. „Což pak vám padlo na srdce, pane Svijanský?“ tázal se ho revírník. „Vy jste se celý změnil, pánové, od té doby, co páni odjeli. Já nechápu, snad ona malá mrzutost s baronem?... Z toho si nedělejte myšlenky: kníže pán vás chválil; o té nehodě pak s hrabětem kníže ani neví; hraběť mu ničemnému nevěkl, jen mně o tom v samém smíchu vypravoval.“

Mladík cítil, jak velice by srdci ulevil, kdyby se svítil; ale jak to říci? Nechoval se jako tina v třem se klátící? Uposlechl dobré rady svého chefa?

Revírník jako by šel v jeho myšlenkách. „Vsadil bych se, že v tom vší Katy,“ pravil vážně, a na otázku se mu stáhly vrásky; „rozhlédli jste se?“

„Osud, pane revírníku! Však přísahám, že je konec. Šel jsem vše, co mi svobodní kázalo, ale ona je nehodná...“ Zakryl si oči dlaněma.

Revírník se po příčinách toho odsouzení neptal. „Tím lépe pro vás,“ vece, „vymaníte-li se z pout těch. Buďte sileni, třeba z počátku srdce k slabosti svádělo. Pomyslete na rodiče, pomyslete na sebe a uvažte, že dlouhý je život, bez konce život otrávený. Každému osud takové zkoušky ukládá; blaze tomu, kdo obstojí.“

Jaká svatá pravda v těch slovech byla! Konec těch pout, jeho nehodných! Jemu jinde růže kvetou.

Statně se držel Svijanský. Dvůr nedle ubíhly, ani v hajnici se neukázal, sotva tu a tam Katy viděl; po prvé se škaredila, jdouc mimo něho; po druhé a po třetí se usmála, vrhajíce po něm plamenné pohledy. On si jí ani nevšiml.

Bylo tu jaro! Písně se modrem starý Luzný, fialové páry kouřily se z lesů, jasné zelené listí vypučelo na javorech, bučích a břízách; potoky šuměly, vodou naplněné. Plavilo se dříví, práce dosáhla, práce do únavy — po práci tvrdý sen.

Minul sv. Jan. Bim, bam! bim, bam! v lese, tak unyle zněly ty zvonce pasoucího se skotu, zněly od božího rána do večerního šera; kudy šel, všude k němu doznívaly, někdy zblízka, jindy zdaleka. Šlovky by nevěkl, jaký dar boží jsou ty zvuky; písně jí zlatý mír, uspávají vášně, skýtají klidu. I jemu ho poskytly; nemohl pochopiti, proč svého času tak byl žárlil. Mladý hrabě patrně byl v tšii filosof než on; pšel, užil a šel zas; a on ho chtěl zastelit v lese! Dobrá víla trhla puškou v poslední, osudné chvíli...

Jednoho rána májového ubíral se k Vogelsteinské nádržce. Pomalu, v myšlenky své zabrán, krácel hlubokým stínem vysokého lesa. V tom tu, kde se vzala, tu se vzala, z hustého mlází vykročila proti němu Katy, lehce od něho, bosa, tmavě, zpod šátku se deroucí kůry splývaly s červenými korálky kol štíhlé šíje. Upěla na plamenné své hledy, nachové rtíky k úsměvu se zašpoulily.

„Blázne!“ oslovila ho bez okolků, „ještě se hněváš? Už bys tomu mohl uiniti konec...“

„Ba, už jsem uiniti konec. Jdi svou cestou a nech mne...“

„Já bez tebe žítí nemohu, nad svým životem tě miluji.“

Chopila ho za rámě, rozhárané líce k jeho ruce se sklonilo. Neměl odvahy, aby ji odstrčil, byla tak krásná; cítil, jak znojná slza na ruku jeho upadla.

„Jdi Katy, jdi,“ pravil, „zstav mne; mla-lis m ráda, pro jsi m klamala?“

„Tebe klamala? Jdiž! Vždy to bylo jen žertem. Jdiž — nehnvej se už! Vidíš, že se trápím — pij opot, pij ... ty m j milý, drahý!“ — I tulila se k němu jako lichotící se kočka, vždy těsněji. A on neodolal.

VIII.

Večer ervnový. Vzduch silně se ochladil po značném vedru, a jasno bylo a slunce pořád ještě na nebi plálo, jako by rozloučení se nemohlo se Špicberkem, přes jehož ostré, hrotu se podobající těm paprsky jeho se rozlily, tak že vrch zaplápolal, jako by podzemní sopečná výheř z něho šlehala. Stromy podle cesty vedoucí do Mádru věrně zahalily ji stín, a kam jen stín ten dosáhl, země jako by ledový chlad dýchala. Žádný kvítek, ani sebe menší a skromnější, nevroubil cesty této, jen vysoká lesní tráva, veselý mech a černé jahodiny. Kde blíž Pürstlinské myslivny ona cesta z lesa vystupuje, otvíral se pohled na Luzný; západní svahy jeho rozletovaly ve věrné slunko, zlatem polivši temnou věrnou smrku i jasnou zeletvroušených do nich buk a javor; na severních, k Pürstlinku obrácených stránkách všude se bledě lal ještě sníh.

Dva mužové setkali se na místě, odkud rozhled na velebnou tu horu se otvíral a kde strmá pěšinka od cesty směřem k myslivně odbočovala. Jednoho známe: Karla Svijanského. Druhý byl dle obleku též myslivecký pěšáček, a byl značně starší. Prostřední postava, bledý, trochu nadměrně obilý, řídkým plavým vousem vroubený, z jehož rámce vystupoval silný, tupý nos, jako rubín se lesknoucí. Z malých, jasně modrých očí, které nepokojují sem tam tiché kaly pod nabubřelými, bezasými víčky, smál se jakýs šibeničtý humor. Ošumělý, všecek blátem pokálený šedý, zeleně vyložený oblek nesvědčil o zvlášť pedantické povaze vlastníkov.

Svijanský vida, že muž tento, s nímž ještě nikdy se nebyl setkal, k němu se běže, zastavil se. Muž bez okolků ho oslovil. „To jste vy bez pochyby ten podivínský samotář, který se tu skoro před rokem ulebedil, aniž se mu vidělo ohlednouti se po svých kamarádech. Že jste Svijanský, co?... Servus!“

Podal poněkud zaraženému svou pravici, ani odpovědi nečekaje; sáhl trochu klobouk na tyčinky, jehož stuhy a roztrpané šňůry a tlapce ve všech barvách hrály; i objevilo se lysé čelo a poádáná pleš, řídkým, kračounce přistřiženým vlasem vroubené.

„Představuji se vám, kollego,“ pokračoval věčně; „jsem Kozma Bártovec, pěšáček z Hutí Filipových, váš pokorný sluha.“

„Těší mě. —“

„Dobře, dobře... ale pochybuji. Kdybyste té touhy po mně polovici, ba co dím, stý dílem, jako já po vás, dávno bychom se byli sešli. Nu, nepišel jste ke mně, ani do společného našeho dostaveníčka do Mádru, ke kterému slukám — i řekl jsem sobě: Kozmo, podíváš se na něj a přesvědčíš se, zda kouše; snad se nepohněvá, oslovím-li ho; a pohněvá-li se, jakáž pomoc!“

Dobrácký tón, jímž slova ta pronesena byla, jakási nelichvěná prostodušnost, která z celého zjevu tohoto lovíka zírala, přivšáhla jeho ošumělosti a zanedbanosti, zamlouvaly se Svijanskému. Potáhl podávanou mu pravici a trochu rozpačitě řekl: „Víte, lovík se odtud hnouti nemůže; v zimě jsme byli zasněžení, a teple plno díla; lovík odvykne — však přijdou...“

„Těsny plesky,“ odvětil nový jeho známý, „však my víme, proč jste nepišel. Máme také svou policii a jsme o všem zpraveni. Předně tedy jste nepišel, protože váš starý, který — mimochodem čeno — z osobní loutčivosti nazývati se nemůže, protože tedy váš starý se nehýbá s místa, což venkonce pochopuji, jelikož se oženil, a z líbánky vytrhnouti se nemůže; za druhé pak, protože i vy jste se zabral do jakéhos druhu líbánky, jichž vám zdejší obecnost trochu závidí, abych pravdu řekl, nebo hajných Baby nebo Katy nebo Nany — což já se starám, jak se ta křesťka jmenuje! — je po letech hezké děvče, ha, ha!“

„Prosím vás, jak vy víte —?“

„Už jsem vám pověděl: policie lesní, údajně po výtce pozorující, jako ve velkých městech. My také víme, že umíte hezky

zpívat. Nač zakopáváte hlavu svou, mohla se státi užitečným členem naší společnosti? Co jsou nám platná dueta, která zpíváte s vaší jemnostpaní?... Nám jimi neprospíváte a sebe v nebezpečnosti uvádíte — to přece sám víte, jak taková dueta končí. Z toho plyne, abyste chodil mezi nás; nám se zavděčíte, ježto z nás žádný zpívat neumí, leda pila, jehož hlas obsahuje pět not — ce, de, e, ef, je — a ty pořád plete; přitom hlas jeho se chvěje jako rozbité rezonanční prkýnko jeho výroby. Ale my mu namlouváme, že by měl vstoupiti do operní společnosti. On tomu věří, to je vám krejcarová komedie! My takto také každý své umíme; já umím tokat jako tetev a škat jako pes, respicient bučí jako kráva, kollega Novák z Mádru nápodobí v eskřab, jeden strážník rochá a kvílí jako podsvinec, a jiný je tam, který kokrhá. To vše dá kvintet k popraskání; starý Biennert bývá naladěn a oarován takovou produkcí do té míry, že platí piva, co se vypije. K tomu tance, muziky — nám smutno není! Kluci z Hutí Filipových, banda zlodějská, kteří v létě kradou stromy a v zimě polena, sestavili foukací kvartet, a ten nám zatroubí do skoku.“

Mluví ustal trochu, aby viděl úsměv své dlouhé dědi; Svijanskému bylo, jako by slyšel polo zapomenuté bajky.

„Vidíte tedy,“ pokračoval Bártovec, „že se nudit nebudete. Zítřejší je bál; troufám, že se svatou ukážete. Mohl byste přivést také svou znejmilejší. Nu, přijďte?“

„Přijdu.“

„Dobrá! ohlásím vás. Do té doby můžete se tu dobře! Já te přijdu zase domů; netoužím po shledání s vaším starým; ten mluví jako oheň vodu. Inu, nejsme z jednoho pole jahody. S Bohem!“

Stiskli si pravice, objevilo se zase na mžik lysé čelo pod ošumělým kloboukem, pak se rozešli. —

„Tedy do Mádru zítra?“ tázal se přivěšený revírník, s nímž Svijanský mluvil o svém setkání s Bártovcem. „Dobře tak. Proč byste se nebavil? Však je tam poznáte všechny.“

„Rádi byste Bártovce znáti, pane revírníku?“ tázal se mladík.

„Kdo by ho neznal? Povedená kopa; umí bavit celou společnost; ale to je také jediná věc, kterou umí! co se ostatní jeho zpěsobilosti týká, je s ním bída; pochybuji, že rozezná smrček od buku.“

Revírník se zamyslel; po drahé chvíli dodal: „Že nejsem pomluvačem, snad nepotřebuji dokazovat. Povím-li vám něco, dleje se to, abyste poměru u nás poznal. Je to k zoufání; je tu například revírník z Hutí Filipových, nevím, zda jste ho viděl. Dobrý lovk, ten Heindler, ale ubožák. Oženil se tak po zdejším zpěsobu; má hloupou, surovou ženu na krku a sní deset dětí; rozumí se, že paní foťka přividešského v něm neměla. Jaké mu z toho pošly nesnáze, snadno pochopíte, nesnáze tím větší, že dva hochy dal do města na studii. Měl z toho samý dluh a samou psotu, vážnosti málo, rád ji nemluvit... Právě bylo nejhůře, když se k němu dostal Bártovec za přířehou. Heindler ovšem záhy seznal, že podřízený jeho sice dovede nápodobiti škat všech plemen psích, ale jinak že nic do něho není; i přal přemýšleti, jak by se ho zbavil. V tom však se stalo, že Bártovec zdědil po jakém tetě pět tisíc. Co jsou peníze takovému lehkomyšlnému v troplachovi! Že však přivšem je dobrák a viděl tíse svého představeného, nabídl se, že mu přiví peníze. Heindler, se všech stran hrdlován a tlačen, po nějakém váhání přivjal nabídnutí, a Bártovec mu přivil asi dva tisíce; s ostatními t emi byl za rok hotov; jak toho dokázal v té naší odloučenosti, to Běh sám ví. Rozumí se, že te krejcaru nemá, a chef jeho není s to, aby mu dluh splatil. Chefa ovšem nijak netísni, ale žijí te pospolu, jako by byli kopulováni. Bártovec dělá, co chce, třeba týden se doma neukáže, pije jako díra, obchází všechny hospody, kde která, a chef musí mlčet, ba prosí mne a ostatní revírníky, kteří o všem vědí, abychom něeho neřikali ani panu nadlesnímu ve Stubenbachu, ani panu lesmistrovi v Dlouhé Vsi. K tomu měl po delší dobu strach, aby dareba Bártovec si nezaal známost s nejstarší jeho dcerou, dosti hezkou holčinou; myslím, že mu balvan spadl se srdce, když Bártovec lásku svou jinam zanesl.“

Svijanský poslouchal udiven, téměř ustrnut. Hloupou, surovou ženu, bez krejcaru v ná! Bylo mu, jako by slyšel ortel svj.

„To jsou strašné poměry!“ zvolala mladá paní.

„Vy však, pane Svijanský,“ pokračoval revírník, „nedbejte toho a jděte na zábavu do Mádru; zasmějte se, zadovádíte si,

a zábavy mladíka p i sv ží myslí udržují; leda emu se tam nau íte.“

Druhého dne ve er ubíral se Svijanský do Mádru. Nebylo hezky; p ehnala se bou ka, v dáli temn rachotil hrom. Nebe bylo pokryto šedými mraky, které tu a tam se trhaly, tak že paprsky slune ní na zem dopadly. Na východ , nad Moorkopffem objevila se duha. Ale jiné mraky se p ihnaly, v trem hnány, temné stíny úprkem uhán ly p es zelené lesy, rychle se šinuly vzh ru po stráních a svazích. Chladný vítr vál, set ásaje lijavec s v tví strom . Podle cesty kvetl v es i jahodí, ale žádná v n nedýchala lesem; mokro všude a trouchel.

U t í sluk bylo hlu no. Vody dvou silných potok hu ely, ale šum jejich p ehlušovala veselá hudba, trouby v ešt ly, klarinet pískal. Cupity, cupity, trojtaktovkou. Plný ples, a bylo sotva sedm hodin a sv tlo jako v poledne.

Mládenec, trochu promoklý, ubíral se po kamenných stupních na vysoký násep; vpravo od n ho, na prot jším b ehú velkého Müllnerského potoka, tiše stály pily; bylo patrn již po práci. D ev ný, jednopatrový d m, podle n hož krá el, celý se chv l pod dupotem tan ících. Okna p ízemí byla pootev ena, pára z nich se valící srážela se v chladném vzduchu v b lavý, k zemi padající dým.

„Zav í okno, zatrolený osle!“ za val zevnit jakýs hrubý hlas; „chceš, abychom zmrzli?“

Mladík vstoupil do sálu na levo. Pološero, hustý dým, puch, v ava, cupot, výskání. Hlav tém vid ti nebylo, za to kroužící nohy, erné boty mužských, bílé pun ochy ženských, blýskající se zpod erných, r žových, fialových sukní.

Svijanský stanul ve dve ích všecek zaražen. Vídal dost selských muzik v eském kraji, ale takové to tam nebylo.

Jakýs tane ník pustil uprost ed kola tane nici svou, tlustou, ervenou ženštinu, tvar almarových, a p isko il k n mu. Klobouk m l v týle, st ží Svijanský rozeznal sk ivené péro tet ív í; kabátu na sob nem l, utíral si levým rukávem košile pot s ela.

„Halou, tu jste!“ zvolal; „nu, dobrá, vítám vás!“ A chopil ho za ruku. Svijanský nyní teprve poznal svého kollegu Bártovce.

Tlustá ženština v kole ještě stála, nedbajíc p íboje do ní vrážejících pár .

„Poj te, poj te!“ vece Bártovec, ukazuje na jakés otev ené dvě e vpravo; „tam máme sv j zvláštní pokojík. Vi te, je tu veselo? To už ve ty i hodiny po alo. Pozd p ícházíte; nu, nic ned lál! Pozd ji bude ještě veseleji, až se to spije. Ty ženské když se nachmelí, to je vám podívaná. A propos, a jak? Kde je vaše znejmilejší?“

Svijanský trochu se zapý il. „Necht la jíti,“ vymlouval se. V hrdlo lhal: ani jí ne ekl; byl by se studem propadl, kdyby se byl s ní u ve ejnosti m l ukázati, a p ece k tomu p iznati se necht l.

„Nu, to by mi má m la ud lat,“ pravil Bártovec; „to bych se na to podíval. eknu-li: p jde se! — tož se jde. Pánem jsem já. To si dáte, jako Neubrunnský lesník, pitomý sukénká , který nesmí mezi nás, žena nedá, a se ubožák t ese po spole nosti!“

Prodrali se zatím v avou tan ících, a Svijanský spat il se i s pr vod ím svým v malém kumbálku, kde kolem zelen nat eného stolu sed lo šest pán .

„Tuhle vám ho vedu, kamarádi!“ k í el Bártovec. „Podívejte se na , jak vypadá Pürstlinský pan p íru í.“ Šest pravic se k n mu nap áhlo; esky i n mecky ho vítali. „Tohle je pan respicient,“ p edstavoval Bártovec, „náš slavný p edseda. Odbyl si šest gymnasiálních t íd a mluví latinsky, jako když bi em mrská. Possumus, co, stará vojno?“

P íbatolila se tlustá, strašn se potící postava v ošum lém munduru. Fialová okurka zá ıla v prost ed kulatého oblí eje; široká ústa zastí ovaly husté, rozježené kníry, siln do šediva p echázející. „Ano, ano, pane p íru í,“ zn lo to šeplav z kolozubých dutin retních, „respicient Kacafárek, s vaším dovolením, pane p íru í; umíte latinsky? O et de Latio, o et de gente Sabina, rozumíte?“

„Žel Bohu, jsem realista...“

„Nu, až potom si to povíte,“ vmísil se Bártovec, představuje dále; „tohle je pan naddozorce Petr Zamrzlý, víte, zamrzlý od té doby, co zastelil toho pašeráka v Kaltstaudnách, co?“

„Tší m,“ dlvážně bledý, vysoký muž; studená ruka dotkla se pravice mladíkovy, že se div nezatásl.

„Tuhle je pan Stübichen, poctivý Sasík, úctětní pana Biennerta,“ představoval dále německy Bártovec.

Mužisko drobné, bodrého vzezření, vzpružilo se jako loutka a s velikou srdečností vítalo nového hosta. „Frait mich sähr, jaaa sähr!“ opakovalo bez ustání, zpívající v něm pravé hymny na oslavu Bártovcovu. Ten však prohodil po svém esky: „Němec jako poleno; to vám máte švandu, dlel, jako by esky rozuměl.“

„Oh, neradete se na mne ohlížeti,“ vece zdvořilý Sasík širokou svou němečinou, „rozumím všemu...“

„Houby!“ zavrel Bártovec, a respicient se chechtal, až mu dech docházel.

„Tak tedy dál,“ pokračoval Bártovec. „Hleďte pana Haberbichla, Šumavského rodiče, finančního dozorce, téhož pána, který proslul ve vydání a vyluzování zvuků selecích.“

Hranatý jakýs Němec, jehož finančnická uniforma zajisté nemálo tísnila, podal Svijanskému červenou medvědí tlap se podobající ruku, mumlaje v něm nesrozumitelná slova. „Ukrutný mezek!“ šeptal Svijanskému do ucha Bártovec.

Zbývaly ještě dva typy. Jeden z nich byl Máderský pánův Novák, ušesaný, pihovatý, hloupě vypadající mladíček, o němž Bártovec tvrdil, že má ukrutné štěstí u ženských, že je pravý lesní Don Juan. Pořád se usmíval, přisával a nehty sobě istil; mezery v této dvojnásobné práci vzešle vyploval hlazením zarudlých knírků. Mluvit ho nebylo slyšet, ale kdykoli se objevila ženština, třeba padesátiletá hospodská, která následkem hypertrofie jistých krčních žláz dýchala jako lokomotiva, obracel k ní unylé své pohledy, v nichž plála toužebná něha a romantická láska ke vší ženskosti.

Druhý typ byl rovněž myslivecký pánův, ale z obvodu lesů Kašperskohorských, z Antiglu nebo z Nového domu, tři hodiny odsud. Byl to ohyzdný chlapík, zrzavý, až to k němu, ale vedl velké slovo. „Ten chlap má peníze,“ šeptal Bártovec; „deset neděl skrblí a potom najednou praskne stovka.“ Respicient ho miloval velice, proto že odbyvající i tady gymnasiální, rozuměl latinským jeho vtipem.

Svijanský usedl k té společnosti. Vzduch tu byl hrozný, pivo dlelé, ale žaludek jeho v Pürstlinku vším rozmazleností pozbyl. Či i vedly se všelijaké.

„Jak bude Kašákovi?“ pravil respicient; „poslal jsem ho na Fallbaum; tam te celá ta banda přechází s prachem a brisilem. Tomu se bude stýskat po pivě! Kdyby tak někého dostal —“

„Piva?“ tázal se Bártovec

„Ba piva, z Weitfällského mošálu — pašeráka, myslím. Onehdy tu byl inspektor ze Sušice, ten nám dal! U vás pořád nic, líná bicha!“ povídal; „co pak dleláte? Kam lovíte k pije, podávají mu brisil, a Horští stílejí skály bavorským prachem.“ Chyť si je, ty tluhubo! myslil jsem si, však uhlídáš.“

„Nic si z toho nedlejte,“ vmísil se do něho Bártovec, „u nás kradou celé pivozby dlelí, a kde která škatulka na sirky, z našeho pochází lesa.“

„Na Neubrunnsku postelili pytláci včera pánův, to jste přece slyšeli?“ pravil krásný Novák.

„Jakže, Waltra?“

„Nu ano, Waltra.“

„Není možná,“ ozval se Haberbichl, „já ho včera ráno viděl, když jsem patroloval.“

„S vaším dovolením ho postelili večer,“ odušil Novák.

„Nu, jen když žije,“ vece Bártovec; „a kdyby nežil, také by nebylo škoda. To je takový hlupák, že tomu hloupému

revírníkovi chová jeho umoun né d ti. Poj me si sko it.“

Vzal Svijanského pod paždí, a šli, dva t i jich následovali. „Hle má žena!“ pravil Bártovec. Táže ohromná almara, kterou spat il Svijanský p i svém vstoupení. Široký, ervený oblí ej, v jehožto nadu elých tvá ích malinký n sek tém se ztrácel.

„Jd te s ní tan it,“ k i el Bártovec tak siln , že klarinetista se lekl a p íšel z taktu. Svijanský šel mechanicky; zasmála se na n žn a milostn , žluté, k ívé zuby ukazujíc.

Šel do kola, po prvé od té doby, co v Lounech si zaplesal ve ví ívém reji s Man ínkou správcovic. Jak jinak tehdy bývalo, jaký rozdíl! Mocná jeho tane nice sama ho ídila... skoro tma už v kol... la, lé, a, la lá... ert v klarinet, jak falešn pískal! T esk a dusot kolem n ho, až v hlav ív ilo... dál, dál... takový je ten život, cht l bys se zastaviti, nem žeš...

Podle n ho Sasík vyskakoval jako pružina; na okamžik jen ho vid l, potom mu zmizel u víru lítajících sukni.

„Už ho nech, Hildegardo!“ zvolal pojednou p isko ív k nim Bártovec.

Pustila ho, zubíc se p ív tiv . Stanuli v jednom kout blíž hudebník .

„Hildegarda se jmenuje?“ tázal se udiven Svijanský svého cicerona.

„Nu ano, Hildegarda. Tamhle to nemešlo se zove Rosamunda,“ pravil Bártovec chechtaje se a ukazuje na jinou podobnou krásku. „Ten jest zp sob v hlasných obyvatel Hutí Filipových; t m svým rachnám dávají jména jako v n meckých románech, samá Isabella, Isaura, Adelhaida, Walpurga a co ert ví — potom to neum jí vysloviti a spotvo í ta jména až b da.“ Na to pokynul své „žen “ a vedl ji do kumbálku, kde jí dal napít.

Svijanský se zasmál z té duše. Jsa už v proudu, tan il o vše pry . Když pak rozžali ty i olejové lampy, vid l aspo líce kroužících kolem sebe tane nic; byly všelijaké, hezké i ošklivé. „Pro pak pan p íru í nep ivedl hajných Katy?“ tázalo se ho p i tanci jakés ernooké, tvera ív do sv ta hledící d v e. Zarazila ho nemálo ta otázka; poprvé to d v e vid l, a ono v d lo —!

Strašn horko, dým, pára — jedva bylo lze dýchat. V ‚extra‘ pokojíku se bavili. Naddozorce Zamrzlý byl jediný, jehož slyšení nebylo; za to pil, že kolem deváté o i jeho v sloup se obracely.

Bártovec p istoupil op t ke Svijanskému, vzal ho pod ramenem a procházel se s ním po sále. „Hnedle uvidíte,“ pravil; „respicient má dnes nam eno na Horského zrzouna, proto že cítí u n ho peníze; dá se s ním do karet a do p l noci uleh í mu o 25 zlatých; tlustý N mec se už t ší! Bestie, ten respicient! Propije menaži a potom se hojí na svých pod ízených; je však dobrák. Ob as obtáhne zrzouna nebo Schätzenwaldského revírníka, který dnes tu není, protože prodává d íví, a když je obtáhne, p ilepší mužstvu na strav , a s mužstvem se raduje tamhle ta ctná osoba.“ Bártovec ukázal na ženštinu pon kud vychrtle vypadající, která, majíc n kolik m stských cár na sob , od ostatní ženské spole nosti zjevem svým se lišila.

„Kdo je ta dáma?“

„Hospodyn , kucha ka, možná také žena slavné finan ní stráže tohoto obvodu; je vzd laná, byla ve Vídni.“ Bártovec tiskna k sob rameno svého kollegy, p ímo k ní zam íl:

„Jak se máte, sle no?“ oslovil ji.

„Bože, pane Bártov e, jakž bych se m la mezi tímto surovým národem? Špatn , bídn se mám. Ve Vídni bylo jinak.“

„Ano, jinak tam bylo, sle no. Psal vám hrab Adlerstein, sle no?“

„Už dávno nepsal, pane p íru í. Obávám se, že st n . Vždy íkával: ‚Sle no, uvidíte, že dlouho živ nebudu.‘ Ale pozla ova z Ratzensteigu, Mollardgasse, mi psal —“

„Ten, jenž nosil v neděli bílou vestu a modré spodky?“

„Prosím, bílé spodky a modrou vestu, k tomu havanna-hnědý kabát, cylindr a lakovaná pérka, nad míru feinelovky. Píšem, abych konečně přijela, že na mne nemáte zapomenouti.“

„Nu, a pojedete slečno?“

„Jakž bych mohla? Co by si tu počal pan respicient? Kdo by pánem strožil a hospoda il? Je to osud!“

„Slečno, vy máte zlaté srdce. V domost vám ostatně dávám, že hnedle pan respicient se dá do hry se zrzounem; zítra nebude kyselá polévka.“

Nozdry ctihodné dámy, jejížto tahy dávno se sebe stásky pel mládí, právě tak jako s nichlínoucí se pot splachoval jakousi moukou, pí slovech těchto vší se roztahovaly, jako by v tily blížící se lahůdky; nemohla odolati, šla se podívat, co dělá pan respicient. Ten právě míchal karty a házel kolem sebe latinskými verši a prapovídami; i rozložilo se sladké blaženství po lících krasavice a zatřánilo na jejím strakatém čele.

„Taníte, slečno?“ tázal se Bártovec, a dobevědl, že děvčiny nohy její do plesu se nehodí.

„Nikoli, vzácný pane, nekepím s takovými surovci.“

„Ale se mnou?“

„Raťte odpustiti, nemohla bych pak dáti košíkem tmtu hulvát m.“

Slečna vbec pilně toho dbala, aby vždy podle písma a co možná vznešena se vyjadřovala.

„Dovoluji si představit vám, slečno, svého kollegu Svijanského,“ pokračoval neúporný Bártovec.

„Jsem unesena touto známostí,“ vece slečna, nejméně desetkrát se uklánějí, „a zároveň lituji, že jest mi vidět novou obět těchto končin, kde všeliká vzdlanost a ušlechtilost přestává. Ach, ve Vídni je jinak!“ A roztoužené její hledy nořily se do dáli, která v okamžiku tom ovšem ohraničena byla zjevem široké Hildegardy, která právě přistoupila a pravila: „Kozmo, mně se chce jíst; zaplať mi kyselé maso.“

Blížila se jedenáctá. Pekelná vava v kol, hluk iev. Dva páni děva i se nepohodli; stáli proti sobě jako rozdráždění lvi. „Zlodji! zlodji!“ sýpl jeden — „ekni to ještě jednou,“ val druhý, „a udělám z tebe placku!“ — „Poj! poj!“ — Jiné hlasy do toho: „Pokoj! vyhoťte je oba, neomalence!“ V tom jeden mrštil sklenicí; druhý se uhnul, a sklenice zachytila se v sukních jedné dámy, která se dala do hrozného křiku, do něhož vpadly všechny přítomné ženštiny; byl z toho v esk, až tuk v kostech tuhl. Objevila se ve dveřích hranatá postava finančního strážníka Haberbichla. „Kdo to hodil sklenicí?“ tázal se, zlostí všecek se těsa. „Ten, ten!“ volalo dvacet hlasů. I skočil Haberbichl jako rozrušený tygr, uchopil mocnou svou přístěň kazimíra za hrdlo a vyhodil ho, až protjší stěna přejdu zaduněla; pak ho vyvedl na násep, dávaje mu nejedno moudré ponaučení. „Táhni te, odkud jsi přišel,“ radil mu po sousedsku, „a nerať se více ukázati, sice s hnáty svými se neshleď.“ Po té vítězoslavně se vrátil.

Vyhozený, nevidá již mocného nepřitele svého, stojí na náspu jal se nadávati, jen se mu od úst prášilo. Když nikdo toho nedbal, uchopil kámen a bác do okna. Inelo sklo, hrozně skoky znova zavzněly, a kámen na štěstí nikomu neublížil, vyvoliv si kromě okna za obě pouze jednu sklenici, která stála na pultě, za níž seděli hudebníci.

Deset mužů, v jejichžele Haberbichl, vyřítlo se ven; ale pachatel uhaněl dlouhými skoky k silnici, a pronásledování ukázalo se marným.

Vrátili se; zahlaholily trouby, zavěšely klarinety, a tanec znova počal, jako by nic. V „extra“ pokojíku hrál respicient s Horským přeroum „zelenou louku“; naddozorce Zamrzlý už nemohl pít; seděl jako socha, podpíraje hlavu dlaněmi. Novák, krásný seladon, držel za ruku „slechnu“, která přišla se dívat na hru, a roztoužen, s výrazem nevýslovné nhy díval se jí do očí. Vzdlaná tato dáma byla ještě všecka rozčilená minulým výjevem a neustávala na íkati: „Jací to sprosáci! hanba takovým chrapoun m!“ Přitom však radostně jí to trhlo, kdykoli shrábl peníze klasicismem prosáklý

její velitel.

Zrzavý občan Horský toho měl konečně dost. „Nestydaté štěstí máte,“ durdil se, „tíci zlatých je v pekle.“ — „Nerascitor!“ vece respicient: „Fortuna se dnes na mne pousmála; po druhé se na vás zaohledňuje.“

„To si popokáám,“ bruchel obehraný, vstal a šel do sálu. „Kolik sem!“ vešel. Přinesli mu kmínku. „A, bodej — celý soudek!“ Přinesli, co žádal; on pak dával pítidvátímivšem ženským.

Jak to za půlhodiny v sále vypadalo, o tom raději pomlčíme. Neslýchaná porážka! Nejvíce práce měli, když se o to jednalo, vynésti Hildegardu. Bártovec přitom pomáhal a smíchem za boky se chytil. Zrzavý přeručí prohrál tíci zlatých; pročby sobe neudělal švandu? Potší se, zapomene...

„Nu vidíte, není u nás veselo?“ vece Bártovec, když se Svijanský měl k odchodu, naplněnošklivostí nad posledním hnusným divadlem. „Víte, že přijdete zas?... Šel bych vás doprovodit, jen kdybych viděl, co s tou ženskou. E, odvěme jí k pilaovi, a se tam vyspí; ten bude mít radost, až ho zbouíme! S Bohem, kollego!“

„Pokejte, pane Svijanský,“ ozval se hlas respicienta, „přijdu kousek s vámi; hlava se mi víří, procházka nebude na škodu.“

Šli. Chladná, pošmurná noc. Tu a tam ze tmy prokmitla hvězdička; v tichodulz lesa a přinášel s sebou šelest drobných ratolestí a vrzání v tví; vody huely; v dálce přišernozvalo se houkání jakéhos nočního ptáka; bim, bam! bim, bam! znely zvonce skotu.

„Já viděl, že to poslední se vám nelíbilo,“ mluvil respicient; „máte pravdu, sprostáctví je to! Špatný vkus, opíjetí ženské — nápady to zrzavého ničemý — škoda že študoval gymnasium! Také sbíhl. To máte vždy tak — takové hlouposti!“

„Mohu vám říci, pane respiciente, že se mi žaludek obracel. Ten lid je zvrhlý.“

„To, to! ten lid je hodný — nevzdělaný sice, ale dobrý. Víte mi, to všechno jen ta cizácká banda má na svědomí — ti ho kazí.“

„A vy?“ — Tu otázku měl Svijanský na jazyku, nebo nezdál se mu respicient vzorem pro tento lid; ale nevyklíjí. Co společník jeho dále mluvil, z něj dosvědčovalo, že i špatný kněz má že hlásati dobré učení.

„Jak vám povídám: hodný je lid. Co pak myslíte, že něco ukradnou? To to, poctivci od prvního do posledního! Zámku dvě ří neznají, a ty ohavnosti? Cizí je navedou, cizí, kteří se tu nudí, z jiných pomrsem došedše a nevzdouce, co činí. Za dřívějších časů spili se jednou do roka... tebe desetkrát. A mravnost? Nu, stane se dos — neberou to příně, ale vezmou se; kněz dá požehnání, a je konec. Toho jen zas takový cizák dokáže, aby dívku zkazil a pak ji zanechal — a který ze zdejších, proto jen, že u pánů to vidí a si pomyslí: když páni tak, pročbych já jinak? Uvidíte, dokáte se: za dvacet let je z toho holota!“

Divně zachvěla se při slovech těch tajná struna v srdci mladíků; ozvala se, zatetelila se — byl on lepším?...

Skoro do půlce cesty doprovodil ho respicient; pak tklivě se s ním rozloučil a vrátil se.

Mladík se ubíral sám temnotou noční. Hluboké stíny v kol, žádný hlas, žádný svit, i hvězdičky se ukryly za hustými mraky, jež sesýlaly drobníky deště. Takové ticho, že mladík se až lekal, kdykoli narazil nohou o kámen. V hlavě mu jaksi huelo; taková sebranka! tomuto rejči, této divé orgii říkali zábava! Jako sen mu vše připadalo, nejen právě uplynulý večer, ale celá ta doba, kterou v těchto horách prožil. Mocně jí, hlasitěji ozval se v nitru jeho hlas káravý: Co tu chceš? Ítys jeden z těch cizáků! — Nevýslovná touha se ho zmocnila po rodném domovu. Jak je tam jinak, lépe! Přítud, prytdaleko — není z toho lesa stromek, s toho palouku kvítek. Div mu slzy nevytryskly. Všecky typy, s nimiž za pobytu svého v tomto novém světě se byl sešel, objevily se před duševním okem jeho, tak jasné, jako by pekelným rejchem k epily před ním v taktu té hospodské hudby. Hajný Vavruch, Katy, mladý hrabě, zabitý děvorubec, kaplan, Bártovec se svou „ženou“, „sleňna“, respicient, bledý, na mol spící finančník, který zastělil podloudníka, zrzavý přeručí Horský i krásný Novák, don Juan lesní, který blbým svým pohledem všem ženským mozky pletl. Jaká to společnost!

Kam se to dostal?

Když se blížil k myslivně, počalo se rozednívat. Žádný lesk, žádný žhoucí paprsek jít ní, jednotvárně jen šero vládlo nad černými lesy; tu a tam na nebi mráček rudě se olemoval. Luzného ni Marberku nebylo vidět; mraky, které halily vrchy ty, nepřechly před vycházejícím světlem denním.

Svijanský došel domů; ulehl s těžkou hlavou, ale sen vzdorovitě se mu vyhýbal. Zoufalá jakási nálada se ho zmocnila. Pryč odtud! daleko pryč! volal hlas v nitru jeho, a hodiny na stěně úzkého pokojíku jako ozvěnou cvakaly: Pryč, pryč! pryč, pryč!...

- 9 -

IX.

Jitro červenové, plné krásy. Luzný se leskl ve vši své nádhele. Zlatá, růžová a fialová vroubená zář rozlila se po šedobílém jeho hlavě; proudy světla a purpurové stíny stíhaly se, plynuly do sebe a odrážely se od sebe po svazích mohutné hory. Nade vším tím čistý blankyt, žádným mrakem nekalený; tu a tam vystupovaly z lesa a vznášely se k nebi bílé páry, které pokrouživše lehkým letem, ztrácely se v modrém étheru.

Na náspu myslivny stál revírník, paníka jeho i Svijanský, první dva v cestovním úboru; opodál držel se jakýs divorubec a žena jeho, nesouce oba na zádech i v rukou rozličná, různá objemná zavazadla.

Paníka radostí jen zářila: „Ty jsi zlatý, dobrý muž! Však ti to vynahradím... Ta radost! Jak se podívá moje maminka — ani netuší, že za dva dni mne uhlídá! A k tomu ty se mnou, můj drahý! Škoda, že jen tak na krátko bude ti lze pobytí. Ale já, to ti povídám, celé ty i nedle tam zstanu, ani den ti neodpustím, mužiku! Víš, že nezazlíš?... Vždy jsem jí skoro rok neviděl, mé zlaté stáček!“

„Měl bych se skoro hnout, Zdenko, že tak ráda svíjíš nyní krk opouštíš,“ usmál se revírník; „podle všeho matka je ti přece nad muže dražší; což se ti tu tak hrozně stýská?“

„Ach, odpusť — vždy jdu k matince, a ty jdeš se mnou; vždy tě neopouštím... Bože, ty ty i nedle rychle utekou.“

Revírník obrátil se k Svijanskému: „Že nejde Vavruch! Prosím vás, skoďte se podívat za domky, zda ho nevidíte. Vždy jsem mu přece řekl, aby ráno neodcházel, a on přesto před svítáním —“

Svijanský chtěl uposlechnouti, v tom však objevil se hajný na pšince k Plattenhausenu vedoucí.

„Kde pak vás kozel nosí?“ zvolal revírník.

Vavruch, zamračený jako noc, neodpověděl, dokud nestanul před revírníkem; pak zdělav, dle svého způsobu, jal se referovati:

„Není to jinaké, pane revírníku. Zwiehofler Luizl, bestie, ze Schönbrunn,“ — ukázal prstem směrem k bavorské zemi — „hm, tátu jsem...“ — máchnul rukou a ukázal směrem k Plattenhausenu. — „Syn a táta, jedna krev, čert mu nedá. Tak tedy toho srnce, jehož přede mnou vyvrhli v lese, to on, ten dareba! Však jsem to viděl, že to nastane zas, jakmile ti chlapi se dovědí, že pan revírník nechce, abych... Šel jsem podle stopy, chlap na levou nohu drobet napadá — to se pozná v rašelině.“

„To už jste viděl; te však povzte, kde jste dnes ráno chodil?“

„Stojím o p l tvrté p ed hajnicí a p emýšlím. V tom p ijde Schecken-Sepp z Mádrů, kývne na mne a povídá: „Vavruchu, tiše! sem poj a slyš; je to divná v c.“ — Vavruch se ohledl; když vid l Nany, zarazil a dodal tiše: „P ed tou starou nic, vyžvaní všechno.“

Revírník poodešel s ním, aby nikdo neslyšel.

„Tak tedy, Schecken-Sepp povídá: „Vavruchu, posílá m sem pan Malý z Podroklaní. Mezi pastevci je revoluce: v era v noci ukradli Bavoráci v Gayerruckém lese sedm kus skotu. My jsme si prohlédli stopy, a jednu znám! Zwiehofler Luizl, belhavý holomek!... Ale Vavruchu‘ — povídá dále — ,co p i tom divného, tuhle poj za mnou a viz — proto ticho!‘ Potom šel se mnou, a B h mne netrestej, pane revírníku, co mi ukázal, a co já panu revírníkovi ukážu: kolem d eva ských domk , ba kolem naší hajnice táže stopa, docela erstvá! Dnes v noci tu byl! P išlo nám tedy na mysl, není-li ten dareba srozum n a ve spolku s n kterým z našich lidí. Pošlete, pane revírníku, ty lidi nap ed, a já vám stopu ukážu.“

Revírník tedy nosí m zavazadel rozkázal, aby se na cestu vydali, on že jich dohoní; pak šel s Vavruchem, zavolav Svijanského, aby též vid l.

Omyl nebyl možný: stopa ist a nade vši pochybnost jasn vtla ená do vlhké p dy kol hajnice i za domky drva vedla pak p es bahnitý svah k blízkému lesu, kde tu a tam se ztrácela, brzy však op t se objevila.

„Tu po té stop jsem šel, pane revírníku,“ povídal hajný, „a své myšlenky jsem m l. Ten je nebezpečný, odvážný jako jeho táta. Jde mi o k ži, chce tátu pomstít a proto na mne íhá. Má snad spadeno také na naše stádo a d lá študie. A ábel v ! Já nev ím nikomu; Luizl má pomaha e mezi našimi lidmi; t eba dáti pozor.“

Svijanský naslouchal slov m t m, nev da, co mysliti. Najednou, zapý iv se do ruda, zvolal: „Pane revírníku, já jsem ho dnes v noci vid l!“ — Slovo vysko ilo z ohrady zub , rád by je snad byl vzal nazp t. Než, revírník už se tázal: „A kde? a jak, pane Svijanský?“

„U hajnice.“ — Byla trapná situace mladíkova; m l íci, kde, jak, kdy? Jakže mohl?

Revírník pochopil, podle všeho Vavruch též. Ml eli oba, slovem nenaléhali.

Ba práv že Svijanský vid l! Ubíraje se k dostavení ku s Katy, slyšel, jak n kdo polehou ku zaklepal na zadní dví ka senníku a dušené volal: „Katy! Katy!“ Cht l se na volajícího vy ítiti, zdržel ho však Katin hlas: „Táhni dále, sice budu k i et! Zví-li o tob otec, živ neodejdeš.“ Na to hlas z venku: „Vpus mne, Katy — já t mám rád.“ Toho Svijanský nevydržel; p isko il jako zb silý, uchvátil eb ík, na n mž neznámý stál, a strhl ho k zemi; výška byla nepatrná, p da m kká; svržený dojistu si neublížil; byl ihned zase na nohou, a p íru í vid l, a m síc nesvítíl, silnou, hranatou postavu, která se vzp ímila a p s hroziv proti n mu zdvihla. ekal, že se soupe na n ho vrhne; ten však patrn si to rozmyslil a zmizel ve tm no ní.

„Kdo je to? Kdo se to opovažuje?“ tázal se Svijanský d v ete.

„Neznám ho, potkala jsem ho jednou v lese, je to Bavorák. Kdybych to ekla otcí, zast elil by ho; já však nechci, otec bez toho...“

„A p ijde-li op t?“

„Nedá-li pokoje, budu nucena íci to otcí. Však on nep ijde; vid l t , ví, že by se marn namáhal.“

Jak se z toho všeho m l Svijanský vyzpovídati? Tu jeho chef, tu otec té dívky, jak mu nem lo být stydno? A p ece cítil, že veliké nešt stí mohlo z ml ení vzejítí. Hajný dojistu netušil, že návště va toho lov ka platila jeho dce i, a p ijde-li op t, uvidí-li ho, beze vší pochyby ho zast elí. Kdo ví, byl-li ten Bavorák skotokrad a pytlák, nebezpečný zlo inec... Libila-li se mu jen Katy, jaké v tom provin ní? Zda jemu samému se nelíbila?

Jako na dotvrzenou t ch obav bylo mu slyšeti, jak hajný odpovídá: „Pane revírníku... není pochyby, jde o m j život! Ukáže-li se, zast elím ho jako psa... v tom jen sebe hájím; mám ženu a d ti.“

„Pomalů s tou flintou,“ vece revírník; „nikoho nezast elíte, už jsem vám ekl. Hle te vypátrati, co tu d lal, a byl-li na spatných cestách, oznámíme v c bavorským soud m.“

Pohrdlivý úsm v p elet l zv tralé tahy hajného. „S dovolením, pane revírníku, kdo pak to p jde oznámit? Snad pan revírník sám? V tom p ípad se rozlou ím s panem revírníkem, nebo jsem p esv d en, že živ se nevrátí z té cesty. Pan revírník t ch zlosyn nezná... Co mne se tý e, prosil bych, aby pan revírník mne neposýlal a uvážiti rá il, že mám ženu a d ti...“

„Dosti o tom,“ vece p ísn revírník; „vy budete íniti, co já na ídím a za dobré uznám; v tom ohledu nestrpím nejmenší neposlušnosti, to si pamatujte. Prozatím pozorujte naše lidi a dohlížejte piln v revíru; p ístihnete-li koho p í inu a nesta íte-li, abyste sám ho zatknul, mn to oznámíte; vy pak dále zodpov d n nejste.“

„A kdyby mi n kdo na život šel?“

„Máte právo se bránit; nezapome te však, že všechno bedliv vyšet ím, a kdybyste p ekro il meze dovolené sebeobran, milosti ode mne ne ekejte. To je v té p í in poslední mé slovo. Prolitá krev volá o pomstu k nebes m.“

Slova ta zajisté velmi nemile Vavrucha se dotkla; neodpov d l, pokr il rameny a zle se škaredil.

Vrátili se p ed myslivnu, kde mladá paní už s velikou netrp livostí ekala. „Kone n !“ zvolala, „p jdeme tedy?“ Pozvedla o í k manželovi; ten byl velmi vážný, krásný obli ej jako z bronzu litý, nehybný. Oko jeho smutn na ní utkv lo.

„Zdeni ko, odpus —“ hlas jeho se chv l — „v revíru d jí se šeredné v ci; nelze mi ho opustiti, povinnost káže, abych z stal.“

Zbledla jako st na, slovo jí v ústech vázlo, slzy jí vysko ily. „Jakže?“ zaškytla, „rozum la jsem, s návšt vy sešlo?“

„Zdeni ko drahá, srdce se mi svírá, ale já revíru naprosto opustiti nemohu. Chceš-li, vyprav se sama, hajný t doprovodí do Kvildy, odtud pojeděš poštou do Vimberka a —“

„Bez tebe nepojedu,“ p erušila e jeho, „jak bych se dostala do Bud jovic? Neznám spojení, bez tebe nelze...“ A vypukla v hlasitý, usedavý plá .

Vrátila se do domu, svlékla letní pláš , hodila klobou ek na st l, padla do k esla, kde v plá i a vzlykání k e ovit se svíjela.

„Zdeni ko!“ domlouval manžel.

„Nech mne, z stav mne samotnu! Jsi ukrutný, bez srdce! Co jsem se tu nanudila! Co jsem se naplakala v té strašné samot , bez družky, bez zábavy! A te jsem se t šila... Jdi, aby revír ti neutekl... Jsi sobec, jako všickni mužští...“

„Zdeni ko, životy lidské závisejí na mé p ítomnosti. Poshov málo dní, snad všechno k lepšímu se obrátí, moje srdenko.“

Ani neposlouchala, svou dále vedla: „O životy jde? Jde také o tv j... povinnost... k srnc m jsou povinnosti... k žen jich není... A kdyby o tv j život šlo, kdyby t zabili... co na tom, že jsem vdova?... Matinka eká, souží se... je stará! O ten život neb ží... ale o srnce...“

„M j rozum, ponech mi asu, vše ti vysv tším, pochopíš —“

„Jdi mi s o í...“

Vida, že vše je marno, že jí neupokojí, pokr il ramenoma a šel; ona pak ve k esle svém dále plakala a se svíjela.

Zavítaly nelad a ho kost do myslivny Pürstlinské; mladá paní všechna se zm nila; sama ve svém pokoji trávila as, ni eho se netkla, z stavujíc staré Nany všechnu pé í o domácnost. Revírník byl klidný jako vždy: chodil po svém zam stnání, obcházel revír piln ji než jindy, pracoval, eho t eba. Slova zlého manželce ne ekl, žádná vý itka, žádná žaloba p es jeho rty nep ešla; doufal, že asem sama nahlédne, jak mu k ivdí. Omlouval ji u sebe: je slabá žena, t šila se

na matku, v poslední chvíli radost se jí v níve obrátila.

trnáct dní tak ubíhlo; v revíru se nic nového neudálo, žádný pytlák ani skotokrad se neukázal.

Svijanský, jehož svár v manželství jeho chefa o klidné věry p i pravoval, utíkal z domu, kdy jen mohl. Nebylo divu, bylo tam k nevypsání trapno, bylo bolestno dívat se na ty lidi. Chef nemluvil slova, ale trpký bol duše zrcadlil se na zakaboněném jeho čele. Zdálo se p řu ímu, že po et bílých nitek v jeho tmavé bradě se ztrojnásobil. Mladá paní chodila jako stín, o i uplakané, a p ece vzdor na bílém ílku, vzdor tuhý, nepodajný. Kde hledati út chy, ne-li u Katy? Ba, do Mádru šel dvakrát, aby se pobavil u t í sluk. Vrátil se s duší hnusem a ošklivostí naplněnou, ale šel op t; Bártovec a jeho družina se aspo nemra íli.

Jednoho večera vrátil se revírník z obchůzky všecek utrmácen. Zasedl za stůl, Nany postavila p ed n ho p tkrát ohřátý oběd.

„Kde je paní?“ tázal se.

„Šla do lesa, sm rem k Podroklanské myslivně; už p ed hodinou odešla.“

Revírník nic málo pojedl, pak se sebral a dal se nazna eným sm rem. Nehledal dlouho; našel ji blíž kraje lesa sedící na šedém, m kým mechem dopola porostlém kameni. Viděla ho z daleka, an p ícházel; nevstala, nehnula sebou.

P edstoupil p ed ní. „Zdeníko!“ d l a hlas jeho zn l pevně a odhodlaně, tak že zrak její bezd ky na rtech jeho utkvěl. „Zdeníko, t eba u initi konec tomu životu; prosím, abys mne vyslechla. Chybil jsem a za chybu svou pykám, je to spravedlivě; poutaje t k osudu svému, m l jsem uvážiti, že pro tuto samotu zrozena nejsi. T žce nesu, že se nudíš, že se ti stýská; nicméně tolik klidné rozvahy jsem ti p isuzoval, abys nahlédla, že jen z p í in velevážných odložil jsem odjezd náš. Že v prvním návalu rozmrzení nad sklamanou nad jí jsi se pohn vala, nijak tobě ve zlé nevykládám, v da dobe, že ženy srdcem myslí. Trp liv ekal jsem tedy dv neděle, doufaje, že p ece p ijdeš ku poznání toho, co mi káže moje povinnost. Dv neděle jsem ekal, a ty podnes plá eš a vzdoruješ. Rozhodl jsem se tedy u initi konec tomuto trapnému žití a ustanovil jsem se nezvratně na tom, že zítra odjedeš...“

Pohlédla na , slzy vytryskly jí z modrých o í, na ece však usadil se stín neústupného vzdoru. „Vyháníš mě?... Dob e tak — daleko to došlo!...“

On ekl m kce: „Nevyháním t . P jdu s tebou do Kvildy, pojedeme spolu do Vimberka; já se pak vrátím, a ty pojeděš sama do Budjovic.“

„Nepot ebuji tvého pr vodu,“ pravila, „p jdu sama — v revíru by se mohlo n co p íhoditi, a ty bys mi dával vinu.“

„Dob e, stane se podle tvé v le, p jdeš sama.“

Dala se do ho kého, usedavého plá e. On ji nechal, teprve po hodné chvíli ekl: „Poj nyní dom , Zdeníko; den se chýlí a ve erní chlad je u nás nebezpečný; jsi lehounce od na. T eba též, abys své v ci do po ádku uvedla.“

„Ztracený je m j život, to tam je moje mládí,“ úp la ona srdcelomně, „ach, mati ko moje, ím jsem se provinila, že jsem tak trestána!“

Nehybný byl i nadál jeho obli ej, neviděla žádného soucitu ve tvrdých jeho rysech; klid jeho práv nejvíce ji dráždil.

„Trestáš se sama, Zdeníko,“ pravil. „Dob e víš, jak velice t miluji a vždy milovati budu onou láskou zralého muže, která s celým jeho životem srostla, t eba nejevila se v blouznivých výbuších vášně. Jednoho však zapomenouti nesmíš: hlavou jsem já, a ty's mi povinna poslušenstvím. Nic nezvrátí rozhodnutí mého. Ty nechceš, abych t doprovodil; dob e, p jdeš sama. Pamatuj si však, že d íve se nevrátíš, až t zavolám. Dopíšu v té p í in matce tvé a dopodrobna všecko vysv tším.“

„Však já ti nep ijdu,“ namítala vzdorně. „Pamatuj si, že's m vyhnal.“

Pokr íl ramenoma, poobrátíl se: „Poj , Zdeníko!“

„Jdi sám, p íjdu za tebou; i myslíš, že ti uteku?“

„Nemyslím; ty však poj se mnou, pon vadž se nesluší, abychom sv tu roztržku svou na odív stav í.“

„Sv tu!“ prohodila trpce; „jako by tu byl sv t!“

„Sv t je všude, a d eva i jsou také lidé; však jsi to sama nahlížela, když jsi ubohého Matýska v posledních jeho hodinách ošet ovala.“

Neodmlouvala déle; vstala tiše a šla podle n ho. Rozkošný ve er pln rajského klidu. Kolem nich stín a sv tlo se st ídaly, v es kvetl i tisíceré trávy s roz e enými, u ve erním v t íku houpajícími se klásky na dlouhých stoncích. Bim, bam! bim, bam! zn ly zvonce na blízku i v dáli m kkými akkordy. V n v kol i tajemný šelest ve v tvích strom , vzduch vlažný a sv ží zároveň .

Druhého dne asn z rána odcházela Zdeni ka v pr vodu dvou d evorubc a jedné ženy. Nany p isko íla a pla íc líbala jí ruce. P istoupil manžel: „Zdeni ko, promluv jediné slovo, a p jdu s tebou — domluvíme se. Vždy t miluji, jsi mé jediné blaho... Navštívíš mati ku, vrátíš se... Zdeni ko, necho tak...“

Odvrátila se hrd : „Pro tak mluvíš? V era jsi m vyhán l... S Bohem!“

„Nuže, sta se v le tvá!“

Šla. Než zabo íla za roh, ješt jednou se ohlédla. Na prahu stála stará Nany, zást rou o i si utírajíc. Namanul se odn kud Svijanský, p istoupil k paní, cht se rozlou íti. „Bu te tu zdrav,“ ekla, podávajíc mu ruku, „sotva se už shledáme.“

„Ba shledáme, milostivá paní; bou e se p ežene.“

Díval se za ní, vid l, jak v trem vál modrý závoj, až ona i pr vod její zmizel v houštin podle p šiny vedoucí k Vogelsteinské nádržce. Vzpomn l sob , jak on se tudy ubíral s Katy málo dní po svém p íchodu do t chto kon in. Jak od té doby všecko se zm nilo!...

Krásné bylo jitro; tu a tam bílý kou z lesa vystupoval, než ranní mlhy všude se trhaly, a modrý blankyt po ínal se za nimi jeviti; ale zem byla syrá pro p ehojnou rosu. Ubohá pani ka! pomyslíl si; jak jí zvlhnou nožky... Vzpomn l na d sný mo ál Vogelsteinský, kterým projítí jí bude p es slizké klacky na p í položené. Zda jednal dob e pan revírník, necháváje jí samu odcházeti?

Že jeho obavy nebyly bez podstaty, potvrdili d evorubci, když se ve er vrátili a drastickým svým zp sobem vypravovali, jak zle se vedlo mladé paní p í p echodu mo álu, jak p es Vltavu musili jí p enést, jak p íbyla do Kvildy všecka utmácena. Tam prý jen se p ezula, n co málo pojedla a ihned v najatém povoze do Vimberka odjela.

Revírník poslouchaje to, dlouhým, pádným krokem po sv tnici se procházel, slova nemluv . Pak se zav el do ložnice a skoro celou noc probd l. Stará Nany vypravovala, že prý psal, že slyšela, jak škrabalo péro po papí e.

M la pravdu Nany: revírník psal obšírnou žádost p ímo na knížete, aby jinam ho p eložil. M žeme laskavým tená m ihned prozraditi, že žádosti té vyhov no nebylo z toho d vodu, že prý revírníci bezd tní musejí vytrvati na takových samotách, že prý Ko án p ec nem že žádati, aby místo vym niti mohl s otcem etné rodiny.

Téhož dne m l hajný v lese podivné dobrodružství, o n mž ovšem teprve mnohem pozd ji se zmínil.

Pod Malým Špicberkem rozkládá se mo ál menších rozm r , jemuž íkají Stangenfilz; p echází v dosti rovnou plá , která se táhne ustavi n podle hranic polokruhem až k úpatí Luzného. Na bavorské stran pak sklání se p da dosti p ík e, a všechny svahy jsou podnes hustým vysokým lesem, z velké ásti míchaným, porostlé, kdežto eská strana vykazuje jen málo lesa, za to divoké houštiny, bujnou, vysokou travu, místy ernou, rašelinatou p du, kle í porostlou. Zde bývalo druhdy mnoho srnc , kte í tu hojnou mívali pastvu; sem i mí ily výlety bavorských pán pytlák , a území kol „modrého sloupu“, ozna ujícího hranici obou stát blíž cesty do bavorské Šenavy vedoucí, bývalo nejednou jevišt m krvavých srážek. Vavruch byl by o leckteré mohl povídati, ale Vavruch o bývalých svých výpravách nerad

mluvil.

Od té doby, co pytláci a skotokradové opět se byli ukázali, docházel často k modrému sloupu, zejména v hodinách ranních a večerních, kdy zvěz houští vychází, aby se popásla. Plížíval se ven z pokraje Špicberského lesa a jsa se všech stran kryt, chodil na řhanou, užívaje vši možné lsti, aby sám p ekvapen nebyl. Znal místa, odkud mohl p ehlédnouti velikou část planiny; bystrému oku jeho nic neušlo. Co den viděl své srnce, kteří se klidně pásli, nikým nejsouce vyrušováni, onoho dne právě tak málo jako jindy. Už se silně p itmívalo, a nikde nic, velebný klid, nekonečné ticho... bim bam! bim bam! v dále zvony. Ale hajnému nechtělo se odejít. Vyšel m síc nad Luzným, rozlil se stříbrný jeho svit po všem kraji. Vavruch znal spády pytláka, on dobře věděl, že takové jasné noci nejvíce se jim zamlouvají. Počká. Za sebou měl mořál, kterým vedla stezka jen jemu známá; tou se dostane do vysokého lesa na svahu Špicberka. Před ním asi na sto kroků pásly se čtyři kusy, klidně, bez nejmenšího tušení, že někdo pohyby jejich pozoruje.

Tráva po prsa vysoká, všecka porosená vlnila se lehounce a leskla se jako postříbená; vítr válel od jihu. Kdyby odtamtud někdo přicházel, musela ho zvězvititi a zajisté by byla jevila nepokoj.

Vavruch byl trpěliv jak Indián; vydržel na řhané třeba celou noc. Jasný, čistý byl vzduch — pozdálí z Bavor dorážel k němu zvuk zvonců, rozeznal je dobře od podobných zvuků, které přicházely od českého stáda, pasoucího se kdesi na sever od něho pod Plattenhausenem, mnohem blíže nežli bavorské, za to však jižní vítr je tlumil.

Čekal a čekal. Mohlo býti jedenáct hodin. Srnci přestali se pásti a pomalu ubírali se nedaleko jeho stanoviště směrem k Špicberku. Viděl je zcela jasně, neušel mu ani jediný pohyb. Zmizeli konečně. Pjde též; vyspí se drobet, s ranním šerem bude tu opět. Sebral se, přehodil pušku a kradl se na severní stranu, kde se černala klečící stáje z mořálu. Neurazil ani dvacet kroků, v tom tu právě před ním, deset kroků od něho, vysoká postava s pažbou na tváři položenu, mířící na něho. Byl obelstěn, žádná pochyba. Bezduky ruka jeho sáhla po ruce nící.

„Ani krok! ani muk!“ zvolal protivník jeho dušeným hlasem, „hneš-li se, je po tobě.“

Vavruch stanul. M síc plnou zářivě polil postavu i tvář toho lovce.

„Luizl! Co chceš? Jsem v tvé moci — stě! Běh m tobě vydal.“

„Nechci ti ublížit; slyš, co ti řeknu. Dej mi svou dceru — a konec nepřátelství; zabil jsi mého otce — dej mi Katy, a bude mezi námi smír na věčnéasy.“

„Jsi zloděj a pytlák. Zastelit mě můžeš, ale zlodějovi a pytlákovi dcery nedám.“

„Poslechni, hajný — byl jsem p i tom, jak ukradli voly na Gayerrucku a jak stělili srnce na Plattenhausenu, ale já jsem pachatelem nebyl... Dej mi dceru, slíb mi ji, a já ti pachatele povím.“

Co Luizl takto mluvil, neodložil pušky od tváře, ustavená hajného mířil.

Ten stál jako sloup, palčivě své hledy upíraje na nápadníka, který tak zvláštním způsobem o dcerinu ruku se ucházel. Kdo poví, jaké city v něm v jeho nitru?

„Teda mou dceru chceš?“ pravil hlasem poněkud se chvějícím — „a nedám-li ti jí?“

„Jsi jejím pánem, dělej jak chceš,“ vece Bavorák, nepouštje ruce; „nehrozím ti, aniž ti co udělám. Ale znám tě, kdybych jinak k tobě přistoupil, zastelit bys mě. Nu, dáš mi dceru? Mám 25 jiter polí a osm kusů dobytka... zle se jí nepovede, na věno nehledím.“

„Spus pušku.“

„Abys mne skolil?“

„Nechod s puškou do revíru.“

„O to se nejedná — přišel jsem se teptát, pytláctví jsem nepřišel. Odpověz na mou otázku!“

„Pro mne, já nebráním. Ucházej se o peníze u holky, domluv se s ní; chce-li tě, pro mne! Ale pochybuji, že tě bude chtít.“

„Já ti rozumím! Má jiného, však já ho znám, Myslíš, že ten si ji vezme?“

„Co je ti do toho — vezme, nevezme. A si Katy dává, co chce, je to její věc.“

„Tedy nebráníš?“

„Nebráním.“

„A půjdu-li k vám?“

„Půjdeš-li bez pušky, půjdeš si — nestane se ti nic z toho.“

„Dobře, půjdu!“

„Povídám ti však: měj se na pozoru před druhým; nevím, nezatopí-li ti.“

„To má starost. Teď, holenu, táhni, a buď tak laskav, hezky tak, abych tě viděl na dvacet kroků. Dotkneš-li se pažby, nebo odchýlíš-li se s cesty, zastavím tě, jako ty jsi zastavil mého otce. Já ti nevím, jsi lehc.“

„Ty jsi dnes vyhrál. To ti povídám, dopadnu-li tě v revíru s puškou, pošlu tě za tátou; mně strachu nenaženeš.“

„Dobře, dobře.“

„Ještě slovo, kdo krade skot?“

„Dceru jsi mi neslíbil, nepovím ti vše. Ale tolik ti říkám: mějte se tu na pozoru. Až dostanu tvou dceru, povídám ti, konec bude výpravám.“

Hajný nastoupil zpátky na pochod; ustupoval jako lev, pomalu, tvář protivníku ukazuje, o čem ho nespouští je. Ten pořád stál s namířenou puškou, až hajný byl z dostřelu. Pak skokem zmizel v houštině.

Hajný šel domů; co té doby cítil, nikomu nepovídal, o celém tom dobrodružství vůbec slovem se nezmínil. Dojista velice ho mrzelo, že ho přelstil jiný ve vlastním revíru, a k tomu Bavorák, syn nenáviděného plemene.

Druhého dne již po alzimní nouzi. Došel si ke skotákům pasoucím lesní stáda a domlouval jim, aby pilně dávali pozor, že úklady se kují na dobytek; s revírníkem pak promluvil následovně: „Pane revírníku — je to banda zlodějská... mizerné věci strojíte, na kterou by Pánbůh síru a smolu měl seslati. Já to vím!... Na dobytek půjdu.“

„A jak že to víte?“

„Inu, vím, pane revírníku! Stopy jsou v lese... co by jiného chtěli?... Kdyby pan revírník dovolil, o čem by přestali chodit?“

„Zase mi zařínáte? Lovíte, nemáte své domy? Pomyslete, lidský život!“

„Pan revírník uvidí; o jeho život jde také. Myslí pan revírník, že jeho budou šetřit?... Pan revírník jich nezná, bandy lotrovské; povídám to proto, aby jednou pan revírník neřekl, že jsem ho nevaroval.“

„Dost o tom; již jsem vám v této příležitosti své řekl; nikdy ho nezmíním.“

Hajný se zamračil a slova již neřekl.

Přítel Vavruch snáz ke svým náhledům obrátil. „Mějte se na pozoru,“ řekl mu, „na vás mají spadeno jako na mne, berte si život. Pan revírník nechce, abychom je...“ — máchnul významnou rukou — „Já vám povídám, pane Svijanský, buďte my, buďte oni. Seznámíte se s nimi brzy, budete připraveni. Řekněte panu revírníkovi, že nebudete chodit sám — také vám neradím. Chlapi by vás přelstili a přepadli jen což... Musíme si pomoci sami; i jste tu již viděl četníka? Viděl jsem všeho všudy, co tu jsem, dva, a ti šli po cestě. Půjdu teprve, až dobytek bude ukraden, a snad

„Někdo zabit. Potom opatrně odejdou.“

Příručí, co tu byl, neslyšel tak dlouhé řeči z úst Vavruchových; tato nenadálá výmluvnost měla zajisté vážné příčiny; bylo mu jaksí nevolno a více ještě, když Vavruch dodal: „Zvláště v noci se musíte na pozoru, pane příručí, ani u samém myslivny nejste životem bezpečen — máte nepřítel.“

Jak by si byl Svijanský nevzpomínal na noční své setkání s neznámým nápadníkem Katiným? Cítil dobře, na hajný naráží, nevidělo se mu však pouštět se do výkladu. Prohodil pouze: „Nestarejte se, však se ubráním.“ Ale v duši mu to vřelo; byl odhodlán užiti zbraně, kdyby se měl opatrně setkat s tím lovčkem.

Ti dny uplynuly, nic nového po širém světě. Třetího dne ráno, když všecek lesnický personál už do revíru na obchůzku se odebral, když i děveřubci odešli po své práci, pokud v lese nenocovali, šla Katy s nými na zádech pro stelivo. Zabořila do lesa, postavila nůši a hrabala.

Tu, kde se vzal tu se vzal, stanul před ní lovček. Pukný mladý muž, silou kypící, modrých očí, silných hrdých knírů; od něj byl v kroj bavorských zálesáků: tmavomodrý kabátec, hodně krátký, černé, kožené spodky do bot, na hlavě kulatý černý klobouk se širokou stuhou, jejíž dva konce v týle vytvářely tři vály.

Přistoupil k ní; nic zjevu statnému nevadilo, že malíčko na levou nohu napadával. Ona zovívši ho ustala v práci, podepřela se o hrábě, zmlkla si ho. Usmál se; bílé zuby zaleskly se pod hustým knírem.

„Znáš mě přece, děvče?“

„Proč bych neznala? Jsi Zwiehofler Luizl. Co mi chceš?“

„Nepovídal ti táta?“

„Co by povídal — o Bavorácích nemluví...“

„Tedy já ti povím. Podívej se na mne... o mne se tam trhají, holku s pět tisíci bych dostal. Nechci jí, ani jiné, protože se mi líbíš ty.“

„Jdi k oteru a vezmi si tu s pět tisíci.“

„Katy, mám tě upřímně rád, tak upřímně, že vyslovit nemohu. Viděl jsem tě dvakrát, ani o tom nevíš; na rukou tě budu nosit, třebaš groše neměla.“

„Již jsem ti řekla, kam máš jít — já tě nechci.“

„Mám 25 jiter polí a luk, přiknou usedlost.“

„Co je mi po tvé usedlosti! Táhni, odkud jsi přišel, do své proklaté země, kterou...“

„Katy... prodám třebaš, nelíbí-li se ti země, nechť la-li bys žít v Bavořích... ptej se, jsem zachovalý lovček a ku eti neublížím.“

„Proč mi to povídáš?... je to marné, já tě nechci.“

„Slyš, holka, ten zelená tě nechá, ty pro něj nejsi, ten potěbuje paní.“

Katy pustila hrábě, které padly na zemi a tleskly do kamene. Podepřela si ruce v boky, přemýšlela mluvčího od hlavy k patě: „Abys viděl, kdyby mě stokrát nechal, je mi milejší než ty, otrapo takový. Jdi mi ke všem oterům, sice budu k i et, a uhlídáš, jak výlet tvůj skončí.“

Mladý muž zbledl: „Tak mne odbýváš?“ řekl, „to je za mou počtivou vůli! Víš-li pak, že tvůj otec zastelil mého v lese pro němeňo srnce — a já jsem tvého měl v tchhle rukou — spustit kohoutek, a nebylo ho více...“

Katy se na podívala a nevýslovným opovržením: „Ty že's otce mého měl v rukou, ty? Bídny chvástale, mně jinou zpívej!“ — a následovalo celé klasobraní nejtuňších nadávek, jakých toliko mluva našich zálesáků schopna jest; ba,

hráb pozvedla, napřáhla, zamávla. On mlčky ustoupil, v houštinách zmizel.

Katy hrabala mech a opadlé listy bukové, jako by nic se nebylo stalo. Naplnila nůši, na záda ji naložila a odešla.

C, c, ti, ti, zašveholilo ptáček ve smrkových, zašveholilo, k idélkoma zatřepalo... fr, fr... maličké ptáček zlatohlávek. V dále s tiskotem zarachotilo padající dřevo... bim bam, bim bam zněly zvonce.

Pokračoval ještě toho jitra se Katy vrátila s nůší svou na totéž místo.

Večer shledavši se jak obyčejně s milencem svým, vše mu vypravovala. On pak na to: „Jak se opovažuje! Sprosťák takový, bída mu, dostihnu-li ho!“ A ona: „Nech ho na pokoji, však se sama ubráním. Nechci ho, na tom je dosud; tebe jediného mám ráda, tys mi jsi.“ Objala šíjí jeho, pohlédla se k němu a doložila potichu: „A já — což nejsem tvoje?“

Když potom šel domů, vířilo mu v hlavě. „Jste svoji,“ to bylo u Katy jisté a svaté. Co po něm on? Zanechá jí? Sprostý bavorský pytlák poctivě nabízel jí ruku svou, nehledě k němu. Hloupá holka, proč nebrala? Což on si jí může vzít, i kdyby postavení jeho dovolovalo? — Vždyť je sprostá, dle svého nevzdělaná! Hloupá, stokrát hloupá! Ta tam byla v té chvíli jeho nevinnost, ani nepomyslel, že by s Bavorákem se o ni rval. Co čeknou jeho rodiče? jeho přátelé tam daleko za lesy, v žitném Lounském kraji?

A co čekne pan revírník? Jak měl pravdu, dává mu výstrahy! Že neuposlechl! že byl takový slaboch! Když Katy měla pletky s tím hrabátkem, tehdy byl ještě mladý, a on hlupák opřel se k ní vrátil!

Avšak je šlechetný revírník svojí volbou? Taková milá paní, tak hezounká — a konec? Polo ji vyhnal, polo mu utekla! Byly doby, kde záviděl svému chefu ženušky — teď kdo ví, zdali chef jemu nezáviděl Katy... Což pak taková bytost z jiného ovzduší se hodí do těchto končin? Škoda, že chef jeho jinak je tak rozvážný...

Celou noc nespál, v nevyřčeném rozmyšlení po lůžku svém se povaloval; proklínal osud svůj, který ho sem zavedl... Proč zrovna on? Jako by nebylo dosud Bártovců, pro něž jsou tyto končiny jako stvořeny!

Bártovec! Čím více o něm přemýšlel, tím více poznával, že Bártovec je filosof, jenž se umí do poměrů životních vpravovat. Poradí se s ním, je sobota; uvidí ho v Mádru, kam večer zamíří. Pustota, sprostota tam, kde jen oko se zadívá — ale žije se, zapomíná se — ta samota tu je k zoufání!...

Ráno vstal jako stlučen, hlavu měl pustou, oči ho pářily. Mraky na nebi, mlha v kolkách; o Luzném ani památky, i úpatí jeho bylo zahaleno v závoj. Žádný les, žádný zelený palouk — špinavé šedo, mrazný dech, a bylo v úterenci; na vysoké trávě, na křovinách rosy tolik, že stonky i větvičky k zemi se klonily, na sebe lehly, jakoby hnily.

Vyšel z myslivny. V dole u rohu hajnice objevil se Vavruch s puškou přes rameno; krácel zamračený, s hlavou skloněnou jemu vstíc.

„He, tvůj tchán!“ chechtal se opřel jizlivý rarách v duši jeho. Hajný přistoupil: „Dnes nebude nic,“ pravil, „dnes chlapi si dávají pokoj — leda na stádo že by šli, a to je dnes v Podroklanském revíru; a se stará pan Malý. Pojme pod Marberk k ‚Velkému mošálu‘, je tam bavorské stádo; ty bestie jen když mohou přehánět svůj dobytek přes hranice k nám. Věra povídali dříve, že se páslo na naší půdě přes ty i stádo.“

Dali se směrem jihovýchodním. Jižní část Pürstlinského revíru tvoří cíp podobající se nepravidelnému trojúhelníku. Na základnici, od západu k východu probíhající, právě v polovici její, leží myslivna sama; vrchol trojúhelníku, od myslivny pokračují k jihu, tvoří Luzný, strany pak jeho, úhel při vrcholu uzavírající, jsou jedna i druhá zároveň hranicemi země, tak že kdo stojí na Luzném, vidí na jihu, západ i východ bavorskou půdu; na východ ovšem jest to jen taková kačobotáská půda nebo šest kilometr široký a o málo méně do českého území vnikající. Chobot ten vyplněn je strmými horami a hlubokými roklemi — divoká, hrozná krajina až podnes, nikým neobývaná, samý les, samá houština, skalní stráž a přehřívající mošál. Jednotvárné, šedé hory se tam vypínají, Steinfleck, Fleckstein, Farrenberg, Siebensteinköpfel, a dlouhý, černým lesem porostlý hřbet, černý Kegelleite. Veliký potok sbírá se z bažin a svahů, hlavních z nich jsou: Velký a Malý černý potok, pak silný šumný proud, černý Reschwasser — vesměs po říči Dunajské.

Končiny tyto mají svou historii: byly od nepamatelné útlukem synů lidských, kteří s ádem a zákonem se rozkmitali. Kdo by dostihl koho v tomto labyrintu hor, lesů a roklin, hlubokých trhlín! Mnohý bavorský etník spí tu v tichém seně v kyprém vlhkém mechu. Právě štvánice se tu již odbývaly, a v nichž úloha zvěře lesní připadla vzdornému synu horskému, kterému poduškou bývala mechem porostlá skála, a pokrývkou nebe samo.

Tu tedy, podle hranic východních, objevili se před nimi s hajným. Jak šli směrem k jihu, tu a tam, kde les poněkud se rozstupoval, obsáhlo oko lesní poušť po levé ruce. Tou měrou, jak slunce na nebi vystupovalo, trhaly se mlhy a valily se v šedobílých vlnách shora dolů, kvasící v rávu plínice úzké údoliny. Les, nic než les, kamkoli zrak se obrátil. Hrobové ticho, žádný hlas, kromě zvuku zvonců v dáli i na blízku.

Došli až k úpatí Luzného: nikde nic podezřelého. Vrátili se, odbočivše poněkud od hranic dovnitř revíru. Terrain byl důlný, mokrý, bobtnavý a rašelinatý, klesá a houštný. V lese před nimi ozvaly se rány pracujících dřevorubců. Došli až k nim, derouce se houštinou.

„Nu?“ tážal se Vavruch, předlet v okem vykonanou práci.

„Dnes tu ještě nebyli,“ odvece známý nám starý dřevař; „bez pochyby že ještě přijdou.“

„Počkáme tedy.“

„A co budete dělat?“ tážal se stařeček.

Vavruch se zamračil. „Co budu dělat?“ vece. „Vezmu dobytek v zástavu a odeženu jej. Je to v pořádku, že ta holota pase na knížecím? Zaplatí pokutu po dvou zlatých za kus...“

Starý dřevař poškrabal se za ušima. „Jak že jim chcete odehnat dobytek? Je přece skoták.“

„To bych se podíval!“

Před nimi vmísil se do řeči: „Ano, odežene se dobytek té bandy; naši sedláci platí po třech zlatých za kus, a ta holota by pásala zadarmo?“

Dva z jiných dřevorubců přistoupili. „Hm, hm!“ ozývalo se dokola. Po chvíli ptal se starý: „Poručil tak pan revírník?“

„Co je ti do toho, starý berane?“ zaskuhral hajný.

„Vy byste také už mohli dát pokoj, už jste se s nimi narval dosyta,“ odušil mrzutý starý dřevorubec. „Věho ubude knížeti pánu? Tráva lesní bez toho by shnila.“

„Věho ubude? Troupe starý, věho ubude, se tážeš? Trávy ubude, a ta patří knížeti, a já hájím majetek jeho, rozumíš?“

„Inu, já se té bandy nezastávám,“ odmlouval starý — „kdyby je horoucí peklo všechny pohltilo i s tou jejich zlodějskou zemí, radostí zatančil bych si na stará kolena; ale o nepátelství tu bývá, které z toho pojde. Víte, hajný, na nás se to nepátelství také svezlo — my jsme tu v lese celý den sami, a toho nebezpečí je tak jako tak dosyta, ještě potom s nimi na život a na smrt... Víte, hajný, děkujeme, máme rodiny...“

„Tak jest, tak jest,“ přizvukovali druzí.

Kdyby jedovatý pohled usmrcoval, ani jeden z dřevorubců nebyl by naživ zůstal, takovým okem si je hajný předemíl. Potom dlešky ku přednímu: „Tak to vidíte! lovci má hájiti, a ti zbabělci takovou zpívají... Pan revírník zrovna tak! Jen před kněm po dobrém, aby ta slotka dostala kuráž!“

Šli zase podle hranice k jihu. Pojednou bim, bam! bim, bam! na pravo. „Tu je máte,“ vzkřikl Vavruch, „už jsou v našem. Obejdeme, uvidíme.“

Hajný se neklamal. Přes minut netrvalo, a stáli uprostřed stáda — všude mezi kůrovci, v bujně vysoké trávě kus vedle kusu, bíle, plavě, hnědě, černě i strakatě se to pestilo.

„Hahou! hola!“ houkl Vavruch, „ertovo plemeno!“ T ikrát, ty ikrát zahouknul. Kone n se objevil jakýs obstárlý muž, polo v k ži, polo v šerku od ný, samá záplata, samá díra, kudy nahota prozírala; zv tralý, vráskami hluboce prorytý obli ej zasedlým strništ m porostlý. Hajný ho po svém p ívítal, hrozil zast elením, p ece však se neodvážil odehnati mu dobytek. Bavorák zahnal stádo zp t p es hranice.

- 10 -

X.

Málo dní po této výprav proti skoták m bavorským dostavil se do Pürstlinské myslivny starý náš známý, Podroklanský lesní Malý. P íšel už o sedmé ranní, všecek promo en, zablácen, udýchán, nebo p řšelo, jen se lilo. Uvítala ho Nany.

„Pan fo t doma?“ tázal se krátce.

„Ba je doma, pane Malý,“ odpov d la, „ba je doma náš milostpán. Kdo pak by dnes mohl do lesa! Ježíši m j drahý, taková nepohoda v ervenci! T i dni už p řší, ani na chvílku nep estalo — a sníh se sypal v era, nevid l pan fo t?“

Malý nedbaje dalších výklad sta eniných, jichž obšírnost od jakživa se mu protivovala, vstoupil do jizby v p ízemí. Ko án, který už po hlase ho byl poznal, p icházel mu vst íc i podával mu ob ruce.

„Vítám t , starý p íteli,“ pravil srde n , „co mi neseš? V takové hr ze jsi se vypravil...“

„Také vidíš, jak vypadám,“ vece Malý, utíraje si modrým šátkem vodu s obli eje a s knír ; „je to stakraholtský život! Už v era jsem cht l p íjítí, ale to ti byla u nás nepohoda, soudný den! Sníh se sypal jako v prosinci. Ale dovol, abych se vyzul v kuchyni, zanesl bych ti do sv tnice p l Plattenhausenského mo álu.“ A nedbaje ujiš ování Ko ánova, že neškodí, zašel do kuchyn , provázen domácím pánem, a zbavil se tam t žkých svých bot. Nany p inesla mu jakési trepky o d ev ných podešvech, které klapaly jako selské nejšle. „Ty,“ — obrátil se Malý k d ve ce — „namaž mi boty lojem, ale po ádn ;“ pak podáváje Ko anovi ruku: „Poj , a ti povím — prožluklá trampota.“

„P ineste dv láhve piva, Nany,“ ekl Ko án, „ i bys rad ji kávu?“

„Ne, ne, žádnou kávu — jen pivo, a máš-li, n jakou Prachatickou, žaludek se svírá.“

Nany šla do špiže, nep estávajíc rukama lomiti a na íkati: „Bože, Bože... konec sv ta! Chudák, ten pan Malý... a náš pán taky chudák! Bohorodí ko, kdo by to byl ekl?“

Oba revírníci usadili se zatím v jídeln . „P íteli,“ vece Malý, „nezoufej... slyšel jsem všecko — bude zase dob e — nediv se — hm, proklatý život!“

„Kdo ti ekl —?“

„Kdo ekl — d eva i ekli.“

„A co ekli?“

„Inu, hm, že ti utekla. Škoda — taková hezká pani ka a taková hodná.... Ta moje škemra má v tom sv j podíl. Však jsem jí to ekl, a po ádn , že jí tenkrát takovou tíž na srdce uvalila. Nemá to rozumu, ty ženské, ani nejhodn jší ho nemá! K zblázn ní!“ Ko án up el zraky své na mluv ího, bolestn , vážn ; ten v nich etl vý itku, a nemoha snéstí pohledu toho, sklopil o i: „Inu odpus , že jsem se snad dotkl... hloup žvanil... už jsem takový pitomec neotesaný... ale tak mi t bylo líto, m j zlatý Emile — a ekl jsem si: Franto, p jdeš ho pot šit a ekneš mu, aby — erta — je to

sakramentské!“ Chudák, nemohl dále a š upl si t ikrát.

Zatím Nany přinesla jalovcovou, pivo a sklínky; postavila na stůl a poplácala opatřilou dlouhou šle, která by snad do večera byla potrvala, kdyby Koňán jí nebyl naznačil, že bude mluvit s Malým dřív, aby šla zatím do kuchyně připravit něco k snědku.

Konvence jest velká v c, ani v Pürstlinském světě se lov k bez ní neobejde, a třeba jí přinášeti tu a tam obě. I muž tak vážný, nepravdy neschopný, jakovým byl revírník Koňán, nahlížel, že v případě tomto nelze říci všecko. „Příteli,“ pravil, „lesní policie trochu nadsazuje. Zdeník, abych pravého slova užil, neutekla. Nuda na ni padla, není divu; odešla na nějaký čas k matce do Budjovic; dá Běh, že se brzo vrátí.“

„Nu, vždy jsem si to myslel,“ odušil Malý, „ale to máš ty chlapy! Děse se to až bída, lov k by řekl, že aspoň hubám dají pokoj. Vinna je ta baba Nany — ta to řekla Jakoben-Wenzlové v samém pláči, Jakoben-Wenzlová svému usmolenému manželovi, a pan manžel kde kterému kolegovi v lese, až se to dostalo i k nám našim na Podrokláně.“ Koňán se nuceně usmíval. Malý si nalil sklínku a vypil ji douškem, ka: „Ažijte tvá paní ka!“ Pak slova již nepromluvil v přítelstvé. Poškrabal se za ušima, pošoupl sebou, nalil si ještě sklínku a poplácala znova:

„Kamaráde, jdu ještě s jinou. Prosím tě, buď mi radou a pomoci. Především zas ukradli jalovici, čert aby je vzal. Je to banda Klingenbrunnská. Přibíhne ti skoták, a křik a pláč, že konečně ještě na Rehberku čeknou, že se s tou bandou spuntoval, abych přýmu pomohl, že oni to nemohou upást. Já ku: mám pást s vámi? Je to taky pravda, co je nám do dobytka, když se to tak vezme. A k tomu jsem já sám, nemám ani hajného ani mládence. Ale že na říkal a budoval, bylo mi ho líto, a povídám mu: Jdi do lesa k dobytku a dávej pozor, tu máš pistol; stěel do nich třeba, přijdou-li opatřil; já zatím přijdu do Mádru respicientovi říci, aby na řídil stráž, by také hlídala. Tak ti tam v večera přijdu a k němu, ke Kacafárkovi, snad ho znáš, ožralu. Povídám mu to. On pak chlap, hle co řekl: ‚To nejde; stráž do dobytka míchat se nepřislouší, stráž má jiných starostí nazbyt.‘ Já ho na to jen prosil, aby pro případ, že by přibych zkách něco viděl, nás upozornili; že jiného nemáme, kdo by se nás ujal — etník že přijde jednou za týden; na ež on: ‚Na stráž stělejší pašeráci, mají stělet i skotokradové?‘ Vrátil jsem se s nepořízenou. Bylo mi líto, vzpomněl jsem si, že se tam pase také skot onoho sedláka, který mi přišel tehdy na pomoc, když jsem měl tu zlomenou nohu — víš, takové služby se nezapomínají, chudák byl by hnedle zahynul, a co času ztratil!... Mluvímsi s děva i, a jeden mi povídal: ‚Vidíme, nevidíme — když vidíme a povíme, na nás se vymstí, zabijou nás, zapálí nám chalupy; za tohle nebezpečí nejsme placeni.‘“

„To je u nás právě tak,“ ozval se Koňán, „onehdy stejnou píseň zazpívali přiručím a hajnému.“

„Konec konců jim toho ve zlé vykládati nelze,“ mluvil Malý; „což na mne stejně myšlenky nelezou? Kamaráde, mně je hůně než tobě. Vy jste už tu v myslivně dva, na pár kroků je Vavruch, kterého se bojí jako čert svíce vody, a krom toho kolem vás tě, ty i děva i. Vy jste tu jako v mstě. Ale já jsem sám — moji děva i přelétá bydlí v Josefstadtu, přel hodiny daleko.“

Malý vida, že Koňán přisvědčuje, spokojen si š upl; pak dřív se klon ke Koňánovi přidušeným pokračoval hlasem: „Víš, chodí pytláci. Slyším ránu, jako bych neslyšel... to bych si škodil, kdybych slyšel! Přijdu v lese na místo, kde srnce vyvrhli... myslím, že mravenci a havrani ho sežrali. Dejme tomu, že bych jinak myslil — zažehnou mi nad hlavou myslivnu, postělejší mi dobytek, a tak dále... no, nemá to být, ale kníže pán má srnce dos, a sem jich stělet nechodí, a si tu a tam nějakého mají!... Ale tohle je jiná, s tím dobyt看. Chudák, ten sedlák — pomohl mi, a já bych mu neměl pomoci?“ Koňán opatřil přisvědčil. A Malý pokračoval: „Stádo je tam po řád u nás... k vám málo kdy zabrousí... pastva pod Gayerruckem ho drží. Chlapi chodí přel kamerální les — vždy znáš ty houštiny — sami i přel se dostanou; ale s ukradeným dobyt看 by neprošli, ten by zapadl. Proto když ho uloví, ženou ho vašim revírem, kolem Plattenhausenu, a přel házějí hranice v pravo od tak zvaného Zirkfilzu. Já jsem se jich dos nastopoval; je tam po dešti sice mokro a blátivo, nicméně jakás přel pevná, která má podklad, nikoli bezedná kaše.“

„Vím, vím,“ podotkl Koňán.

„Nu, ve vašem revíru to je,“ pokračoval Malý, „myslel jsem však, že's tam nepřišel. Co bys tam dělal? Les je tam v pravdě vysoký, ale kácet se nemůže; toho bych rád znal, kdo by trámy a jen polena odtamtud dostal — samá přítelstvá“

rokle. Však jsou i v mém revíru ještě místa, kde jsem nebyl, a sedím skoro třicet let v Podroklání. Vidíš tedy, pání: skotokradové se z výprav svých vracejí tvým revírem, a proto se utíkám k tobě, abys mi pomohl. Stěžte tak trochu naznačenou jejich přecházkou; budete je chytit nebo se aspoň na ně podívejte, abyste je poznali; udáme je pak u bavorských úředníků, aby ty jim přinesli. Prokázal bys mi velikou službu, kdybys v této příležitosti podporoval — vždyť si musíme vypomáhat navzájem, my sedláci a my sedláci nám.“

„Dobře, dobře, starý,“ vece Koňán, „stane se dle tvé vůle.“

„Zaplať Pán Bůh,“ zvolal Malý, rukou mu potřásaje, „tys hodný člověk, kámen jsi mi sál se srdce.“

Na to přešel hovor na jiné věci. Malý zůstal do večera; pak odešel, nedbaje domluvy Koňánových, který jej zval, aby se přes noc pozdržel, ježto děš se líl neustále. „Víš, brachu,“ dokládal, „má stará by strachem celou noc nespala — je všelka ne svá od té doby, co ta banda zase obchází.“

Koňán doprovodil pání před dom a díval se za ním, až zmizel v kroužící se mlze. Zadíval se do chmurné dáli, kde v šeru padající srážky objevovaly se a opět mizely kusy černého lesa a zamodralé kletky; zadíval se do pláňích šedobílých oblak, které mlčky, bez vtrhu na nízké obloze se kupily směrem k východu se hrnouce. I jemu bylo u srdce smutno, tak teskně a nevýslovně žalno v té mrtvé hluši, že mu oči zvlhly. Letly myšlenky a touhy jeho přes valné lesy, o závod s přehajícími mraky, zalétaly k oně, která sluncem i hvězdným svitem mu bývala v samotě jeho, ve mrákotách života. „Proč jsi mi odešla?“ zašeptaly jeho rty — a líce přejel stín trpkého vzdoru. Máchnul rukou, jakoby ukázati chtěl na přirodu srdce svírající.

V tom objevil se Svijanský za rohem hajnice; revírník po celý den ho nebyl viděl, ježto pání ráno odešel a teprve nyní se vracel. Revírníkovi bylo vhodné, že přicházel, toužil po společnosti — samota přinášela tak černé myšlenky.

„Proč pak jste odcházel, pane Svijanský?“ tázal se přichozího; „ani by mi nenapadlo posílat vás do lesa za takové nepohody. Podívejte se na sebe, jak vypadáte, a docela bez účelu! Vždyť ani divorubci nepracují.“

Svijanský ždímal na náspu promoklý svůj klobouk a trpce prohodil: „Co dělat, pane revírníku? Lépe v dešti po lese chodit, nežli doma se nudit. Tloukl jsem se z boudy do boudy, ohlížel jsem se po stopách lidských, abych se cvičil v jejich rozpoznávání... Je to zajímavé.“

Vešli spolu do prázdu. „Budete mít po nějaký hlad,“ dí revírník a vida Nany, poručil, aby panu pánímu přinesla oběd, jemu pak večeři. Pání, když se byl převlekl, usadil se za stůl v jídelně, revírník podle něho. Pokud jedli, nepromluvíli; když Nany sklídila se stolu, revírník se tázal: „Kde jest Vavruch? byl s vámi?“

„Nevím, se mnou nebyl, bez pochyby že jest doma.“

Revírník nařídil Nany, aby poslala děvečku do hajnice. Když Vavruch přišel, revírník jemu i pánímu pověděl, co s Malým umluvil. „Budeme se stídat v pozorování,“ doložil.

„Ve dne se neukážou,“ namítl hajný.

„Opravdu?“ prohodil revírník ironicky, „dobře, že mi to povídáte. Rozumí se, že v noci budeme dávat pozor; zítra půjdou já s panem páním, aby viděl kam a jak; pozejtí půjdete vy.“ Vavruch vyhlídkou na takové výpravy patrně se dostal do svého živlu; pablesk radosti přeletěl přes jeho zasmušilý obličej. „Pan revírník nerad se namáhá,“ odušil živě, „vezmu si tu věc na starost sám; půjdete třeba každé noci...“

„A kdy a kde byste spal?“

„Já spím všude, i v lese, a také ve spaní slyším; mně nic neujde. Už dávno jsem pomýšlel, že by se to mělo tak udělat; však jsem ty stopy dávno už viděl.“

„A proč jste mi to neohlásil?“

„Hlásil jsem to tehdy, jak milostpaní chtěla odejít — ale od té doby pan revírník nenařídil... byly jiné starosti, stran

pytlák ...“

„Dobře; ale píšete stálavém pozorování zůstane, nechci nikomu příliš mnoho ukládati.“

„Kde pak píšete? A pak, pan revírník ví a zná — ale tuhle mladý pán... kde pak je zmíněná, kde pak je pozná? A aby do nich stáhl, to pan revírník nedovolí.“

„To jste dobře řekl, a to zejména vám povídám: stálet se nesmí leda v nejnutnější sebeobraně; krve už prolito dos... zdá se mi, že pro tuto krajinu je kletbou stížena.“ Poslední větu promluvil revírník hlasem pídřeným, tak jako jen k sobě. Dal pak hajnému ještě n, která na řízení služby se týkající, a ten měl se k odchodu. Ve dveřích ještě se zastavil.

„Pan revírník na jeden dotaz mi neodpověděl; já dosud nevím, co pan pán říkává, a setká-li se s tou bandou,“ zahuřel; „za jednu noc ho pan revírník nepoukázá, aniž mu vše ukáže. Bude snad přece dobře, pjdou-li prvních pět nebo šest nocí s ním; také mu popíšu všechny ty lajdáky do podrobnosti, že je pozná, jakoby měl fotografii jednoho každého z nich ve svém pokoji.“

Revírník nemohl se zdržeti úsměvu: „Vy jste divný patron, Vavruchu,“ pravil; „jste už pět let — jiný na vašem místě by byl rád, kdyby si mohl odpovídat, a vy si nedáte pokoje.“

„To je tak, pane revírníku,“ odvětil Vavruch, „lovík má leckterou vinu na svědomí, a lovík je přece k esan. Iní-li zle, má také iní dobře. Velební pán říkají, že je trojice dobrých skutků: modlit se, postit se a almužnu dávat. Almužnu dávat nemohu, protože sám ničeho nemám; modlit se nemohu, protože esky jsem zapomněl a nemecky ty modlitby neumím, třeba je stará od říkavá den co den; také to lovíku nejde od srdce, nenaučil-li se od matky. Zbývá pšit; Pán Bůh ví, co se napostím, ale to je málo na mé hříchy. Tož jsem si myslil, že je také dobrý skutek, když lovík bližního od škod chrání a škůdce trestá... Dovolí tedy pan revírník, abych hlídal s panem pán říkává?“

Že by Vavruch kdy byl tak obšírně mluvil, revírník nepamatoval; dobré jeho srdce se v pravdě pohnulo.

„Tahle slova vás ctí, Vavruchu,“ pravil, „takhle mluví šlechtný lovík; jest mi jen s podivením, že nenahlížíte, že jest hříšně lovíka utratiti.“

„Škodnou zvěř vyhlazujeme,“ odpověděl hajný, „a lupíe, zloděj, vrahy bychom neměli utrácet, ohrožují-li nás a dobré lidi? To přece není hříchy.“

„Odeho pak jsou soudy, Vavruchu? Co pak neznáte slovo Pán Bůh, která nám nepovolaným zapovídá souditi?“

„Pan revírník přece sám ví, že by s námi zle bylo, kdybychom měli ekati, až soudy a úřady vbec nám pomohou. Potkal pan revírník už etníka v lese? Já jsem ještě žádného neviděl, leda dva na cestě do Mádru; vždy by se svou výzbrojí do lesa ani nevnikli. Musíme si tedy pomáhat sami!“

Byla železná pravda v těchto vývodech, a revírníkovi nezbyvalo, než utéci se opřít k své autoritě a prohlásiti jako již nkolikrát před tím, že prostě zapovídá každé stálení, nejhorší pípady vyjímaje. „Jen a toho pan revírník nelituje,“ zabroukal Vavruch. „Smím tedy hlídat s panem pán říkává?“

„Když jinak nechcete, buďte si,“ odpověděl revírník.

„Dobrou noc!“ vece Vavruch a odešel.

Revírník s pán říkává dále hovořili. „Vás také něco tlaří, píteli,“ řekl prvý, „mohu si pomyslet...“

„Jakž by netlačilo? Jsem nešťastný lovík a pomoci mi není; už se nevypletu, je to marno, už jsem jako ženat. Pan revírník měl pravdu, když tehdy m varoval — zoufal bych si, pomyslím-li, jakým jsem byl slabochem. Listy docházejí od rodičů, tak srdce ně, plné lásky... tší se na mne, o budoucnosti mluví... mně to srdce svírá! Chudáci, pkn jsem se jim zachoval! Onehdy sestra psala — je šťastna, je nevstou, o masopust bude se vdávat — abych prý pšel na svatbu. O masopust odtud — toho bych chtěl vidět, kdo by se odtud dostal. Maninka správcevic prý pjde za družičku, ta prý by měla radost, kdybych pšel. Ta Maninka, to je vám takové rozmilé děvče, veselé, hezké, samý smích, samý vtip —

co jsem se s ní natanil... tehda bylo jinak!“ Mladík po tomto výlevu cit svých zadíval se do země. Bylo ticho, že by bývalo slyšet padající jehlu; na okno šlehalo drobné kapky deště.

Revírník vstal, přistoupil k mladíkovi a položil mu pravici na rameno. „Chudáku, třeba pykáte za vinu svou. Buďte mužem! Co jsme si nadrobili, musíme snísti. Hleďte na mne. I já jsem se provinil, a jsem člověk životem zkušený. Mě nebylo hříchů zavádět do těchto ztracených končin mladou dívku jiným poměrem zvyklou?... A přitom já to dobře jsem si myslel... Nu, vidíte, jsem osamocen. Koho sem osud odjinud zanesl, toho tím tresce. Nechce se ti zůstat samotným, bez družky životem krájet: dobře, pojmeš ženu. Buďta žena jest odsud, tož k tobě se nehodí, máš zkažený život; buďsi ji odjinud přiveďeš, nehodí se sem a utrápí se ti nebo se zvrhne.“

Hovořili, navzájem si postěžovali, každý na sebe touže. Setmělo se zatím tak, že sotva druh druhá viděl. Objevila se Nany: „Budou páni poroučet lampu?“

„Není potřeba,“ vece revírník, „půjdem ulehnout, zítra se málo vyspíme.“ A šli.

Druhého dne k večeru vydali se na říhanou směr k Zirkelfilzu; šli lesem, pilně toho dbajíce, aby jich nikdo neviděl, ani vlastní divorubci. Nepršelo sice již, ale mokro bylo v lese až bledá, a že houštinami a vysokou travou se brali, všechen odvětrán jejich prosáknut byl vodou, než ještě došli. Šero v kol, na nebi trhané mraky, šedý mech na černých smrčích, podle svahů bezejmenné hory šedé balvany, mezi nimi samé trhlíny, jež v jes, kapra a plavu tu a tam ošetnůku zakrývaly, drobné mláží, jako obrovští hadové plazící se kořeny, tu mechem porostlé, tam bílé, až se leskly, tlící vývraty, vysoko do vzduchu se pnoucí kořeny, plné prsti; hrobové ticho, v tichu nedul, zvuk zvonc nedorážel, jedině ptáček se neozývalo — celá ta scenerie lesů vysoké planiny, smutná, trapná...

Na západ slunce chýlilo se přes dálné hory bavorských hor mnohem nižších než tato pláň. Rudá zápolila nebe, a odlesk od ní padal na stromy i kmital se jako požár mezi tvými vzteky v trávě prodlými.

Černý, slabý potek vinul se tou pouští, každým krokem se vody jeho stavily, nemajíce spádu — a podle nich ono co, co stezičky se podobalo, a bylo dobrého oka potřeba, aby se poznala; než nebylo lze se klamati: stopy všude, i lidské i dobytčí, místy hluboko do bahnité půdy vtlačené, černou vodou naplněné.

Tmělo se, tmělo — bezhvězdná noc, bez měsíčního svitu, černá, tichá jako hrob.

Oba mužové usedli za vyvráceným kořelem, se všech stran kryti mladým houštím, asi dvacet kroků nad stezkou. Nemluvili, sotva dýchali. Nic se nešustlo. Zahalili se do houní a hleděli usnout; pochybuji, že se jim to podařilo. Celou noc nic se nehnulo.

Přišlo jitřní svítání; chladem dýchala země, že pevně do houní svých se zavinuli, aby jim nebylo zima. Stromy a skály vystupovaly pomalu ze tmy, bylo rozeznati i předměty v stínu. Nic se nešustlo. Mraky a mráčky na nebi rychle se trhaly, páry vycházely z mokré země, kupily se, po stránkách i stromech do výše lezly a opět se srážely; tu a tam mihnul se rychlý paprsek světla a opět se ztratil, jakoby jej byl stín lesní pozřel.

Revírník i s přívodím svým výše na stráni se vyšplhali, aby rozhledu nabyli; v dleli, že právě nyní doba kritická nastala. Časné ráno skotokradové nejraději s kořistí v šeru nočním ulovenou z výprav svých se vracejí; ale naši lesníci nich neviděli ani neslyšeli.

Slunce vyšlo nad Plattenhausenskou horu; jasná jeho tvář rozptýlila mráčky i mlhy, v duhových barvách zaleskly se miliony krápníků rosných na stromech, na houštinách i v trávě.

Šli domů. Nany je uvítala: „Ježíš, Maria, kde pak páni byli? Celou noc venku!... Nesu snídání — nikdo tu!“ A dlouhé povídání, které revírník přerušil, řekl: „Slyšte dobře, Nany, a pamatujte si, co vám povídám: ode dneška vždy nikdo z nás stráví noc v lese. Vy pak se o nás nestarejte a hleďte si svých věcí. Povíte-li komu slova o našich výpravách, vystuhujete se v tu chvíli z Pürstlinku. Rozumíte jste?“ — Výraz tváře revírníkovy byl neobyčejně píšný, Nany se zalekla, zachvěla, zbledla.

„Můj ty Bože,“ zakoktala, „co pan revírník povídá... jakobych já byla klepna... a kdybych chtěla, s kým si poklepám?“

Vždy tu nikoho není.“

„Dosa, slyšela jste. Ráno přinesete kávu do pokoje v určitou hodinu, jako bychom tu byli — ani dříve, ani později.“

„Co se pro Boha děje?“ mluvila sama k sobě Nany v přejezdu, rukama přitom lomíc — „a ten náš pán! všecek jiný, všecek zmnělý... Strašné věci v revíru, vražda a zabití... v tom všem ten krvavý hajný... ten ho i proti mně poštvál.“ A stařena se dala do pláče.

Večer šel hajný k Zirkelfilzu. Ráno se vrátil a hlásil, že se pranic neudálo.

Skoro týden uplynul; stídali se, jak bylo umluveno — poádně. Jednoho večera — právě o půlnoci — šla stařena na revírnická — zatáhlo se nebe po znojném dni. Husté, černé mraky vystoupily na západ a na jih. Hajný se dostavil. „Bude bouřka, hrozná bouřka, pane revírnicku; zstaňte doma dnes; ani děti, aby se ti chlapi odvážili...“

Ale revírnick nechtěl, že na něm je stařena, že přijde, že právě snad dnes chlapi se pokusí, dokládal. Hajný se nabízel, že přijde tedy s ním. Nepřijal toho.

„Dvě noci jste probděl,“ pravil, „je spravedливо, abyste si dnes odpočinul.“ Všecko domlouvání ukázalo se marným; revírnick přehodil houni přes plece a odešel, a v dáli hrom už rachotil. Než došel k Zirkelfilzu, už dávno dle všeho rozzučila se bouřka.

Ba rozzučila se — zavál víchř do vrcholů stromů, že zašuměly, zapraskaly, hluboce se klonily, sotva čtvrt hodiny po jeho odchodu. Nany dole v ledeňku padla na kolena před svatými obrazy, spínala ruce, plakala, modlila se. Na přání jejího padly stesk a hrůza, i odebral se k hajnému. Zasedl na lavici v jizbě naproti Vavruchovi. Venku událo se jako tehdy, když se vrátil z Kvildy v převodě Katině. Nebe jako by se bylo otevřelo: neskonale proudy vody lily se k zemi, bez ustání se blýskalo, že pláň les pláň modravým, zažloutlým světlem — tleskot a rachot hromu, přival dešť narážející o kameny náspu, hukot víchř — taková hrůza, že hajnému vyhasl oheň v dýmce, že plaše zalétalo oko jeho k svatým obrazům, před nimiž žena jeho, dcera i malé děti na modlitbách klečely.

Nocí rále lehla, bouře neustávala. „Kriste na nebi, jak je panu revírnickovi?“ zašeptal přání — „kde se před tou hrůzou uschoval?“ Zablesklo se, tak mocně zarachotil hrom, že celá dřevěná stavba v základech se otáčila. Ženské daly se do křiku a pláče, děti hlasitě kvílely, hajný sám, jehož oči zeleně se svítily jako oči divoké kočky, pomalu zdvihl pravici, dvakrát křížem se poznamenal.

V tom pádný, rychlý krok na náspu, dvě děti do přejezdu cvakly — krok a krok, a do jizby vstoupil bez zaklepání silný muž vysokého vzrostu; voda se s ním hořinula, spletený vlas padal do oblíčky, kraje kníř splývaly s oholenou bradou.

„Pochválen buď pán Ježíš Kristus — všem dobrý večer!“

„Na věky amen, dejž to Pánbůh!“ Tato slova v hrdle všech vážla, stál před nimi Zwiefhofer Luizl. Oči všech na něm utkvěly, hajný vytěštil svoje, div mu nevystoupily. Bavorák slova neokle, přistoupil ke kamnům, sáhl smouřený klobouk a jal se ho ždímati do stojícího tam škopku. Pak sedl na lavici blíže dveří. Venku blýskalo se a hrom loď dále.

Vavruchová po chvíli kamnu přistoupila: „Sedni tam ke kamnům a ohřej se, bude ti zima.“

„Děkuju vám; chvílku mne tu necháte, co? Takové hrůzy nepamatuju... vedle vás starý javor, právě než jsem vstoupil, v pláči to rozštěpló.“

Hajný vytěštil oči ještě víc; ženy a děti křičely sborem: „Ježíši! Panenko nebeská! Ajaj... och... Bože svatý!...“

„Nu, sedni ke kamnům,“ ozval se Vavruch a mrkl na starou. Ta vyala z almary chléb a položila ho na stůl; Katy přinesla láhev Prachatické samožitné.

„Až se ohřejš, přisedni a pojez,“ vece hajný, „taky se napij pálené, aby ti žaludek zahřál; dostal jsi pořádně co proto.“

Katy poznavši hosta již se po něm neohledla; klekla před obrazem a modlila se, odříkávajíc nahlas rženec; děti za ní a brzo i Bavorák, sejev pobožně ruce; zvučný, hluboký jeho hlas mílo bylo poslouchati.

Svijanský, jenž sedl u stolu podle hajného, nemohl s hostem oka spustiti. Když ho poznal, jako když ho to bodlo u srdce. Bavorák jako by ho neviděl. Venku poád tůž hukot a lomoz; v jizbě ho elalou za louí, ale blikavé světlo neobstálo před modravým plamenem ustavené k jižujícím bleskům. Jednotvárně, jako šplouchání vod, zněly modlitby.

„Nu, přisedni,“ pravil hajný po dobré půl hodině, „už snad jsi se zahál.“ Bavorák uposlechl pozvání, usedl vedle přívěhu i ukrojil si kus chleba. Oba soupeři se na mžik setkaly.

Když host pojedl, když se napil, zeptal se ho Vavruch: „Kdes chodil? Jak sem přicházíš?“

„Byl jsem v Mádrě a chtěl jsem ještě domů — v tom mě to chytlo.“

Hajný se nedivil ušklíbl, více však se netázal. „Uvař mi mléka,“ obrátil se ke Katy, „aby dostal něco teplého do žaludku.“

„Děkuju, nechci — kořalka zahálá.“

„Jak chceš, je ho tu dost.“

„Ne, děkuju.“

Luizl na to sedl opět ke kamnům a modlil se dále s Katy dnes neúnavně pobožnou a s dťmi.

Když po jedenácté bouřka ustávala, přinesli houni a podušku a vyzvali hosta, aby si lehl na lavici a do rána se vyspal; sami všichni k odpočinku se chystali, i Svijanský že přijde domů. „Mladý pán tu mě že zstat,“ pravila Vavruchová, „v komrce je postel.“ Mladík nepřijal noclehu a vyšel z jizby. Za to Bavorák bez okolků se natáhl na lavici a přikryl se houní.

Katy vyšla za milým. „Nu,“ tázala se šeptem v přechodě — „proč jsi nezstal?“

„A na? — máš dnes jiného galána!“

„Blázne!“ Vrátila se do jizby.

Když přišel Svijanský do myslivny, Nany ještě nespala. „Všickni svatí na nebi chraťtež našeho pána,“ tím výkřikem přivítala mladíka. „Zaplať Pánbůh, že je tu aspoň mladý pán! Ale je to hrůza! Náš pán v lese, v té bouři... to byl nápad! Kdo ví, zda žije!“ Svijanskému bylo úzko dost, i jeho myšlenky bez přestání zalétaly k Zirkelfilzu, i on v srdci svém horoucí modlitbu přinášel za dobrého svého chefa; nicméně hleděl upokojiti stařenu, která strachem přímě šilela, bez ustání štkala, plakala, všechny svaté svolávala, nejinak sobě vedouc, než jako by viděla mrtvolu pána svého.

„Ráno jak se rozběskne, přijdem s Vavruchem,“ sliboval jí mladík, „jsou skrýše v lese, boudy, skalní výklenky... jistě se někam uchýlí.“

Slyšel ještě nářek staré ženy, když v posteli ležel. Zdlouhavě mýjela ta noc bezesná; k myšlenkám jeho chmurným, vznášejícím se do černé, zoufalé jeho budoucnosti, plným žalu nad ztraceným mládím, družila se obava o pána, kterého jako otce miloval.

pomýšlel na zpáteční cestu, nebylo to však již možno; byl by musel vysokým lesem a tam řádila nepohoda, až hrůza za vidění a slyšení. V rachot hromu mísil se tleskot kácejících se v třem vyvrácených dřev. Před ním ovšem rozkládal se bezedný močál, ustavnými dešti nabobtnalý, jímž ve tmě noční nebylo lze projít, ba ani teprve už se nemohl odvážiti, ježto děšmu šlehal v oči, neustálým blyškáním oslněné; ale na štěstí na místě, kde právě dlel, nebylo vysokých stromů, které padající by ho byly mohly zasáhnouti. Malý potok, jemu naproti tekoucí, mžikem promínil se v kalný divý proud a přinutil ho ustoupiti na skalnatou stráně vpravo; v chaotickém bludišti balvanů, do něhož kvapná noha se uchýlila, jiné hrozilo nebezpečí: bojí se pod každým krokem ošemetný povlak slizkého mechu, hluboké tužely jámy, černé díry; hnáty by si byl zlámal. Řídké tu bylo stromové, v třem zcuchané, chabé korunky, kterými pronikal děš a vítr. Nezbyvalo než usednouti za vřtší balvan a čekati. Takového rachotu co živ neslyšel; tleskal hrom nad ním i podle něho; viděl, jak elektřina kolem něho ze země vycházela, v modrá mluna se slévajíc; modré plamínky kypěly na vrcholcích stromů, na skalních hrotech a hranách, povstně ohněsv. Eliáše, u nás tak obyčejně jako na stožárech lodí oceánem plujících.

Dlouhé hodiny seděl tu schoulen, jediná živoucí bytost v této poušti, uprostřed vřavy všech rozpoutaných přírodních sil přírody; viděl před sebou hrob svůj, tichý, němý hrob. Jak ho budou hledati! Najdou ho? Och, v lese mnohý spí, jehož marně hledali... Sírnatým žářem kolem něho vzplápolal blesk za bleskem; který bude poslední?... Natáhl houni přes hlavu, položil konce na dva balvany, tak že seděl jako pod stěchou. Děš se lila, že v brzké i tou tlustou houní pronikl... Deset kroků pod ním na holém kamení skákala, tančila modrozlutá kulíka, díval se na ni upřen, vlasy hrůzou se mu ježily; pojednou praskla, vydavši ránu jako když z bambitky se vystělí, a rozplizla se... ale hned zase jiná, a zase, a zase.

Zdálo se mu, že tu sedí celou vlnost. Tupost se ho zmocnila, a se stane cokoli... a přece se mu odlehčilo, když ustával děš, když hlouběji, táhleji donášela k němu protější ozvěna z Kaltstaudenských strání hukot hromu.

Seděl a seděl, dívaje se za odcházející bouřkou; pod ním hučela voda, ve vrcholech stromů hučel vítr svou píseň. I ozval se hlas v nitru jeho, hlas plný výtek:

„Proč vydával jsi se sem? Komu prospěješ? Temná je noc, hluboké jsou stíny — koho dopadneš? Marně se životem si zahráváš!“ — A zase jiný hlas mluvil: „Co je ti život? Zda má jakou cenu? Sám stojíš ve světě, sám, jako samotný jsi v tom lese, jemuž i zvěš se vyhýbá, i noční tůčtvo... ta, která ti byla světlem v noci života, opustila tě, nemohouc žíti v surovém tomto kraji. Snad lépe by bylo, kdyby...“ Ale zas jiný hlas nedal tu šedokonec; ozval se hrdě: „Nejsi tu darmo... všeho do konce! Trp a doufej! konáš povinnost svou, která velí, abys pomáhal bližnímu. Zapadl ti j soused do potměšilé sluje, dlouhé hodiny ležel v bílém hrobě... přišli bližní jeho, pomohli s nasazením života... Šli bližní v hrůzách vánice zimní, šli mu pro dalekou pomoc... Přišel bližní, mnohé míle cesty vykonal, přišel otec rodiny, o jehož život žena a děti se tlesly, přišel a bloudil ve spoustách sněhu, sterou smrtí ohrožen, aby žádané pomoci skýtal... Zvonila žena šestinedělka v mrazu a noci, zvonila až do vysílení, aby pomoc nezbloudila! A jak jemu pomohl bližní, tak soused ti chce chrániti majetek jeho, aby škody nevzal, a utíká se k tobě o pomoc... Nebudeme-li státi k sobě, vzmež se pých a zloba... Dnes mně, zítra tobě...“

A hlas ten mluvil a tlesil, až se jitro šedilo. Všecek utýrán, promočen, jako polámán nepohodlným bydlím, tvrdým lůžkem, vzchopil se Kolaň. Les se koučil, ale nad ním smál se lazurný blankyt, bledly v jítě zářící kmitavé hvězdičky.

Sjížděly skvěhlé nohy po hladkém, kluzkém mechu, bojíly se do rozmnožené přehy, která kvílela, reptala mluvou svou.

Obešel západní svah Plattenhausenské hory až tam, kde značně padá terrain plný vývratů a tlících pahejlů, tvořící prohlubeň, již říkají „v díle“. Snad to bylo jednou jezírko, jaká jsou zde onde po Šumavě. Na dně té prohlubně samá voda, louže i strouhy bez břehů, jednotvárným mechem vroubené. Tudy dnes, po vřejším lijáku, nikdo projíti nemohl. Obešel tedy „díru“ po levém kraji. Přetset kroků od něho hranice — Zirkelfilz; s pravé strany vedla stezka od Podroklanských hvozdů. Ohledl se, poslouchal... nic... v tůčce nešelestil ve vřtívkách, kapky jen padaly, mohl je slyšeti v této tišíně.

Rázem srk, srk... co je to? Vřu kroky, dýchání, frkání — skot a lidé. Šelestilo, rupalo to v houštině. Bezduky uchopil hlavě pušky, ale pustil ji opřít; však to odbude bez boje — nebojí se, kdyby i tito byli. Krácel jim vstříc po sluchu — pro

houštinu vidět nemohl, kráčet tiše, pozorně, aby jich nepoplašil. Pěšáci šli na místo, kde dřívější stály drobné smrčky. Poodstoupil stranou... musili kolem něho.

Šli dva muži, jeden v jeho letech, druhý mladší. Znal staršího, jmenovitě lépe, poznal ho dle popisu Vavruchova. Wurzmüller Egidi z Klängenbrunn, zločinný pytlák, podloudník, snad i zloděj; druhého, mnohem mladšího, neznal. Hnali před sebou tři kusy skotu, dva voly a jalovíku; hluboko zapadávala hovada v černou promořenou rašelinu a muži pobádajíce je, tlačili do nich dlouhými holemi.

„Stůjte!“ zvolal najednou lesník, a mohutná jeho postava stanula před překvapenými jako anděl pomsty. Starší zbledl jako stěna; ruka jeho manželem se trhla, jako by chtěla holí mávnouti, sklesla však bez vlády pod dojmem klidného, přísného pohledu lesníka.

„Ty jsi to, Egidi — kde pak jsi koupil ten dobytek?“ Oslovený stál všecek znenáma. „Tohle je snad tvůj syn, co?“ — Revírník, co zrakem svým krotil staršího taškáře, ani nespozoroval, že druhý zatím se dal do skoku... zapraskaly, zašuměly v tvíky — jako splašený srnec uhnul mladší, než by přitápnout měl, zmizel v lese. Jen srkající bahno podyšum v tvíky a tu a tam náraz podpatku o kámen prozrazovaly po krátkou chvíli směr, kterým se pustil.

„Nu, pojď, příteli... obrať se laskavě ty voly a pomoz mi je dohnat na místo, kdes je koupil,“ vece revírník — „a co se týká tvého kamaráda, povíš mi jeho jméno po cestě.“

Bavorák stál jako do země vkořeněn; smrtelná bledost pokrývala tvrdé rysy jeho líce, oči vytěštěné pohledu protivníka svého sněsti nemohly.

„Pus hle, buď tak laskav,“ vece tento, „není potěšit, abys dobytek poháněl bitím.“ Když oslovený váhal rozkazu uposlechnouti, vzklíkl revírník hlasem hromovým, pozdvihuje hrozivě pažbu: „Pus hle!“

Zachvěly se ruce, zatřásla se celá postava zločince, a bledá hlava jeho padla, o kámen v pádu zazvonila.

„Kde máš zvonce?“ tázal se Koňan. Nic. „Kde máš zvonce, jež jsi dobyteku sáhl?“ opakoval revírník mocně, z hluboka, jako když hrom rachotí. „Tu je jeden,“ zašeptal muž, vyndávaje z kapsy velký zvonec; „druhý má tam ten...“

„Povš si ho kolem krku, a zvoní,“ velel revírník, „a to hned! Tak. Teď marš! A to ti povídám; a se ti nezdá utíkatí — bylo by to tvé neštěstí. Děkuj Bohu, že tě nedostal hajný; sotva bys te ještě dýchal. Kup edu!“

Zavznul zvonec; v udivení ohlédl se dobytek, slyše pojednou známé zvuky. Vystoupil blízký Roklan z lesní černě nalevo, na šedou, kostrbatou jeho hlavu padly první paprsky ranního slunce, zlatice skály na temeni mocné hory, polívající nachově fialovým leskem závoj vodních par a lesního dýmu, do něhož se halilo.

Ušli dva, tři sta kroků. Revírníkovi se zdálo, že oči starého lotra chvílemi vpravo vlevo bloudily, jako by někoho hledaly.

„Máš tu snad ještě jiného druhu?“ tázal se. „Připomínám ti, že, jakmile se kdo ukáže, stáhnu ti kmen zvonce na krku, že se ti dech zatají.“

V tom okamžení rozevřelo se husté houští podle stezky, přiskočila malá, pružná postava, skoro hošík — bác! bác! rychle po sobě dvě rány z dvouhlavového tercerolu... Revírník pozdvihl pravici k nebi, levici k prsoum přitiskl, zavrával, skácel se jako podatý dub...

Egidi zvoncem kol šíje zavřeným praštil na zem, že kov tělesně zazvučel — a dvě postavy uhnuly, co nohy stály, k bavorským hranicím, ukradený skot jeho osudu zstavující.

Oba voly i družka jejich jali se škrabat tvrdou travu, bílé na zadní straně listů k malinových a všady kvetoucí červené vrbice; jalovíka zvedavě přistoupila k ležícímu na zemi lovíku, sklonila přiknou hlavou, roztáhla nozdry a srkající do sebe vzduch, o nichávala nohy a ruce, až ucítivši teplou krev lekla se a odskočila.

Ticho v kol; slyšeti jen žvýkání pasoucího se skotu; c, c — ti, ti, drobounký zlatohlávek se ozval, jeho samička poblíž

mu odpovídala. Frr! rázem ulítli mali tí ptá kové.

V tom slyš! Krok a krok se svahu dol ; tu v tvi ka praskla, kamínek se kutálel.

„Na mou duši, tu je dobytek, a beze zvonc ,“ pravil Svijanský. Vavruch se škaredil po svém: „Tu se n co p ihodilo — co pak mi nebylo, jako bych byl slyšel dv rány... to jsme však byli ještě za Plattenhausenem, tam ozv na ni eho nedonáší,“ zabru el.

Sestoupili dol . Vavruch ukázal na množství se k ižujících stop: „Pan revírník tudy nešel — ale t i chlapi z Bavor, dva zároveň s voli a t etí za nimi — to patrn! Pan revírník asi šel dále ještě po stráni a teprve blíže hranic sestoupil na p šinu. Poj me po stop , uvidíme.“

Ba vid li. Nešli ani padesát krok a našli nebohého. P íru í leknutím div neomdlel, hajný nemohl potla it výrazu myšlénky první, která hlavou mu prolet la: „Tu to má, chudák! Nest ílet, po ád že nest ílet! Kdyby byl st elil, ležel by tu jeden z t ch lootr !“ Nahnuli se k n mu, poklekli. Rána na ele. „To není nic,“ vece hajný, „to jen tak stranou ho zachytilo.“ — „Ale tuhle...“ Svijanský ukázal na pramínek krve, prýštící se pod kabátem, práv pod srdcem. Vavruch rozepjal kabát i vestu; nebylo lze pochybovati: koule vnikla do prsou. „M j zlatý, m j dobrý!“ na íkal p íru í, „tak chudák bídn zhynul!“ Vavruch p iložil ucho na hru . „Nezhynul ještě , posud dýchá... ale ošklivé je tuhle to...“

Dali se do umývání, o vodu zle nebylo. Po n kterém t ení a k ísení otev el ran ý o i; cht l z hluboka vydechnouti, dusil se; mluviti nemohl. Nová starost: kterak ho odnesou, dom dopraví? Hajný p i všem tom nemohl se zdržeti poznámky: „Poru í pan revírník op t, abych nest ílet?“

Spletli, stloukli jakás nosítka, podložili kde jaký šat, naložili ran ného; byl t žký, jedva jím vládli. Po ád se dusil, nevýslovn zkoušel. Hajný nep estával reptati: „Tohle mi splatíte, vy sloty, vy bestie! Však vás dostanu!“ Než se m l k tomu, aby se spole níkem svým ran ného dom odnášel, prohlédl stopy, rozhlédl se po celém míst , kde d sný ten výjev se udál. Bystrou svou kombinací všecko si vysv tлил; kdyby byl vid l výjev vlastníma o ima, nebyl by jej mohl lépe a d kladn ji posouditi. „Vidíte,“ pravil p íru ímu, „t i byli. Jeden jmenuje se Egidi, je z Klingenbrunna. Stopu toho chlapa znám jako svou, protože už p ed lety jsem ji nes ísln kráté sledoval. Jeden, toho neznám, utekl hned, jak pan revírník na n p íšel — tuhle máte stopu. Na to pan revírník eskortoval Egidiho; tuhle pak vysko il t etí, klou e mizerné, a st elil. Ten ho tu sklál, na ež s Egidim utekl.“

Péro lidské nevypíše, s jakou námahou ran ného dom odnášeli; cht li i skot s sebou hnáti; nešlo to, musili se zastaviti, pon vadž jednak ran ý transportu snéstí nemohl, jinak oni sami pod tíží klesali. Snad by ho byli ani dom nedovlekli, kdyby stará Nany, vidouc, že pán nep ichází ani v poledne, celý Pürstlink nebyla vzbou íla, na ež dva d evorubci vydali se k Plattenhausenu, dva jiní k Špicberku; onino setkali se se smutným pr vodem a pomohli...

O t etí hodin odpolední vkro ili na násep myslivny. Nany uvítala je zoufalým b dováním, takže p íru í musil ji ok iknouti; hajný na ni zavr el jako zlý pes. Uložili ran ného do postele a hled li mu se byli uleh iti. Také vypravili bez meškání posla pro doktora do Hor Kašperských; nejmén osm hodin cesty; co se stane, než léka p ibude?

Svijanský pak usedl a napsal stru ný list paní Zdeni ce do Bud jovic, zap ísahaje ji, aby se bez odkladu do Pürstlinka vrátila, že pan revírník snad živ nebude.

Šel pošel do Hor, šel p es Kvildu, rozmo eným, potm šilým lesem, pozd v noci tam došel. asn ráno už ujížd la bry ka doktorova dol k Loznici í ce, k Vogelsangu kolem sklárny a šplhala se pracn po krkolomné cest nahoru do Kvildských planin, kdežto list pro Zdeni ku ubíral se p kn pomalu do Sušice, do Horaž ovic, do Strakonice, do Vod an, do Bud jovic, kamž š astn t etího dne se doplížil. Byly tenkrát hezké asy v jižních echách — o železnici ani potuchy; u nás bývalo vždycky asu dos , a ve Vídni vládlo „bürgerministerium“, které náramn se staralo o Pošumavské N mce, zrovna tak jak o echy.

Doktor z stavil kon a bry ku svou u Verderbra na Kvild a provázen drvošt pem, který pro n ho byl došel, p šky ubíral se lesem do Pürstlinka, kam dorazil práv 24 hodiny po výprav posla; Nany se divila, že tak brzo p íšel.

Raný posud strašně trpěl; doktor ránu na prsou prohlédl, vyšetřil. Potáhl hlavou: „Nevím, nevím,“ vece, „žebro přeraženo, pneumothorax; vzduch vniká do dutiny hrudní — velice nebezpečná rána.“ Ponořil sondu do rány, vyšetřil několik roztrhaných kostiček, posléze i kulku našel; obrátiv se ke Svijanskému, pravil: „Šťastí je, že pan revírník měl hodnost na sobě — tím oslabena síla kulky. Nevnikla do plic, uvázla mezi žebrem a pohrudnicí. Nebezpečí i tak je veliké: dojde-li k většímu hnisání, za nic neručím. Jinak by bylo, kdyby člověk denně přehlédnouti mohl. Je to hrůza, býti odsouzen k živobytí na Pürstlinku.“

Nemocný, kterým horečka lomcovala, snad ani neslyšel. Doktor ránu obvázal, poukázal Svijanského, jak obvazek obnoviti, náležitě dlati a přikládati.

„Kdyby tu byla aspoň paní,“ vzdychl si — „není nad ženskou ruku v takových případech.“

„Paní za málo dní přibude,“ odvětil Svijanský, „je u rodičů v Budjovicích.“

„To je chyba; právě tebe bylo by jí potřeba.“

„Je tu stará hospodyně.“

„Dejte mi s ní pokoj, mladý pane! Patrně tu dlouho nejste, jinak byste věděli, co by se stalo; vrtěte na hříšnou duši mého pána, než ty babice na mazání ran všelikým svinstvím.“

Lékař pak, jeho třeba bylo, na řídil, léky připravil a slíbiv, že za čtyři dny opět přijede, k domovu se odebral. Starý pán, ten doktor, vousem mu kvetl jako mléko, a sotva došel, opět přišly nazpátek do Kvildy lesem a močalem.

Jedva opustil myslivnu, již tu byla Nany, v ruce držíc starý, pavučinami potažený hrnec. „Mladý pane,“ pravila pološeptem, jakoby se bála, že by odcházející doktor mohl ji ještě slyšeti, „mladý pane, čemu pak doktor rozum jí? Ni čemu! To už moje bába, dej jí Pánbůh věčnou slávu, říkávala. Ale tuhle je něco, ó to je výborné, to pomáhá!“ Stáhla s hrnce jakýs špinavý hadr, jímž byl zavázán. „To je nejlepší lék: vytáhne horkost z rány a zacelí i tu nejhlubší. Podívejte se, mladý pane.“

Mladý pán se podíval: zelenavá hmota, pící stuchlinou.

„Ba, jezevčí sádlo, promíchané odvarem jitrocínovým... za dva dny je rána zavázaná.“

„Dejte mi pokoj, Nany, doktor na řídil, aby se pilně přehlíželo, by se rána nezacelila na povrchu, hnisání uvnitř by trvalo dále a plíce by nakazilo.“

„Ale prosím mladého pána — jezevčí sádlo vytáhne hnis.“

„Už jsem řekl, Nany — nic se nebude mazat, doktor přikázal.“

Nany se dala do usedavého pláče: „Tak tedy zabít ho chce, ten doktor, mého zlatého pána! A pan adjunkt mu pomáhá! Toho se mám dočkat?“

„Mlčte a hleďte si svých věcí,“ vece Svijanský, „bude se dlat, co doktor na řídil, nic více, nic méně.“

Nany ještě všelijak se vzpírala, hledíc smlouvati; když viděla, že mladíka nepřemluví, odešla všecka rozhněvaná, zstavujíc mu plnou zodpovědnost. Svijanský dobře tuše, že nebude-li raněný pilně ošetřován, stará svůj úmysl provede, ustanovil se na tom, že ho bude ošetřovati stávkami s hajnými Katy. Došel si pro ni, také hajnému úmysl svůj oznámil.

Katy se s ochotou v úkol ten uvázala. Byla radost se na ni dívat, jak obratně si vedla; vrozený každé těm ženě pud ke skutkům samaritánským ani u ní se nezaplehl. Tvrdé její ruce jakoby nadzemským kouzlem byly změkly. Tiše, šetrně přisluhovala, obcházela; mladík do duše byl pohnut, viděl ji tak divně, obdivem. Ve dne v noci tu byla — tu a tam obas sedla na židli, podívala si lehkým snem, z něhož procitla, kdykoli nemocný vzdychl, slovo zašeptal. Jakýs milý, nebývalý výraz uhostil se na krásné tváři prosté dívky té... Svijanský kochal se v pohledu tom; i jemu divno bylo u srdce. Cit neznámý, čistý, vším smyslností prostý poprvé se rozlil vším jeho nitrem. Zachvil se, když se dotknul dívčiny ruky, když klonil se k nemocnému zároveň s ní, pocítil teplý její dech, ucítil vlas její na tváři i své — bylo mu blaže,

slastn .

Revírník, probíraje se z mrákot horeky a vida ji mladou, krásnou u lože svého, upel na ni zrak s výrazem nžným, vdným a hndé, rozpukané jeho rty šeptaly: „Dkuji, Katinko — dkuji, tys dobrá, milá...“ A když mu vodu, malinovku podala, hladíval jí ruku: „Zaplať ti to Boh, dve.“ — A jak umla náinky obnovovati, jak ránu istiti — rozená milosrdná sestra!

Zapomněl jsem snad říci, že do ložnice revírníkovy chodilo se jídelnou; v jídelně se Svijanský setkával s dívkou, tam n kdy slovíko vymnili. Teťho dne kveeru — pírú í práv se vrátil z malé obchzky po revíru — opt se tam sešli. Mladík uchoпил dívkuz obruce: „Tys dobrá, hodná, Katy, — mám t rád, nikdy jsem t tak nemiloval.“

Utkvly na n m tázav velké, erné o i: „Já t mám poád stejn ráda... pro ty mne práv te?...“

„Že's tak obtavá.“

„To se p ece samo sebou rozumí, takový hodný pán... vždy jsem k esanka.“ Políbil ji na elo, tvá, ústa — a tak svatý se mu ten políbek zdál, tak zcela jiný než dosud...

Kdo zatím velice se hnval, to byla stará Nany. Když jednou Svijanského tu nebylo, zkusila, zda by Katy nep emluvila, aby ji nechala lé iti po svém. Bylo to marné; Katy starou ani k loži nepustila. Z toho byla velká nevole. Nany žárčila, jakoby dívka byla její sokyní. Plá a rámus v kuchyni, až b da: „Taková frajerka — a ona kolem milostpána — mne vystr ili, jakobych byla travi ka, mne starou, zachovalou osobu, která n emu rozumí. Toho jsem se do kala po tolika letech v rné služby! Uh, hanba sv tu takovému! Znamení budou na nebi, konec bude všemu! Dcera toho vraha, urputníka, který hubí lidi jako dravou zv — kdo to kdy slyšel?“

tvrtého dne p išel opt doktor; byl spokojen, však ne ješt beze všech obav. Povídali mu o zázra ném léku, jakýmž Nany ran ného obmyšlela. „Co jsem vám ekl?“ smál se, „ ertem jsou posedlé všecky. Ani nev íte, co s nimi lov k zkusí a k jakým komediím dlužno se utíkatí, aby ty baby všecko nezkazily. Dáte jim lék sladký, nev í mu. Odporn musí chutnat, pít jako horoucí peklo, pak v í. „To je lék! st eva trhá, libují si pak, ten pom že!“ asto abych p edešel nepovolným mazbám, nezbyvá, než pot ít k ži p kn nad ranou smrdutou masť. Asa foetida je arkanum; stává se, že jí hodím ješt kousek na žhavou plotnu, že celý d m zapáchá jako pekelným morem; jsou potom p esv d eni, že smrdutý lék pomohl. Kdybych tak neu inil, b da by povstala z toho, co by sami podnikali.“

Doktor zase odešel, a Svijanský s Katy p evzali opt ošet ování nemocného. O paní Zdeni ce poád žádná zpráva.

Nazejt í ud lalo se revírníkovi velmi zle. Hrozná hore ka lomcovala jeho t lem, dech se tajil a zajíkal. V záchvatech svých volal Zdeni ku, tak n žn a trapn zárove, že kdo slyšel, hluboce byl dojat. Nany v kuchyni vedla sob jako zlov stná Cassandra neb Sibylla, bez ustání dovolávajíc se neomylnosti jezev ího sádla, a když p ese všecky její protestace nep ipustili jí k nemocnému, o své újm poslala pro kn ze do Rehberka.

Pozd v noci p išel známý nám mladý kaplan; Nany ho uvítala v pr jezd : „Ach, pane pátere, zle je; post elili pána pytláci, a te ho doktor dobíjí! Co se namluvím, že ho špatn lé í; pan p írú í a dcera hajných nepustí mne k n mu, abych svou zkušeností mu pomohla. B h sám poslal pana pátera, abych mu ty hanebnosti odkryla. Jiné to není: mladý pán chce se státi revírníkem, aby si mohl vzít tu holku, s kterou beztoho už žije. P edev írem bylo pánovi už hezky, v era tu byl doktor, a zle je, tuze zle dnes.“

Mladý kn z skute n se zd sil t ch slov; snad v nich bylo p ece n co podstaty. Nežli p istoupil k l žku nemocného, kázal si zavolati Svijanského a jal se mu domlouvati, pro starou hospodyní vzdaluje od nemocného. Dostalo se mu náležitého vysv tlení. Všecek rozhorlen pokáral pak starou, ba utrha nou ženou ji nazval. Nany, chudák, kterou jen strach o pána a evnivost na Katy k takým e em svedly, slyšíc slova ta z úst, jež za svatá pokládala, div si nezoufala. Vše proti ní se spiklo! B h sám su : a se stane cokoli, jí vinu dávati nikdo nesmí. Ale tady nebude, odejde, aby nemusila býti sv dkyní...

Revírník zaopat en byl svátostmi umírajících — snad v blouzn ní svém ani nev d l, co se s ním d je. asn ráno kn z

op t odešel.

Téhož dne odpoledne p išla soudní komise; šlo to hezky pomalu tehda podle hranic. Drvošt p, který svého šasu byl na Kašperských Horách pro doktora, ani nepomyslel, aby u soudu u inil udání, a tak soud zv d l o celé té události teprve z úst etníkůvých, který t etího dne po revírníkov poran ní na obch zce své p išel do Mádru a tam o v ci slyšel. S revírníkem pánové se nedomluvíli; vid li ho, seznali, že poran ní jest t žké, vyslechli podrobnosti zlo inu z úst p íru ího a hajného, pokud tito je v d ti mohli, podívali se na místo skutku, p í emž op tn do k že promokli, a vrátili se. Pon vadž pak obvin ní nacházeli se na p d bavorské, v c dostala se na diplomatickou cestu, a po té se nejezdí rychlovlakem ani nyní, ne kuli tehda.

Téhož dne p išel také pan Malý z Podroklaní; byl tu již druhého dne, tehda však k nemocnému ho nepustili, pon vadž léka byl na ídil absolutní klid.

Dnes ho pustili, protože na tom stál, aby ješt jednou vid l svého p ítele, o n mž myslel, že umírá. Chudák t žce na sebe žaloval, že jeho vinou vše se sb hlo, jemu k v li že Ko án šel íhat na skotokrady. Když p istoupil k l žku ran ného, klesl na kolena a plakal, že žal bylo se dívati. Ko án ho poznal, úsm v p elet l p es vybledlou jeho tvá ; podal mu ruku, cht l promluvíti: nedali mu, dokládající, že to léka zapov d l. Revírník op t po chvílce jakoby usínal: „Zdeni ko, Zdeni ko,“ šeptal, „vi , že mi odpustíš, vi , že tu u mne budeš...“

„Paní jste p ece zprávu dali?“ tázal se Malý; „kde že mešká?“

Svijanský pokr íl ramenem.

„Že by tak málo citu a srdce m la, do smrti bych byl ne ekl,“ vece Malý, „moje je sprostá, nev domá, ale tohle by neu inila.“

Už se še ilo, když odešel. Venku po p ehá ce, která zmo ila soudní komisi, op t se ud lalo p kn . Luzný kou il nachovým dýmem, temeno Špicberka rudou vzplanulo zá í. Moorkopf i Marberk p iod ly se erným no ním rouchem; na lazurném nebi hv zda za hv zdou prosvítila, a srp mladého m síce, který stál uprost ed blankytné pouti své, st íbrem se zalíval.

„Zdeni ko má, kde jsi, kde jsi?“ šeptal na l žku svém ran ný, v šeré prázdno zíraje...

XII.

Zatím list Svijanského paní Zden šv d ící po dvoudenní pouti v poštovních vozech dolezl do Bud jovic; t etího dne m l jí býti doru en, ale doru en nebyl, protože den p ed tím odjela k sest enici, kdesi v Rakousích provdané; mati ka netroufala si jej otev íti a poslala jej za ní.

Co se naplakala t ch trnáct dní, jež u matky strávila! „Ach, mati ko, nemá mne rád,“ toužila, poslal m k tob , navrátiti se mi zapov d l, že prý sám bude psáti. A pro ? Pon vadž jsem plakala, že jsem musila z stati doma, když už na cestu k tob jsem se vydávala... Je tam hrozno, strašno k nevypsání... ta zima a ta samota... lov k na duši i na t le schází... Srdce mi usedalo steskem po tob .... A on, že nelze, že nezbytno v revíru z stati, aby p edešlo se vraždám...“ — „M la jsi mítí strpení, dít ,“ namítala matinka, „nemohl snad jinak.“ — „Však jsem m la dost trp livostí — té hr zy ti nevypovím... což mohu za to, že touhou po tob všecka jsem scházela?... Než on, místo aby mi byl domluvil, aby m byl pot šil, ml el a mra il se... víš, mati ko... protože mne nemiluje... protože ten d sný kraj, surový, nemilosrdný,

milovati nedá... A potom, což pak nemůže přinést ženě oběť? Plakala jsem, a on mě vyhnal, ba vyhnal, matinko! Ještě na náspu jsem otekávala, že se rozloučí, dobré slovo dá... nedal dobrého slova, ani ruky nepodal... a já ho mám ráda, ó tuze ráda... vše by bylo dobře, vše by se napravilo, jen jinde kdybychom žili.“ — „Ale, dítě, vždyť jsi sama psala, jak je hodný, šlechetný — a jak je tam u vás krásně.“ — „Je tam krásně, ale málo dní do roka... Je hodný, šlechetný — ale přiroda ubila v něm všechnu nádejnost, tuhá služba srdce udusila.“

Tak a podobně mluví mladá paní, o hrůzách zimy a mlhy zlé dávala zvěsti, o surových lidech, divých sousedech, o nepřátelství a o vraždě divy divoucí, v kraji netušené vypravovala. Den co den ty stesky... a přece nepřestávala se dokládati, jak ho má ráda, jak by s ním byla šťastná, jen jinde kdyby lze bylo žítí.

A matka na konec plakala s ní a byla tomu ráda, když dcera prohlásila, že pojedje navštívit sestřenic. „Zotaví se, ulehčí srdci,“ pravila si, „však bude všechno zase dobře; vždyť Kocán je hodný lovec, a v něm na Pürstlinku nezstanou.“

A list Svijanského dostal se na nebožku kouskou dráhu, která tehda Budjovice s Lincem spojovala, a zase dva dni utekly, než její paní Zdena dostala.

Ale dostala její přece, a jak její přetla, ten tam byl hnev a vzdor; všechna její láska novým zaplála ohněm. Ta láska, hrozná úzkost, nevýslovný strach o závod lomcovaly její duši. „Bože na nebi! snad už mi nežije!... Strašný kraj, zloemný kraj!“ zaúpěla, podávajíc list sestřenic. „Musím k němu, ó bez meškání pojedju.“

A pryč a pryč v zimním chvatu. U matky v Budjovicích jen proto přestala, že dostavník teprve ráno k Strakonici odjížděl. Hrozná noc, plná muk a výtek!

Druhého dne večer byla ve Vimberku; za posledního šerého svitu denního najala povoz do Kvildy, povoz horský, zdoluhavý, který krok za krokem se ploužil, jako když volí snopy s pole vezou.

Marně naléhala na vozku, zapísalaha ho, aby popoháněl; ten otvíral ústa plně udivení, že zemský tvor takové bláhové věci od něho žádati mohl. Což pak nešel z prvního? Což pak nehoukal každých pět minut na vetchou, jankovitou herku: „Ha! ehoua... hou... á... hy!“ Více přece říci nemohl. Mladá paní v něm spínala ruce; modlitba za modlitbou vznášela se k nadhvězdám. „Neodnímej mi ho, Otče věčné dobroty, ponech mi ho, mého drahého, nejmilejšího!“

Byla temná, ráno, když se došplhali do Kaltenbachu. Když je noční pouševědla kolem sklárny, rudé ohně roztopené hmoty skelné vrhaly široké pršky kmitavého světla až na silnici. S Šedivecké hory valil se dolů studený proud vzduchu; opodál „jodloval“ jakýs chraplavý seladon. Vstupovala opatně do „strašného“ kraje. Vozka, že musí napájet, že do Kvildy jsou ještě dobré dvě hodiny. Překalá i to, a ta půlhodina se jí zdála věčnost.

Dál a dále do černé noci; chladněji a chladněji válsyrý vítr plánil, až ji mrazilo tak, že se pevně zavinula v kostkovaný plaid. Ticho v kole; toliko drkotání povozu, frkání dušné herky a neustálé volání vozkovo tu velkou tišinu rušilo; ve tvých stromech podle silnice v tichu slyšela svou noční píseň. Dojeli planiny Kvildské. Vlevo mošál, vpravo mošál. Otevřený kraj, rovný skoro: Rankelská pláň, o níž divně zvěsti jdou, vyprávějí o úrodných zimních metelích, které každým novým rokem vyžadují sobě oběti lidských životů. Co stará Nany se o nich napovídala!

Přinoc minula, když povoz stanul před hospodou Verderbrovou. Tma úplná se byla schýlila na Kvildské domky a dvorce; nikde louže, nikde světlý. Vozka zahoukal po svém, bítím desetkrát zapráskal. V domě se to začínalo hýbat; kroky zaduněly v síle a na prkenné podlaze náspu. Starý Verderber se objevil. Kdož ho neznal, zlatého dlouška, který z daleké Posávské Krajiny sem se byl přestěhoval? Kdož ho neznal, a poznáv ho, by zapomněl na ty vlídné, modré oči, které nepozbyly jasné záplněné srdce a nad rovy dvaceti a třídítek plakaly?

Poznal ihned mladou paní, hladil rukou a těšil, že žije pan Kocán, že tu byl doktor a řekl, že je lépe, že jest naděje na uzdravení. A Zdenka přitiskla uslzený oblouček na prsa cizího loveka a plakala usedavě; ale blahé to byly slzy, ulevily stísněnému, v nevýslovných úzkostech tonoucímu srdci. Živ je tvůj manžel! plesal hlas v nitru jejím. Dal Bůh, že žije, vše zase bude dobře. Jak ho bude ošetřovati... nehne se od lůžka jeho, až se úplně pozdraví; prosit ho bude, aby jí odpustil zlou tvrdošijnost. Že jí mohlo jen na mysl vstoupiti, aby od něho odešla! Kde on je, nejlepších svět, třeba na Pürstlinku.

Starý Verderber, zaváděl je paní ku pes vysoký násep do domu, tak mile, srdce jí domlouval, že jí poád voln ji u srdce bylo. Píbatolila se stará Verderbrová, hladila paní ílko i rusé kade e, hála jí sk ehlé no ním chladem ru ky: „Dkujte Hospodinu, drahá paní ko, zachránil ho, a lépe bude...“

Ráno B h dal krásný den, tak nádherný, jak se jich do roka málo nad Šumavou rozklene. Chladné bylo jitro, ale jasné, plné zlaté zá e; i ty drobné, ídké mlhy a páry, které z les vystupovaly, t pytily se v lehounkých duhových barvách. Rychle, rychle krá ely malé nožky travou ve st íbrné rose se skvoucí, tak rychle, že dv ženštiny, které provázely paní ku a nepatrná její zavazadla nesly, sotva jí stály vysoko kasané. Pes erný potok musily jí p enést, ale potom nic už nebylo, co by jí bylo zadrželo. Bo íly se jí nohy v ošemetném erném bahn , zapadaly v bezedný mokrý mech, vázly ve staletém rumu setlelých strom , ale nebylo zdržení, nebylo ustání, a se jí adra dmula, a dech vycházel rychlou ch zí. Skákala jako srnka po k ivolaké stezce z klack most né, která vede pes Vogelsteinský mo ál, a kdyby jí byla noha na slizkém dev sklouzla, v bezedném bahn , ustavi nými dešti roz ed ním, snad úpln by byla zapadla, tím spíše, ana daleko byla p ed pr vodkyn ími svými, které neustávaly volati: „Pozor, paní ko, pozor! pro Boha — bahno ji zalkne!“ Neslyšela, nedbala: p eb hla, ženštiny byly jedva v polovici.

Nebylo ještě deset hodin, když krá ela pes násep Pürstlinské myslivny. Sáhla po klice — v tom se dvě e otev ely, a p ed ní stanula Nany, v desateré sukno od na, tak že v ší ce své sotva skrze otvor dve í prodrati se mohla; hlavu m la zaobalenou ohromným erným vln ným šátkem s pestrými kvítky na krajích.

„M j ty Spasiteli!“ vzk íkla stará hospodyn , uchopivši paninu ruku a horoucn jí líbajíc — „naše milostpaní!... A to nep jdu, tady z stanu! Naše milostpaní!“

„Jak je mu, Nany?“ promluvila paní ka, sotva dechu popadajíc.

„Jak je mu, milostpaní? Jakž by mu bylo? Zle je mu. Doktor ní emu nerozumí, a mne k n mu pustit necht jí, mne starou zkušenou, jako bych ho cht la otrávit — já, svého dobrého pána!“ Proud slz a hlasité štkání p erušily další výklady, deroucí se pes ohradu druhdy zuby omezenou.

Paní ka na smrt zbledla. „Co povídáte? Pus te mne k n mu!“ A odstr ívši vzlykající Nany, vstoupila do jídelny, m íc p ímo do ložnice. Nany za ní.

U ran ného dleli Svijanský a Katy; zaslechli šum kro ej — p íru í otev el dvě e; už p ed ním stanula. „Jak se mu vede?“ tázala se dušen , a modré její o í plné smrtelné úzkosti na rtech jeho utkv ly.

„Ticho, prosím! Lépe — spí.“

„Ba, lépe — vy to víte!“ broukala vzadu Nany.

P íru í vstoupil do jídelny, dvě e do ložnice za sebou zav el. „Vítám milostivou paní,“ šeptal, pozdvihuje ke rt m její ruku; „lépe je, rozhodn lépe. Hore ky nebylo, pouze dechu ještě nemá. Léka na ídil absolutní klid; proto by snad bylo záhodno, abyste prudce nevstupovala; bude dobre, p ípravíme-li ho. Bu B h pochválen, že jste tu; bez p estání po vás touží.“

Mladé paní se uleh ilo: „Díky tob , Bože!“ šeptaly její chv íjící se rty. Ale Nany svou dále vedla, neustále toužíc na p evracené lé ení, až Svijanskému došla trp livost. Osopil se na ni: „P esta te kone n ! Není pravda, že je h e! Vizte milostpaní a pat te na ni, jak jste jí polekala svým škemráním!“

„Tož vidí milostivá paní, jak tu se mnou nakládají,“ na íkala sta ena; „práv jsem cht la odejít, navždy d m ten opustiti —“

„Jd te se svléci, Nany,“ p erušila ná ek její paní Zdeni ka, „není p í iny, abyste nás opoušt la.“

„Ba, už nepomyšlím na odchod — je tu zase naše paní, bude jinak brzy, však milostpaní se pesv d í, nemám-li pravdu,“ odušila Nany, o í sob zást rou utírajíc; vyšla z pokoje.

„Musím k n mu, pane Svijanský, moje místo jest u n ho, tohoto práva nesmí mi nikdo upírat,“ vece paní Zdeni ka,

ukládající klobouček na kleslo.

„Snad přece raději vykat...“

Ale paní už stiskla kliku, lehounce ložnici otevřela; spatřila Katy v hlavách nemocného; neměla tušení, že by tu byla. Tázavě obrátily se modré její oči k mladíkovi, jakýsi mrak přeletěl jí přes bílé čelo. Nemocný spal. „Co tu děláš Katy?“ zašeptala.

„Ošetřuje pána se mnou...“

„Není už třeba — to je mé místo, jiná k němu práva nemá.“ Svijanský se až zarazil, cítil hrdost těchto slov.

Katy se byla obrátila; tahy krásného jejího obličejeprozrazovaly ni nejmenšího překvapení. Paní pokynuvši jí vrátila se do jídelny a pravila jí: „Dobře, Katy, můžete jít, už vás třeba není. Vaše místo, rozumí se, zaujmu já...“ Ani slovem jí nepodkovala, ba ani úsměvem; přislyšela její hlas, jako by ji vyháněla. A Katy, takto propuštěna, odešla tiše, beze slova, právě tak, jak byla přišla.

Hned potom i Svijanský byl propuštěn. Mladá paní vyzula zablácené botky, v úbor domácí se přistrojila a tiše k hlavám lůžka usedla.

Pak že prý ženy v konání dobra nezápolí! Ba právě že tak činí, a evně a žárlí jako v lásce; vždy skutky samaritánské v srdci se rodí, a ženy srdcem žijí. Hněv i nejlepší z nich na hlavu oně se snáší, která tihne ku předu, na níž právo výhradní mají, nebo se míti domnívají. Zdeník od té chvíle Katy skoro nenáviděl. Jakým právem dralo se to děvče k loži raněného, na smrt nemocného jejího manžela?

V kuchyni svlékala stará Nany celý šatník sukní, do kterých se k odchodu byla přistrojila. Viděla oknem hajných dcerku, ona odcházela. Vnitřní hlas jí pravil, že Katy k nemocnému se již nevrátí. To by také bylo překné! Je tu manželka! I tišily se vlny v nitru jejím burácející — když ne ona sama, tedy aspoň ta také ne... Paní, to je něco jiného. Ta má aspoň právo, třeba tak nerozuměla... Nemohla si pomoci: zamávala pohrdlivou rukou za odcházející a zabručela: „Jdi jen, jdi, slípko!“

Drahnou chvílí seděla Zdeník, naslouchajíc tichému, zajímavému dýchání spícího muže, zkoumajíc upřeným okem zapadlé tahy jeho. Slza za slzou leskla se jí na dlouhých, hedvábných řasách a tiše zapadala do klína.

Konečně nemocný sebou pohnul. „Katy!“ zašeptal; sípavý, pracně dral se mu zvuk z prsou. „Co pak, můj zlatý?“ Zachvil se dojmem hlasu, otevřel oči, uzřel milovanou tvář — blesk nevýslovné radosti ozářil mu prudkým nACHEM celý obličej — vztáhnul obě ruce, ale zase je spustil, snad slabostí, snad že domníval se, že by marně zadržeti se snažil luzný přelud horečně rozpálené fantazie.

Ona však uchopila ruce jeho a tiskla stědivě k oběma rtům své. Tu uznal, že neklame ho sladká vidina — zaplesalo srdce i zašeptaly rty jeho: „Zdeníko, má Zdeníko!“

Od té doby neopustila lůžka jeho; ve dne v noci ho ošetřovala, i ve snění slyšíc každé hnutí jeho. Nepřipustila, aby kdokoliv jí pomáhal. Doktor, který vždy za čtyři dny přicházel, přik každé návštěvě jevil se spokojenější, a mladé paní dostalo se z úst jeho nejpochvalnějšího uznání. Přítomnost milované ženy sama o sobě, ani nehledíc ku péči její, nade všechno lépe na nemocného účinkovala.

Nedle a mše ubíhly. Převrátilo se léto, mýjela jeseň, dlouhé noci, mlhy, sněhy a tmy zase zavládly, a Koňan poádjště připoután byl ne-li na lůžko, aspoň na teplou svatnici. Pomalu nabýval však opět sílu, i přimilo se opět mohutné jeho tělo. Dobře by mu bylo posloužilo, kdyby byl zimu strávit mohl pod mírnějším nebem, není také pochyby, že by k tomu byl dostal dovolení. Dokud však toho pohoda dopouštěla, nebylo lze ho nikam dopravit, a teprve, když stav zdraví jeho by toho byl dovoloval, odloučily se sněžné spousty Pürstlink ode všeho světa. Zdeník zapomněl na všechno nudu a stesk; viděl, jak se manžel zotavuje, a srdce její plesalo. Zpřevy a smích každým večerem se vracely. Tkala paní ka plány, jak život muž osladí, k Bohu vroucně modlitby vznášela, aby jí ho vrátil, jakým býval, v plné síle, třeba rozmohly se bílé nitky v tmavém jeho vousu.

Svijanský trávil skoro všechny ve věry u hajného. Od té doby, co viděl Katy tak neúnavnou kolem raněného svého pána, skromnou a tichou, odcházející bez reptání, žádných nároků nečinící, žádné odmítnutí se nedovolávající za péči a bezesné noci, tím těsněji k ní přilnul. „Je dobrá, hodná!“ plesalo mu srdce. Mluvil k ní nyní jako dříve nikdy. Osud chtěl, aby se za ním dostala — oddával se bez reptání, bez boje osudu tomu. Považoval dívku za svou, netajil se tím před nikým, ani před rodiči jejími, kteří ovšem něho nenamítali. Bývali dnové dříve, kdy jedna jediná myšlenka jím ovládala: dostat se daleko pryč z Pürstlinka. Jak se nyní v cítil, ani mu ta myšlenka nepřipadla. Bude tu léta, dlouhá léta, bude žít, jako nyní žije, až kníže pán ho ustanoví revírníkem a kdekoli; pak si vezme Katy, a světu mluví cokoli.

A Katy bývala samý smích, jako tenkrát, když ho vedla do Kvildy. Když ji v takové náladě viděl, vracel se nejednou k dřívějšímu svému úmyslu: pokusit se jí vycvičit. Ale v té věci vše se jevílo marným: ani s nejmenší ochotou s její strany se nepotkal. Nerozuměla mu vůbec v tom ohledu, i ustal pokaždé, vida, že darmo by se namáhal.

V revíru, co pytlák a skotokrad se týkalo, bylo ticho po celé dva měsíce, které následovaly za poraněním revírníkovým. Bavorské úřady energicky zakročily proti pohraničnímu eládce. Chlapisko, které revírníka postelilo — mimochodem eno, sotva 17letý výrostek — lapili etníci a odevzdali jej soudu, jenž uznáv ho vinným poslal jej do Passovské pevnosti. Wurzmüller Egidi však, jehož dříve v noci etníci obstoupili, prchl, zastřeliv etníka, a utekl se do neschůdných končin pralesních na vzniku vody čisté Reschwasser, mezi Luzným a Siebensteinköpflem — laskavě tená snad se pamatuje, že jsem mu vypravoval o kraji tom, když jsem Vavrucha doprovázel na výpravě jeho proti skotákům, kteří přecházeli s dobyt看 svým české pomezí. Tam tedy uchýlil se Wurzmüller Egidi a potloukal se v nedostupných lesích a roklích, nemaje přístěší, leda tu a tam boudu skotáků. Etníci několikrát proti němu vytáhli, však nepodařilo se jim přistihnouti ho, protože jednak znal nejskrytější brlohy a útulky, jinak že varován býval od skotáků, kteří mu potravu donášeli. Vavruch byl o této ochotě bavorských skotáků přesvědčen, a kdyby on byl rozhodoval, všechny by je byli úřadové musili postřelit dle náhlého práva.

Když pak sežloutly v mrazných nocích listy buků a javorů, když bílé jíní potáhlo veškeren les, a skotáci svěřený jim dobytek domů do stájí odehnali, přišla zlá psota na psance. Tajně, v tichosti noční, musil sobě docházeti pro potravu do obydleného kraje, protože přibuzní a přátelé, bedliví střežení jsouce, ztěžka s ním se mohli stýkati. K tomu nehostinný les, chlad, déšť i burácející vetry rovnodenní. Úžeji, vždy úžeji stahoval se kolem něho kruh, jenž vždy blíže k českému pomezí ho zaháněl; pak úřady bavorskými vyzvány byly pohraniční strážě rakouské, aby honu na zbučníka se sústastnily, a kdyby hranice přecházel, jeho zmocniti se hledaly.

Objevili se v Pürstlinském revíru pomezni dozorcí Máderští, známí naši z hostince „u tří sluk“, objevili se ti etníci. Vavruch přidal se k nim s velikou chutí; stal se duší nemilosrdného toho honu. Ve dne v noci byl venku, ba i na bavorskou stranu přecházel, aby udržoval spojení a dorozumění mezi rakouskými a bavorskými pronásledovateli štvaneho vraha. Jako pes krvák vyslídil jeho stopu a přivedl na ni bavorské etníky, ukazuje jim přecházky jeho. Když pak napadl první sněh, bylo patrné, že zbývající udržeti se nemůže. Rozbourali mu boudy v lese, šli za zjevnou jeho stopou a třeba netroufali sobě přímou nadejiti do jeho skrytí, odkud by celé setníně se byl ubránil, přece ho tak těsně uzavřeli, že musil sám hledět, aby vyvázl, ježto by tam byl zmrzl nebo hladem zahynul. Psanec, užívaje spádu divoké kočky a poraniv smrtelně ještě jednoho etníka, uprchl vskutku a dostal se na jihovýchodní svah Luzného, kde jsou stráně strmé a posety mohutnými žulovými balvany. Tam ho vyslídili a obléhali ho dva dni a dvě noci; Vavruch vedl obléhání s české strany.

Těho dne objevil se obležený na této straně, volaje, že se vzdává. Ani nemyslili, že ještě žije, nejinak soudíce, nežli že zmrzl ve mrazu poslední noci. Objevila se tu a tam za balvanem hlava etníková nebo strážníková, i křikeli na něho, aby pušku zahodil. Zrádný lotr však, jako by mu ještě jednou svitla nad je spásy, vypálil pušku po jednom etníkovi; snad ruka zimou skřehlá se mu chvěla, jisto je, že se chybil. Zadržel v tom okamžení přetrhan, a zločinec stěmhlav se skotil s přikřehou srážou do hluboké propasti a zmizel ve spoustách ležících tam sněhu. Nebylo ani pomýšlení dojíti k němu; zřídili ho v chladném jeho hrobě a odebrali se všichni do Pürstlinka, když byli bavorským druhem svým oznámili, co se bylo stalo.

Byl svrchovaný čas. Bílé mraky se valily od západu, nízko, nížeji; sotva lidé došli ochranných přístěvků, vysypaly mraky

svět je obsah, který kdyby je byl na Luzném zasáhl, na světě by je byl překryl.

Pomezní strážníci dostali se ještě do Mádrů, pokračovše boj plný strastí a námahy se sypajícím se sněhem i s nasypaným, etnicki pak lesem, kde měn ho ještě leželo, do Kvildy — pak zasněžený Pürstlink odloučen od celého světa.

Vavruch ohlásil revírníkovi, co se bylo na Luzném přihodilo; ten vyslechl ho mlčky. Ti životy lidské za své vzaly! Bylo dobře, že už zná neslil; sousto chleba v ústech mu vázlo, když pomyslel, že on vlastně, a bez viny, podnět zavalil k tomu vraždění. I mladá paní se zdělala, a jen pevně přesvědčená, že povinností její jest zaplašovati chmury na čele manželovy se kupíci, dodávalo jí sílu, aby se nepřemáhala i nadále veselou se tvářila. Když však samotna byla, spínala bílé ruce a plakala, Boha prosíc, aby se dal jim do kati nového jara. Pak vše, vše nasadil, aby vysvobození došli z tohoto pekla.

I na Vavrucha došlo. Druhého dne po skončené proti skotokradovi výpravě pocítil prudké bolesti v nohou, suché jakés loupání, které od něho veškeren sen zaplašilo. Ve dne trpěl mlčky, bez řeči a vzdechu, ale v noci ho bolest pokračovala: tu vzdychal a sténal, někdy i divoce život proklínal. Stará Nany, když to slyšela, vztahovala k nebi ruce a říkala: „Och, och... duchové zabíjených přicházejí k němu a volají ho před soud!“

Znenáhla bolesti jeho ustávaly, nohy však ztratily vládu; sotva od postele k lavici se doškrabal; tam usedl a kouřil. Tak mu den po dni, týden po témdnu utíkal. Svijanský, který, jakmile cestu ušlapali, skoro celý svět volný čas u něho trávil, neliběnou s ním měl útrpnost; těšil ho, povídal mu, ba politisoval s ním, seznáv, že takové rozpravy právě nejvíce ho baví.

Když pak nastaly zimní práce dle evorubce, celá tíž vedení a dohlížení snesla se na bedra přerušit. Úžasno bylo, jak se nalopotil, naděle; nestěžoval si: i nejhorší práce lepší byla nežli nuda v čas mlhy a padajících sněhů, v dobách tání a tmy, kdy lov k v pravém smyslu slova živo il. Sedával večer někdy doma, rozmlouvaje s revírníkem a s paní, častěji však u hajného. Vžíval se mezi ty lidi, s nimiž ho osud svedl, z nichž vyšla jemu družka, která po veškeré pouti jeho života doprovázeti ho měla. S jakousi úctou pozoroval starou Vavruchovou, která manžela svého laskavě, bez reptání, bez náku obsluhovala. Těšil se, že Katy jinaká nebude. A Katy taktéž se vžíla do poměru svého k němu. Slabším ohněm snad plály černé její oči, když se do něho nyní zadívala, za to stala se něžnější; ponechávala jemu tvrdou, upracovanou ruku, skláněla se k němu jako lichotící dlecko, opřela dlouhé stisknuté ruky, přemýšlela o něho téměř matecky, když všecek utmáčen do jejich kruhu zasedl. Někdy ovšem, slyšela i její nějaký názor, jeho se nehodící, zarážel se; vzpomínal toho, co už mezi nimi se bylo událo, vzpomínal rodičů, sestry, a co čeknou, až vyvolenou jeho uvidí, i ozvalo se v něm cosi, co studu se podobalo; ale rychle takové city opět se tlumily.

V jídelně u revírníka měn rád už dlel; v pravdě trochu zanevlel na mladou paní od té chvíle, co navrátivši se Katy tak bez okolků propustila, ani slovem za služby její nezištné, obětovné se nepoděkovavši. Nemohl se ubrániti myšlence, že chování paní Zdeny bylo nejvýš nevděčné; že bez Katiny péče právě v nejhorší době raněný sotva životem by byl vyvázl. K němu mladá paní v elou jevila vděčnost a neustávala opakovati, že jemu Kořán za život a ona za manžela děkuje. Odmítával to, na Katy výslovně poukazoval, avšak mladá paní pokaždě říkala: „To všechno k vám — kdyby vás nebylo, nebyl by živ.“ Ani slova uznání nedostalo se dle v etě. Jednou dokonce přímou mu pravila: „Pane Svijanský, ani nevíte, jak je mi vás líto, pomyslím-li, že celý život si chcete zkažit. Vy byste zasloužil jiného štěstí... a vy si tu dívku vezmete...?“

„A proč bych nevezl, milostivá paní? — vždyť je hodná...“

„Hodná! jak se to vezme... ale vy, takový poádňý lov k, vzdělaný, jemný — a ona je přece až příliš — prostá... Však si vzpomenete, pane Svijanský.“

Neodpověděl, pokrčil pouze ramenoma, ale slova ta v duši ho páčila; vyhýbal se paní od té doby ještě více.

Takový byl život na Pürstlinku za té zimy. Ale všeho do času; minula zima, přeletly jarní deště, ubíhly vody roztavených spoust sněhových, které se stekly v eišti mladé Otavy; dojelely kalné proudy, bílými přemami pokryté,

rvoucí b ehy, rozbíjející se o šedé balvany, jež e išt prostupovaly. Odplavaly poslední polena i klády, vodám sv ené, ale ne ítal jich již Vavruch, nesledoval krkolomný jejich b h, jak po léta byl íníval. Nohy jemu úpln službu vypov d ly, a že spot eba d íví v Mádru a dále na Bubení kov pile pod Hirschensteinem, v Dlouhé Vsi i v Sušici ustaví n rostla, nových a nových hekatomb v lesích vyžadujíc, už i následník na místo jeho dosazený p íbyl a v hajnici se ubytoval; jemu pak byt vykázali v prázdné na ten as chat d eva ské. Úzká, malá sv tni ka, temná jako v zení, ale stáje dosti prostranné, jež sta íly na dobytek, který mu ponechán; i plat jeho mu ponechali. Nouze ho netísnila, ale ne innost, k níž odsouzena se vid l, t žce na doléhala. Svijanského m l rád; když ten p íšel, oživilo jeho mrtvé, do prázdná zírající oko. Tu se i rozhovo il a povídal, jak bývalo d íve. Vše, co v revíru a p í práci se d lo, velice ho zajímalo, na všem bral ú ast, a mladík musel si vyznati, že zkušené rady jeho s velkým mu bývaly prosp chem. I revírník, který když tepleji se ud lalo, zase po revíru si vycházel, velmi ásto ho navšt voval a dlouhé s ním porady míval. Jednou rozp edl se mezi ob ma následující hovor:

„Pane revírníku,“ pravil Vavruch, „jaký kraj, tací lidé. Zda zná slitování les, sníh, mo ál? A lidé, kte í po nepravých cestách chodí, protože je pudí bu hlad bu neodolatelná náruživost, jsou rovn ž tak nemilosrdní; strach jedin na n má ú inek. Bojí-li se, p estanou; vezm me jim strach, po nou op t. Nepovídal jsem, že pan revírník je p esp íliš m kký? Tehdy mi to nechat na v li, byl by si pan revírník ušet il poran ní, které ješt h e skon íti mohlo. A já bych dnes také chodil, n co platen bych byl — a takhle knížeti pánu zdarma chléb jím... A kdybych na krásn byl podlehl já, nu, smrt kulkou je leh í, rychlejší, nežli tohle umírání...“

„Ale pomyslete si p ece, Vavruchu — vždy to není mali kost lidský život zni íti! Nechci vám ni eho vy ítati... ale což jsme divoši, že nemá míti lidský život ceny? Což pak Bohu samému nebudeme klásti ú t ?“

„B h nám bu milostiv,“ odvece hajný, „ale pan revírník to vidí; zde platí pravidlo: bu já, bu ty. Kdo chce vy kat, prohraje. Kdyby pan revírník tehdy byl ne ekal a chlapa, který ten kradený skot vedl, hned skolil, byl by ušet il dva životy lidské a sob t žké poran ní; já pak bych byl podržel svoje zdravé nohy, které jsem si zkazil v on ch dvou nocích na Luzném, když jsme lotra honili.“

Revírník sv sil hlavu: „Je to strašné,“ vzdychnul si.

„Ba strašné je to,“ d l Vavruch, „ale není to jiné. í máme ustoupit, všem lotr m povolit, aby s námi d lali, co by cht íli? Toho p ec nikdo, ani Pánb h na nebi, nem že žádat. Co pak bude z dobrých, když se budou musit báti zlých?“

Revírník hluboce se zamyslel, dlouho neodpovídaje. Kone n ekl: „Máte snad pravdu, Vavruchu, nebudu se s vámi hádat, t eba roztrp en jste vlastním nešt stím. Než, nemohu sob pomoci: mn se zdá hrozným býti, aby bez nejnaléhav jší p í iny utrácel se život lidský. Není-li tu možná dle této zásady jednat, jest patrné, že já se sem nehodím. Je te po plavb d íví; dovolenou na dva m síce už mám v kapse; dá B h, že se sem vrátím, leda abych si svoje v ci odvezl.“

Vavruch neodpov d l. V srdci svém, ubožák, dával revírníkovi vinu, že to s ním tak daleko došlo; dle jeho mín ní, které dávno už choval, lépe bylo, odejde-li. Sem pat il jiný, tvrdý, bezohledný.

T í dni na to ubíral se Ko án s mladou pani kou ke Kvild , Svijanskému a novému hajnému ponechav starost o revír. Odebrali se do Bud jovic, kde u matky n kolik ned l strávili; p íšli také navštívit p íbuzného Zden ína, rovn ž lesního na T ebo ském panství. Jak tam bylo hezky klidn , idylicky! Kolem myslivny živý plot, kvetoucí hloh, t ešn , jako by je sn hem posypal, a jablon jen se rd ly. Les všecek dýchal v ní, stromy p kn rovné, mech tak m kký, zelený, a p ec se nebo il; všude cesty jako v parku; tisíce ptá k zpívalo, kdežto u nich leda tu a tam uslyšeli jakés cvrlikání nebo krákot erných havran a ostrý sk ek nedružného lu áka. Kde les ustupoval, tam vlnící se v lehkém v tru bujná osení, kv tnatý palouk, široké hladiny rybník .

A život zde v myslivn , Bože m j, jaká to rozkoš, jaký svatý mír! Revírník as o p t let mladší než Ko án, statný, sv ží; klid a bezstarostný úd l z ely mu z o í; pani ka jako plná r že, t eba mén lepá nežli Zden íka, ale modré o í jako zrcadélka, celý sv t v nich plesal. T í dítky pobíhaly zahradou, dovád jíce a sm jíce se, dítky buclaté, r žové, práv jako maminka.

Práce poměrně málo, zodpovědnosti ještě méně. Koňán v pravdě kolegovi záviděl. A družnost v kole, pikniky, tu a tam klep; kamarádi docházeli k sobě, často veselá, nenucená společnost, bylo se s kým pobaviti, porozprávěti, starosti, bylo-li jakých, se srdce svalovati. Koňán býval družným, mluvným, pouze však s lidmi, kteří se k němu hodili. Zde patřili k sobě, i lépe se seeno, scházeli se, kdož se k sobě hodili. Vzpomínal té sebranky ze všech krajů světa, kterou osud, jako by jí byl vyvrhnul ze společnosti lidské, shromáždil v pomezních končinách „za těmi lesy, za hustými“.

Jak si postěžoval, požaloval kolegovi, příteli, jehož už z dřívějších dob znal; divy a hrůzy mu vypravoval. Ten pak zvolal: „Bože, jak ti děkuju, že's těm pánům v ústřední správě vnuknul, aby mne tam neposílali! Nebo věz, Koňáne, mohl jsem na mále! Tehdy nebýt ženatým, už jsem tam byl; jednalo se o to, ale že tys byl svoboděn, přišel jsi tam ty.“ A Koňán na to: „Ale tě jsem ženat, jako ty, příteli, a není mi pomoci, musím vytrvat; pokusím se sice ještě jednou. Dojedu si do Krumlova k panu vrchnímu lesmistrovi, promluvíím s panem dvorním radou, poprosím Jeho Jasnost knížete pána samého, ale uvidíš, bude to marné.“

A Zdenka, chudinka, také své trampoty sestřenicí vypravovala, své divy povídala, tak tklivě, tak od srdce, že se obrozplakaly. I byl konec toho povídání: „A víš, drahá, nesmím na sobě dát znáti! Ubohý Emiliní si vyřítky, na sebe touží, že mne do té bídy zavlekl. Jako by to jeho vinou bylo, chudáka! Myslíl si, že sobě postaíme — a také bychom si stáli, kdyby jiní do života nesahali...“

Když se loučili s příteli svými, Zdenka nadlidsky se namáhala, aby proud slz zadržela. Ale nešlo to. Koňánovi bylo, jako by archanděl z ráje ho vyhánil. Jak si byl umínil, dojel do Krumlova a prosil, aby ho jinam přeložili. „Ale koho bychom tam poslali, pane revírníku?“ pravil pan vrchní lesmistr. „Zotavil jste se, sesílil jste, a k tomu máte příležitost. Máme tam poslat ně koho, kdo má plný děm dítí? Co pak by tam s nimi počal? Už jiná pomoc není, dvacet let ještě musíte vydržeti; ně kdo tam přece býti musí... Ani z trestu tam ně koho nemůžeme poslati — ujíš ují vás, že někdo něm se neprovinil. Raději navrhu, aby se vám zvýšilo služné o sto zlatých. Co tomu říkáte?“

Koňánovi na zvýšení tom nehrubě záleželo: ale mlčel, protože se bál, aby zneuznáním té veliké laskavosti představeného proti sobě nepopudil.

Pan dvorní rada nemluvil jinak, leda že ještě více ocukroval tu horkou pilulku. „Co pak vás to napadá, pane revírníku?“ pravil, poklepávaje mu blahosklonně na rameno; „co pak vás to napadá? Takový znamenitý revírník, jako jste vy, právě na Pürstlinku je na svém místě; což pak bychom takové exponované místo každému světi mohli? Ale spravedlivě je, aby se vám za vaše příslužnosti, za vaše znamenité služby dostalo náležitě odměny. Promluvíím s Jeho Jasností knížetem pánem a navrhuji jemu, aby ráčil vám písemně vysloviti svou spokojenost a pochvalu. Uznání Jeho Jasnosti přijde do ústředního obžníku. Buďte přesvědčen, že jsem vám z celého srdce nakloněn. S Bohem.“ Blahosklonně dotkl se dvorněma prsty své pravice ruky Koňánovy, a ten šel. Po té už ani odvahy neměl, aby se i ke knížeti odebral.

Ale šel stímu přál: právě když ze zámku vycházel, ho kost a skoro zoufalství máje v srdci, potkal knížete pána. Ten ho poznal, zastavil se a oslovil ho: „Ajaj, kde se tu béješ, Koňáne?... Nu, to mne těší, že tě vidím. Jsi opět chlapík; však jsem slyšel, jak ti ta banda zahrála. Přiješ si něho?“

Koňán bez rozpak, co na srdci měl, pověděl; klidně, pevně přinesl prosbu svou, mezi jiným uváděje také to, jak těžce jeho mladá žena tu odloučenost nese. Kníže ho vyslechl pozorně. Když revírník domluvil, hle, co mu odvětil, usmívaje se s obvyklou svou dobrotivostí:

„Takhle vy byste chtěli, páni revírníci, aby se kníže napřed vyptal, zda se ten onen revír vašim paním líbí. Nu, nech... Když se té tvé v Pürstlinku nijak nelíbí, uvidíme, co se bude moci udělat. Prozatím se vrať do svého revíru a pobuď tam do zimy; do té doby se snad jinde místo uprázdní. Dostane se ti ho, však jsi zkusil dosud v té poušti; pošleme tam ně koho mladšího, aby se vycvičil.“ A kníže podal Koňánovi laskavou ruku, kterou tento dle panujícího patriarchálního zvyku políbil.

„S Bohem, Koňáne — měj se dobře, a šetři se, abys se dlouho přetrpěl.“

tená sušám, s jakými city náš revírník z Krumlova odjížděl, a jak si paní Zdena zazpívala, když jí vše pověděl.

XIII.

Co dlel revírník na dovolené, hospodačil na Pürstlinku p říví v revíru a v domě. V domě to hospodačení v pravdě nebylo velké; Nany mu uvařila oběd, snídání a večeři; jakmile pojedl, ten tam byl, buď v revíru, buď u Vavruchů. Nany s ním sice na oko byla za dobrou, nicméně však poněkud zdrženlivá, tím upjatá nepěstávala se k němu chovati: zamítnutí jezevčího sádla s odvarem jitrocínovým nemohla mu odpustit. Pravila zajisté nejednou: „Je to veliký zázrak boží, že přes pěvevácené léčení náš dobrý pán zůstal na živě; ale tím sice to trvalo, než se postavil poádna na nohy! Je to maličkost? Jezevčí sádlo by mu bylo vytáhlo neistotu z krve za dvě neděle. Když jsem byla mladá, servali se na Fürstenhutu v hospodě a bicho jednomu rozpárali; namazali mu ránu jezevčím sádlem, a za tři neděle štípaldíví.“ P říví by byl zůdl ještě o velikém potu jiných nad mírou úinných léků, kdyby ho nebyla Nany pokládala za zatvrzelého kacíře, pročež kdykoli o nich se zavedla — a to se stávalo dost často — z pravidla se přerývala, kouc: „Ale namluvit — mladý pán neví.“

U Vavruchů mladík víc a více domácností; jemu samému často připadalo, že na světě poínal hledětí skrze skla od těch lidí vypíjená. Ani už skoro nepomyslel na to, že se Katy ve všem nepodobala dívkám světa, v kterém on žil, než na Pürstlink se dostal. Komu nebude Katy vhod, až bude před světem jeho, a se ho vzdaluje. Pürstlink je svět také, a ostatní přestal se starati. Katy je hodná, hezká, miluje ho, ó miluje, a do smrti ho bude milovati! Že nemá peněz? Na Pürstlinku loví k potěbu peněz? On ze svého služného sotva desítku vydal, měl peníze doma ležet; jen takový blázen tu mohl peníze vyhazovat jako ten Bártovec; a mizerným, hloupým způsobem je vyhazoval, niče, praniče z útrat svých nemaje.

Také právní názory Vavruchovy mladík poněnáhu do sebe vsával; poívalo mu býti hádankou, jak se kdy mohl shodovati s chefem svým v přímě sebeochrany a obrany revíru před pychem a škodci. Což pak Vavruch neměl pravdu? Což pak lze bylo jinak si tu poínat? Čeho pak, když se vše nestranně uvážilo, dopustil se Vavruch, že mu říkali „krvavý“, že zejména Nany se ho bála jako vtěleného ďábla? Hájil sebe a revír! Když Vavruch některého nepřítel svého se světa sprovozdil, zdaž jednal méně poctivě nežli vojín, který ve válce totéž učinil?

A že názory jeho k takovým koncům dospívaly, nebylo divu, zvláště když se pytláci opět poínali objevovati, nejspíše proto, že strašný Vavruch stal se neškodným. Bavorské úřady sice bezprostředně před smrtí a ještě více po smrti Wurzmüllerov poádna na lesní tu eládku nalezly, a etníci kde koho podezřelého sebrali a odvedli; avšak brzy se ukázalo, že zlo zkoene vyvrátiti nebylo lze. Také patrno Pürstlinský revír chasu tu lákal; lesní na dovolené, mladý p říví a k tomu nový hajný, o málo starší, o němž všeobecně se povídalo, že se mu dostalo údel mnohem méně hadí prozíravosti nežli holubičí prostoty. Kromě toho, jako by v ten rok všichni srnci široširých hvozdu Šumavských práv v Pürstlinku si byli dali dostaveníčko; ani neustálý rachot kácených v jeho lesích stromů jejich nezaplašil. Svijanský tásvá stádečka všecka znal; v dle, kolik kde kusů, kudy přecházejí, kde se pasou; měl je rád, jako rolník svá telátka, povídal o nich Vavruchovi, popisoval mu je, líčil mu jejich spády a zvyky. Pěkná zvíátka pak si vedla zrovna tak, jako by i jeho znala; hrubě se ho nebála — klid mezi nimi panoval rozmlilý.

Dovolená pán Koránová už chýlila se ke konci, už pomalu návrat jeho očekávali, když jednou ráno z rána mládenec se odebral k Vogelsteinské nádrže, kde na blízku právě evorubci pracovali. Bylo rozkošné jítě ranné, skoro vlažné, jakých málo do roka na těchto vysokých, vlnným chladem stížených planinách. Vavruch, který skoro celý čas trávil v temné své světnici, vida první paprsky vycházejícího slunce, any se draly skrze malé okénko, zatoužil po volném vzduchu ranním; i vynesly ho žena a Katy sedícího v dlevném jakémś křesle a usadily na náspu pod vyvíravající šindelovou stěchou. Zadíval se ubožák na Marberk i Moorkopf i na šedý Luzný, kde zeles, žhavé, žluté pruhy světla a modré stíny se míhaly, mísily, lehké bílavé páry se vlnily, kroužily. Kdo poví, jaké myšlenky v jeho staré hlavě se rodily, v staré hlavě málo snivě?... Katy snad něco zpozorovala, ježto ve své Svijanskému povídala: „Tatínek dnes ráno se díval na Luzný a na lesy a najednou plakal; viděla jsem, jak mu dvě slzy do vousů zapadly. To je divné.“

To viděla Katy, když položila mu na klín pytlík s tabákem; potom odešla do stáje podojit krávy. Sotva deset minut tam pobyla, slyšela, an jí otec volá. Pískala bosá, těm po kolena vykasána, v jedné sukénce: „Co pak, otec?“

„Neslyšela's? Padla rána... u modrého sloupu, ostrá rána. Hajný to nebyl, toho jsem před chvílkou viděl, šel směrem k Moorkopfu.“ Katy neslyšela ovšem, zvonce krav kol uší jí zněly; ale neušlo jí, že otec byl velmi rozčilen. „Bestie!“ mumlal, „prokletá banda, už jsou tu zase! To platilo srncům... Bože, že se mi tohle muselo stát!“

K večeru, když šel Svijanský, povídal mu tu novinku; ten zlostí nemohl ani jíst a hned že půjde na řhanou. „Jen rozváž se, jen pozor!“ napomínal Vavruch; „chlapi jsou čertovinou podšití; v tábě jako honicí psi... myslíš, že je držíš, a ti tam jsou. A odvážní jsou také... co je jim život? — fuk!“

Svijanský sotva poslouchal naučení, která mu starý dával; ještě slunce stálo na nebi, už přehodil pušku přes rameno a ven ze svatnice; starý na své lavici se mračil a přemýšlel.

„Karle, nechoď nikam,“ pravila Katy na náspu. „Nevídáno o srnce, kníže pán jich má dost.“ Přitulila se k němu jako lichotivá kočka, z oka sálal jí onen plamen, který tak často již mu rozum pomátl. Přivinul ji k sobě, na kyprá ústa políbil. „Zstaň, Karle!“ Odolal, že půjde přece, dokládal, že jinak nemůže. Měla strach, celá se zachvěla. „Nechoď, máš nepřítele,“ vyhrkla ze sebe skoro zděšená, „věra tu obcházela.“

„Ten Bavorák, Luizl?“ ptal se přerušiv. „Proč jsi tedy věra nemluvila?“ Slova jeho zněla skoro hřívivě.

„Nač mluvit? Nechci, aby se stalo něčeho, nechci, abyste se potkali... zstaň u mě.“

„Šetř ho?“ tázal se on trpce, zarputile.

„Co mi na něm záleží — o tebe bídí.“

„Já se nebojím.“

„Ale já... protože tě mám ráda.“

Šel. Bylo krásně, vlažně, i když slunce za Špicberkem zapadlo a černé stíny přes Marberk se převalily. Mladík potloukal se po jihovýchodních svazích prvé jmenované hory, v těch končinách as, kde před osmnácti měsíci ubohý Matýsek o život přišel. Nikde nic, ani nejmenšího ruchu, na bavorské straně houkal jakýs noční pták, a daleko, daleko mu odpovídal druhý. Mladík sestoupil k modrému sloupu; i tu bylo ticho; v šeru pozdního letního večera zakmitly se pohyblivé stíny: srnci se pásli. Zašelestila suchá větvička pod nohou jeho... fr! byli pryč. Tak plaší nikdy nebývali. Vrátil se na Špicberk, ježto nastala ráno, bezměsíčná, ale jasná, plná hvězdek, mléčná dráha leskla se jako stříbrný oblouk. Je to marno, neuvidí ničeho, ani stopy; ale zítra si přivstane k prvnímu svítání; však přesto dívá se, ani stopy dnešní ranní jejich výpravy nebudou ještě seteny. Aby byl aspoň na místě, nepřijde domů, ví o lesní chatě z hrubých kmenů stesané v úžlabině mezi Velkým a Malým Špicberkem; tam se uchýlí, na mechovém lůžku trochu pospí. Pospí? — dá-li Pánbůh a blechy... nic nedělá, nežije tu darmo dvacet let, leda by emus přivyknul.

Druhého dne sotva se šel, už byl na nohou. Rosa byla přehojná jako obyčejně; doplazil se, pilně se kryje, lesem, klebíl a vysokou travou až k modrému sloupu. Prstů stop nebylo nikde vidět; dnes tu ještě nebyli. Zato našel místo, kde předešlého jitra srnec pýchu v obřepadl: rozdupanou půdu, tratoliště černé, vyschlé, rosou opřáté rozmočené krve. Stopy dvou mužů, vedly k blízkým hranicím, kde předá v příkrých srázích padala směrem k rokli zvané Teufelsloch. Čekal, čekal, zda by snad opřát šel; nehnulo se nic. Vrátil se, obešel úpatí Luzného, pak se dal přímo k severu směrem k Marberku; tam pracovali dřevorubci; setkal se s novým hajným, který mu ohlásil, že slyšel ránu směrem k Moorkopfu, že prý se tam ihned vydal, že však ničeho nenalezl, ježto půda je skalnatá, poněkud hustým křovím pokrytá. Když se domů navrátil, mnoho do poledne nechylo. Čekali mu, že Katy, když se nevracel, šla do lesa ho hledat, všechna jsou pod šenou; ani nepojedl, šel jí v ústřety a našel ji všechnu uplakanou. Měla ho patrně ráda, bylo mu to s velkým uspokojením.

Od té doby Svijanský každý den chodil říhat na pytláky, ale všechno jeho namáhání bylo marno. Přišel jim dosti často na stopu, ale dopadnouti jich se mu nepodařilo. Zakousal se v pravém toho slova smyslu do toho pronásledování,

nic jinak sobe nevěda, než jako by životním bylo jeho úkolem uiniti konec řádní nezvaných hostí. Jedna myšlénka pak u nich všechny druhé ovládala: byl přesvědčen, že Zwiefhofer Luizl pytláčí také. S tím chtěl se setkat, zničiti ho. Jak ten mizera směl ucházet se o Katy? Nebylo ho přece tajno, že jest už jemu zadána. Nevinnost k nevypsání se ho zmocnila, v tšitě ještě než proti onomu hrabátku, jež by byl málem zastelil.

Zatím revírník vrátil se z dovolené: zvěsti o pytlácích, které mu bez odkladu byly sděleny, nemálo ho znepokojovaly. Pobytu jeho bylo tu bohdá na krátkce, i doufal, že klidně tu dobu přežká. Sotva přibyl, již bylo jisto, že mu bude podnikati nové boje; mladá paní dokonce div nezoufala, když slyšela, jak se vci mají. Že pak vci byla vážná, toho doklad dal už druhý den, který návratu manžel následoval: nový hajný vrátil se onoho večera z obchůzky své ve stavu hrozně zuboženém, bez pušky, samá krev, samá rána, máje hlavu samou bouli, šat rozedraný. Setkal se pod Plattenhausenem se třemi pytláky a ti mu tak zahráli; spadli ho z nenadání, stloukli ho, vzali mu pušku a davše mu na cestu penězů, poslali ho domů, aby prý vyřídil, za čeho toho u nich loket, a prý se pan přerůčí má na pozoru, jemu že se jinak nestane, dopadnou-li ho.

Ve Svijanském všecko v elo, když to uslyšel. „Nu, já se s nimi sejtí!“ zvolal — „však uvidí ta holota! Buďte oni, nebo já — mezi námi je boj na život a na smrt!“

„Pomalů, pane Svijanský,“ konejšil ho revírník — „proč na život a na smrt? Konejte svou povinnost, to je vše, co se na vás žádá. Jen žádné přehánění, které by mohlo mít zlé následky. Rozvažte, co pořídíte — jest jich patrně několik. Ostatní promluvíme s úřady.“

A revírník došel si do Kašperských Hor i udal tam, co se děje; položil poznovu vyjednávání se sousedními bavorskými úřady, a i na české straně četníci dosti často obcházeli. Zdálo se, že pytláci dostali větr — stichli, po nějakou dobu se neobjevovali.

Největší radost z toho přiměla paní Zdenička; ta věc, co tu opřeli byli, pokojné chvíle neměla. Kdykoli revírníkovi bylo opustiti domácí krb, loučovala se s ním, jako by ho naposled viděla, byla všecka rozčilená, nervosní, i ve snu mívala děsné vidiny, i neustávala opakovati: „Jen po tomhle létu aby už bylo! Jen kdybychom už byli odtud pryč!“

Když se revírník při obchůzkách o hodinu opozdil, již již čekala, že ho přinesou na marách, plakala, rukama lomila, a stará Nany pomáhala jí při tom, stokrát jí onu scénu vypisujíc, když tehdy pána přinesli, a z pravidla dodávajíc: „Ó, drahá paníčko, tady je nejhůř, tady právě v Pürstlinku — jinde se s tou chasou nervou. Ale to všecko ten Vavruch zavedl — ten jim vypověděl vojnu, a od té doby vojna trvá. Mladý pán je také takový, tomu tam u Vavruch, kde ve dne v noci se zdržuje, uarovali. Vavruch mu toho namluví, a mladý pán myslí, že to udělat musí; potom to náš dobrý milostpán odstane! Tak se stane, milostpaní uvidí!“

Paníčka div rozumu nepozbyla. Jednoho dne přiměla se obrátiti na Svijanského, těšouc se chudinka jako osyka: „Pane přerůčí, prosím vás pro Boha, mňte se mnou slitování a přestaňte vystupovati proti pytlákům... už jen na krátko jsme v končinách těchto; ve dne v noci nemám klidu samým strachem, že se ještě na rozloučenou přihodí něco strašného.“

„Milostpaní, povinnost,“ namítal mladík.

„Povinnost?“ odvětila, „máte pravdu, úřední tomu říkají povinnost, a koli nenahlížím, pro koho těch srdc hájíte — ale dobe, přepouštím, že je to povinnost... proto vám také můj muž něčeho nemůže říci... proto vás prosím já, pane přerůčí, smilujte se nade mnou!“

Tak než prosila, tak hezká byla, takové soužení zíralo z jejích velkých modrých očí, hedbávnými šasami vroubených. Mladík byl hluboce dojat. Těšil ji, ujišťoval, že je snad bez toho už konec, že snad přece kombinované zakrojení úřadů v obou státech nešvaru přitřívá.

Jak už praveno, zdálo se, že pytlákům se znechutilo čemeslo a že dali pokoj; ani jednou už se neobjevili. Několik neděl uteklo, a na Pürstlinku panoval svatý mír, rušený leda letními boukami, které onoho roku strašně řádily na vysokých planinách, tak že vedle pytláků největším se staly postrachem paní Zdeničky.

Ve svém úsilí o zachování míru našla paní Zdenička spojence v osobě píru řeho Bártovce z Hutí Filipových. Když se jednoho večera objevil Svijanský v Máděrské hospodě, kamž ostatní dosti zřídka docházel, podal si ho Bártovec následujícím způsobem: „Kollego rozmilý! Přijmi mě výraz hluboké mé soustrasti! Vy patrně trpíte nebezpečnou chorobou blan mozkových — už odpusťte.“

„Jak to myslíte?“ tázal se Svijanský.

„Inu, čert aby si to nemyslil. Hlasovali jsme tu onehdy o tom předem tu a jednohlasně jsme se na tom ustanovili, že vám to připeřítelství povíme. Který pak kozel vás ponouká k tomu rvanicím s pohraničnou sbírkou? Co pak je vám do nich? Sníte vy toho srnce, jehož onino na živu ponechají? Ani vy ani kníže pán ho nesní, a v něm živa zvířata nemají — tož jim tu přenechte, nota bene, nemáte-li sám na ni laskominy jako já, kterýž jí sobě sásem popravím — mimochodem věno, nyní jší dobou má jediná starost v revíru, má jediná práce, kterou pouze obtavává moje sympatie ke ctihodné strážce a jejímu zde přítomnému v hlasnému veliteli rozmnožuje, když o to žádá, aby do jeho kuchyně přišlo trochu změny; není-li pravda, Kacafárku?“

Přítomný respicient zamlaskl jazykem po způsobu labužnickém, a Bártovec pokračoval: „Vidíte, příteli, tak já sobě vedu, a nepopřete mi, že toto pojmání věci mému nadání ke cti slouží. Po mém soudu souhrn vši moudrosti světské leží ve věci: kdo více pracuje nežli naprosto musí, je buď blázen aneb hlupák. Připeřítelším sezení našeho slavného spolku dal tuhle vážený náš pan předseda o věci té vzhledem k vám hlasovat, a sloužili vám k v domosti, že spolek jednohlasně se prohlásil pro první ze dvou možností, ba i tento ochranný ochlasta —“ Bártovec ukázal na úplně spileho dozorce Haberbachla, který má hlavu na stole položenou, chrápal spánkem spravedlivých — „i ten hlasoval s námi, a kolik obyčejně neví, o se jedná.“

Svijanský, od přírody dobrák, nevěděl, má-li se smáti nebo zlobiti. Kdo Bártovce viděl, nemohl se nařhnouti; toto lehkomyšlné pojmání povinností se mu však do té duše protivilo. „Příteli,“ odvětil, „co tu povídáte, je dobrý vtíp, a za ten věc přijímám; nicméně myslím, že není bláznovstvím hájiti statku a zájmu toho, kdo nám chleba dává. Jsem ostatně přesvědčen, že i tu platí přísloví: pivo se pije, a lidé se povídají, a že i vy přesvědčíte tyto dobré rozumíte povinností svým; však jsem viděl, jak jste se z jara děl u Häupelské nádržky; zkrátka, jste mnohem lepší, nežli se dáváte...“

Bártovec vyskočil, máchaje plnou sklenicí: „Nejsem!“ zvolal, „připeřítelším sám tento vtíp, nejsem!“ A jako man vyhlídl část piva na hlavu spícího Haberbachla, která, porostlá jsouc krátce hustou, připeřítelženou kšticí, silně se ohromnému kropáti podobala. Ten se vzpříčil, vjel si rukou do vlasů a zachroptil: „Herr Gott, přší!“ Tato interjekce, jakož i nesmírně blbý výraz v tváři opilce, ze sladkého spánku vyrušeného, vzbudily bouřlivou veselost, ani Svijanský se jí ubrániti nemohl.

Když se smích a hluk poněkud utiřily, uchopil se opět slova Bártovce ka: „To mě j způsob, zažehnavati hned v a nelad. A te k věci. Jedná se o vás, Svijanský. Jste jinak divotvorný mládeneček a připeřítelšíte ponaučení s ochotou a dobrým výsledkem, dle toho, že názory vašeho pana chefa se vám hluboko vtiskly do duše. Ten pán dává více, než musí, a došel za připeřítelší své v ru královské odměny: připeřítelšil lotu olova mezi žebra za to, že sedlákem vyvazoval dobytek; nebylo v ru jeho vinou, že zase chodí po revíru trýznit dřeva. Nu, za to i milostivá vrchnost se jemu královsky odměnila: nechá ho na Pürstlinku, a kolik si žádá dále, a paní ka samou nudou mu utekla.“

„Prosím... kníže mu slíbil, že ho připeřítelší jinam.“

„Láry fáry — nevěřím. Kníže míní a pan dvorní rada, pan vrchní lesmistr a jiná velká zvířata mne. Připeřítelší ho do Rehberka na hbitov, až ho zastelí pytláci, které vy, pane Svijanský, mu štvete na krk. Radíme vám přátelsky, abyste chasy té nechal na pokoji. Já, kdybych je potkal, pozval bych je na pivo.“

Ostatní připeřítelšovali. „A co vy dáváte s pašeráky?“ namítal Svijanský, obraceje se ke strážníkům.

„Nu, my musíme,“ tvrdil respicient, „to je jiná.“

„Houby s octem,“ smál se Bártovec. „Nevěte; ty krotké a hloupé schytají, na ty jsou připeřítelšeni jako všichni čerti, ale těch nebezpečných ani nevidí!“

„Nu, nestydatá paštíko!“ brumlal respicient.

Bártovec vida, že by snad z hovoru toho nevěle povstati mohla, ihned obrátil. „A propos,“ pravil, „co dává vaše znejmilejší? Kvetete po řád? Že nám ji nepřivedete jednou? Ale vy přý ji hlídáte jako Argus. Řekněte, je to pravda, že se o ni ucházel Zwieflofer Luizl z Klängenbrunnu a vy že od té doby žárlíte jako Turek? Řekněte, vy máte štěstí! Mluví se o tom po celé hranici až do Štubenu... Kdyby se někdo o mou Hildegardu ucházel, na kolenu bych ji prosil, aby mi dala kvíndu. Je to však marné: o mou Hildegardu se nikdo neuchází.“

Svijanský nemohl jinak než se smáti. S takovým člověkem jako Bártovec nebylo lze vážně jednat. Ubíráje se pozdě v noci domů a oddává se myšlénkám svým, nemohl potlačit vnitřní jakýs hlas, který nepřestával se ozývat ve prospěch toho, co Bártovec v poslední pytlák mluvil. Také paní Zdenka živě mu tanula na mysl; netajil si, že v prosbách paní iných bylo mnoho sobectví — o něho jí nešlo, leda pokud klid její vyrušen byl, kdyby se jemu něco přihodilo; nemohl se s ní úplně smířit od té chvíle, co viděl Katinu obřadit tak divně se zachovala. Kdo však odolá dojmům prosby, jež z krásných úst vychází?...

Den za dnem se vystřídal. V revíru po řád panoval klid a mír, i srnci byli opět méně plaší. O pytlácích ani řeči; bylo by se mohlo soudit, že jich vůbec není, a to tím spíše, když bavorsští úřadové sebrali několik chlapíků nekalé pověsti. Jediný Vavruch nevěřil a kinnosti úřad se stanoviska velmi pessimistického pohlížel. V té poslední se mu podobal jediný nový hajný, který od té doby, co se mu přihodila známá nehoda, pilně toho dbal, aby z rána a večer ho nebylo vidět na místech, kde se srnci zdržovali. Zřízenc tento více a více požíval vidět tyto žiště povolání svého ve věcech i lesnických; desetkrát přemýšlel každý skácený strom, každou hranici polí a pilně záznamy v tom ohledu sobě dával. Záležitosti honební jako by pro něho nebyly, leda že tu a tam zastihl vránu nebo sovu, kteréžto obě vítě zoslavně domů přinášel, nic jinak se netvářil, než jako by svět hrozných škůdců byl zbavil, a divit se nemálo, když revírník mu zapověděl další kinnost tohoto druhu.

Přišlo prvních deset dní měsíce září. Pohoda skvělá, les i hory plny nevýslovné krásy — kdo viděl, nezapomene.

Jednoho takového večera vyšel Svijanský směřem „k modrému sloupu“, aby vedle nařízení šefa svého zastihl srnce pro pana Bienerta v Mádru. Šel, jiného na mysl nemá, obyčejnou stezkou, aniž hleděl se jakkoli kryti; vždy pytlák nebylo. Že pak srncem bylo dosud, a on stanovisko i přeházkou jejich znal, byl jist, že s kometou se nemine, jak nastane šero. Došed pod Špicberk uchýlil se do kleštin, na jejichžto protější kraji znal výhodné místo na úžlínku, odkud bylo lze valnou částí travou a nízkým křovím porostlé pláň přehlédnouti. Po různých zacházkách, jichž rašelinatá, bahnitá přehledovala, dostal se na ono místo a čekal. Vítr vál od východu a pláň otvírala se na jih, zvěnemohla ho vidět. Stojí, stojí, ani sebou nehýbe; žlutavá tráva, hnědé brusinky, zarděná kapradí kolem něho i přehledím. Bim, bam zněly zvonce; jednou jen dorazil k jeho uchu temný praskot padajícího stromu kdesi daleko, v bavorských hvozdech. Vpravo od jeho stanoviska přehledovala trochu stoupala, tvořící nízký hrbet, jehož ovšem nemohl přehlédnouti; znal ostatně dobře ten terrain, byl trochu skalnatý, dosti holý; jedva tisíc kroků za hrbetem táhla se hranice zemská a za ní hvozdek na příkrém svahu.

Slunce zašlo; nebe na západě rudě vzplanulo, a třeptavé paprsky jako stěly míhaly se po zelenomodré obloze. Byl čas, kdy se objevovala zvě. Svijanský natáhl oba kohoutky své dvojky a přehotovil se; za pár minut se museli srnci ukázat, přehledovali sem zhusta z Bavor.

Nepřišli však; za to zarachotila rána docela na blízku, bezprostředně za zmíněným nízkým hrbetem, jedva dvacet kroků od jeho stanoviska. Zarachotila, zahoukala desateronásobnou ozvěnou od strání Špicberka, Luzněho i blízkých vysokých lesů.

Svijanským to trhlo. Nebylo pochybnosti, tu byli, poblíž něho, tak dlouho hledaní pytláci. Pravá hora se ho zmocnila, až mu zuby o sebe klapaly. Těše a přehledě co možná rychle přilíhl se ke hrbetu, po hrbetu nahoru, pušku máje k ránu přichystanou. Zpoátku ho kryla kleštin, pak tráva a houštiny; když dolehl výšiny, plazil se po zemi, šedé ručové balvany. Za pár minut byl nahoře, mžikem vše přehledl. Padesát kroků od něho kleštin podle steleného srnce chlap pouze v kožené spodce a režnou košili odně; puška ležela vedle něho, právě se chystal vyvrhnouti kometu. Byl do toho

tak zabrán, že ani myslivce nezpozoroval, který položil zbraň ke tváři v celé výši své se vzpřímal.

„Stůj! vzdej se!“ zvolal. Na to zavolání pytlák vyskočil, sahaje po pušce. „Neopovažuj se, sic je po tobě věta!“ zahmýlal hlas mládenců. Pytlák pustil sice zbraň, v tom však zablesklo se v křovinách asi dvacet kroků za ním stojících, zahoukla rána a — Svijanskému zařela kulka právě vedle ucha. V následujícím okamžiku stěhl tento, mířil na místo, odkud ohně vyšlehnul. Slyšel bolestný výkřik; muž pak, který vedle srnce byl klečel, dal se do skoku, i zmizel právě, než k ránu doprovázející se ztratil, zůstaviv pušku i srnce. To vše sběhlo se mnohem rychleji, než tuto vypravovati možno.

Přítel slyšel praskot v křovinách i dusot utíkajících; v první chvíli chtěl za nimi vystoupit, vzpomněl si však přece, že by, vypálil druhou ránu, byl bezbranný, proto spokojil se tím, že blesk k místu, odkud rána naň vypálena. Stopy krve, které tam našel, nasvědčovaly tomu, že se nechybil. Nabil vystřelenou hlavou a pustil se za stopou, kterou sledoval až k samým hranicím. Pěšolo mu na mysl stříhati pytláky dále; už se chystal překročit hranice, tu však chladnější rozvaha nabyla vrchu; řekl si, že by bylo šílenstvím vydávati se na cizí území, i vrátil se k místu, kde zastelený srnec a puška ležely, vzal obě a ubíral se k domovu.

Kdyby se byl pustil do bavorského hvozdu, za půl minut byl by došel místa, kde jeden z přecházejících mužů těžce dýchaje k zemi upadl. Druhý ho vzal na záda a po krkolomné stezce dále s ním táhl.

Došed do Pürstlinka zastavil se Svijanský nejprve u Vavrucha i vypravoval mu, co se mu přihodilo. Vavruch na to: „Nepovídá jsem? Úřady! Tu to máte, co úřady pojdí! Ubožáky, kteří tu a tam pár nových chraští z lesa odnesli, smola ili nebo dále v kraji oko na koroptev položili, ty vypátraly a odvedly; za to arcilumpové chodí volně po lese. Já od jakživa povídám: lov k si musí pomoci sám. Jen jednoho dbejte: ti páni od úřadu do těch věcí jsou vpleteni — což dříve nebývalo; zdědí-li o poranění toho lotrasa, budou potahovati vás, na to bych přísahal. Na vašem místě bych prostě zapíral. Nepomohou-li, není třeba, aby věděli.“

Katy plakala; netajila si, že vojna nyní do pravdy zatáhne se dále; otec její půl života ji vedl urputně na život a na smrt; zvířil bezohledností svou, která nejkrasnější skutky se nelekala. Strach z něho šel takový, že celé okolí pod dojmem hrůzy té žilo. Odhodlá se milý její k stejným krajnostem? A neodhodlá-li se, zda bude mít síly a dovednosti, zda tolik štěstí, aby všem nástrahám unikl? O mravní stránce boje toho prostá dívka, dcera divých lesů, surové přirody, ovšem nerozumovala, nepřemítala. Vedle jejího názoru úcty hodný byl ten, kdo vyhrál; ale ženské srdce se nezapomnělo: měla strach o toho, k němuž láskou lnula.

Vrhla se mu na prsa, objala ho ke obojí, nejsladší slova mu dávala; on byl zasmušen, v srdci divně sklíčen; sladká slova i vášnivě celování v duši ohlasu nenacházela. Hned po chvíli, když mu krev ještě vášnivě kypěla, neozývaly se ještě city ty — ale nyní eť přišnou mluvily. Krev, krev lidská, jím prolitá!... Viděl ji v rudých skvrnách, viděl ji na šedých kamenech náspu, na bílé košilce Katině, na sobě — všude, všude. Bránil se, vymlouval se, že ho jen poranil, že sebe hájil, že úmyslu neměl — nic na plat: hlas v nitru neumkl. Neměl stání a přece bál se jíti domů. Měsíček vyšel, stromy vrhaly černé stíny: bylo mu, jakoby po něm sáhaly sterými rameny.

Konečně se vypravil a pádil do vrchu k myslivci, že se mu dech trafil. V myslivci všecko spalo; on sám ulehl, ale spaní nepřišlo; slyšel v dále hafání jakéhosi psa, které vítr noční z chatě evorubce až sem donášel. Proklínal to zvíře, dávaje mu za vinu, že beze snu na lůžku svém se povaloval.

Ráno ohlásil všecko revírnickovi; ten se velice ulekl. „Překně nadšením,“ pravil; „zde zbývá jen jedna věc: dojdete ještě dnes do Kašperských Hor a vše soudu oznámíte; na tom stojím.“

„Bude potahování...“

„Pane Svijanský, žijeme pod zákonem! Jinak nelze. Bývalé doby přeshly; co se dělo za mého předešlého, nesmí se opakovati... krev tekla dosud.“ —

Svijanský svítil hlavu; jak strašné jest v domě, že lplí na rukách lidská krev, cítil předešlé; neodmlouval, byl by se šel udat, i kdyby o život bylo šlo; provinil se, pevně o tom byl přesvědčen, třeba jen svého vlastního života hájil. Tragická

byla vina, ale vinou byla přece.

Rozmluva obou mužů vedla se v služebném pokojíku, nalevo v chodbě, vedle sádky s ledníkem a kuchyní. Zdeníkka přitom nebyla, aniž o celé události věděla.

Revírník procházel se mlčky po pokoji, co Svijanský u dveří stál. „Přijdu tedy, pane revírníku,“ pravil.

„Dobře; udejte všechno dle pravdy. Překročili jste meze dovolené sebeobrany, ponese te následky. Já nejsem vaším soudcem.“ Revírník mluvil mlčivým, soucitným hlasem. Stanul před právníkem, do očí se mu díval.

„Bůh mi svědkem,“ vece tento, „že jsem nehledal bezživotí toho lovce, ale strašné je to přece...“

Revírník podal mu ruku. „Ubohý hochu,“ pravil, „vím vám — ale sám nahlížíte, že poměry ty musí přestat; svépomoc vede k dluhým koncům.“

Právník mlčel se odchodu. „Ještě slovo, pane Svijanský. Vraťte se co možná brzo — dnes ovšem už nebude lze, ale zítra vás čekám. Musíme se uradit, jak se zachovati. Netajím se vám, že se obávám odvety. Také to mám na srdci, že lépe bude, nezvíš-li o události té manželka má... strachuje se příliš... nezmiňujte se...“

„A ostatní? a Nany?“ odvětil právník. „Jsem přesvědčen, že Nany už ví...“

„Promluvím s ní a zapovím jí všem...“ pravil revírník.

Svijanský šel. Nebylo již tak krásně jako dne předcházejícího; po nebi honily se šedé mraky, a podzimní vítr v listech štíhlých buků hučel svou píseň. Dlouhá byla cesta, bez konce zdála se mladíkovi v té naprosté samotě, kterou se ubíral.

Byly to i hodiny s poledne, když vcházel do radnice Kašperskohorské. Předstoupil před sudího a pověděl, co se bylo stalo. Sepsán protokol důkladný, velice věcný. Ale když byl hotov, a Svijanský ho podepsal, zmizela všechna úřední odměnnost s obličejem pana sudího. Poklepal právníka na rameno a pravil tónem naprosto netragickým: „Z toho mra na nebude dešť, panáčku. Skolil jste prostě otrapu, který vám šel na život; byla by jen škoda, kdyby s životem vyvážl. Co se nás v poslední době chlapi už nazlobili! Vraťte se přikřídlem, slibte mi, že bez vědomí soudu z Pürstlinka neodejdete; vyšetřování ovšem se zavede a na několik výslech se můžete přivřít. Nepochybuji ovšem ani dost málo, že nevína vaše brzo i v činu se prokáže, jako já osobně o ní jsem přesvědčen.“

Slova ta sice byla léčivým balzámem na chorou duši mladíkovu, nicméně však odpověděl: „Ach, pane sudí, proč se tak muselo státi? Já toho lovce z paměti neztratím, třeba jsem tvář jeho neviděl. Kdyby Bůh dal, aby zůstal na živu!“

„Ať, měl jste se snad nechat zastelit?“

„Pane sudí, lidská krev!... Kdo nezkusil, neví!“

Soudce se zamyslel, potřásl hlavou a podal Svijanskému ruku: „Máte pravdu... nu doufejme, že se chlap z toho vylízá.“

XIV.

Sotva odešel Svijanský z Pürstlinské myslivny, rozptýl se mezi revírníkem a starou Nany následující hovor.

„Nany, vy jste jaksi rozčilená — slyšela jste něco?“

„Och, milostpán ví! Je to hrůza! Ale já to vždycky povídala: mladý pán pevně vále u toho krvavého, kterého jednou neisté noční síly zaživa odnesou jako Bablonské svatokrádežníky, kteří te v Roklanském jezeře mekotají jako k zlatu a do soudního dne mekotat budou. Čemu pak se tam mohl mladý pán naučit?“

„Pomalů, Nany...“

Ale Nany byla v proudu. „Střel na lidi se naučil mladý pán, kterého ta mladá rodinice má úplně ve svých spárech. Jako bych nevěděla, že včera zastřelil dva ubožáky!“

„Milujte, Nany! Jednoho poranil, a to pytláka, který napřed po něm střílel...“

„To povídá ta eládka Vavruchova. Ale já vím, že to byli dva ubožáci, kteří si šli pro lepší lesní trávy.“

„Jaký právem se opovažujete tvrdit takové nesmysly?“ rozhorlil se revírník.

„Já vím, co vím, milostpane! Milostpán je dobrák a ujmá se toho panáka, který, když milostpán byl nemocen, nechtěl pít, abych ránu jezevím sádlem pomazala — to by bylo všechno vytáhlo za dva dni...“

„Přestaťte mi s těmi hloupostmi. Už jsem vám řekl, jak se věc má, a zapovídám vám drazd, abyste o pravdivosti slov mých pochybovala.“

Hlas jeho zněl píšně, stařenka cítila, že by dále odmlouvat nesměla. Ulevila si několika vzdechnutím, vzala dvakrát nebo třikrát jméno Boží nadarmo a sepjala ruce. Revírník pak pokračoval: „Jedná se o to, aby paní o věci nevěděla, Nany. Můžete se představit, jak by ji to znepokojovalo. Ukládám vám tedy co nejlepší, abyste se před ní o tom nezmiňovala, slyšíte? Ani jediným slovem! Rozumíte?“

„A chudinka, moje zlatá!...“ budovala Nany; „ani vědět nemá —! A je pravda, bála by se... kdo by se nebál? Já bych za žádné peníze na světě nešla v noci k „modrému sloupu“, Ježíši uživaný, zas o dva strašidla více!“

„Vy jste pošetilá osoba — již jste přeci slyšela, že nikdo nebyl zabit. Ještě jednou vám to povídám, a jak jsem řekl, ať mi mlíte, sic mi přijdete z domu.“

„Jakáž pomoc — milostpán poroučí, a já stará žena poslouchám... ale jiní věknou —“

„To je má starost.“

Nany šla po své práci; bylo s podivěním, jak se paní Zdenice vyhýbala, aby odolala pokušení. Když se jí nemohla vyhnouti, ústa její ovšem si mluvit netroufala, za to oči byly tím výmluvnější. I bylo dobré, že paní Zdenikamla jiné starosti nežli zkoumat výraznou tvář stařeninu, jinak by se byla musila dovítit, že se něco neobvyklého, děsného přihodilo.

Revírník pak obešel si ostatní obyvatele Pürstlinské a všem nařídil píšně, aby mlčeli. To nebylo těžké, v Pürstlinku mnoho obyvatel nebylo, a ti nemnozí s paní Zdenikou se nestýkali. Když takto o duševní klid choti své se postaral, odebral se Koňan k „modrému sloupu“. Nalezené stopy nade všechnu pochybnost potvrdily pravdu slov pírušého. V kol bylo ticho — bim bam! zněl zvonce. Když se vracel, zahálila se hlava Luzného v husté mraky a dalo se do drobného deště. Kolem druhé hodiny s poledne byl doma.

„Kde je Svijanský?“ tázala se paní Zdenika.

„Poslal jsem ho do Hor,“ odvětil on poněkud nejistým hlasem, „zapomněl jsem těci... Služební záležitost... vrátí se až zítra.“

Bylo mu nevolno; těžko mluvil nepravdu a bál se, aby dále se nevyptávala. Šel pak do své „kanceláře“ a jal se pracovat o nějakých rozpočtech, dleje, jako by měl velmi na pilno. Do jídelny se vrátil až ve večere.

Pomalů den se klonil, pošmurný šedý den. Požloutlá tráva na pláni přecházela v tom osvětlení také do šedé, špinavé barvy. Přivalila se noc bez nebeských světel; v myslivně rozžehli lampu, a její svět ozářilo okna v přímě, tak že se dívala

do tmy jako žhavé oheň obrovského zvířete.

Revírník s paní svou byli po večere; sedli sami dva v prostranné jídelně a povídali si. Zdenička byla mnohem hovornější. Po němť hovor snadno uhodnouti: v němťž refrain, jak bude hezky a blaze, až budou jinde, kdekoli.

Zima se blížila, ještě ti, ty i nedle a nastoupí vládu svou. Revírník každým okamžikem očekával úřední písemný, který jinam ho povolá. Že dosud nic nepřichází, požívalo ho to znepokojovati; nicméně pevně doufal: kníže pán slíbil... Dnes ovšem má bližší starosti.

Paní Zdenička bez ustání přemítala, kde v le jasného pána vykáže jim pobyt: snad na Tebošsku, kde se narodila; snad na Krumlovsku — také dobrá, Šumava, krásná krajina, ale žádná taková odloučenost; snad na Libjicku, nebo na Chejnovsku, Koňánky znal a chválil kraj i lid. Nejlépe by ovšem bylo na Hlubocku, blízko matičky... při pouhém pomýšlení zatleskala rukama, zazpívala si písničku.

„A brzo to bude, brzo mužičku,“ zaplesala, „vždyť, kdyby ta věc se protahovala, nevyvázli bychom odtud s nábytkem — Spasiteli! to by bylo strašné! ještě jednu zimu! Odpuště, mužičku, ale to bych nevydržela. Ta tma! ta mlha!...“ a radostný ples prvních slov promínil se v dušený výkřik hrůzy.

„Jen strpení, drahá ženuško!“ napomínal Koňán. „Všemu bude konec. Víš, Zdeničko, rozvaž... jedno je zde dobré: ty klepy, nevěstičky, pikle a podobné věci, které jinde mezi úřednictvem panují, ty do Pürstlinka cesty nenajdou... kdo ví, neomrzí-li ti velice tam v kraji...“

„Snad bys se nezastával té samoty?“ vyhrkla ze sebe.

Vzpomněl si na nejnovější starost svou, přejel si dlaněma, pohladil dlouhý vous; ani mu na mysl nepřišlo, aby se zastával, a kolik zdevětadvaceti let, kdy v českém kraji sloužil, leccos krušného v paměti mu zbylo. Ale přítomné starosti vždy horšími se nám zdají než všechny jiné.

„Máš pravdu, je tam přece lépe,“ pravil.

Sedli ještě chvíli; stará Nany vešla umluvit se s paní v příležitostnějšího denního pořádku; otázka ta vyřízena, a Nany dávši dobrou noc opouště z pokoje vyšla; slyšeli, jak padly za ní do zámku dvě eledníka.

„Dlouho jsme dnes vydrželi,“ vece revírník, pohlédnuv na hodiny, „přibližně desáté, pojme spat.“

Paní rozžala svíčku, revírník zatočil lampu.

V tom kroky, pádné kroky na násypu i drsných hlasů vava; kdosi chytil za kliku dveří domovních, třikrát, čtyřikrát silně zaburácel.

„Co pak je to?“ tázala se Zdenička. Manžel neodpověděl, přistoupil k oknu, odhrnul bílé záslony, a jal se otvírati okénko. Paprsek světla padl na násep, a v světle tom objevila se mužská postava, zalesklo se cosi.

„Hajný?“ tázala se za zády revírníkovými paní. „Stalo se něco, hajný?“

Revírník zahledl širokou stěhu klobouku, která na polo zastívala vousatou tvář, sazemí za černou; proti němu namířena zaleskla se hlava rukavice. „Ani hnout, foť!“ velel hrubý hlas. „Otevři okno do Koňán — neuposlechněš-li, jsi syn smrti.“

A u dveří znovu trháni za kliku a burácení. „Už jdu, už jdu!“ ozval se v přejezdu Nanin hlas.

Revírník mžikem přehledl situaci. Přet nebo šest chlapců stálo na násypu, možná, že opodál jich bylo ještě více.

„Co chcete?“ tázal se klidně, snaže se zachovati veškeru svou chladnokrevnost.

„Otevři okno!“

„Umučený spasiteli!“ vzkřikla paní; klesla na kolena, rozžatá svíčka i se svícem vypadla jí z ruky, a v pokoji irá

rozhostila se tma.

Venku zatím dala se do kůru a pláče Nany, která snad zaslechla vyzvání, revírníkovi platící. Těžké dvě se odolaly pokusu vyraziti je.

Revírník uposlechl a otevřel okno, načež opakoval: „Co chcete?“

„Tob nic, fo te, a uposlechněš-li. Písaám ti, že vlasu na hlavě ti nezkuřívíme; ale mládence nám musíš vydati, jinak prohledáme celý dům a najdeme si ho.“

„A co chcete s pánem?“

„Po tom se neptej, to je naše věc. Egidi musel umřít, honili ho jako dravou zvěř, až ho uštvali; jiné u nás pochytili rovněž, protože jsou chudáci. Ale když páni prolíjou krev, soudí je zase páni, a nic se jim nestane. Tvůj mládenec prolil krev, budeme ho soudit my.“

„Pánův í tu není, odešel do Hor v dřívější události udat u soudu; ostatně, protivník jeho stěhl dříve, pánův í se pouze hájil...“

„Těsky plesky! Taková se nám zpívá vždycky. Každě otevřít.“

„Poslyšte. Jsem v moci vaší, je vás několik, a marně bych vám vzdoroval; u jiným vám povědím již proto, že nechci, aby tekla krev — je to však marné, pánův í není doma.“

„Uvidíme. Ještě jednou, nieho se neobávej, tobě návštěva naše neplatí. Radíme ti pouze, abys nepomýšlel na odpor neboli úskok. Rozkaž té babě v prázdné, která tam syje jako had, aby otevřela. Kamarádi prohledají dům, a my dva tu“
mluví ukázal na druhého muže podle něho rovněž s namířenou puškou stojícího — „my dva tu tě podržíme v oku. Daxelhuber Francal umírá a těžko se loučí — zanechá vdovu a sedm sirot.“

Paní Zdenička zatím na kolenou spínala ruce v smrtelné úzkosti; revírník slyšel její pítlumené kvílení, které zrovna srdce mu svíralo. Pokusil se ještě jednou Bavoráky k tomu přimět, aby od prohlídky domu ustali.

„Povídám vám, je to zbytečné. Polekáte mi marně paní, jež strachem se mi rozněmžá; písaám vám, že pánův ího tu není.“

„Dost povídání!“ ozval se jiný hlas. „Neotevřeš-li ihned, zapálíme vám boudu se čtyřmi stran; je na tom dost, že tobě a tvým lidem nic se nestane. Za nos vodit se nedáme.“

„Pro Bohu, Emile, každě otevřít!“ prosila za ním paní Zdenička. „Och, to je má smrt!“

Co takto se vyjednávalo, Nany v prázdné stávkou Boha i všechny svaté na pomoc volala a zase vylívala na útěchu celou svou bohatou zásobu nejvybranějších nadávek zalesáckých, po větce výrazné složeniny nejznámějších zvířat, jež nijak do parku se nehodí. Bavoráci venku toho klasobraní hrubě si nevšímalí, pouze tu a tam ji zakřikli, když pro vociferace její se em revírníkovým nerozuměli.

Revírník tomu rámsu učinil konec, vyzvav starou ženu, aby otevřela. Musil povel třikrát opakovati, nežli uposlechl.

Čtyři chlapi vešli; vstoupili do pokoje, rozžali sirku, našli svíčku na zemi, zapálili ji a dali se do hledání. Jeden z nich byl dosti zdvořilý: „Má drahá paníko, nebojte se — vstaňte, sedněte tuhle na pohovku a budete dobré mysli: toho nejmenšího se vám nestane...“

Vytěštila na mluvčího oči a poslechlá jako stroj; revírník poád stál u okna ruce maje na prsou založené.

Prohledali celý dům s pedantickou důkladností, obrátili všecko rub na rub, kde který pokoj, kde kterou komoru, sklep, pardu, stáje, i seno přeházeli. Nany jim při tom musela svítit, což činila stále skuhrajíc a nijak slov rouhavých nevážíc, která v tvář jim metala; byli příliš zabráněni v předsevzetí své, než aby ji byli slyšeli. Jen jednou, když je počtila titulem: „Luzo pohanská!“ ohradil se jeden ká: — „My jsme u nás lepší křesťané než vy tu; rci, babo, najdeš tu podle cest a na

stromech tolik svatých obraz jak u nás?... Tak vidíš!“

Když hledaného mládence nenašli, m li se k odchodu. Jeden z on ch, kte í revírníka hlídali, d l na rozlou enou: „Dob e ti, fo te, žes pravdu mluvil! Ale v c není ukon ena — však se kluk vrátí, a potom se s ním vyrovnáme, osudu svému neujde. Pro srnce lov ka zabít!“

Zab inkaly železné podk vky na kamenech náspu, drahnou dobu ještě bylo slyšeti h motné kroky — pak nastalo ticho. Hluchá, pošmurná noc zavládla op t jako velký n mý hrob. Revírník p istoupil k manželce, o kterou se k e e pokoušely.

„Jaká hr za!“ vzlykala. — „Bože, nedej mi zoufati... tak tohle se stalo! Zabil lov ka... a vy všickni jste to p ede mnou tajili... Je to d sné... do smrti nelze zapomenouti... p išli ho hledat... nenašli dnes, jindy ho skolí... a toho jsem se musela do kati! A není možno uniknouti!“

T šil ji, domlouval: „Upokoj se, má drahá — nedostanou ho, nesmí se už vrátiti; pošlu za ním posla, té hr zy je nazbyt. Nepla , ty má jediná!“

Marná bylo mluvení, t šení. „Nenajdou ho, vymstí se na tob ... a jak bez tebe obstojím?“

V tom zase n kdo bral za kliku, ale z lehounka. „Kriste na nebi! Vrátili se!“ zaúp la pani ka celá se chv jíc.

Revírník vyšel do pr jezdu; paní Zdeni ka slyšela, jak se tázal: „Kdo je to?“ Pak zdálo se jí, jako by t esoucí se ženský hlas zven í odpovídal. Revírník odstr il t žkou závoru. „Aj, Katy — co t sem vede? vid la jsi snad, rci!“ — „Ach, zle je, pane...“ Ta slova paní Zdeni ka zaslechla, i cht la se zvednuti, vyjítí... nohy ji neunesly, sklesla nazp t na pohovku. Objevila se v jizb s revírníkem Katy, erný šátek v týle, bujný vlas po skráních i šjí se jí vlnil — bosá, v kratinké sukni ce, bez kazajky v lehké košilce, která lepé tvary t la sotva zakrývala.

„Ach, pane, zle je!“ opakovala dívka.

„Což pak se stalo, d v e? Vypravuj; vždy jsi všecka pod šena.“

„K nám p išli t i, všickni pytláci — otec je zná. Vešli do pr chodu, do sv tnice — všichni už jsme spali. Já spala na p d ... slyšela jsem hlasy, klení. Sb hnu dol . Tu už m li rozžatou lou , a na otce, který se hnouti nem že: ‚Tys to, který st ílí po lidech? však se dnes s tebou vypo ádáme! A ten kluk myslivecká, kde že je?‘ Otec neodpovídal; v tom m zo ili: ‚U tebe bývá, d v e!‘ Musela jsem s nimi na p du, hrozili, že zapálí, budu-li se vzpíráti. Prohledali všecko, arci ho nenašli. Potom op t do sv tnice, kde cht li otce zabiti. Nevím, co by se bylo stalo, v tom však p išel tvrtý — Zwieflofer Luizl — a ten nedal, domlouval, aby otce nechali, že je chorý, bez vlády, že by to byla hanba. Nebýt jeho, už by bylo po otci; on však se zastal: ‚Nechte ho! co bylo, je poh beno!‘ A oni: ‚Vždy ti zast elil tátu!‘ On pak: ‚V té p í in já se s ním spravím!‘ Na to odešli s d snými hrozbami proti panu p íru ímu. Luizl pak v pr jezd , kam jsem za nimi vyšla, ke mn pravil: ‚To k v li tob , Katy, protože t mám rád.‘ Já ho p es to p ese všecko nechci, ale pan p íru í se nesmí sem vrátit, zast elili by ho. P ede dnem ještě p jdu do Kvildy a po kám si na n j — musí nazp t, a daleko odtud pry , aby ho nenašli.“

„Ty jsi state né d v e, Katy,“ vece revírník; „pro p ípad, že by p es Ziegenruck a Máder se vrátil, vypravíme do Mádru též posla. Tv j bratr tam m že dosko it. Ty pak jdi do Kvildy, a sejdeš-li se s ním, vy i mu s mé strany, aby ihned šel do Dlouhé Vsi a tam vy kal dalších na ízení.“

Paní Zdeni ka ml ky poslouchala; dívka se jí sice zdála býti roz ílenou, však ani jediné slovo, ani jediný pohyb nejevily, že by srdci jejímu krušno bylo z nastávajícího lou ení s milým. Odchod Svijanského byl nutný; dob e; ale jaký osud jí se utkával, jaká jí budoucnost kynula, až ho tu nebude?... zda pomýšlela? Sejde se kdy ještě s tím, jehož již za svého muže pokládala? Zapadne v hluboké, nekone né mo e jiného sv ta... zda se kdy navrátí: A ona tak chladn , rozumn mluvila, tak jak by odvrácení v tu chvíli hrozícího nebezpe í jedinou bylo její starostí. Zda to rekovné od íkání, zda nedostatek všelikého citu?...

Když Katy odešla, skromn jí ruku políbivši, p edložila tu otázku manželu svému, své vlastní city, své konání s tím srovnávajíc, co z úst dívky byla slyšela.

Revírník se zamyslel, hlavou pozatásl. „Kdyby cítem ovládat se dávali, jakž by obstáli? Vidí jasně povinnost svou; třeba srdce teplé bylo, hlavu chladnou zachovávají. Do našeho cítení vpraviti tak málo se dovedou jak my do jejich. Svijanskému jiné spásy není nežli útěk z tohoto kraje, do něhož návrat na dlouhé doby jest mu zamezen. Katy ho o tom lépe přesvědčiti může než kdokoli jiný. Přesvědčí ho, uvaruje ho. Co dále bude, v ruce boží jest. Dívka bude čekati, trpělivě, bez reptání — a nedokáže-li se, nezoufá si, jinde útěk i náhrady najde.“

„Je to strašné, strašné,“ pravila mladá paní, „já na jejím místě bych si zoufala — vždyť ho přece miluje...“

„Ty jsi z jiného světa, dušinko.“

Když ráno den se šel, chmurný den bez slunečního svitu, plný mlhy a šedých lesních par, ubírala se Katy známou stezkou ke Kvildě. Od rána byla jako tenkrát, když mladíka doprovázela ponejprv, v ruce žovkvítkovanou sukničku, černou kazajku a černý šátek na hlavě; na nohou klapaly dřeváky právě jako tenkrát, ale rychleji, rychleji...

Tenkrát byl překrásný, teplý letní den, sluneční svit a vlažný vzduch; dnes bylo syrovo, chladno i tma. Tenkrát si mladíka zamilovala, tenkrát se smála, plesala — dnes se šla rozloučit.

A šla mnohem rychleji než tenkrát. Čím dále od Pürstlinka se s ním setká, tím lépe pro něho. Nevěděla Bavorák mluvit možná dost, že podle cesty, kterou se právě vracel, úskočnick se skrýval.

Les mláde jako širošíř hrob: v něm žádný nešelestil v haluzích, ptáček žádný necvrlikalo.

A Katy šla — cupy cupy, klapky klapky narážely dřeváky na kořeny a kamení, duněly kroky na houpající se rašelině. Přesla Vogelsteinský močál, černý jako Acheron, prodrala se nekonečnou lesní houštinou, přebrodiva se přes mladou Vltavu, a temné její vody byly studené jako led. Lehce jí, po každém lehu jí si oddechovala, když nepotkala ho v této liduprázdné poušti. Rychle ubíhala po silnici do Kvildy, došla tam, nepřetávala se — nebylo pochybnosti, nedošel sem ještě. Sebrala se tedy a bez rozmýšlení dala se znovu na pochod směrem k Innergefildu, a když tam ho nenašla, na Hajdelskou pláň.

Poledne dávno minulo, když spatřila ho, an pomalu v ústřety jí přicházel. „Karle! Karle!“ a už mu letěla vstříc.

Nevěděla o něm, vida ji. „Katy? Pro Boha, stalo se něco?“

„Ba, stalo — přišli dnes v noci pro tebe... prohledali všechno, a ježto tě nenašli, přijdou opět. Nesmíš již k nám!“

Vzpřimil se, hrdě dokládal, že se nebojí. Ona vše do podrobnosti mu vypravovala, neustávajíc opakovati, že se nesmí již vrátit. „Zastav se na jisto — a co ze mne bude? Toho bych nepřežila, a milostpaní mála by z toho smrt — chudinka, třeba se jak osyka! Pan revírník ostatně nařídil, že musíš do Dlouhé Vsi... tam vykáš, co se dále nařídí.“

Mladík svítil hlavu; trapné myšlenky ani na chvíli ho nebyly opustily; vzpíral se proti odchodu z Pürstlinka, zdálo se mu, že v boji, který nevyhnutelně vzplanouti musil, udusí se onen hlas plný výtek, který v duši jeho bez ustání se ozýval. Dvě noci nespál; bylo mu, jako by dvě století zdlouhavým přepřelžila se krokem. Marné bylo, že se ukonejšiti hleděl, kašob: „V obranné své jsi tak ušil“ — hlas stále opakoval: „Krev lovce jsi prolil, krev bratra svého...“ Bude bojovati dále — lépe věno, nebude se vyhybatí ráno, proti němu namířené. Život je bledě.

A nyní před ním stála dívka — strach jí hleděl z očí. Prosila ho, aby ten strach a žal od ní odvrátil. Klidná domácnost, kterou jeho chéftak draze si vykoupil, nanejvýše byla ohrožena; citlivá, nervosní paníka sejde hrůzou, povede-li se dále boj zapotý.

„A ty, Katy — co budeš dlat?“ tázal se tiše.

„Vrátím se domů, abych nemusila v noci přes Vogelsteinský močál; vždyť den je krátký.“

„Poj se mnou, Katy!“

„Pozbyl jsi rozumu? Co by si pošli doma beze mne? Matka slábne... A pak, co bys se mnou dělala, kam bys mne dala? Vždyť nevíš, kam tě ustanoví...“

Neodpověděl; nahlížel, že vyzvání jeho nemá smyslu. Položila mu ruku na rám, podívala se mu do očí zrakem plným lásky: „S Bohem, buď zdravý,“ zašeptaly rty, a něco jako slza kradlo se jí do dlouhých hedvábných vlasů.

„Budu ti psát, Katy...“

„Není třeba — u nás by nikdo psaní nepřečetl. Také bych ti nemohla odpovědět.“

„Zachovej mi svou lásku, děvče — až nadejde doba, přijdu si pro tebe, budeš mi dobrou ženou, víš?“

Přivinula se k němu, pocalovali se dlouhým políbením, podali si ruce a rozešli se; on pomalu ubíral se strmou, kamenitou cestou dol k Vogelsangu, ona pak, což chystala, zpátky nastoupila pouzdravě.

Tak se rozloučili.

Katy za šera večerního dostala se ještě přes Vogelsteinský močál; hned na to padla tma tmoucí, drobný, jemný sypal se deštěk, který, než se domů dostala, celou ji promočil. Přišla, svlékla a zula se i šla po své práci, jakoby cestu dvanácti hodin nebyla vykonala, jako by se nic nebylo stalo.

Zda v noci tvrdě spala, zda černé oči neplakaly, nelze říci; hrubé povlaky podušek neprozradily...

Svijanský prodlel asi dvě neděle v Dlouhé vsi. Lesmistr ihned včasně oznámil, a ten mladík ustanovil za příručím nazpět do rodného jeho Lounského kraje.

Týmž časem došlo revírníkovi uvědomění, že bude mu zimu ještě v Pürstlinku trávit, ježto nelze revír svěřiti zcela novému personálu.

Paní Zdenička uslyševši zvěst tu div neomdlela. Na domluvy manželovy, že v uvážení důvodu toho včasně rozumně jinak vyjít se nemohla, neodpovídala leda usedavým pláčem a kecovitým vzlykáním. „Ještě jednu zimu v této poušti!“ narážala, rukama lomíc.

Venku kroužily tiché mlhy, které Luzný i druhé hory v šedý závoj svůj pojaly.

- 15 -

XV.

Měsíček jen ke konci se chýlil. Hory vroubící planinu Pürstlinskou v bílý proudly se pláštěm, mrazné vetry honily se po delší dobu přes otevřenou pláň, ledovým svým dechem ničíce zbytky rostlinstva, i zdálo se, že zima neobyčejně tuhá nastoupila vládu svou.

Děvorbci, jimž nepohoda zlá díla v lese hatila, sedávali opět z večera v kroužku, jako jsme je viděli na počátku svého vypravování. Ze starého zvyku scházeli se ještě u Vavrucha; v pravdě rádi ho neměli, ale býval jich druhem po tolik let, snášel s nimi všeliké útrapy a dění, a když o bývalých těch svízelných se rozhovořili, třefoval jim do noty. Také nejnovější politické události nacházely v něm výmluvného a neomylného tlumočníka, a výklady jeho úžasem je plnily. Zula tehdy německo-francouzská válka, a Vavruch v době, proslota Bavorák přidal se k Práskům, a jakým divem se stalo, že jeden král už druhého císaře přemohl.

Ba seděl Vavruch na posteli své a povídal: „To máte tak. Ten Bismarck je neurvalec, kterému je to jedno, ať bací sem, ať bací tam, a ti císařové jsou jako náš pan revírník: jen žádnou krev! A to uvažují, ten tohle a onen zase tohleto, aby z toho nebylo neštěstí, a zatím ten stělí jako bavorský pytlák. Předejť třeba ránu, potom se vyhraje!“

A v kol souhlas a kývání. N kdy kdos prohodí: „Ještě není konec, kdo ví jak to dopadne.“ Na takovou námitku odpovídá Vavruch: „A já vám povídám: konec je! Z Francouz je kaše, už se nezmohou. Mn je pouze líto, že ta bavorská holota se k nim nedala, byla by na kaši s nimi. Takhle berou podíl na vít zství, a to mne mrzí, protože vzpychnou a zpupní, že ert s nimi nevydrží. Prosím vás, co pak byli dosud? Nic. Když n kdo ve sv t ekl: „Já jsem císa ský,“ est mu vzdali, vážnost p ed ním m li a smekli. Ale když n kdo pravil: „Já jsem Bavorák,“ jako by byl ekl: „Já jsem k e ekl.“ Vysmáli se mu a pomyslili si: to jsi zví e, když jsi Bavorák! Nevídáno, Bavorák! Ale te ta luza povede sob , jako by ona sama Francouze byla zni íla, nadme se jako m ch, a po nás bude plivat.“

Vavruch po tak dlouhé e i t ikrát z pravidla si odplivl a zíral do prázdna, hrub o to se nestaraje, jakým zp sobem poslucha í e jeho komentovati budou.

Politika byla v bec jediným jeho koní kem. Když o ní e nešla, málokdy slovo promluvil, zahalen ve mraky dýmu sed l jako sloup. Pak dívali se na s tajenou hr zou, jako se díváme na lítou šelmu ve zv ínci, v hr ze té jaksí se kochající, vidouce, že uškodit již nem že.

Jednoho ve era kdosi po p et esení všech politických kombinací evropských prohodil: „A já vám povídám: bude konec sv ta. Nem že být, aby ta bavorská holota na první místo se dostala!“ Vavruch na to: „Te je naho e, však se najde, kdo ji srazí; mne jen bolí, že se toho nedo kám.“ Ticho nastalo, ba até lahvi ky s brisilem kolovaly. Jednooký drva , na n hož laskavý tená snad se též pamatuje, pozdvihl po té hlasu svého a d l: „Konec sv ta ještě nebude, ten velký vítr ještě nebyl, o n mž stojí psáno v starých knihách.“

Po ad mrazivých, sychravých dn pojednou nastala krásná pohoda, teplo, teplou ko jako v lét . V lese a na horách tál sníh, potoky naplnily se kalnou, bobtající vodou.

Již dva dni ta pohoda trvala, když vstoupil k ve eru do kroužku d evorubc nový hajný a takovou k nim promluvil e í: „Lidi ky, nic na plat, musíte zítra do lesa. Pan revírník p ikázal, že p kného po así t eba využití; a potrvá-li zítra pohoda, bude se kácet na Kaltstaudenu.“

A byla pohoda. Jasný sice blankyt na šedé lesy se nesmál, ba mrá ky po nebi se p ehán ly a špinavé mlhy v kotou ích p es rašelinaté mo ály se vlnily, ale tak vlažno, ba dusno, že nikdo v tom roku období podobného tepla nepamatoval. Ve vyšších vrstvách vzduchu patrn vál vítr od západu, blíže zemi však mrtvý vládl klid.

asn ráno vyšli d evorubci, hluchý les je pojal ve sv j klín. Smrky i list svých zbavené buky stály jako sloupy chrámové; žádný šelest, žádný šum, ticho jako v hrob .

Rozptýlili se po lese d evorubci, tu t í, tam ty í; brzy dušené dun ly rány. S t eskotem padal velikán za velikánem, v pádu svém drt dorost ve stínu jeho krnící. Co záleželo na tom, že deset jich pokáceli? Na tisíce jich tu bylo, nepo ítané tisíce, kdyby dvacet let vládla vražedná sekera, neporubala by jich.

Když se v poledne sešli drva í, aby spole n poob dvali, pot se s nich lil. Ani nejstarší takového tepla v tu dobu nepamatoval.

Uva ili si šterc, pojedli a op t po své práci se rozešli. Starý jednooký s patnáctiletým vnukem svým nejdále od druhých se odlou ili; m li urovnati polena strom v lét tam skácených. Když den po ínal se chýlití ke konci, zanechavše práce pospíšili si na místo, kde se oby ejn scházívali, aby se spole n s ostatními odebrali dom .

Došli místa toho — nikoho již nenalezli. Jak po družích se rozhlíželi, zarazilo je zvláštní, prazvláštní osv tlení lesa; nepovšimli sob d íve rudé zá e, která na západ vzplanula, snad za tou p í inou, že svah, kde pracovali, k východu byl obrácen. Nyní, když k jihozápadu zabo ili, do úžlabiny mezi Kaltstaudenskou a Plattenhausenskou horou, nemohli nevid ti úkazu toho.

Ale v krati ké dob , jako by cosi d sného, ukrutného, nevýslovného zá í sv tlo rychle pohlcovalo. Nebyly to stíny padajícího ve era, nebyly to mlhy vystupující ze slatin a les ; co to bylo, vid ti nemohli, protože Plattenhausen rozhledu bránil: ale sírov žlutý svit rozlil se po všech p edm tech a p iod l stromy p íšerným rouchem. A za Plattenhausenskou

horou cosi se valilo; temnější hbit, který jindy ve světle ještě plál, když na úpatí hory dávno tma se rozhostila, rázem oku zmizel.

Dosud ticho bylo jako v hrobě a dusno jako před letní bouhou. V tom, a toužebně, jakou žlutá zář ustupovala šedému šeru, silněji, vždy silněji ozýval se jakýs šum ve vzdušné říši. Bělavý mrak od severozápadu, smrem od Roklanu, objevil se nad samou zemí, hale v píšerný háv svého vrcholy stromů, a pojednou tlesk a praskot, hukot, pískot i vytí, jako by vesmír v základech svých se bořil.

„Ježíši na nebi! Vichice!“ zaúpěl stařec. „Utíkejme — hle, tam je bouda —“

A utíkali oba, co nohy stařily, utíkali tmou a hrůzou — vpravo vlevo kácely se k zemi vyvrácené stromy s drahým praskotem padajícíce. Ale bouda byla blízka, sotva dvě sté kroky k ní.

Stála tu, uprostřed lesa, vysoké smrky kolem do kola. Dobře hli, uchýlili se dovnitř.

Hle a hle řádila vichice, praskot a šum, jako by Gigantové, píkovaní v útrokách Tartaru, pout se zbavivše, ven se byli dostali a v nový boj se utkali s mocnostmi nadzemskými.

V boudě modlili se kmet a hoch, všechny svaté vzývajícíce.

A hle a po řádění, jako by hlasy úpících v davu živelní cesty k nebi nenacházely.

Pojednou volá stařec: „Ven! ven! hochu — zle je! drva v kol neodolají, zvrátí je vítr na boudu!“

A vybíhli ven v útrou, strašnou noc, která zatím nastala. Ulomené větvičky, třísky a kusy kůry ze stromů metal jim vítr ve tvář s takovou silou, že mladému krev z úst i z nosu vytryskla. Pádili nevidouce kam, bořily se nohy v mokřý mech, klopýtaly přes kořeny a kamení. A po řádění tlesk a praskot padajících stromů, vpravo vlevo, před nimi i za nimi — zem dupal, kmeny i balvany skalní řítily se dolů po nedalekém svahu.

Místo aby z vysokého lesa vybědnouti se snažili, oslepeni, beze smyslu po řádění hlouběji do něho vnikali. Jeden druhého pevně se držel.

„Konec světa!“ zvolal stařec — „umíme spolu...“ Ale hoch hrůzou smyslem zblázněným sotva slyšel slova jeho.

Byla to pouhá šťastná náhoda, že spíše padli nežli vešli v ústřední otvor do záseky, kterou víchř před chvílí z mohutných smrků byl zbudoval. Uchýlili se do mezery mezi vyvrácenými stromy, nad nimi klenula se pirozená stěcha, labyrint silných větví, do nichž zachytilo se několik menších vyvrácených kmenů.

Byli v bezpečí, ale v kol úkrytu jejich burácela dále vichice, celou noc neustávající — až k ránu poněkud stichla.

Když se udělalo světlo, odvážili se ven z ochranné skrýše. Nevyznali se, neměli potuchy, kde se nalézali. Krajina úplně změnila svou tvářnost: Kaltstaudenského lesa již nebylo, ani Plattenhausenského, leda tu a tam zbytek na místech, kam víchř nemohl s plnou svou silou.

Podlehl les po osmihodinovém boji s rozkaceným živlem, stromy ležely jako bojovníci, jež Morana zachvátila na polibitvy, tu v řadách, tam v divě smělci přes sebe nakupeny, v ohromných zásekách, místy jako domy ve velkých městech.

Ach, milý tenáři, polehly hvězdy nebetyčné — již nevstanou. Leží nyní dosud na mnohých místech, ježto nebylo lze jejich odstranění. Když se dal po dvou, třech letech k rovec do mrtvol i do zbylých živoucích, oloupali s nich dřevorubci kůru a oloupanou spálili. Ohně, které tenkrát všude hořely, byly panichidou, kterou lov k zhybnému lesu ustrojil.

Kde dříve chlad a vlhkost vládly, i stín a lesní šero, tam padají nyní v létě žhavé paprsky sluneční, tam hude v zimě metelice písečnou. I netlí, nehnijí mrtvoly padlých pod zeleným rouchem mechovým jako dávní předkové jejich, kteří smrtí svou nové skýtalí předy i potravu vnukům budoucím — ba schnou bílá píšerná těla jako mumie v poušti libycké; kolem nich pak bují maliny a ostružiny...

Trvalo dlouho, nežli zachráněný tak dalece se vyznali, že cestu zpátky nemohli nastoupiti. Nesléšné záseky zatarasily všechny pošopy i stezky, každou bylo nutno obejít.

Když ze zmlaveného lesa vycházeli, setkali se s druhy svými. Ti ovšem o něm nevěděli: byli se vypravili hledat jejich mrtvoly...

Doma přestaly plakati bába, manželka, matka i dcera. Hospodin sám zbloudilého zachránil: budiž jméno jeho sláva a chvála!

Z boudy, do které naši děvobrucci z počátku se byli utekli, nezbylo trámu na trám: přitluk velkých stromů padlo na ni a rozbilo ji úplně.

Vichr ustal, přestaly vyvrácené stromy vál lehký vítr. Šedé oblaky uhanuly přes oblohu, mraky trhané, víc a více se kupící, až drobný děš se s nich lál, který pokropil tyto mrtvoly.

V myslivné noci byli přestavděni, že nadešla všem poslední hodinka. Stará Nany klečela před svatými obrazy, modlila se celou noc a vyznávala se z hříchů svých, jako ve zpovědnici. Paní Zdenička plačíc držela se manžela, jako by on jí mohl zachránit. Revírník sám otekal, že se jim zítě devné stavení nad hlavou.

A přece obstálo, a v základech se třásl; pouze komín vichřice smetla a tu a tam šindel ze stěchy vyrvala.

Ráno se vydal do lesa, aby škodu viděl. Ach, užel v něm horší, nežli nejernější pessimismus nadíti se mohl! Viděl tu spoustu, která se všech stran se našklebila, zalomil rukama, zaplakal srdcem: „Můj les, můj krásný les!“ — a viděl jej v duchu, jak do věřejšího dne klenul se před ním v majestátnosti své. Ach, zhynul, zhynul v jediné noci, na věčné věky je ten tam!

Na pomezí podroklanského revíru setkal se s Malým. Ten div si nezoufal; nemohl ani mluvit souvisle, trhaná slova z prsou se mu drala: „Kamerální les... už nestojí... Gayerruck rovněž... i to mlází smrem k Mádru polehlo... neviditelná ruka i s prsty je vyrvala... Na je mi žítí?... Doma pláče žena... dťi pláču... já, pokud živ budu, veselé chvíle nenajdu!“

Stáli spolu dlouho, nemluví, bez lichého slova, druh na druhu popatit se bál. Konečně se mluví k rozchodu. „S Bohem, příteli jediný,“ pravil Malý na rozloučenou; „vím, že odtud odejdeš... paníka nemůže vydržet... A přec tu bylo krásné... co?... Nu, je po kráse!... S Bohem, provázejte všemohoucí na další pouti... S Bohem na vždy!... Já tě již nevidím... a mluví jsem rád, víš, z té duše rád... proto že jsi hodný lov... a mnou starým jsi neopovrhoval, jako ti druzí, kteří jakou tou školou prošli... Ale takhle to přijít nemuselo... lov by věru v Boha ztratil... čím pak se ten les provinil?... Kdyby to lidi bylo mlátilo, nic bych neekl.“

A starý foťák plakal jako dítě. Koňán, a kolí sám zdrcen, jal se mu domlouvati:

„Všecko lovím pro tebe, drahý příteli. My se opět uvidíme; třeba bych odtud šel, navštívím tě každým rokem, a ty mne také, co?... Běh ti dá síly.“

„Je to marno, Emile, — nevidíme se již. Já tohle nepřečkám... srostl jsem s tím lesem jako strom s rodnou půdou... a jako ten strom uschne, když jej vítr vyrve, tak i já uschnu bez nemoci... Na deset let jsem ještě žil, než mé děti dorostou, abych je mohl zaopatřit. To mi hryze srdce... mou myslivnu zruší... na myslivnu, na revírníka, když je po revíru?“

Políbili se, objali se, poplakali spolu ještě chvíli, pak se rozešli.

Když po návratu dovedl Koňán svou choť na pokraj lesa, aby viděla, co se stalo, propukla v kecovitý pláč; i jí, která tak zle na ten kraj toužila, vyrvalo se slovo: „Můj Bože, ten krásný les!“

Vavruch, když mu pověděli, co se přihodilo, vzpřimil se na lůžku svém. Mlčky srdce kamenné a nicméně zaplakal jako dítě; zvěst zlá na něj útkovala podobně jako na Malého, jen že citem svým slovy přechodu nedával. Po třídenním mlčení pravil pouze: „Bude to krása! Z lesů udělají se širošířé pastviny, a polovice Bavor bude živa z našich stád. Vždy

vyhráli nad Francouzem; kdo pak jim zabrání, slavným vítězem, aby nekradli našeho dobytka?“

ty i dni po oně vichřici, která zvrátila hospodářské základy celé Šumavy, přihnaly se na Pürstlink sněžné mraky, a zima nastoupila vládu svou, dlouhá, strašná zima se spoustami sněhu.

Na nebi objevila se rudá polovina zář, v krajině té nikdy nevidaná. „Konec světa!“ v šitil ne jeden prorok, a Nany ze strachu ani nevycházela, ve dne v noci naslouchajíc, zda neuslyší hlahol trouby archandělovy.

Pak nastal rej v ložek, mlha, tma i nuda, nuda tím horší, úmornější, že i když přituhlo, když mráz cesty upravil, nebylo lze pomýšlet na obvyklé práce domácké, ježto neselské záseky zamezovaly přístup do lesa.

Jaká nálada zavládla v myslivně, netřeba sobě představit. Revírník byl zdrcen; paní Zdeničku opustilo téměř úplné spaní; nedostatek pohybu, vlnitá tma, trudné beznaděje, které bez přestání ucha se dotýkaly, těžkomyslná nálada manželova, který ovidně chadl a stárnul: to všecko rozrušilo živý její v míře vrchovaté. Když pak jí sen přece mdlá víčka zavěle, síly ji hrozně vidiny; slyšela hukot vichřice, která prostě od lesa jí překvapila, slyšela tleskot vyvrácených z koene dřev, viděla v kovitě velikány, any v pádu svém k ní se chýlily...

Ztratila chudinka ržovou pleš svou, černá kola sevěla jí o hluboko v dleky zapadlé i buclatá, plná postava chadla, vadla, až smutno bylo pohledu.

Tak úplně zaujala mysl obou manželů poslední nevýslovná pohroma, že upomínky na všecko, co přecházelo, téměř z paměti jich vymazány byly. Srážka Svijanského s pytláky, noční návštěva tchto, útěk pírů řího — co to bylo všecko proti této katastrofě? Pouhé nic, nestálo to za řeč. Když tu a tam jméno Svijanského jednomu z nich přišlo na rty, vyslovovali je nikoli bez závidosti; bylo mu lépe než jim, nekonečně lépe jako všem, kdož neviděli posledního boje, jemuž v obě padla bývala, stará Šumava.

Po celou tutu dlouhou zimu Pürstlink byl úplně od světa odloučen: cesta do Mádru i stezka do Kvildy četnými záseky, jež vývraty utvořily, staly se naprosto neschůdnými. Ani jediný list, ani jediný pípiš úřední nedošel; kdyby někdo byl onemocněl, kdyby zásoby jim byly došly, bez pomoci byli by zůstali, neodvratně osudu svému ponechání.

Teprve v dubnu přispěli jim Rehberští, Chýní a Maderští na pomoc, odstranili překážky a jakés také spojení upravili.

První cesta Koňanova vedla do Dlouhé Vsi na vrchní lesní úad; podal referát o tom, co se bylo stalo na sklonku podzimu, a zároveň naléhavou žádost k úředním místům, aby ho jinam přeložili. Právil doslovně v žádosti té: „...Pohled na hrozně spustošený les v pokojě podepsanému srdce rve a všecku sílu i energii mu odnímá. Nastávají nutná a pilná práce, týkající se zpracování a vyklízení polehlého dříví, řídití musí lověk, který neviděl, co dřívě bývalo. V pokojě podepsaný, jenž les sobě svěřený nade vše miloval, nemá k tomu dostatečných sil...“

Koncem května zavítal do Pürstlinka jednoho dne mladý muž asi třicetiletý a představitel se Koňanovi jakožto nově jmenovaný revírník Pürstlinkský; zůstal už na místě a ubytoval se prozatím v pokojíku, jenž byl obýval Svijanský. Druhého dne došlo Koňana úřední vyřízení jeho žádosti v ten smysl, že žádosti té se vyhovuje a že revírník Emil Koňan ustanovuje se v těžké hodnosti a s vyšším služným do S... na Chejnovském panství.

Paní Zdenička, která v posledním měsíci v něm, trudnomyslné oddanosti do neodvratného osudu bez náku, bez slz dní své trávil, dala se z radosti do usedavého pláče; revírník sám byl hluboce dojat, těžký balvan spadl mu s prsou.

Za málo dní už potah volů za potahem odvážely jeho nábytek, a když poslední odejel, manželé vydali se přesky do Mádru, kde čekala je přiležitost ze Sušice objednaná. Dřívě než odešli, rozloučili se všude, zejména s Vavruchem a jeho rodinou. Starý hajný nad míru zmkl; slza za slzou kanula na revírníkovu ruku, která dlouho pravici jeho tiskla. Paní Zdenička políbila dvakrát Katy krásnou jako vždycky. „Děkuji vám za všecko,“ pravila pološeptem, jako by se trochu styděla, že hned po nemoci manžela svého tak neudělala.

„Psal ti Svijanský?“ tázal se na náspu Koňan dívky je vyprovázející.

„Proč by psal? Vždy neumíme řísti; však přijde, bude-li moci.“

Katy chtěla revírníkovi políbiti ruku; nepipustil toho, pohladil ji po tváři, políbil na čelo. „Dej ti Bůh štěstí, děvče.“

Na nového revírníka, s nímž se dohodl o převzetí dobytka, Koňán vznesl jen jedinou žádost: aby podržel u sebe starou Nany, která tak v minulosti jemu sloužila.

Chtěla chudák jít s ním do cizího kraje, on však jí to vymluvil, řekl: „Nany, staré stromy těžko se přesazují.“

Jak těžce stařenka se loučila, o tom netřeba se šílet.

Když manželé vystoupili na výšinu nad myslivnou, ještě jednou se rozhlédli. Plápeč nad nimi bujně se zelenala, Luzný zvedal osazenou hlavu do modrého blankytu, a jako dříve bývalo, tak i nyní halil temeno jeho fialový závoj z lehkých mráček a lesních parůtkaných. Ale les na svazích starého velikána z velké části zmizel, a kde byl v dobách polominulých, bledly se kmeny na zemi uprostřed rezavých skvrn jehličí na větších schnoucích.

Vpravo i vlevo, na stránkách Marberka i na svazích Špicberka táže spousta i změna. A jak paprsky ranního slunce padly na mohutný zjev odcházejícího pána této samoty, tož i změna, která se s ním udála, nápadně ozářily: bílé nitky, které nedávno jen řídce prokvétaly tmavou bradou, rozmnožily se, ba nabyly převahy.

Mladou paní jen jedna myšlénka ovládala: Pryč! daleko pryč! Jemu pak, třeba byl sebe trpělivější zkoušky v kraji tom pevný, zvlhly oči, tak že dlaněma je zakryl: zanechal tu kus srdce.

- 16 -

XVI.

Již tři léta, a snad i více, zapadla v klín věčnosti.

Jednoho krásného letního dne ubíral se po bídne silnici, která vede z Rehberka přes Chýnice-Tetov do Mádru, mladý, švarný muž v mysliveckém hávu. Pružný byl jeho krok, a přece šel pomalu, často se zastavoval, vpravo vlevo zraky obracel, jako by všechny předměty podle cesty ho zajímaly, jako starého známého jej vítaly.

Vlevo, asi tisíc kroků nedaleko a dosti hluboko pod ním, hučela eka Vydra, nesla nesmírné spousty polen, která místy v divě smysle pádila, jinde, kde líně jí tekly vody, se stavěla a houstla, tak že čistý, granátový hrdý proud úplně zakrývala.

Na protějším — pravém — břehu říčky vypínala se Preisleitenská sytá zelená stráň, skoro úplně bez lesa, jenž ji druhy pokrýval. Tu a tam na vysoké, dosti srázné té stráni, stály drobné chaloupky, po jedné, po dvou, malinké stáje, stodolky a kůlny o sobě. Stříšky byly skoro vesměs aspoň z části nově kryté a bílé šindele leskly se v záři sluneční, že daleko je bylo vidět.

Cesta sama byla neobyčejně oživená; deset, patnáct povozů za sebou, samými čistě oloupanými kmeny naložené.

„Odkud?“ tázal se mladý muž tu toho, tu onoho z vozků.

„Z Mádru!“ „Z Podroklaní!“ „Z Filipských Hutí!“ — dáváno mu v odpověď.

„Je toho tam ještě mnoho?“ ptal se jakéhosi staršího lovků, který měl naloženou jedinou obrovskou kládu, a i ta byla sotva dvacátý díl ohromného lesního velikána z pokolení smrku.

„O já!“ odvětil tento, „tři léta vyvážíme, a jako by jich ani neubývalo. A co lidí pracuje v lesích! Jak živ bych byl neekl, že je tolik lidí na světě. I Vlaši jsou tu.“

„Z Pürstlinka se nevyvážejí klády?“

„Z Pürstlinka?“ odvece vozka a šupl si ze známé skleněné lahvičky, „jak by z Pürstlinka vyváželi? Vždy se tam teprve staví silnice. Hý!“

Mladý muž došel, kde silnice přikonec spadá do Máderského údolí. Rozhled je tu nádherný na tři strany, ale ach! tenkrát byl smutný. Les, který trojí údolí vroubil, na mnohých místech prořídil, ba zmizel, a na jiných rezavé skvrny, z tmavé zeleni vystupující, tklivou, zdrcující mluvily o něm. K rovec brouk řádil; jeho strašná vichřice ušetřila, dravý hmyz za obě sobě žádal. Vývraty byly miliony, a přece lidé nestačili káceti stížené nákazou stromy.

Na sterých místech všude po širých hvozdech hořely ve dne v noci ohně, požírající oloupanou kůru smrků... Mladý muž jda cestou všude viděl kroužící se dým, a čím dále do staré Šumavy vnikal, tím hrozněji, zoufaleji šklebila se na něm hořící stábla staletých hvozdů. Na místech, kde stál, dosedl mu oko přehledlo — ale co to bylo proti hrůzám uvnitř široširých revírů!

Jeho se zakabonilo, hlava k prsoum sklesla.

Sešel se svahu, přešel most přes Müllerský potok, obešel syčící, ječící píly a zdoluhavě stoupal po kamenných schodech vedoucích na násep před hospodou u tří sluk.

A jak nashpu došel, klobouk sesl, pot se slasila si utíraje, vystoupila ze dveří známá nám postava Bártovcova. Filipskohušký přeručil, jak přeručil spatřil, spráskl rukama nad hlavou, a co nohy stály, pádil mu v ústřety.

„Svijanský! Mj Bože, kdo by řekl?“ zvolal, a už ho držel za ruku, objímal ho, líbal.

Svijanský — laskavý tená jist ho poznal — byl v pravdu dojat. Po dobu pobytu svého na Pürstlinku lovkovi tomu spíše se vyhýbal, nežli by byl společníkem jeho hledal. A ten lovkovi mu zachoval takovou náklonnost. Opřel se srdcem na přivítání, podíval se naň ho blíže.

Byl to týž Bártovec, ale ještě více sešlý, mnohem více naduřelý nežli dříve, kštice více ještě prořídila, líce chabé, svislé na krk, bledé, nos modravý, oči v nabubřelých víčkách téměř se ztrácely. A což teprve zevnějšek jeho! Kazajka ošumělá, usmolená, rukávy prodělané, na vestě scházela dobrá polovice knoflíků, a nohy v zely v zrzavých juchtách nečerných, nemazaných.

„Nu, pojďte přitěli, pojďte si zavdat,“ pobízěl; „mně sice onehda lékař řekl, že bych neměl pít, že prý mám ledvinovou nemoc; než vám k vůli jich vytáhnout eba dvacet. Ostatně, emu pak rozumíte jíti mastička? A kdyby!... Schätzenwaldský revírník jim prý už před dvaceti roky, a přece teprve loni se upil... Nevídáno, jednou tam musíme tak jako tak.“

Vstoupili. — V šenkovně bylo hloubo, a bylo ve všední den. Selského lidu dosedli; pili, vadili se, hráli.

„Ti chlapi mají šasy te,“ vece Bártovec, zavád je Svijanského do kumbálku, jemuž se říkalo panský pokoj; „vydělají nehorázné peníze dodáváním povozů a připeče. Za to je máte vidět, ucha! Ani byste neřekli, jak zbudují. Bývá tu jeden takový klacek z Rehberka, který si zapaluje doutníky zlatkami.“

Usedli za stůl, hospodská přinesla pivo. Přitěli a napili se. „Sládkne, co?“ Bártovec zamlaskl jazykem; Svijanskému se zdálo, že utápí ubohé vnitřnosti patokami, ale neřekl ničeho.

„Nu, co je nového ve světě?“ tázal se Bártovec; „jak pak přede vším se vám vede?... Takhle, podle vzezření by lovkovi soudil, že jste revírníkem — blahobyt z vás kouká.“

„Dobře jste uhodl,“ smál se Svijanský, „je tomu týden, co mne kníže pán jmenoval revírníkem v O... na Krumlovsku.“

Bártovec vytěštil oči, pokud odulá víčka dovolovala.

„Stafrá, podívejme se, vy máte šestáť! Šestadvacet let je mu, a už je revírníkem. Mně je te šestatřicet, a dosud jsem přeručil... Ale, drahý přitěli, žádná závist ze mne nemluvte... naopak! gratuluji vám z plna srdce, těší mě to, těší z té

duše.“ Pozdvihl sklenici, pít si, dopil poslední doušek.

„Víte,“ pokračoval, „já bych se hodil za revírníka jako kočka do chomouta. Mně je to takhle milejší... jen kdyby toho dění nebylo s těmi kládkami, toho poštování, vyměňování, hlídání... lov k sotva takrát v témdni do hospody si zabíhne... A těch židů, co sem přichází nyní — Rosenduft, Flekeles, Weiszhut, všechny je tu máte, ti jsou vám horší, než k rovec sám.“

A Bártovec se dal do podrobného vyprávění, jak přejímají nakoupené za fatku dívky, a jak on je napaluje. Také prý někdy mu strážník co do ruky. „Nu, proč by lov k nebral?“ pravil upřímně... „berou jiní, beru já také... žízeň je pořád větší, roste jako Hildegardiny děti.“

„Kolik jich máte?“ tázal se Svijanský.

„Ty jsi už... hrom aby do toho!“ Pěstávka; Bártovec si byl nacpal dýmku a škrtnal sirku za sirkou, nemohla žádné rozsvítit.

„Přišel jsem —“ pokračoval Svijanský.

Abyste nás navštívil, drahý příteli, do Pürstlinka přece nepřijedete. Co byste tam dělali? Vaši známí jsou kdo ví kde...“

„Ale —“ namítal Svijanský, nedostal se však k slovu.

„Ze známých v Mádru také už málo najdete. Jediný Haberbichl je tu, pamatujete se, ten tlustý chrapoun, který na sebe brávil úřad po adatele domu a vyhazoval opilé sedláky, a pak zamilovaný pán, který se teprve dvořil ženám děvevubc, a při takových záletech byl oněhdy bit, že sotva domů se doškrábal. Kacafárek byl jednoho krásného dne přeložen do Rumburka, určitě ví, kde je to hnízdo. Odcházel tuze nerad; aspoň nám tu zanechal ‚sleňu‘, která dosud vaří pro stráž, a kolik se od té doby za pět Vídeňských hrabat, šest baronů a sedm set pozlacova provdati mohla. Je jí stráž líto, ta by bez ní hlady pomřela. Zrzavého pána z Hor, víte, co hrával zelenou louku s Kacafárkem, toho jsme z jara doprovázeli k hrobu. Šel jednou v noci odtud trochu nachmelen domů a spadl někde pod Antiglem do rokle. Zabil se doista — teprve čtvrtého dne ho našli, napolo od lišek sežraného... A propos, co pak dělá Koňán?“

„Dopisujeme si oběma. Vede se mu dobře i jeho panice; žijí dosud na Chejnovsku. Mají prý roztomilého klučika. Paní prý by si pouze přála, aby se dostali na Hlubocké panství, aby byla matce blíž.“

„To jsou starosti!“ prohodil Bártovec. „A vy? Jak pak to tehdy skončilo s vyšetřováním stran toho poranění? Mnoho z toho být nemohlo, vždyť chlap je dnes zdravější než my.“

„Co povídáte? zdrav je? zdrav? neuměl?“

„Nu, neuměl. Vždyť ho viděl předešlý týden jeden z našich děvoštů, který tam dochází pro tabák.“

Svijanský si oddechl; nebeské štěstí zasvitlo mu z očí. „Žije, žije!“ opakoval, „a na mé duši nelpí vina prolité krve, zničeného života lidského. Nevěděl jsem, příteli, co se s tím lovkem stalo. Ještě jednou mne vyslyšeli v Lounech, a potom všecko padlo pod stělu. Nevina má před zákonem se dokázala... ale přece jsem klidu neměl, proto že mi bylo nade všecko hrozným pomýšlení, že jsem třeba beze zlého úmyslu život lidský utratil.“

„S pytláky je v bezpečí pokoj,“ pravil Bártovec. „V lese jest plno lidí; zvězplašili, úkryt pro ni ubylo. Mně je to ostatně jedno; pro mne jich mohl být celý pluk, já jsem se s nimi nerval. Pivo je mi milejší než krev; po té nežízním. Ale vy nám tu dnes zstanete? Máme tu opět společnost. Je tu jeden naddozorce, který hraje opery na hřebenu, když jej ovine hedvábným papírem. K popraskání!“

„Odpusťte. Zítra, pozejtří, kterýkoli den přijdu. Ale dnes musím přece do Pürstlinka.“

„A proč? Koho tam hledáte?“

„Vždyť víte — Katy.“

Bártovec v náramném udivení vyvalil oči do té míry, že odulá víčka úplně se ztratila.

„Což pak vy nevíte?“

„Co pak?“ Ve Svijanském tajil se dech.

„Vždy Katy je dvě léta vdaná; do Bavor se provdala, za toho pahavého. Škoda jí, takový bavorský chrapoun ji dostal.“

„Není možná — vždy jsem jí řekl, aby vykala; až budu revírníkem, že si pro ni půjdu.“

„Novopečený pane revírníku!“ ujal se Bártovec slova, a to proti svému obyčejí velmi vážným tónem. „Dovolte, abych popíchl úctou, kterou k vám chovám, vám řekl, že jste naivní, jako byste žil v dobách apoštolů. Jak pak dlouho takové děvče jako Katy bez milého vydrží? Když jste odešel, celý rok vám věrnost chovala, celý rok, pravím. Nebyla dosud hodná? Potom se provdala, to je to celé. A vy jste to nevěděli! Teď má dvě děti.“

„A Vavruch?“

„Vavruch je tři léta pod zemí. Když slyšel, jak to v lese vypadá, začal chadnout, až dochadnul. Žena s rodinou odstěhovala se do Tussetu, to patří tuším, k Volarskému soudu.“

Svijanský byl hluboce dojat. Že Katy tak jednala, do duše ho zabolelo; měl ji upřímně rád, ustavičně na ni myslil, a nyní popíchl, aby dané slovo splnil. A Katy nevykala... Sedl tiše, hlavu obmačkanou podpíraje. Celý jeho život v Pürstlinské samotě prožil v duši ještě jednou v několika minutách. Všecky struny srdce jeho opakovaly v mňukých akkordech jméno té krásné dívky, královny oné poušti.

Bártovec ho nechal, z myšlének ho nevytrhoval. Sedl klidně, kouřil a pil. Venku v šenkovních hulákali sedláci. Ubíhlo snad čtvrt hodiny, když se Bártovec k mladému muži naklonil a skoro otcovsky k němu promluvil:

„Příteli, pochopuji, že vás ta věc mrzí. Vy jste jemného citu, z jiného fládra než my tu. Ale uvažte: je dobře, že se tak stalo. To děvče se k vám nehodilo. Co byste si s ní byl počal tam u vás? Byli byste oba nešťastní. Opojení smysla krátko by se bylo vykouřilo, a pak by byly nadešly žel a lítost. A ona, jak by smet! Co by vám byla vydržela? A pak, ty spády, co takové primitivní nevzdělané ženské mívají. Vezmte si například mou Hildegardu. Což nechce, abych si dal napsat úpis na ony dva tisíce, které jsem před lety svému revírníkovi půjčil? Slyšela, že nevím v dobré věci, a kdybych uměl, vymáhala by obnos na ubožákovi po mé smrti. Víte, já, starý osel, jsem se jednou v opilství před ní probláfl — čert by m' vzal! Teď mi hučí po uších do uší. A já to neudělám, ne a ne!“

Mluví bouchl pěstí na stůl.

„A moje děti,“ pokračoval, „jsou zde rozeny, po zdejších vychovány. Má-li každé o pět set více nebo méně, co na tom? To jich nespasí. A ubohý můj revírník, který bez toho starostmi neví, co počít, přišel by úplně na zmar.“

Bártovec se poádně napil.

Svijanského pda pod nohama páčila. Nedal se zdržeti a uháněl brzy potom nazpět do Rehberka. Bártovec potásal hlavou. „Blázen,“ bručel, „místo aby byl rád, dív si nezoufá. Mně aby se tohle štěstí přihodilo, mně aby tak někdo Hildegardu před nosem unesl! Ta opice onoho blahoslaveného dne, kterou bych si v radostném rozlícení opatřil!“

* * * * *

Pebíral jsem se onehdy ve starých spisech svých a našel jsem zažloutlý lístek papíru a na něm slova lithografovaná:

*Marie Svijanská, roz. Janotová,
Karel Svijanský,
kn. Schwarzenberský revírník,
novomanželé.*

Datum a místo nepovím; mám dosti příčin domnívati se, že paní Marie Svijanská nebyla jiná nežli Maninka správčovic.

Žijí snad dnes ještě a jsou šastni; žije i Koán a paní Zdeníka, a dobře se jim vede i dítím jejich.

Ale moje Šumava, ta stará Šumava, jak bývala, ta již nežije, a komu tam býti, těžko dost jest mu zápasiti. Ty stará Šumavo, ty má kolébko! Tvé hvozdy lehly, nikdy již v staré slávě nevstanou. Jen mořály klejí porostlé jsou, jak bývaly, a v podzimních nocích záhadná světla v nich laškují, modravé plameny, duše zemelých lidí. A duše milion zemelých velikánů lesních, kam ty se dítly?